

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Kallelse

Nämnd	Kommunstyrelsens arbetsutskott
Datum och tid	Tisdag den 22 augusti kl. 11.00
Plats	Kommunhuset i Östhammar, SR Sunnanö
Sekreterare	Anna Tryblom
Ordförande	Fabian Sjöberg (M)

Mötet beräknas avslutas ca 12.00.

Ärendelista

1. Val av justerare	3
2. Fastställande av föredragningslistan	3
3. Uppföljning juni 2023 och helårsprognos 2023 för kommunens nämnder	4
Kl. 11.00- 11.10 Sofia Tolstoy, Mattias Nilsson	
4. Lägesrapport från ekonomienheten	5
Kl. 11.10- 11.25 Sofia Tolstoy, Mattias Nilsson	
5. Mervärdesavtalet, förstudier	6
Kl. 11.25- 11.30 Ulf Andersson	
6. Antagande av samverkansöverenskommelse med Polisen	9
Kl. 11.30- 11.40 Oskar Johansson, ärende 6-8	
7. Antagande av medborgarlöfte	10
8. Antagande av trygghetsöverenskommelse Östhammar	11
9. Åtgärdssamordnare för vatten – förskjuten tidsplan och fördelning av kommunens medfinansiering	12
10. Remissvar till Naturvårdsverket angående havsbaserad vindkraft i åländska marina vatten, OWF Stormskär och Väderskär	14
11. Beslut om utbetalning av partistöd till de politiska partierna i fullmäktige	16
12. Remissvar angående förslag till strategi och handlingsplan för personalförsörjning av deltidsbrandmän	17
13. Upphävande av policy och strategi för integration	18
14. Styrande dokument – revidering och avveckling	20
15. Rapportering av kommunens arbete med tillämpning av barnkonventionen	21
16. Redovisning av ej verkställda gynnande beslut första kvartalet 2023	22

Kommunstyrelsens arbetsutskott

17. Information från förvaltningen

23

Kommunstyrelsens arbetsutskott

1. Val av justerare

2. Fastställande av föredragningslistan

Kommunstyrelsens arbetsutskott

KS-2023-531

3. Uppföljning juni 2023 och helårsprognos 2023 för kommunens nämnder

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Ekonomiskt utfall och årsprognos, inklusive investeringsredovisning, per juni månad 2023 för kommunens nämnder redovisas för kommunstyrelsen.

Beslutsunderlag

Uppföljning juni 2023 samt helårsprognos 2023 för kommunens nämnder

Beslutet skickas till

Sofia Tolstoy, ekonomichef

Mattias Nilsson, budgetansvarig

Kommundirektör

Sektorchefer (bildning, omsorg, samhälle, verksamhetsstöd)

Kommunstyrelsens arbetsutskott

KS-2023-1

4. Lägesrapport från ekonomienheten

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsens arbetsutskott får lägesrapporter från ekonomienheten vid varje sammanträde. Lägesrapporten syftar till att ge löpande information samt möjliggöra fördjupad diskussion om viktiga händelser inom ekonomiområdet.

Beslutet skickas till

Sofia Tolstoy, ekonomichef
Mattias Nilsson, budgetansvarig

Kommunstyrelsens arbetsutskott

KS-2023-64

5. Mervärdesavtalet, förstudier

Förslag till beslut

Arbetsutskottet tillstyrker förstudier enligt nedan. Förstudierna finansieras genom mervärdesavtalet.

Ärendebeskrivning

Mervärdesavtalet är ett avtal om mervärden. Avtalet tecknades 2009 mellan Östhammars kommun, Oskarshamns kommun, SKB och SKB:s ägare.

Avtalets konstruktion är sådan att delar (ca 20%) av avtalets resurser är avsedda för tiden innan tillåtlighetsbeslut för etablering av slutförvaret (period 1) och delar av avtalets resurser är avsedda för perioden efter regeringsbeslutet. Avtalet är nu inne i period 2.

Utgångspunkterna för hur resurser enligt avtalet ska användas har beslutats av styrgruppen utifrån ”Inriktningsdokument...” som Kommunstyrelsen ställde sig bakom 2021 (KS-2021-107).

Sedan starten har resurser enligt avtalet ackumulerats – bl.a. som en följd av att den kommunala ersättningen inte förbrukats. Användningen av dess resurser ska följa avtalets intentioner (inkl. nämnda inriktningsdokument) och tillstyrkas av kommunstyrelsens arbetsutskott (KS-2021-107, KS-2022-02-08 9§).

Nu avses två förstudier.

1) Busstrafikering Öregrund

Region Uppsala via Uppsala Länstrafik (UL) trafikerar sträckan Uppsala - Östhammar – Öregrund med busslinje 811. Under större delen av året går bussen ner till hållplatsen Öregrunds färjeläge som ansluter till vägfärjan mot Gräsö. Men under tiden för sommarturlistan stannar den några hållplatser tidigare och har sin start- och ändhållplats vid Sven Persson Hallen. Anledningen är främst att bussen bedömts riskera att fastna i bilköer på vägen till färjan och därmed inte kan hålla tidtabellen.

Detta medför att gångavståndet från hållplatsen till färjeläget är närmare en kilometer vilket kan vara besvärligt för boende och besökare (varav många reser med packning).

Problematiken har lyfts av bl a invånare, företagare och föreningar och det är angeläget att hitta en lösning som gör det enkelt att åka kollektivt till Öregrund med omnejd, året runt.

Dialog har förts med Region Uppsala som meddelat att buss 811 kan trafikera färjeläget även sommartid om trafiksituationen och köbildningen medger det. Men för att ompröva linjesträckningen behöver regionen ett underlag som visar de faktiska förhållandena.

Kommunstyrelsens arbetsutskott

De senaste åren har turtätheten på vägfärjan ökat, särskilt under högtrafik, vilket kan ha medfört kortare köer. Detta är dock inte verifierat.

Med bakgrund i ovanstående vill Östhammars kommun mäta och dokumentera trafiksituationen i Öregrund. Underlaget ska ligga till grund för Region Uppsalas beslut om det är möjligt att bedriva linjetrafik till färjan även sommartid.

Syftet med studien är att klargöra om busstrafik till centrala Öregrund och färjeläget är möjlig under sommarmånaderna.

Förstudien ska genomföra en trafikmätning som dokumenterar köbildning och mäter tidsåtgången för fordon att nå färjeläget. Resultaten ska utgöra en grund för Region Uppsalas bedömning av om det går att köra bussen hela vägen till Öregrunds färjeläge.

Mätresultatet kan också användas för att ta fram åtgärder och lösningsförslag som förbättrar framkomligheten för busstrafik.

Kommunen har under våren genomfört en direktupphandling för att hitta en konsult som kan utföra trafikmätningen. Efter utvärdering av anbud och metoder är förslaget att göra en tidsstudie med ANPR-metoden där sensorer (anonymt) registrerar fordon som passerar på sträckan. Studien genomförs under högsommaren då trafiken är som högst.

Mätningen utförs under valda dygn inom perioden v.28-32 sommaren 2023.

Kostnaden för trafikmätning med ANPR bedöms till 60 000 kr och finansieringen till detta hämtas ur den kommunala ersättningen (enl. ovan).

Resultatet av studien och utfallet beträffande busstrafikering till färjeläget återspeglareras bl.a. till region Uppsala.

2) Bostadsmarknadsanalys

Riktlinjer för bostadsförsörjningen ska antas av kommunfullmäktige under varje mandatperiod. Förändras förutsättningarna för de antagna riktlinjerna ska nya riktlinjer upprättas och antas av kommunfullmäktige.

Lag (2013:866).

2 § Kommunens riktlinjer för bostadsförsörjningen ska minst innehålla följande uppgifter:

1. kommunens mål för bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet,
2. kommunens planerade insatser för att nå uppsatta mål, och
3. hur kommunen har tagit hänsyn till relevanta nationella och regionala mål, planer och program som är av betydelse för bostadsförsörjningen.

Uppgifterna ska särskilt grundas på en analys av

1. den demografiska utvecklingen,

Kommunstyrelsens arbetsutskott

2. marknadsförutsättningarna, och
3. vilka bostadsbehov som inte tillgodoses på den lokala bostadsmarknaden.

Analysen ska genomföras med stöd av ett underlag som Boverket förser kommunen med.

Förvaltningen har begärt in offert från upphandlad leverantör och erhållit en uppskattad tidsåtgång för uppdraget på 160-180 timmar, vilket motsvarar en indikativ kostnad runt kkr. 200. Den här förstudien finansieras som en del i den särskilda insats som beslutats för kommunens kunskapsuppbyggnad kopplat till samhällsbyggnad och utveckling i Alunda.

Förstudierna ligger inom ramen för marvärdesavtalets intentioner och är också avstämnda med (och godkända av) våra partners i avtalet.

Beslutet skickas till

Talat Gundogan

Ulf Andersson

Sofia Händel

Kommunstyrelsens arbetsutskott

KS-2023-591

6. Antagande av samverkansöverenskommelse med Polisen

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar samverkansöverenskommelse med Polisen. (Bilaga)

Ärendebeskrivning

Östhammars kommun bedriver ett brottsförebyggande arbete för att stärka tryggheten för alla invånare. För att stärka det brottsförebyggande arbetet samarbetar kommunen med Polisen genom Lokalpolisområde Norduppland. Den tidigare samverkansöverenskommelsen löpte ut 2022-12-31 och därför föreslås att en ny överenskommelse ingås. Överenskommelsen föreslås gälla till och med 2025.

Samverkansöverenskommelsen innebär att aktörerna gemensamt arbetar med trygghetsskapande åtgärder samt förebyggande arbetet mot alkohol, narkotika, dopning och tobak (ANDT). Arbetet sker bland annat genom att polis och kommun gemensamt jobbar med medborgarlöften. Prioriterade områden för samverkan är barn och unga samt vuxna i deras närhet.

Beslutsunderlag

Samverkansöverenskommelse mellan Östhammars kommun och Lokalpolisområde Norduppland år 2023-2025

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsens ordförande Fabian Sjöberg (M)

Kommunpolis Bengt Eriksson

Utredare Oskar Johansson

Kommunstyrelsens arbetsutskott

KS-2023-593

7. Antagande av medborgarlöfte

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar medborgarlöfte för perioden 2023 och 2024. (Bilaga)

Ärendebeskrivning

Inom ramen för det brottsförebyggande arbetet använder sig kommunen av medborgarlöfte. Detta kan ses som ett komplement till samverkansavtalet och fyller syftet att för medborgarna beskriva prioriteringar för det brottsförebyggande arbetet. Ett nytt medborgarlöfte har tagits fram tillsammans med Polisen. Medborgarlöftet stäcker sig fram till och med 2024 och innebär följande prioriteringar:

- Trygghet i hemmet
- Våga värna
- Grann- och båtsamverkan

Utöver detta föreslås att arbetet kommer få ytterligare prioriteringar genom inriktningsbeslut. Detta innebär att styrgruppen tertialsvis för det brottsförebyggande arbetet utifrån behov kommer föreslå ytterligare prioriteringar av arbetet.

Beslutsunderlag

Medborgarlöfte 2023-2024

Beslutet skickas till

Kommunpolis Bengt Eriksson

Utredare Oskar Johansson

KS-2023-592

8. Antagande av trygghetsöverenskommelse Östhammar

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar trygghetsöverenskommelse Östhammar.(Bilaga)

Kommunstyrelsen delegerar till styrgruppen för det brottsförebyggande arbetet att ingå trygghetsöverenskommelse med andra aktörer.

Ärendebeskrivning

Som en del av kommuners brottsförebyggande arbete sker samverkan med ett antal aktörer. En av de aktörer som kommunen samverkar med är dagligvaruhandeln i kommunen. Det pågår en dialog med ICA om hur vi gemensamt kan arbeta för att öka tryggheten i och kring butiker i kommuner. Det föreslås därför att en trygghetsöverenskommelse ingås med ICA och Polisen. Detta är ett arbete där övriga handlare inom dagligvaruhandeln kommer ges möjlighet att ingå i samverkan. På sikt är ambitionen att även andra typer av butiker ska bjudas in i samverkan.

Samverkan föreslås ske genom inrättande av en gemensam trygghetsgrupp, stärkta kontakter mellan dagligvaruhandeln och skola. Parterna ska också verka för att genomföra gemensamma förebyggande projekt.

Polisen ingår också som en part i trygghetsöverenskommelsen och tillsammans med handlarna ska de genomföra polisens koncept ”Trygg i butik”.

Beslutsunderlag

Trygghetsöverenskommelse Östhammar

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsens ordförande Fabian Sjöberg

Kommunpolis Bengt Eriksson

Utredare Oskar Johansson

KS-2021-736

9. Åtgärdssamordnare för vatten – förskjuten tidsplan och fördelning av kommunens medfinansiering

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att ändra tidplan och fördelning av medfinansiering till LOVA-projektet åtgärdssamordnare för vatten. Medfinansieringen omfattar samma totalsumma och belastar som tidigare utvecklings- och strukturfonden.

Den nya fördelningen omfattar 55 000 kr år 2022 (utbetalat), 370 000 kr år 2023, 370 000 kr år 2024 och 315 000 kr år 2025.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen gav vid sammanträde 2021-11-30 §302 förvaltningen i uppdrag att ansöka om LOVA-bidrag för projektet åtgärdssamordnare för vatten för Östhammars kommun. För att erhålla LOVA-bidraget krävdes medfinansiering. Kommunstyrelsen beslutade i samband med uppdraget att bidra med medfinansiering till projektet från utvecklings- och strukturfonden motsvarande 185 000 kr år 2022, 370 000 kr år 2023, 370 000 kr år 2024 samt 185 000 kr år 2025.

Syftet med en åtgärdssamordnare är att fokuserat och i nära samverkan med lokala aktörer som markägare, verksamhetsutövare och andra intressenter, arbeta med konkreta åtgärder för bättre vattenkvalitet. Projektet bedömdes vara relevant och beviljades 2 204 000 kr av Länsstyrelsen med start år 2022.

Enligt projektplanen skulle arbetet inledas vid halvårsskiftet 2022 men kunde först påbörjas när en projektledare fanns på plats 1 december 2022. Östhammars kommun har möjlighet att skjuta på projekttiden fem månader, från ursprungliga 1 juli 2022- 30 juni 2025 till nytt förslag 1 dec 2022 – 30 nov 2025, men behöver då ta beslut om ändrad tidplan och förändrad fördelning av medfinansiering för att erhålla hela bidraget på 2 204 000 kr från Länsstyrelsen.

Den föreslagna omfördelningen innebär att 130 000 kr av de 185 000 kr som avsattes som medfinansiering för 2022 behöver omfördelas till 2025, vilket motsvarar en medfinansiering på 315 000 kr år 2025.

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Beslutsunderlag

KS 2021-11-30_§ 302 Protokollsutdrag

KS 2021-11-30 Bilaga § 302

Beslutet skickas till

Sektor Verksamhetsstöd: Ekonomi

Magnus Andersson, Ekonomienheten

Ulf Andersson, Sektorschef Samhälle

Marie Berggren, Verksamhetschef Växande kommun

Camilla Andersson, miljöskunnig

Tora Jonsson, åtgärdssamordnare vatten

Kommunstyrelsens arbetsutskott

KS-2023-542

10. Remissvar till Naturvårdsverket angående havsbaserad vindkraft i åländska marina vatten, OWF Stormskär och Väderskär

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar remissvaret angående etablering av havsbaserad vindkraft i åländska marina vatten. (Bilaga)

Ärendebeskrivning

USA, Kanada och Europa samarbetar i konventionen om miljökonsekvensbedömning i ett gränsöverskridande sammanhang kallad Esbokonventionen. Här finns krav på att informera grannländer och allmänheten om planerade verksamheter som kan orsaka miljöeffekter (ex. havsbaserad vindkraft).

Ilmatar Offshore AB planerar att ansöka om tillstånd för vindkraftpark Stormskär och Väderskär till havs inom Ålands territorialvatten. Vindkraftparkens planerade totala effekt är maximalt cirka 2,5 GW. Projektområdena för Stormskär och Väderskär är belägna minst cirka 15 km från Ålands norra kust, cirka 45 km från finska kusten och cirka 60 km från den svenska kusten. Vindkraftparken Stormskär och Väderskär beräknas bestå av maximalt 131+31 vindkraftverk. Inom vindkraftparken kommer även tillhörande utrustning som transformatorstationer och internkabelnät att anläggas. Totalhöjden för vindkraftverken kommer maximalt att vara 400 m.

Naturvårdsverket är enligt miljöbedömningsförordningen (SFS 2017:966) ansvarig myndighet att lämna och ta emot underrättelser och i övrigt fullgöra de skyldigheter som följer av förordningens 24 §. Om Sverige begär att få delta i miljöbedömningen gällande de båda projekten sänds den kommande miljökonsekvensbeskrivningen på samråd till Sverige i enlighet med Esbokonventionens artikel 4–5.

Östhammars kommun har blivit ombedd att lämna synpunkter på om vindkraftsprojekten kan antas medföra betydande miljökonsekvenser för Sverige och om det finns behov av att Sverige fortsatt medverkar i miljökonsekvensbedömningen. Samt lämna synpunkter på de potentiellt gränsöverskridande effekter och vad som bör ingå i den kommande miljökonsekvensbeskrivningen.

Beslutsunderlag

Remissvar

Samrådsunderlag

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Beslutet skickas till

Tjänstemannayttrande samt remissvar skickas per e-post [REDACTED]
senast 15 september. Ange ärendenummer NV-04998-23 och ”Stormskär och Väderskär” i
ämnesraden.

Alice Möller

Merike Dahlberg

Kommunstyrelsens arbetsutskott

KS-2023-224

11. Beslut om utbetalning av partistöd till de politiska partierna i fullmäktige

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige godkänner inkomna redovisningar av partistöd samt att partistöd utbetalas för år 2023 till samtliga partier i fullmäktige.

Ärendebeskrivning

Utbetalningen av partistöd regleras i kommunallagens 4 kapitel och Östhammars kommuns regler för kommunalt partistöd.

Kommunfullmäktige ska årligen besluta om utbetalning av partistöd. De partier som tar emot partistöd ska årligen lämna en skriftlig redovisning som visar att partistödet används för det ändamål som beskrivs i kommunallagen: stärka partiets ställning i den kommunala demokratin. En särskild granskare som mottagaren av partistödet utser ska granska om redovisningen ger en rättvisande bild av hur partistödet använts, även denna redovisning ska lämnas in. Handlingarna ska lämnas in senast sex månader efter räkenskapsårets utgång, dvs. för perioden 2022-01-01 till 2022-12-31 ska handlingarna ha lämnats innan 2023-06-30.

För 2022 har samtliga partier som har mandat i fullmäktige lämnat någon form av redovisning och granskningsrapport. Kommunens regler innehåller ingen bestämmelse om den exakta utformningen av redovisningen. Om redovisning och granskningsrapport enligt 4 kap. 31 § tredje stycket kommunallagen inte lämnats in i tid kan kommunfullmäktige besluta att inget stöd betalas ut för nästkommande år. Påminnelse skickades ut till samtliga partier om att lämna in handlingar 2023-06-15.

Beslutsunderlag

Inlämnade handlingar från samtliga partier

Regler för kommunalt partistöd via kommunens [webbplats](#)

Beslutet skickas till

Samtliga gruppledare i fullmäktige

Sektor verksamhetsstöd: ekonomi

Kommunstyrelsens arbetsutskott

KS-2023-510

12. Remissvar angående förslag till strategi och handlingsplan för personalförsörjning av deltidsbrandmän

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar remissvaret. (Bilaga)

Ärendebeskrivning

Två tredjedelar av de svenska brandmännen är deltidsbrandmän på mindre orter och i glesbygd. Om svensk räddningstjänst ska kunna leva upp till målet att i hela landet bereda människor skydd mot olyckor, måste personalförsörjningen av deltidsbrandmän fungera.

Östhammars kommun är remissinstans för Förslag – strategi och handlingsplan för personalförsörjning av deltidsbrandmän. Remissvaret har tagit stöd av Uppsala Brandförsvares synpunkter.

Beslutsunderlag

Remiss

Remissvar

Beslutet skickas till

Elin Fogelström

KS-2023-457

13. Upphävande av policy och strategi för integration

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att upphäva policy- och strategi för integration i Östhammars kommun.

Ärendebeskrivning

Oppositionens motivering för återremiss är att kommunen inte borde släppa taget om styrdokumentet innan en ny integrationspolicy är framtagen.

Den aktuella policyn och strategin har som primärt innehåll att förvaltning och nämnder ska införliva integrationsåtgärder i sin verksamhetsplanering och årliga uppföljning. Sedan dokumentet antogs 2018 har detta inte gjorts en enda gång. Det finns inga verksamhetsplaner avseende integration och internkontrollplanerna har aldrig verifierat organisationens efterlevnad av styrdokumentet.

Att ha styrdokument som inte tillämpas är demoraliserande för en organisation då det skapar osäkerhet om vilka organisatoriska regler som ska följas (ex. delegationsordningen) och vilka som inte behöver följas (ex. integrationspolicyn och strategin). För att ha en styrande effekt måste ett ledningssystem vara tydligt och använt av organisationen; om det finns en diskrepans mellan vad som anges i styrdokumentet och hur organisationen faktiskt arbetar ska antingen styrdokumentet anpassas eller tas bort eller så måste organisationen ändra på hur man arbetar.

Då den tidigare majoriteten (numera oppositionen) inte haft något system för att rensa ut styrdokument som blivit obsoleta och/eller aldrig tillämpats har det samlats en mängd inaktuella dokument under intranätets rubrik ”styrande dokument”; policy och strategi för integration är ett av dessa. Det aktuella dokumentet upphävs nu eftersom det är ger en olämplig signaleffekt till organisationen om politikerna medvetet behåller ett styrdokument som aldrig tillämpats och heller inte förväntas tillämpas i framtiden.

Dokumentet är framtaget 2017-2018 och refererar såväl till kommunens dåvarande vision samt till ytterligare styrande dokument på nationell och regional nivå. Dokumentets struktur bygger även på den värdegrund som den nuvarande majoriteten inte antagit. Strategin byggde till stor del på hela organisationens/nämndernas förmåga att vara en del av integrationen. I senare årsredovisningar finns inget eller litet beskrivet om det integrationsarbete som görs.

Dokumentet är således både daterat, saknar förankring i den nuvarande majoriteten och utan verkan i organisationen. Om det tas fram ett nytt styrande dokument bör det vara tydligare, kopplat till rapportering samt en tydlig bild av vad som ska uppnås.

Ett arbete är påbörjat för att ta fram en ny och mer omfattande strategi för integration.

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Beslutsunderlag

Policy- och strategi för integration i Östhammars kommun

Beslutet skickas till

Samtliga nämnder

Samtliga sektorer

Kommunstyrelsens arbetsutskott

KS-2023-435

14. Styrande dokument – revidering och avveckling

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att avveckla Policy för likabehandling och mångfald på jobbet

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsens arbetsutskott har gett förvaltningen i uppdrag att se över styrdokument i syfte att se över behovet av styrdokument samt i förekommande fall aktualisera dem.

Policy för likabehandling och mångfald på jobbet refererar i flera delar till lagstiftning som gäller oavsett om de står i policyn eller inte. Den *Riktlinje för likabehandling och mångfald på jobbet* som är framtagen är en god och tillräcklig vägledning till chefer och medarbetare i Östhammars kommun. De delar som inte är lagstiftning utan kommunens egna ambitioner kan med fördel skrivas in i inledningen av riktlinjen.

Policy för likabehandling och mångfald på jobbet föreslås avvecklas.

Beslutsunderlag

Policy för likabehandling och mångfald på jobbet

Beslutet skickas till

Bygg- och miljönämnden, Barn- och utbildningsnämnden, Vård- och omsorgsnämnden, Individ- och familjenämnden, Kultur- och fritidsnämnden, Kommunstyrelsen

Lina Edlund, Ulf Andersson, Christina Stenhammar, Pauliina Lundberg, Peter Nyberg, Sara Ersund, Marcus Jakobsson, Elin Söderlind

Revisionen

Webbredaktionen för avpublicering av avvecklade dokument

KS-2023-355

15. Rapportering av kommunens arbete med tillämpning av barnkonventionen

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att ta del av informationen.

Ärendebeskrivning

Enligt riktlinjen ”Östhammars kommuns arbete och beslut som påverkar barn” ska kommunfullmäktige årligen ta del av en rapport som är en sammanställning och analys av inrapporterat underlag från verksamheterna avseende deras arbete utifrån barnkonventionen. Denna rapport visar att kommunens verksamheter är uppmärksammade på det nya regelverket och den övervägande delen har implementerat strukturerade metoder för att hantera beslut som påverkar barn.

Beslutsunderlag

Rapport avseende kommunens arbete utifrån barnkonventionen under 2022.

Ärendets behandling

Ärendet hanterades på arbetsutskottet 26 juni § 110 men innehöll fel underlag. Ärende ska därför hanteras igen med korrekt underlag.

Beslutet skickas till

Sektor Samhälle; Elin Dahm, Sanna Hansson

Kommunstyrelsens arbetsutskott

KS-2023-527

16. Redovisning av ej verkställda gynnande beslut första kvartalet 2023

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen tar del av redovisningen och överlämnar statistikrapporten till kommunfullmäktige.

Ärendebeskrivning

Enligt 16 kap § 6 h Socialtjänstlagen (SoL) ska individ- och familjenämnden kvartalsvis lämna en statistikrapport till fullmäktige över hur många av nämndens gynnande beslut enligt 4 kap 1 § SoL som inte har verkställts inom tre månader från dagen för respektive beslut. Nämnden ska vidare ange vilka typer av bistånd dessa beslut gäller och hur lång tid som har förflutit från dagen för respektive beslut. Samma rapporteringsskyldighet gäller för beslut som inte verkställs på nytt efter avbrott i verkställigheten. Det ska också framgå hur stor del av de ej verkställda besluten som gäller bistånd till kvinnor respektive män. Enligt Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) § 28h gäller en motsvarande rapporteringsskyldighet för beslut om insatser enligt 9 § LSS.

Beslutsunderlag

Statistikrapport av ej verkställda gynnande beslut första kvartalet 2023

Protokollsutdrag IFN 2023-06-15 §79

Beslut skickas till

Kommunfullmäktige

Kommunens revisorer

Kommunstyrelsens arbetsutskott

KS-2023-1

17. Information från förvaltningen

Förslag till beslut

Arbetsutskottet tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Arbetsutskottet tar del av aktuell information.

Budgetuppföljning och helårsprognos Östhammars kommun

2023-06-30

ÖSTHAMMARS KOMMUN

(belopp i tkr)

NÄMND	BUDGET 2023	PROGNOS 2023	AVVIKELSE HELÅR	BUDGET ACK JUNI	UTFALL ACK JUNI	AVVIKELSE PERIOD
1 Kommunstyrelsen	-258 386	-267 618	-9 232	-127 333	-122 725	4 608
2 Bygg- och miljönämnden	-5 264	-5 864	-600	-2 444	-1 183	1 261
3 Kultur- och fritidsnämnd	-45 595	-45 595	0	-22 572	-21 202	1 370
6 Barn- och utbildningsnämnden	-607 951	-607 951	0	-303 666	-289 866	13 799
7 Vård- och omsorgsnämnden	-142 593	-149 762	-7 169	-63 773	-64 645	-872
8 Individ- och familjenämnden	-409 884	-413 450	-3 566	-204 352	-200 458	3 894
KS Finanser	1 492 239	1 500 196	7 957	746 119	724 186	-21 934
RESULTAT (exkl fsg stadsnät)	22 566	9 955	-12 611	21 980	24 107	2 127
REAVINST STADSNÄT	0	16 993	16 993	0	16 993	16 993
RESULTAT ÖSTHAMMARS KOMMUN	22 566	26 948	4 382	21 980	41 100	19 120

KOMMUNSTYRELSEN

(belopp i tkr)

SEKTOR	BUDGET 2023	PROGNOS 2023	AVVIKELSE HELÅR	BUDGET ACK JUNI	UTFALL ACK JUNI	AVVIKELSE PERIOD
POLITIK/STAB	-63 402	-62 640	762	-31 667	-29 064	2 602
VERKSAMHETSSTÖD	-116 282	-118 881	-2 599	-56 766	-55 209	1 557
SAMHÄLLE (exkl fsg stadsnät)	-71 127	-80 471	-9 344	-35 467	-35 241	226
BILDNING	-7 575	-5 625	1 950	-3 433	-3 211	222
Resultat verksamhet (exkl finans)	-258 386	-267 617	-9 231	-127 333	-122 725	4 607
PENSIONER	-37 366	-41 500	-4 134	-18 683	-40 247	-21 564
INTERNRÄNTA	20 731	22 800	2 069	10 366	11 375	1 009
Delsumma	-16 635	-18 700	-2 065	-8 317	-28 872	-20 555
SKATTER OCH BIDRAG	1 510 374	1 524 396	14 022	755 187	757 225	2 038
RÄNTENETTO	-1 500	-5 500	-4 000	-750	-4 167	-3 417
Delsumma	1 508 874	1 518 896	10 022	754 437	753 058	-1 379
Resultat finans	1 492 239	1 500 196	7 957	746 120	724 186	-21 934
RESULTAT (exkl fsg stadsnät)	1 233 853	1 232 579	-1 274	618 787	601 461	-17 327
REAVINST STADSNÄT	0	16 993	16 993	0	16 993	16 993
RESULTAT KS inkl FINANSER	1 233 853	1 249 572	15 719	618 787	618 454	-334

BYGG- OCH MILJÖNÄMNDEN

(belopp i tkr)

SEKT	ENHET	BUDGET 2023	PROGNOS 2023	AVVIKELSE HELÅR	BUDGET ACK JUNI	UTFALL ACK JUNI	AVVIKELSE PERIOD
SAMHÄLLE	BYGG- OCH MILJÖNÄMNDEN	-2 383	-2 383	0	-1 182	-852	329
SAMHÄLLE	BYGG	-939	-1 838	-900	-422	-859	-437
SAMHÄLLE	MILJÖ	-790	-990	-200	-206	632	838
SAMHÄLLE	DETALJPLANEVERKSAMHET	-1 152	-652	500	-635	-104	530
RESULTAT BMN		-5 264	-5 864	-600	-2 444	-1 183	1 261

KULTUR- OCH FRITIDSNÄMNDEN

(belopp i tkr)

SEKT	ENHET	BUDGET 2023	PROGNOS 2023	AVVIKELSE HELÅR	BUDGET ACK JUNI	UTFALL ACK JUNI	AVVIKELSE PERIOD
SAMHÄLLE	Kultur- och fritidschef	-2 437	-2 437	0	-1 211	-822	390
SAMHÄLLE	Ung fritid	-3 975	-3 975	0	-1 962	-1 542	419
SAMHÄLLE	Fritid och hälsa	-20 452	-20 452	0	-10 055	-9 873	182
SAMHÄLLE	Kultur och bibliotek	-18 731	-18 731	0	-9 345	-8 965	380
RESULTAT KFN		-45 595	-45 595	0,0	-22 572	-21 202	1 370

BARN- OCH UTBILDNINGSNÄMNDEN

(belopp i tkr)

SEKT	FUNKT	BUDGET 2023	PROGNOS 2023	AVVIKELSE HELÅR	BUDGET ACK JUNI	UTFALL ACK JUNI	AVVIKELSE PERIOD
BILDNING	BILDNING, STAB	-240 654	-234 555	6 099	-120 230	-110 999	9 231
BILDNING	GYMNASIET OCH VUXENUTBILDNING	-60 564	-60 564	0	-29 792	-28 261	1 530
BILDNING	GRUNDSKOLA	-200 918	-206 019	-5 100	-100 793	-98 774	2 019
BILDNING	FÖRSKOLA OCH PEDAGOGISK OMSORG	-100 085	-101 082	-997	-49 938	-50 092	-155
BILDNING	KULTURSKOLAN	-5 731	-5 731	0	-2 914	-1 740	1 174
RESULTAT BUN		-607 951	-607 951	0,0	-303 666	-289 866	13 799

VÅRD- OCH OMSORGSNÄMNDEN

(belopp i tkr)

SEKT	ENHET	BUDGET 2023	PROGNOS 2023	AVVIKELSE HELÅR	BUDGET ACK JUNI	UTFALL ACK JUNI	AVVIKELSE PERIOD
OMSORG	OMSORG, STAB	-50 862	-34 083	16 779	-25 390	-7 842	17 548
OMSORG	PRODUKTION, STAB	-9 596	-9 861	-265	-4 717	-5 937	-1 220
OMSORG	SÄRSKILT BOENDE, ÄLDRE	-1 100	-7 205	-6 105	2 444	-3 875	-6 319
OMSORG	ORDINÄRT BOENDE	-33 814	-50 443	-16 629	-13 736	-22 876	-9 140
OMSORG	HSL	-28 303	-29 252	-949	-13 994	-15 029	-1 035
OMSORG	ENH F HJÄLPM O FÖREB INS	-9 210	-9 210	0	-4 583	-4 160	423
OMSORG	FUNKTIONSVARIATION	-9 708	-9 708	0	-3 797	-4 925	-1 128
RESULTAT VON		-142 593	-149 762	-7 169	-63 773	-64 645	-872

INDIVID- OCH FAMILJENÄMNDEN

(belopp i tkr)

SEKT	ENHET	BUDGET 2023	PROGNOS 2023	AVVIKELSE HELÅR	BUDGET ACK JUNI	UTFALL ACK JUNI	AVVIKELSE PERIOD
OMSORG	MYNDIGHET, STAB	-6 419	-6 119	300	-3 182	-749	2 433
OMSORG	ÖPPENVÅRD	-8 268	-8 268	0	-4 062	-3 563	499
OMSORG	BARN- OCH UNGDOM, MYNDIGH	-34 202	-34 202	0	-16 905	-16 666	240
OMSORG	VUXEN, MYNDIGHET	-23 224	-23 224	0	-11 421	-10 257	1 164
OMSORG	BOSTADSANPASSNING	0	-3 062	-3 062	8	-1 453	-1 461
OMSORG	ÄLDRE OCH LSS, MYNDIGHET	-336 159	-337 560	-1 401	-167 984	-167 442	542
OMSORG	NÄMND O POLITIK	-1 612	-1 015	597	-806	-327	479
RESULTAT IFN		-409 884	-413 450	-3 566	-204 352	-200 458	3 894

INVESTERINGAR

(belopp i tkr)

NÄMND	PROJ2	PROJ	BUDGET 2023	Varav	BFL2	PROGNOS	AVVIKELSE	BUDGET ACK	UTFALL ACK	AVVIKELSE
						2023	HELÅR	JUNI	JUNI	PERIOD
KS	Inv proj Tek expl bost.omr	6004 Prästgårdshöjden Alunda	3 600		3 600	3 600	0	1 800	680	1 120
KS	Inv proj Tek expl bost.omr	6410 Exploatering klockarbacken kor	23 000		3 000	0	23 000	11 500	0	11 500
	Summa 50		26 600		6 600	3 600	23 000	13 300	680	12 620
KS	Inv proj Tek expl industri.omr	6014 Industrimark Klev	6 000		0	0	6 000	3 000	0	3 000
	Summa 51		6 000		0	0	6 000	3 000	0	3 000
KS	Inv proj Tek G/C vägar	6491 GC-väg Kyrkogatan	3 500		3 500	3 500	0	1 750	0	1 750
KS	Inv proj Tek G/C vägar	6492 GC-väg Prästgårdsvägen	5 500		5 500	5 500	0	2 750	0	2 750
	Summa 52		9 000		9 000	9 000	0	4 500	0	4 500
KS	Inv proj Tek övr infrastruktur	6281 Öregrunds hamnområde	3 000		3 000	240	2 760	1 500	366	1 134
KS	Inv proj Tek övr infrastruktur	6289 Dammåtgärder Hammardamm	1 808		1 808	1 808	0	904	730	174
KS	Inv proj Tek övr infrastruktur	6295 Belysningsförstärkning	300		0	300	0	150	0	150
KS	Inv proj Tek övr infrastruktur	6468 Trafiksäkerhetsåtgärder	2 490		1 490	2 490	0	1 245	4	1 241
	Summa 53		7 598		6 298	4 838	2 760	3 799	1 100	2 699

INVESTERINGAR

NÄMND	PROJ2	PROJ	BUDGET 2023			PROGNOS	AVVIKELSE	BUDGET ACK	UTFALL ACK	AVVIKELSE
			Varav	BFL2	2023	HELÅR	JUNI	JUNI	PERIOD	
KS	Inv proj Tek vhtlokaler	6200 Ofördelat fastigheter	5 000	0	5 000	0	2 500	60	2 440	
KS	Inv proj Tek vhtlokaler	6211 Nya skolan, Östhammar	0	0	4 000	-4 000	0	5 534	-5 534	
KS	Inv proj Tek vhtlokaler	6218 Förskolan Myran Alunda proj	2 000	2 000	2 000	0	1 000	127	873	
KS	Inv proj Tek vhtlokaler	6223 Förskolan Fröet Östhammar prc	21 836	21 836	21 836	0	10 918	19 869	-8 951	
KS	Inv proj Tek vhtlokaler	6224 Förskolan Mineralen Österbybr	0	0	497	-497	0	501	-501	
KS	Inv proj Tek vhtlokaler	6426 Utbyggnad Olandsskolan	0	0	0	0	0	93	-93	
KS	Inv proj Tek vhtlokaler	6427 Skolor i Gimo	5 000	0	5 000	0	2 500	0	2 500	
KS	Inv proj Tek vhtlokaler	6429 Förskola Gimo	5 000	0	5 000	0	2 500	0	2 500	
KS	Inv proj Tek vhtlokaler	6434 Förskolelokaler Östhammar	5 000	5 000	5 000	0	2 500	0	2 500	
KS	Inv proj Tek vhtlokaler	6436 Kommunhuset Östhammar	5 000	5 000	5 000	0	2 500	308	2 192	
KS	Inv proj Tek vhtlokaler	6437 Frösåkershallen Östhammar	3 000	3 000	3 700	-700	1 500	1 152	348	
KS	Inv proj Tek vhtlokaler	6439 Sporthall Gimo	1 000	1 000	3 000	-2 000	500	0	500	
KS	Inv proj Tek vhtlokaler	6469 Övervakningssystem	835	835	0	835	417	0	417	
KS	Inv proj Tek vhtlokaler	6501 Ofördelade Lekplatser	2 500	0	2 500	0	1 250	0	1 250	
KS	Inv proj Tek vhtlokaler	6502 Fsk Alunda/Österbybruk	1 000	0	1 000	0	500	0	500	
KS	Inv proj Tek vhtlokaler	6503 Alunda Landbad	10 000	0	10 000	0	5 000	0	5 000	
	Summa 54		67 171	38 671	73 533	-6 362	33 586	27 644	5 941	

INVESTERINGAR

NÄMND	PROJ2	PROJ	BUDGET 2023	Varav	BFL2	PROGNOS	AVVIKELSE	BUDGET ACK	UTFALL ACK	AVVIKELSE
						2023	HELÅR	JUNI	JUNI	PERIOD
KS	Inv proj Tek energieffektiv	6231 Solpaneler Vallonskolan	1 800		1 800	300	1 500	900	49	851
KS	Inv proj Tek energieffektiv	6238 Ventilation Rubinen	100		100	0	100	50	0	50
KS	Inv proj Tek energieffektiv	6450 Energieff. Öregrund skola	6 913		6 913	4 000	2 913	3 456	2 732	725
KS	Inv proj Tek energieffektiv	6498 Energieff. åtgärder, oför	6 206		4 206	2 000	4 206	3 103	0	3 103
	Summa 55		15 019		13 019	6 300	8 719	7 509	2 781	4 729
KS	Inv proj Tek övriga	6234 Räddningstjänsten Östhammar	1 500		1 500	0	1 500	750	0	750
KS	Inv proj Tek övriga	6299 Arbetsmaskiner gata/fast	800		0	800	0	400	46	354
KS	Inv proj Tek övriga	6446 Förvaltningssystem	2 464		2 464	2 464	0	1 232	0	1 232
KS	Inv proj Tek övriga	6530 Ofördelat Civilförsvar/beredsk	5 000		0	5 000	0	2 500	0	2 500
KS	Inv proj Tek övriga	6531 Strategiska Inköp Mark	5 000		0	0	5 000	2 500	0	2 500
KS	Inv proj Tek övriga	7801 Bredband	2 000		0	1 000	1 000	1 000	0	1 000
	Summa 57		16 764		3 964	9 264	7 500	8 382	46	8 336
KS	Inv proj Renhållning	6599 Renhållning, ofördelat	4 500		3 000	3 000	1 500	2 250	0	2 250
	Summa 59		4 500		3 000	3 000	1 500	2 250	0	2 250
KS	Inv Kommunledningen	7501 Oförutsett KS	2 500		0	0	2 500	1 250	0	1 250
KS	Inv Kommunledningen	7515 Digitalisering	2 000		0	1 000	1 000	1 000	0	1 000
	Summa 75		4 500		0	1 000	3 500	2 250	0	2 250
Summa KS			157 152		80 552	110 535	46 617	78 576	32 251	46 325

INVESTERINGAR

NÄMND	PROJ2	PROJ	BUDGET 2023	Varav	BFL2	PROGNOS 2023	AVVIKELSE HELÅR	BUDGET ACK JUNI	UTFALL ACK JUNI	AVVIKELSE PERIOD
BMN	Inv Bygg- o miljönämnden	7000 Ofördelat BMN	200		0	0	200	100	0	100
	Summa 70		200		0	0	200	100	0	100
Summa BMN			200		0	0	200	100	0	100
KFN	Inv Kultur- o fritidsnämnden	7200 Ofördelat KFN	1 700		0	1 100	600	850	0	850
	Summa 72		1 700		0	1 100	600	850	0	850
Summa KFN			1 700		0	1 100	600	850	0	850
BUN	Inv proj Barn- o utb nämnden	8001 Invent. gr.sk.pl. Österbybruk	629	629		629	0	315	25	289
BUN	Inv proj Barn- o utb nämnden	8012 Möbler Bruks gymnasiet 15 år	600	600		0	600	300	0	300
BUN	Inv proj Barn- o utb nämnden	8016 Invent. gr.sk.pl. Alunda	675	675		675	0	338	32	306
BUN	Inv proj Barn- o utb nämnden	8027 Öregrundsskola inventarier	200	200		0	200	100	89	11
BUN	Inv proj Barn- o utb nämnden	8037 Frösåkersskolan inventarier	2 170	2 170		2 170	0	1 085	211	874
BUN	Inv proj Barn- o utb nämnden	8038 Ny förskola Östhammar	2 000	2 000		2 000	0	1 000	0	1 000
BUN	Inv proj Barn- o utb nämnden	8039 Ny förskola Österbybruk	1 530	1 530		1 530	0	765	315	450
BUN	Inv proj Barn- o utb nämnden	8500 Ofördelat Återinv förskolor	0	-1 500		1 500	-1 500	0	0	0
BUN	Inv proj Barn- o utb nämnden	8501 Ofördelat Återinv grundskolor	0	-2 500		2 500	-2 500	0	0	0
BUN	Inv proj Barn- o utb nämnden	8502 Ofördelat Återinv övr verksamh	3 700	3 200		500	3 200	1 850	0	1 850
	Summa 80		11 504	7 004		11 504	0	5 752	672	5 080
Summa BUN			11 504	7 004		11 504	0	5 752	672	5 080
VON	Inv proj Socialnämnden	9000 Möbler o inventarier vhtlokal	1 200	0		1 200	0	600	0	600
VON	Inv proj Socialnämnden	9001 Hjälpmedel	700	0		700	0	350	0	350
VON	Inv proj Socialnämnden	9003 Digitalisering	400	0		400	0	200	0	200
VON	Inv proj Socialnämnden	9012 Parkvägen	0	0		0	0	0	175	-175
	Summa 90		2 300	0		2 300	0	1 150	175	975
Summa VON			2 300	0		2 300	0	1 150	175	975
SUMMA	INVESTERINGAR		172 856	87 556		125 439	47 417	86 428	33 098	53 330

Samverkansöverenskommelse mellan Östhammars kommun och Lokalpolisområde Norduppland år 2023-2025

Östhammars kommun och Lokalpolisområde Norduppland tecknar härmed följande överenskommelse om samverkan i det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet.

Syfte

Syftet med överenskommelsen är att genom samverkan mellan polis och kommun att skapa en ökad trygghet för invånare och besökare i Östhammars kommun.

Genom ett nära arbete mellan kommun och polis kan trygghet och hälsa stärkas. Genom prioritering av insatser mot barn och unga kan ungas uppväxt och välbefinnande stärkas samtidigt som det lägger grunden för ett tryggare samhälle även i framtiden.

Prioriterade områden

Barn och unga samt vuxna i deras närhet ska särskilt prioriteras inom ramen för samverkan. Vidare ska arbetet med ett förebyggande arbete mot alkohol, narkotika, dopning och tobak (ANDT) prioriteras.

Åtaganden

Parterna ska tillsammans arbeta med det brottsförebyggande arbetet samt det förebyggande arbetet mot alkohol, narkotika, dopning och tobak (ANDT). Genom denna överenskommelse åtar sig parterna att gemensamt arbeta för att leverera så kallade medborgarlöften till invånarna.

Avtalets giltighetstid

Samverkansöverenskommelsen träder i kraft när båda parter skrivit på överenskommelsen och gäller till och med 2025-12-31. Förtydligande avseende precisering och prioritering kan komma att upprättas under avtalsperioden.

X

Fabian Sjöberg
Kommunstyrelsens ordförande

X

Tomas Eriksson
LPO chef Norduppland

Medborgarlöfte för Östhammars kommun 2023-2024

Samverkan mellan kommun och polis är nyckeln till ett framgångsrikt och effektivt brottsförbyggande arbete. Ett viktigt instrument för detta är medborgarlöften. De kan ses som ett komplement till det samverkansavtal som redan idag finns mellan kommun och polis. Medborgarlöftet ska bidra till att öka tryggheten och minska brottsligheten i området.

Enligt den trygghetsundersökning polisregion Mitt genomförde för bland annat Östhammars kommun kan man se att tryggheten i kommunen är hög. Arbetet med trygghetsskapande är att behålla denna höga trygghet samt att i möjligaste mån öka denna.

LPO Norduppland och Östhammars kommun arbetar med att regelbundet ta fram en gemensam lägesbild. Lägesbilden består av brottsstatistik, inhämtad information från kommunens verksamheter. Målet är att också inhämta information från valda delar av näringslivet samt föreningslivet.

Lägesbilderna ligger sedan som grund för inriktningsbeslut som tas tertiälvís av kommunens styrgrupp där även Polisen ingår

Åtgärder i dessa inriktningsbeslut bör utgå från vetenskapliga teorier och evidensbaserade metoder.

Medborgarlöftet för 2023-2024 blir:

Gemensamt framtagande av inriktningsbeslut för det brottsförebyggande arbetet.

Syftet med dessa är att vi skall kunna jobba med det som för tillfället är som mest aktuellt.

Detta genom att:

Fortsätta och utveckla arbetet med att regelbundet ta fram gemensamma lägesbilder över situationen i kommunen och med dessa som grund, tertiälvís arbeta fram ett gemensamt inriktningsbeslut med relevanta åtgärder för kommande tertiäl.

Ett fortsatt arbete kring den upplevda tryggheten i hemmet.

Syftet är att stärka tryggheten i hemmet. Kommunen och polisen skall gemensamt jobba för att öka tryggheten i kommunen avseende brott i nära relation, hot och våld samt stöldbrott/inbrott i bostad.

Detta genom att:

Fortsätta arbetet med att utveckla ”Våga värna” som är ett samarbete mellan Östhammars kommun, Östhammarshem, Polisen, Skadeservice, Hyresgästföreningen samt kvinnojouren Freja. Det är ett stort mörkertal gällande anmälningar i brott i nära relation. När fokus läggs på grupper med ett förmodat mörkertal kan det komma att påverka brottsstatistiken på ett negativt sätt. I detta fall är det ett positivt utfall om anmälningsbenägenheten ökar.

Fortsätta med spridningen av koncepten Grannsamverkan och Båtsamverkan.

Uppföljning

Uppföljning sker löpande i styrgruppen

Östhammar den

Kommunstyrelsens ordförande

Chef LPO Norduppland

Trygghetsöverenskommelse Östhammar

Följande åtgärder har vi, dagligvarubutikerna i Östhammars kommun, Lokalpolisområde Norduppland och Östhammars kommun kommit överens om att genomföra tillsammans med målet att öka tryggheten för våra invånare, kunder och butiksanställda i områdena i och omkring butikerna.

- Inrättande av en gemensam trygghetsgrupp med representanter från dagligvarubutikerna, Polisen och Östhammars kommun. Syftet med trygghetsgruppen är att skapa snabba kontaktvägar, utbyte av lägesbilder samt att vid behov använda parternas resurser och uppdrag för att stärka tryggheten.
- Stärka samarbetet mellan kommunens skolor och dagligvarubutiker med fokus på tätare kontakter samt att vid behov genomföra gemensamma aktiviteter utifrån lokala förutsättningar.
- Verka för att genomföra förebyggande projekt tillsammans med parterna i denna överenskommelse och andra organisationer som till exempel ICA-Stiftelsen, idrottsföreningar och andra delar av civilsamhället.
- Genomförande av polisens koncept "Trygg i butik" i dagligvarubutikerna.

 <p>Polisen Region Mitt Lokalpolisområde Norduppland</p>	 <p>ICA Supermarket</p>	 <p>ÖSTHAMMARS KOMMUN - EN DEL AV ROSLAGEN</p>
---	--	---

Projektbeskrivning och budgetunderlag för åtgärdssamordnare vatten, Östhammars kommun

Bakgrund

Östhammars kommun arbetar sedan många år med att förbättra vattenkvaliteten i både kust, sjöar och vattendrag. Arbetet genomförs inom kommunens ordinarie tillsyn, samhällsplanering och arbete med vattenskydd, men också genom olika projekt och samarbeten.

Syftet med en åtgärdssamordnare är att fokuserat och i nära samverkan med lokala aktörer som markägare, verksamhetsutövare och andra intressenter, arbeta med konkreta åtgärder för bättre vattenkvalitet. Målet med projektet är att få en bättre vattenkvalitet i sjöar, vattendrag och kust, men också bygga en samarbetsform som kan fortsätta efter projektets slut.

Åtgärdssamordnarens uppgift är att samverka med nyckelpersoner bland markägare, verksamhetsutövare, företagare och andra intressenter för att skapa en helhetssyn och stötta det lokala engagemang som krävs för att få till rätt åtgärder på rätt plats. Huvuduppgiften är att genom samverkan skapa engagemang hos aktörer och boende i området. Det kommer att krävas ett tätt samarbete med många berörda som vattenråd, fastighetsägare, markavvattningsföretag, lantbruksföretag, verksamhetsutövare, föreningar och skolor.

Åtgärdssamordningen ska leda till konkreta samarbeten och åtgärder i Olandsåns avrinningsområde, som täcker en stor del av kommunens yta och binder samman odlingsbygderna i Alunda med utloppet vid kustområdet vid Kallrigafjärden. En åtgärdssamordning ska också stärka det pågående arbetet för bättre vattenkvalitet i Östhammarsfjärden och Granfjärden.

Sammanfattande beskrivning av projektet

Inför uppstarten av projektet kommer en detaljerad projektplan att tas fram. Projektplanen tas förslagsvis fram av en kommunövergripande arbetsgrupp samt för Olandsåns avrinningsområde i dialog med LRF, Uppsala kommun och Gästrikre vatten, för att säkerställa att projektet innehåller de delar som behövs för att åtgärdssamordningen ska bli så konkret och praktisk som önskas. För Östhammarsfjärden och Granfjärden görs en avstämning med pågående arbete och inblandade aktörer. En avstämning med andra åtgärdssamordnare i Sverige kan ge god kännedom om vilka upplägg som fungerat bättre än andra.

Preliminärt upplägg för projektet

Sammanställning av nuläge

I arbetet ingår att beskriva avrinningsområdet, ingående mark- och vattenanvändning, möjliga källor till övergödning, befintliga verksamheter etc.

Kompetensbehov och kunskapsbyggande

Det är viktigt att projektledaren har en bred kunskap inom miljökunskap, limnologi och agronomi. Mycket erfarenhet finns utöver detta att hämta från andra kommuner och det rekommenderas att projektledaren gör studiebesök samt håller kontakt med åtgärdssmordnare i andra kommuner/avrinningsområden i Mälardalsområdet.

Dialog och samarbete med aktörer

En viktig del i projektet är att ha en ständig aktiv dialog och ett konkret samarbete med lokala aktörer i referensgruppen men också att vid behov bilda arbetsgrupper som djupdyker i utvalda frågor och åtgärder. Fältvandringar och erfarenheter från andra avrinningsområdet i Sverige med liknande projekt kan ge viktiga inspel i arbetet. Stöd och rådgivning till de som vill söka projektstöd av olika slag till åtgärder är en annan viktig del i projektets utformning.

Politisk förankring

De politiska nämnder och styrelser som i nuläget bedöms aktuella för information under projektets gång är Kommunstyrelsen, Bygg- och miljönämnden och Östhammar Vatten. Politisk förankring av projektet kommer även att göras i samband med ordinarie sammanträden.

Framtagande och genomförande av åtgärder

Med utgångspunkt i sammanställningen av nuläge, erfarenheter från andra kommuner, referensgruppen och ev. arbetsgrupper som skapas under projektets gång, är syftet att projektet ska leda till konkreta åtgärder som genomförs i samarbete mellan lokala aktörer och som leder till bättre vattenkvalitet. Åtgärderna sammanställs i ett enkelt åtgärdsprogram som ger möjlighet till uppföljning och återkoppling.

Uppföljning och information

En viktig del i projektet är att kommunicera och hålla en aktiv dialog. För att nå ut med information, framförallt utanför den kommunala organisationen, behövs kommunikationsstöd. Att följa upp och utvärdera genomförda åtgärder är en annan viktig del i projektet som ska införlivas i projektplanen.

Personella resurser

Arbetet leds och hålls samman av en projektledare. Projektledaren bör ha tillgång till en brett sammansatt referensgrupp inom kommunen och andra berörda organisationer samt kunna bilda mindre arbetsgrupper för specifika frågor. Beskrivning av referensgrupp och övriga personella resurser fastställs i den fördjupade projektplanen men nedan beskrivs en preliminär sammansättning.

Referensgrupp

Verksamhetschef Växande kommun
Projektledare
Miljösakkunnig

Tjänsteperson med ansvar för VA/dagvatten
 Miljöhandläggare
 Landsbygdssamordnare
 Planhandläggare (översiktsplan och detaljplan)
 Handläggare Gästrike Vatten
 LRF Östhammar
 Handläggare Uppsala kommun

Övriga kontakter och kompetensbehov

Andra åtgärdssamordnare i Mälardalsområdet
 Länsstyrelsen Uppsala län
 GIS-samordnare
 Kommunikatör

Tidsplan

Arbetet med att fördjupa projektbeskrivning och inleda byggandet av organisationen kan påbörjas under våren 2022. En åtgärdssamordnare anlitas under 2022, inleder arbetet med karläggning och nulägesanalys samt bygga referensgrupp och ev. arbetsgrupper för att under våren 2023 tillsammans med lokala aktörer inleda fältvandringar och åtgärdsarbete. Åtgärdssamordningen pågår fram till 2024 för att lämna plats för utvärdering och sammanställning våren 2025. En mer detaljerad tidsplan tas fram i projektplanen.

Budgetunderlag

Projektet omfattar budgetmässigt arbetstid för en projektledare, kostnader för dialog, fältvandringar och samverkan, konkreta åtgärder/medfinansiering till åtgärder samt referensgruppens medverkan. Alla i referensgruppen bedöms inte behöva delta i samtliga moment i projektet. Enligt föreslagen budget behöver Östhammars kommun gå in med ca 185 000 kr år 2022 resp. 2025 samt ca 370 000 kr år 2023 resp. 2024. En total medfinansiering med 1 105 000 kr.

UTGIFTSPOST	Totalkostnad (kr)	LOVA (kr)	Östh kn (kr)
Projektledare - projektledning; samordning, rådgivning etc. 3 år (50 % år 2022, 100 % år 2023-2024, 50 % år 2025)	2 100 000	1 680 000	420 000
Samverkan lokalt via dialoger, seminarier, möten, vattendragsvandringar/fältvandringar etc.	180 000	120 000	60 000
Genomförande av åtgärder (inkl. medfinansiering till LOVA, landsbygdsprogrammet etc.)	600 000	0	600 000
Referensgrupp, deltagande och omkostnader	115 000	90 000	25 000
SUMMA	2 995 000	1 890 000	1 105 000
Andel (%)		63	37
SUMMA 2022	499 167	315 000	184 167
SUMMA 2023	998 333	630 000	368 333
SUMMA 2024	998 333	630 000	368 333
SUMMA 2025	499 167	315 000	184 167
	2 995 000	1 890 000	1 105 000

Kommunstyrelsen

KS-2021-736

§ 302. Ansökan om LOVA-medel för åtgärdssamordnare vatten

Beslut

Kommunstyrelsen ger förvaltningen i uppdrag att ansöka om LOVA-bidrag för åtgärdssamordnare för vatten för Östhammars kommun.

Projektets kostnader för kommunen belastar utvecklings- och strukturfonden med motsvarande 185 000 kr år 2022, 370 000 kr 2023, 370 000 kr 2024 samt 185 000 kr 2025. (Bilaga).

Kommunstyrelsen beslutar att tillfråga en representant från referensgruppen, Olandsåns övre och nedre vattenavledningsföretag.

Ärendebeskrivning

I Östhammars kommun är Olandsåns avrinningsområde ett stort och viktigt vattenområde. Alunda tätort ligger inom avrinningsområdet med Kilbyån/Foghammarsån, de andra två större orterna som ån passerar är Gimo samt uppströms Knutby i Uppsala kommun. Dessutom passerar ån mindre byar, skog och odlingslandskap. Olandsån har höga halter av kväve och fosfor och enligt vattendirektivets klassning är den ekologiska statusen måttlig. Olandsån sträcker sig genom hela Östhammars kommun och mynnar i Kallrigafjärden, ett värdefullt kustområde för fisk och fågel. Upplandstiftelsen inventerar årligen yngel i området och bedömer att Kallrigafjärden utgör en av de allra viktigaste lek- och uppväxtområdet för siken längs länets kust.

I Östhammars utvecklingsplaner ingår möjligheter för Alunda tätort att växa. Flera nya detaljplaner är under bearbetning och i översiktsplanen beskrivs att Alunda med sina goda kommunikationer har stor potential att utvecklas ytterligare som bostadsort. Kopplat till detta finns behov att arbeta för bättre vattenkvalitet i ån.

Östhammarsfjärden och Granfjärden är kända områden med behov av åtgärder för bättre vattenkvalitet. Under flera år har provtagningar och beräkningar av massbalanser för kväve och fosfor bidragit till underlag för att beskriva fjärdarnas vatten. Nu finns ett starkt behov av att samla de åtgärder som redan görs och ta fram förslag på ytterligare åtgärder för bättre vattenkvalitet.

År 2019 inledde regeringen en satsning på så kallade LEVA-samordnare på 20 pilotplatser i Sverige. Flera av samordnarna är anställda av en kommun. LEVA står för *Lokalt engagemang för vatten* och bygger på ett samarbete mellan Havs- och vattenmyndigheten, Jordbruksverket, Lantbrukarnas Riksförbund, Vattenmyndigheterna och Länsstyrelserna. Även Greppa Näringen, som arbetar med åtgärder mot minskad övergödning på gårdsnivå som både lantbrukare och miljön tjänar på, deltar i projektet. De 20 pilotprojekten har visat att arbetsformen är välfungerande för att få igång lokalt åtgärdsarbete och få kommunen, markägare och verksamhetsutövare att samarbeta i konkreta åtgärder för bättre vatten i ett avrinningsområde. LEVA-projekten avses inte utökas i antal men både HaV och länsstyrelserna har förmedlat att det går att söka Lokala vattenvårdsmedel (LOVA) för att arbeta på motsvarande sätt.

Kommunstyrelsen

Under 2021 har tjänstepersoner från Östhammars kommun haft dialog med LRF Östhammar, träffat LEVA-samordnaren för Örsundaån som är anställd av Enköpings kommun samt andra åtgärdssamordnare som anlitats av kommuner inom Lokala vattenvårdsprojekt (LOVA) på flera ställen i Sverige. Bedömningen så långt är att metodiken att ha en samordnare som arbetar intensivt nära lokala aktörer med ett specifikt vattenområde, ger både konkreta och lyckade resultat i form av bättre vattenkvalitet.

För Östhammars kommun skulle ett treårsprojekt med anlitande av en åtgärdssamordnare för Olandsån, som sträcker sig genom hela kommunen, samt Östhammarsfjärden och Granfjärden som viktiga kustvatten, kunna ge god effekt på kommunens vattenvårdsarbete och vattenkvalitet. Åtgärdssamordnaren kan bygga upp ett lokalt samarbete som kan leva vidare efter projektets avslutande. Då de övre delarna av Olandsåns avrinningsområdet ligger inom Uppsala kommun är ett kommunövergripande samarbete en förutsättning. En första dialog med Uppsala kommun har skett under 2021. I Östhammarsfjärden och Granfjärden finns redan ett brett nätverk med lokala parter liksom universitet och forskare. Projektet bör organisatoriskt ledas av sektor Samhälle/Växande kommun.

Det finns möjlighet att söka LOVA-bidrag (lokala vattenvårdsprojekt) för upp till 80 % av den totala kostnaden för projektet. Sista ansökningsdag är den 1 december 2021. Ansökan görs via e-tjänst. Projektbeskrivning och budgetunderlag ska bifogas ansökan.

Beslutsunderlag

Projektbeskrivning och budgetunderlag

Information om LOVA-bidrag finns på [länsstyrelsens hemsida](#).

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning

Miljösakkunnig Camilla Andersson föredrar ärendet.

Beslutet skickas till

Camilla Andersson, miljösakkunnig

Marie Berggren, Verksamhetschef Växande kommun

Ulf Andersson, Sektorschef Samhälle

Paragrafen justeras omedelbart.

Sektor Samhälle
Alice Möller

Remissvar till Naturvårdsverket angående havsbaserad vindkraft i åländska marina vatten, OWF Stormskär och Väderskär

USA, Kanada och Europa samarbetar i konventionen om miljökonsekvensbedömning i ett gränsöverskridande sammanhang kallad Esbokonventionen. Här finns krav på att informera grannländer och allmänheten om planerade verksamheter som kan orsaka miljöeffekter (ex. havsbaserad vindkraft).

Naturvårdsverket är enligt miljöbedömningsförordningen ansvarig myndighet att lämna och ta emot underrättelser. Östhammars kommun har blivit ombedd att lämna synpunkter på om vindkraftsprojekten kan antas medföra betydande miljökonsekvenser för Sverige och om det finns behov av att Sverige fortsatt medverkar i miljökonsekvensbedömningen. Samt lämna synpunkter på de potentiellt gränsöverskridande effekter och vad som bör ingå i den kommande miljökonsekvensbeskrivningen.

Östhammars kommuns synpunkter

Östhammars kommun anser att det finns skäl för Sverige att fortsatt delta i processen för att ta fram miljökonsekvensbedömning för projektet. Detta baserat på närheten till svenska vatten, samt att det finns förslag till etablering av annan havsbaserad vindkraft i svenska vatten, där de kumulativa effekterna och konsekvenserna av samtliga projekt är viktiga att bevaka.

Det finns potentiella gränsöverskridande effekter som kan komma att påverka våra svenska vatten, svensk och internationell sjöfart samt den blå tillväxten. För Östhammars kommun kommer en eventuell etablering av en eller flera havsbaserade vindkraftsparken ha konsekvenser för fågellivet, fiskbestånd, sjöfarten och landskapsbilden.

Den samlade bedömningen från kommunens sida är att det finns skäl för Sverige att fortsatt delta i de kommande processerna för miljökonsekvensbedömningen för de två havsbaserade vindkraftsparkerna Stormskär och Väderskär och att de gränsöverskridande effekter som redogjorts för kommer kunna ha påverkan på Sverige. Dessa effekter kan även i det fortsatta arbetet utvecklas och fler adderas. Utöver de redan redovisade möjliga effekterna vill Östhammars kommun lyfta fram tre ytterligare områden som bör införlivas i miljökonsekvensutredningen.

Potentiella gränsöverskridande effekter

Utöver de redan nämnda effekterna i handlingarna finns det enligt Östhammars kommun behov av att redovisa potentiella konsekvenser även för mikroplaster, risk för utsläpp av miljöstörande ämnen samt ytterligare visualisering kopplad till den svenska landskapsbilden.

Mikroplaster

Mikroplaster är ett allt större problem i dagens samhälle och något som bör undersökas vidare. Vindkraftverk till havs kan tänkas ha en större spridning av mikroplaster på grund av

Sektor Samhälle
Alice Möller

storlek och utbredning vilket kan resultera i gränsöverskridande effekter. Risker kopplade till utsläpp av mikroplaster bör redovisas i kommande MKB.

Östhammars kommun önskar se information och utredningar för hur utsläppen från de planerade anläggningarna i form av mikroplaster kommer påverka utredningsområdet och havsmiljön. Östhammars kommun efterfrågar information om vilka åtgärder företaget ämnar genomföra när det gäller att hantera och minimera utsläpp av mikroplaster från den planerade parken.

Risk för utsläpp

Vindkraftverken innehåller en stor mängd olja, upp emot 3000 liter. Känsligast i hanteringen av olja är vid byte i växellådsbaserade vindkraftverk. Under 2022 upptäcktes en läcka från vindkraftverk vid Härnösand i svenska vatten, vilket resulterade i stora miljökonsekvenser. Även om tekniken för att minska riskerna för utsläpp är under utveckling så kommer ett potentiellt haveri av vindkraftverken alltid vara reellt.

Östhammars kommun efterfrågar ytterligare redogörelser av hur olika typer av utsläpp av miljöfarliga ämnen kommer hanteras under etablering, drift och avveckling. I miljökonsekvensbedömningen bör det redovisas en riskkvantifiering avseende haverier som kan leda till oljeutsläpp i havet.

Landskapsbild

Företaget beskriver potentiella konsekvenser för landskapsbilden beror mycket på vindkraftparkens layout och kraftverkens utformning. Samt att projektens påverkan kommer bedömas i samband med visualiseringar och synbarhetsanalyser för projekten. Gräsö (lokaliserat i Östhammars kommun) kommer ha fri sikt mot det tänka området för Stormskär och Väderskär.

Östhammars kommun anser att visualiseringar även från Sverige är lämpligt att ta fram i ett tidigt skede samt att bestämma platser för dessa. Etableringen av flera havsbaserade parker norr om Stockholmsområdet kommer leda till konsekvenser för landskapsbilden för flera kommuner.

I ärendets handläggning har följande tjänstemän deltagit:

Alice Möller, översiktsplanerare

Camilla Andersson, miljösakkunnig

HAVSVINDKRAFTSPROJEKTET STORMSKÄR OCH VÄDERSKÄR

SAMRÅDSUNDERLAG

Samrådsunderlag

Illmatar Offshore AB

Underlag för avgränsningssamråd

Samrådsunderlag för havsvindkraftsprojektet Stormskär och Väderskär

Datum	2023-06-14
Utgåva/Status	Slutgiltig
Uppdragsledare	Axel Andersson
Handläggare	Ella Wahlbeck, Teemu Piippolainen
Granskare	Håkan Lindved

Sammanfattning

Ilmatar Offshore AB (bolaget) planerar att ansöka om tillstånd för vindkraftpark Stormskär och Väderskär till havs inom Ålands territorialvatten. Vindkraftparkens planerade totala effekt är maximalt cirka 2,5 GW. Projektområdena för Stormskär och Väderskär är belägna minst cirka 15 km från Ålands norra kust, cirka 45 km från finska kusten och cirka 60 km från den svenska kusten. De närmaste bostadshusen ligger inom kommunerna Saltvik (cirka 11 km) och Geta (cirka 15 km). Vindkraftparken Stormskär och Väderskär beräknas bestå av maximalt 131+31 vindkraftverk. Inom vindkraftparken kommer även tillhörande utrustning som transformatorstationer och internkabelnät att anläggas. Totalhöjden för vindkraftverken kommer maximalt att vara 400 m, men kan bli lägre. I detta samrådsunderlag presenteras två olika exempellayouter: en med 131+31 verk och en med 80+19 verk.

Bolaget avser att ansöka om tillstånd för etablering av vindkraftparken samt tillhörande internkabelnät och exportkabel inom Ålands territorialvatten enligt landskapslagen (2088:124) om miljöskydd samt vattenlagen (1996:61) för landskapet Åland. Dessutom kommer projektet att behöva bygglov för anläggningar enligt plan- och bygglagen (2008:108) för landskapet Åland. Inför nämnda ansökningar om tillstånd håller bolaget ett avgränsningssamråd enligt landskapslagen (2018:31) och landskapsförordningen (2018:33) om miljökonsekvensbedömning. Syftet med avgränsningssamrådet är att samla in synpunkter från allmänheten och myndigheter för att få fram ett bättre underlag för konsekvensbedömningen och beslutsfattande, samt att ge möjlighet till insyn och påverkan. Då vindkraftsparken bedöms kunna leda till gränsöverskridande påverkan, kommer även ett Esbo-samråd att hållas med Sverige, Norge och Estland i enlighet med Esbokonventionen om miljökonsekvensbeskrivningar i ett gränsöverskridande sammanhang (FördrS 67/1997).

Bolaget kommer efter genomfört samråd att upprätta en miljökonsekvensbeskrivning som kommer att utgöra underlag för prövning enligt landskapslagen (2088:124) om miljöskydd samt vattenlagen (1996:61) för landskapet Åland.

Miljöbedömningen omfattar de konsekvenser som kan uppstå under anläggnings-, drift- och avvecklingskedet av verksamheten. Ett systematiskt arbetssätt kommer att användas för att identifiera och bedöma projektets potentiella miljöeffekter och vilka konsekvenser som kan uppkomma. I aktuellt samrådsunderlag har följande förändringar i miljön identifierats: fysiska störningar, sedimentsuspension och sedimentation, luftburet ljud, undervattensbuller, skuggning, visuell påverkan, föroreningar och wind wake. Dessa förändringars potentiella påverkan redovisas i aktuellt samrådsunderlag. I kommande miljökonsekvensbeskrivning kommer påverkan att beskrivas i förhållande till flertalet aspekter så som människors hälsa, naturmiljö, vattenmiljö, övriga verksamheter i området m.m. Konsekvensbedömningarna kommer att baseras på befintliga uppgifter som kompletteras med undersökningar.

Miljökonsekvensbeskrivningen kommer även att beskriva de skyddsåtgärder som föreslås att tillämpas. Ansökningarna enligt landskapslagen (2088:124) om miljöskydd samt vattenlagen (1996:61) för landskapet Åland planeras att lämnas in under 2024 och parken beräknas kunna vara i drift ca 2031-2032.

Innehållsförteckning

1.	Administrativa uppgifter	1
2.	Inledning och avgränsning	2
2.1	Bakgrund	4
2.2	Klimatmål och klimatnytta.....	5
2.3	Samrådsunderlag och samrådsprocess.....	6
3.	Lagstiftning och tillståndsprocesser.....	6
3.1	Tillämpliga bestämmelser och avgränsning.....	6
3.2	Planförhållanden	9
3.3	Miljökonsekvensbedömning	10
3.4	Esbo-processen.....	10
3.5	Tillståndsprövning	11
4.	Projektbeskrivning	12
4.1	Lokalisering	12
4.2	Vindkraftparkens utformning	12
4.3	Exportkabelkorridorer	15
5.	Teknisk beskrivning	16
5.1	Vindkraftverk.....	16
5.2	Fundament.....	17
5.3	Internkabelnät.....	21
5.4	Transformatorstationer och anslutningskablar	21
5.5	Exportkablar.....	22
5.6	Hinderbelysning	22
5.7	Mätmaster.....	22
6.	Vindkraftparkens olika faser	23
6.1	Undersökningar.....	23
6.2	Anläggning	23
6.3	Drift	25
6.4	Avveckling.....	26
7.	Alternativ	26
7.1	Alternativ lokalisering	28
7.2	Alternativ utformning och teknik	29
7.3	Nollalternativ	29
8.	Förväntade förändringar i miljön.....	29

8.1	Fysisk störning ovan vattenytan.....	29
8.2	Fysisk störning av havsbotten.....	29
8.3	Sedimentsuspension och sedimentation	30
8.4	Luftburet ljud.....	30
8.5	Undervattensbuller.....	30
8.6	Skuggning.....	31
8.7	Visuell påverkan.....	31
8.8	Föroreningar och mikroplaster	33
8.9	Wind wake	33
9.	Miljöförhållanden och potentiell påverkan	33
9.1	Djupförhållanden och hydrologi.....	33
9.2	Bottenförhållanden, sediment och föroreningar	35
9.3	Bottenflora och bottenfauna	38
9.4	Fisk	40
9.5	Marina däggdjur.....	45
9.6	Fåglar	50
9.7	Fladdermöss	52
9.8	Landskap	53
9.9	Kulturmiljö	55
9.10	Friluftsliv.....	59
9.11	Människors hälsa.....	59
9.12	Natura 2000, naturskyddsområden och övriga skyddsområden	61
9.13	Sjöfart och farleder	68
9.14	Yrkesfiske	73
9.15	Försvarsmaktens områden	76
9.16	Befintliga, tillståndsgivna och planerade installationer.....	77
9.17	Platser för utvinning av råmaterial.....	78
10.	Havsmiljödirektivet och vattendirektivet	79
11.	Undersökningar och utredningar.....	83
11.1	Genomförda undersökningar.....	83
11.2	Planerade undersökningar	84
11.3	Planerade modelleringar.....	86
11.4	Exportkabelkorridorer	87
12.	Risker och riskhantering	87
12.1	Nautisk riskanalys	87
12.2	Övriga risker i samband med anläggning och drift	87

13.	Kumulativa effekter	88
14.	Gränsöverskridande påverkan.....	89
14.1	Sverige.....	89
14.2	Övriga länder.....	95
15.	Följdverksamheter	95
15.1	Exportkabel utanför Ålands territorialvatten.....	95
15.2	Ökad sjötrafik och hamnverksamhet.....	96
16.	Samråd och fortsatt process	96
16.1	Tidplan för den planerade verksamheten.....	96
16.2	Fortsatt samrådsprocess och prövning	97
16.3	Samrådskrets	98
16.4	Anpassning av projektet under MKB-processen	98
17.	Metodik för konsekvensbedömning och innehåll i MKB	99
17.1	Metodik för konsekvensbedömning	99
17.2	Bedömning av konsekvenser	101
17.3	Övriga bedömningar	101
17.4	Innehållsmässig avgränsning.....	103
18.	Samrådskrets	105
19.	Kartdata	108
20.	Referenser	111

Bilagor

Bilaga 1 - Undersökningsprogram

1. Administrativa uppgifter

Verksamhetsutövare	Ilmatar Offshore AB
FO-nummer	3267401-8
Kommun	Mariehamns stad
Kontaktperson Ilmatar Offshore AB	David Ståhlman / Stefan Husa / Anna Häger
Kontaktperson konsult, Ramboll	Axel Andersson
Tillståndsprövande myndighet	Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet, Kommunerna Hammarland, Geta, Kumlinge, Brändö, Saltvik
Tillsynsmyndighet	Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet, Kommunerna Hammarland, Geta, Kumlinge, Brändö, Saltvik

Ilmatar Offshore Ab (Ilmatar Offshore) planerar för en vindkraftpark i Norrhavet inom Ålands territorialvatten. Havsvindkraftsprojektet är namngett Stormskär och Väderskär. Anläggning av vindkraft är en tillståndspliktig verksamhet enligt Ålands landskapslag om miljöskydd. Innan tillstånd ges till ett projekt som kan antas medföra betydande miljöpåverkan ska en miljökonsekvensbeskrivning upprättas.

Detta dokument utgör samrådsunderlag för avgränsningssamrådet avseende miljökonsekvensbedömningen.

Ilmatar Offshore är i egenskap av verksamhetsutvecklare ansvarig för att genomföra samråd och upprätta miljökonsekvensbedömningen för det planerade projektet enligt gällande lagstiftning på Åland. Ilmatar Offshore har anlitat teknikonsultföretaget Ramboll Finland för att genomföra miljökonsekvensbedömningen. Närmast ansvarig myndighet för miljökonsekvensbedömningen är Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet (ÅMHM).

I samrådsunderlaget ska bland annat uppgifter ges om vilka myndigheter som är ansvariga att fatta beslut, från vilka myndigheter relevant information kan erhållas, till vilka myndigheter synpunkter eller frågor kan lämnas in och om tidsfristerna för att överlämna synpunkter eller frågor.

Utlåtanden och synpunkter om avgränsningssamrådet, innehållet i samrådsunderlaget och bedömningen av projektets miljökonsekvenser ska riktas till ÅMHM (kansliet@amhm.ax). För att kunna beaktas i den fortsatta miljökonsekvensbedömningen ska utlåtanden och synpunkter lämnas in senast 15.09.2023. Efter att tidsfristen har löpt ut förmedlar ÅMHM inkomna utlåtanden

och synpunkter till Ilmatar Offshore. Frågor om projektet kan riktas till Ilmatar Offshore.

För att kunna förverkliga havsvindkraftsprojektet Stormskär och Väderskär behöver projektet beviljas tillstånd enligt landskapslagen (2088:124) om miljöskydd samt vattenlagen (1996:61) för landskapet Åland. För dessa tillståndsprocesser ansvarar ÅMHM. Dessutom kommer projektet behöva bygglov för anläggningar enligt plan- och bygglagen (2008:108) för landskapet Åland. Berörda kommuner ansvarar för hanteringen av bygglovsprocesser, vilka för Stormskär och Väderskär är Hammarland, Geta, Saltvik, Kumlinge och Brändö.

2. Inledning och avgränsning

Ilmatar Offshore planerar att uppföra en havsbaserad vindkraftpark norr om Åland, inom Ålands territorialvatten (territorialvatten inom landskapet Åland). Vindkraftparken består av delprojektområdena Stormskär och Väderskär. Miljökonsekvensbedömningen innefattar även vindkraftparkens exportkablar inom Ålands territorialvatten.

Denna handling utgör Ilmatar Offshores samrådsunderlag för avgränsningen av miljökonsekvensbedömningen och upprättande av miljökonsekvensbeskrivningen inför kommande ansökan om miljötillstånd enligt landskapslagen (2018:31) och landskapsförordning (2018:33) om miljökonsekvensbedömning. Samrådsunderlaget beskriver en föreslagen omfattning och utformning av miljökonsekvensbeskrivningen som kommer att bifogas till Ilmatar Offshores kommande ansökningar om tillstånd för vindkraftsparken.

Ilmatar Offshore Ab är ett åländskt bolag, grundat våren 2022 som dotterbolag till Ilmatar Energy Oy (Ilmatar Energy). Företagets mål är att utveckla, bygga, driva och äga anläggningar för havsbaserad vindkraft i Norrhavet och längs Bottniska viken, som en föregångare och tidig aktör i våra isförhållanden. Ilmatar Offshore strävar efter en stark lokal närvaro, att skapa största möjliga ekonomiska och klimatmässiga nytta och samtidigt skydda, alternativt stärka, biologisk mångfald och miljö.

Ilmatar Energy, grundat 2011, är ett nordiskt energibolag och en oberoende kraftproducent som fokuserar helt på förnybar energi. Fram till idag har Ilmatar driftsatt 430 MW landbaserad vindkraft i Finland. Koncernen står nu redo för en snabbt ökande efterfrågan på förnybar energi och en diversifiering av energimarknaden och planerar att utveckla, bygga och äga en av Norden största produktionskapaciteter för förnybar energi inom land- och havsbaserad vindkraft, storskaliga solparker, energilagring och power-2-X. Sammanlagd effekt för Ilmatars projekt under utveckling är 20 GW och med åtagande att före år 2027 ha 4 GW i drift.

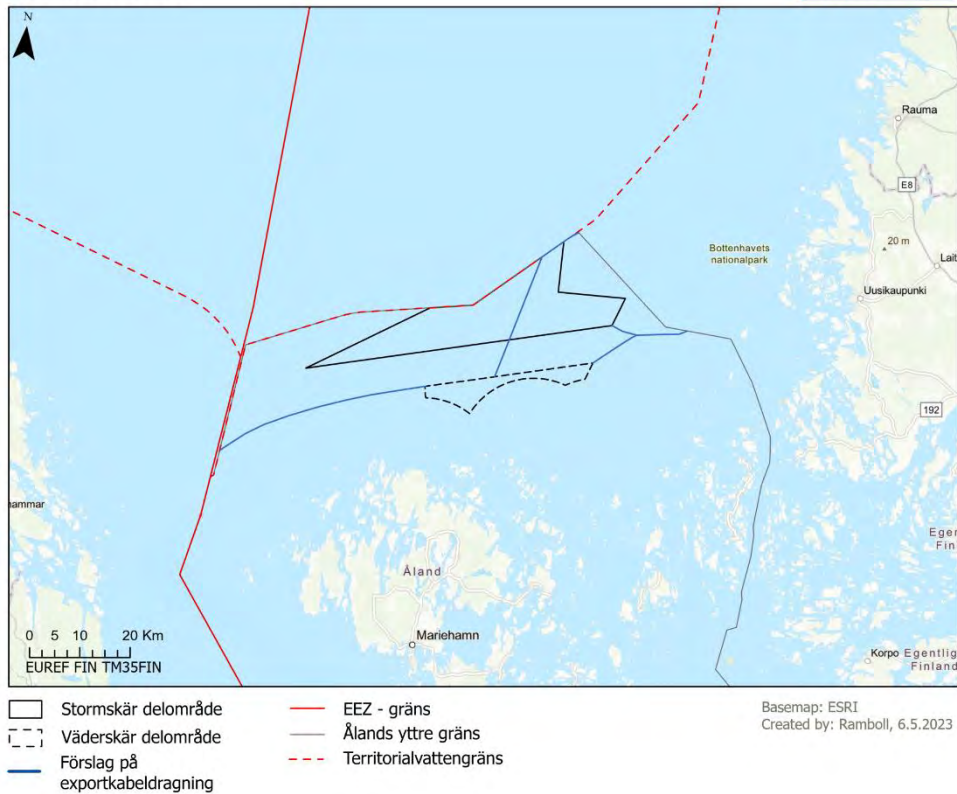
Koncernens verksamhet syftar till att kraftigt skala upp den nordiska produktionen av förnybar energi, bidra till att motverka klimatförändringarna, vara med och bygga upp framtidens förnybara energisystem samt skapa värdekedjor som sträcker sig över flera sektorer, inklusive industri, marin och energi, på Åland, i Finland och Sverige. Med den havsbaserade vindkraften ska Ilmatar Offshore bidra till Ilmatarkoncernens övergripande mål. Ilmatar har kontor i Helsingfors, Malmö, Karlstad, Mariehamn, Tammerfors och Uleåborg.

Projektområdena för Stormskär och Väderskär är belägna minst cirka 15 km från Ålands norra kust, cirka 45 km från finska kusten och cirka 60 km från den svenska kusten. De närmaste bostadshusen ligger inom kommunerna Saltvik (cirka 11 km) och Geta (cirka 15 km), för lokalisering se Figur 1.

Stormskärs areal är cirka 475 km², och Väderskärs cirka 96 km². Kraftverkens preliminära maximala höjd är 400 m och maximal enhetseffekt 25 MW, vilket innebär att projektets planerade totala effekt är maximalt cirka 2,5 GW. Antalet kraftverk kommer bero på vilken enhetseffekt som väljs; en lägre installerad enhetseffekt har flera verk, och en högre installerad enhetseffekt har färre verk.

Utöver själva vindkraftverken och anläggandet av dem kommer miljökonsekvensbedömningen att omfatta internkabelnätet mellan kraftverken samt elöverföringens (exportkablar) sträckning inom Ålands territorialvatten.

Projektområdet

Figur 1 Projektområdets lokalisering inom Ålands territorialvatten, utanför Ålands norra kust.

2.1 Bakgrund

Åland har enorm potential för storskalig, hållbar och effektiv energiproduktion från havsbaserad vindkraft. Här finns stora havsområden som redan identifierats som lämpliga samt ett starkt lokalt politiskt stöd för att bygga vindkraft. Den åländska ekonomin har därtill i över tio år lidit av brist på tillväxt, samtidigt som befolkningen blir allt äldre och den offentliga sektorn större.

Med projekten Stormskär och Väderskär i Norrhavet vill Ilmatar Offshore i samverkan med det åländska samhället skapa ett nytt ekonomiskt ben för Åland att stå på samt bygga upp värdekedjor och synergier mellan olika sektorer. Genom en stark och långsiktig lokal närvaro garanteras största möjliga ekonomiska och socioekonomiska nytta samt maximalt antal arbetstillfällen. Behovet av branschkunlig arbetskraft öppnar dessutom möjligheter för utbildnings- och forskningssektorn, där Åland har en stor fördel i och med redan befintliga läroverk inom den marina sektorn.

Genom att använda den bästa tekniken, utrustningen och metoderna planerar Ilmatar Offshore att minimera projektets miljöpåverkan. Via samarbeten med

lokala och internationella partners, universitet och forskningsinstitutioner främjas innovation och kunskapsöverföring.

Det mer övergripande målet med utbyggnad av havsbaserad vindkraft är att bidra till att motverka klimatförändringarna samt vara med och öka Nordens självförsörjandegrad för energi, i tider av geopolitisk osäkerhet.

På grund av elektrifieringen är Finland, Norden, Europa och världen i stort behov av nya, förnybara, effektiva och hållbara energilösningar som kan utvecklas snabbt. Teknologin inom vindkraft är redan långt framme och branschen står redo att svara på samhällets behov.

Havsbaserade vindkraftsprojekt kräver dock tydliga strukturer och tillståndprocesser. Eftersom vi är i ett tidigt stadie av utvecklingen av havsbaserad vindkraft har Åland och Finland en unik position och kan ta ledning i utformandet av ett robust ramverk som garanterar att den havsbaserade vindkraften bidrar till landets energilösningar, säkrar konkurrenskraft, sysselsättning, försörjningstrygghet, lokal och inhemsk kompetens, intäkter och marknadsandelar inom en växande industri.

Ålands landskapsregering har i egenskap av förvaltare av allmänna vattnen gett sitt samtycke till (28.5.2022, Beslut 185 S4) att Ilmatar Offshore Ab får utföra undersökningar på de i havsplanen för havsbaserad vindkraft utpekade områden. Därtill får undersökningar utföras för nödvändiga områden för möjliggörandet av anslutningar och energidistribution.

Försvarsmakten har beviljat undersökningstillstånd (20.9.2022, AS19993) till **Arctia Meritaito Oy för Ilmatars projektområde. Arctia Meritaito's fartyg Kaiku** och Pohjanmeri har utfört geofysiska undersökningar under oktober – december 2022 samt i april 2023.

2.2 Klimatmål och klimatnytta

Den snabba ökningen av växthusgaser i atmosfären från och med 1900-talet har lett till uppvärmning av klimatet. I Europa är energisektorn den största källan till utsläpp av växthusgaser, och övergången till hållbar elproduktion och förnybara energikällor ses som en avgörande faktor i att bromsa klimatförändringen (EEA 2021).

I energi- och klimatstrategin för Åland till år 2030 ställer man ett mål om att Ålands koldioxidutsläpp ska minska med 60% och att andelen förnybar el av totala elförbrukningen ska vara 60% lokalproducerad förnybar el. Dessa mål ska förverkligas bland annat genom att öka lokalproduktionen av förnybar el.

Målet för Finlands klimatpolitik är att vara ett fossilfritt och klimatneutralt samhälle senast år 2035. År 2021 var den fossilfria energiproduktionens andel av

all elproduktion 87%, varav 54% producerades av förnybara energikällor. En ökning av den förnybara energiproduktionen i Finland bidrar till att minska energisektors koldioxidutsläpp och leder Finland mot högre grad av självförsörjning i fråga om energiproduktion. Framför allt har vindkraftens betydelse ökat i Finland under de senaste åren, då antalet nya vindkraftsprojekt under planering i mars 2022 var totalt 348 (Finska vindkraftsföreningen 2022).

2.3 Samrådsunderlag och samrådsprocess

Enligt landskapslagen om miljökonsekvensbedömning (2018:31) ska ett avgränsningssamråd genomföras inför arbetet med miljökonsekvensbeskrivningen. Samrådsunderlaget är ett dokument som används som grund för avgränsningssamrådet, där det framgår information om projektets lokalisering, omfattning och utformning samt dess förutsedda miljöpåverkan. Samrådsunderlaget är även en plan för hur man kommer bedöma projektets konsekvenser inför miljökonsekvensbeskrivningen.

Syftet med avgränsningssamrådet är att samla in synpunkter från allmänheten och myndigheter för att få fram ett bättre underlag för konsekvensbedömningen och beslutsfattande, samt att ge möjlighet till insyn och påverkan. Inkomna synpunkter, fakta och frågor under samrådet är ett viktigt underlag för arbetet med projektet och kommer tillsammans med resultat från fördjupade studier och inventeringar ligga till grund för vindkraftsparkens fortsatta utformning.

Avgränsningssamrådet genomförs enligt landskapslagen (2018:31) och landskapsförordningen (2018:33) om miljökonsekvensbedömning. Samrådet omfattar projektets lokalisering, omfattning och utformning, de miljöeffekter som projektet kan antas medföra i sig eller till följd av yttre händelser samt om miljökonsekvensbeskrivningens innehåll och utformning. Avgränsningssamrådet sker med ÅMHM, den tillståndsprövande myndigheten och med övriga berörda myndigheter, kommuner och den berörda allmänheten. Mer information om hur samrådet genomförs presenteras i kapitel 16.2. Samråd kommer även att genomföras under framtagandet av miljökonsekvensbeskrivningen.

Projektet kan eventuellt ha gränsöverskridande påverkan på Sverige, Estland och Norge. Detta kräver en underrättelse om projektet enligt konventionen om miljökonsekvensbeskrivning i ett gränsöverskridande sammanhang, Esbokonventionen. Det s.k. Esbo-samrådet administreras av Finlands miljöcentral. Esbo-processen presenteras i avsnitt 3.4.

3. Lagstiftning och tillståndprocesser

3.1 Tillämpliga bestämmelser och avgränsning

Uppförandet av havsbaserade vindkraftsparken kräver miljötillstånd enligt landskapslagen (2008:124) om miljöskydd, samt tillstånd enligt vattenlagen (1996:61). Projektet berörs också av havsmiljödirektivet samt vattendirektivet.

Dessutom kan övriga tillstånd och lov behövas, till exempel flyghindertillstånd för vindkraftverken.

Detta samrådsunderlag avgränsar sig till uppförandet av den havsbaserade vindkraftsparken och anläggandet av det interna kabelnätet inom projektområdet samt exportkablarna inom Ålands territorialvatten. Tillståndsbehov och miljökonsekvenser för kabeldragningar till land utanför Ålands gränser kommer bedömas och utvärderas i separata prövningar och MKB-förfaranden.

3.1.1 Miljöskyddslagen

Vindkraftsområdet är beläget i Ålands territorialvatten, och miljötillstånd för att uppföra och använda anläggningarna prövas därför enligt Ålands landskapslag om miljöskydd (2008:124). Ansökan om miljötillstånd lämnas till prövningsmyndigheten tillsammans med miljökonsekvensbeskrivningen.

Enligt miljöskyddslagen 3 kap. 10 § krävs miljötillstånd för den havsbaserade vindkraftsparken då den räknas till följande punkt:

b) Vindkraftverk eller grupper av vindkraftverk för produktion och distribution av fem megawatt eller mer.

3.1.2 MKB-lagen

Miljökonsekvensbedömningens förfarande följer Ålands Landskapslag (2018:31) och Landskapsförordning (2018:33) om miljökonsekvensbedömning. Enligt MKB-lagstiftningen ska en miljökonsekvensbedömning göras innan tillstånd ges till ett projekt som kan antas medföra betydande miljöpåverkan på grund av dess art, storlek eller lokalisering.

Miljökonsekvenserna för vindkraftsparken Stormskär och Väderskär ska bedömas, bland annat då den räknas till följande punkter i 3 § i landskapsförordningen om miljökonsekvensbedömning (2018:33):

- 1) två eller fler vindkraftverk som står tillsammans (grupstation) om vart och ett av vindkraftverken inklusive rotorblad är högre än 150 meter.
- 7) ett projekt som innefattar en kraftledning avsedd för 45 kilovolt eller mer och en längd på minst 15 kilometer

Kraven på innehållet i miljökonsekvensbeskrivning klargörs i 9 § MKB-lagen och 5 § landskapsförordningen (2018:33) om miljökonsekvensbedömning och miljöbedömning.

3.1.3 Vattenlagen

Anläggandet av vindkraftsparken samt tillhörande elöverföringskablar kräver tillstånd enligt vattenlagen (1996:61) för landskapet Åland, då anläggandet kan innebära utförande av sådana vattenföretag som omnämns i 6 kap. 15 §:

b) utläggande eller upptagning av ledning eller kabel i allmän farled om inte godkännande till företaget från den myndighet som har att övervaka farleden har inhämtats,

f) byggande, fyllning pålning grävning, muddring, sprängning eller rensning i vattenområdet om den bottenyta som verksamheten omfattar i vattenområdet uppgår till mer än 500 kvadratmeter.

För att utföra ett vattenföretag krävs enligt vattenlagen rätt eller rådighet över vatten. Rätt eller rådighet har den som äger vattnet, har ständig besittningsrätt eller har besittning genom arrendeavtal. För att anlägga vindkraftparken måste verksamhetsutövaren ha rätt eller rådighet över vattnet.

3.1.4 Plan- och bygglagen

Anläggandet av vindkraftverk (högre än 20 m) kräver bygglov enligt 13 kap. 67 § plan- och bygglagen (2008:108) för landskapet Åland. Avgörandet av bygglovsärendet får skjutas upp tills miljötillståndet enligt ovannämnda lagar är avgjort.

3.1.5 Vattendirektivet

Vattendirektivet (2000/60/EG) är EU:s gemensamma ramverk för enhetliga regler på EU-nivå för skydd av europeiska vatten. Landskapsregeringen har fastställt vattenåtgärdsprogram och förvaltningsprogram för vatten i enlighet med vattenlagen för Åland och EU:s vattendirektiv.

Vattenförekomster klassificeras utgående från deras ekologiska status enligt en femgradig skala (hög, god, måttlig, otillfredsställande och dålig). Vid kvalitetsklassificeringen utgår man från tre olika huvudparametrar: biologiska, fysikalisk-kemiska och hydromorfologiska parametrar, vilka i sin tur omfattar en rad olika kvalitetsfaktorer. För respektive vattenförekomst har man definierat en miljökvalitetsnorm, det vill säga den kvalitet som vattenförekomsten ska uppnå. Det övergripande målet med vattendirektivet är att uppnå god ekologisk status i samtliga vattenförekomster. Det förekommer dock en mängd kvalitetsmässiga och tidsmässiga undantag från målet till följd av hur förutsättningarna för att uppnå god ekologisk status ser ut för respektive vattenförekomst. Ett projekt eller en åtgärd får varken äventyra möjligheterna att uppnå god ekologisk status eller försämra enskilda statusparametrar eller kvalitetsfaktorer.

En klassificering av Ålands kustvatten har gjorts, men en klassificering av utsjövattnet har inte ännu genomförts.

De vattenförekomster som berörs av havsvindkraftsprojektet samt deras ekologiska kvalitet kommer att behandlas mer ingående i kapitel 9.

3.1.6 Havsmiljödirektivet

Havsmiljödirektivet (2008/56/EG) är EU:s gemensamma ramverk för havsmiljön, med syfte att uppnå eller upprätthålla ett gott miljötillstånd i Europas hav. I

enlighet med direktivet har Ålands Landskapsregering tagit fram ett marint åtgärdsprogram för att stärka de åländska vattnen och deras ekosystem.

Miljötillståndet i havet beskrivs av elva deskriptorer utifrån havets miljömässiga egenskaper. För samtliga elva deskriptorer finns definitioner för vad som utgör gott miljötilstånd. Om havet eller deskriptorerna inte uppnår gott miljötilstånd klassificeras miljötilståndet som inte god.

Havsområdenas miljötilstånd samt havsvindkraftsprojektets eventuella påverkan på dem behandlas mer ingående i kapitel 9.

3.1.7 Flyghindertillstånd

Enligt 158 § i luftfartslagen (864/2014) förutsätts att för att anordningar, byggnader, konstruktioner eller märken som eventuellt kan medföra risker ska få sättas upp krävs ett flyghindertillstånd. Tillståndet ska sökas innan vindkraftverken eller annan höga hinder nödvändiga för anläggandet av vindkraftparken byggs.

För flyghindertillstånd ska man först begära ett flyghinderutlåtande av Fintraffic Lennonvarmistus Oy. Flyghindertillstånd behöver inte ansökas hos Traficom om det i flyghinderutlåtandet konstateras att flyghinderutlåtandet är tillräckligt som utredning för uppförande av hindret. De bindande villkoren för uppförandet av hindret anges i flyghinderutlåtandet. Den som uppför hindret / ägaren ansöker om tillstånd hos Transport- och kommunikationsverket Traficom. Hindret ska märkas ut och förses med hinderljus i enlighet med tillståndsvillkoren.

3.2 Planförhållanden

3.2.1 Havsplan

Ålands Landskapsregering fastställde i mars 2021 Ålands första havsplan. Havsplanen har kartlagt nuvarande användning av havsområden samt givit förslag till hur de åländska allmänna vattnen kan användas i framtiden. Planen beskriver relevanta befintliga och framtida verksamheter, intressen och användningsområden i det allmänna vattnet, och vägleder framtida utveckling av området. Syftet med havsplanen är att främja en hållbar användning, utveckling och tillväxt samt bidra till god vattenkvalitet och god miljöstatus. (ÅLR 2021)

Området för vindkraftsparkerna Stormskär och Väderskär ligger i sin helhet inom utpekade potentiella områden för havsvindkraft. Området är även markerat som ett fiskeområde utanför fyrasjömilsgrens, där finländska och svenska fiskeflottan får fiska. Förslagen på exportkabeldragningen ligger huvudsakligen inom områden markerade för sjöfart (se Figur 8).

3.2.2 Kommunala planer

Ålands kommungränser sträcker sig till gränserna för Ålands territorialvatten. Delprojektområdet för Stormskär ligger inom Hammarland, Geta, Saltvik, Kumlinge och Brändö kommungränser. Delprojektområdet för Väderskär ligger inom Saltvik och Kumlinge kommungränser.

Alla kommuner ska enligt plan- och bygglag (2008:102) ha en aktuell och för kommunen heltäckande kommunöversikt som motsvarar en kommunal översiktsplan. Av de nämnda kommunerna har Brändö och Kumlinge antagna kommunöversikter (Ålands Landskapsregering, 2018)

3.3 Miljökonsekvensbedömning

Förfarandet vid miljökonsekvensbedömning grundar sig på landskapslagen (2018:31) och -förordningen (2018:33) om miljökonsekvensbedömning. Enligt MKB-lagstiftningen ska en miljökonsekvensbedömning göras innan tillstånd ges till ett projekt som kan antas medföra betydande miljöpåverkan på grund av dess art, storlek eller lokalisering.

Syftet med miljökonsekvensbedömningen är att ta fram information om projektets konsekvenser för miljön, underlätta beaktandet av miljöaspekter vid planerings- och beslutsprocesserna samt öka medborgarnas och övriga aktörers möjligheter att delta och påverka. Alla vars levnadsförhållanden och intressen (såsom boende, arbete, möjlighet att röra sig på området, rekreation eller andra levnadsförhållanden) kan påverkas av att projektet genomförs kan delta i förfarandet genom samråd.

I det första skedet av miljökonsekvensbedömningen utarbetas ett samrådsunderlag, och i det andra skedet sammanställs bedömningarna i en miljökonsekvensbeskrivning. Samrådsunderlaget är en plan för hur man planerar att bedöma projektets konsekvenser. I det andra skedet bedöms de olika alternativens konsekvenser och resultatet presenteras i en miljökonsekvensbeskrivning. Vid bedömningen inriktar man sig på de betydande konsekvenserna som projektet kan antas medföra.

3.4 Esbo-processen

Om ett projekt kan antas medföra betydande miljöpåverkan i en region utanför Åland tillämpas ett internationellt förfarande i enlighet med Esbokonventionen om miljökonsekvensbeskrivningar i ett gränsöverskridande sammanhang (FördrS 67/1997). Enligt konventionen kan en stat delta i ett förfarande för miljökonsekvensbedömning i en annan stat. Konventionen innehåller också en skyldighet för länder att meddela varandra och förhandla med varandra om alla stora planerade projekt som kan antas ha en betydande skadlig gränsöverskridande inverkan.

Esbokonventionen definierar som upphovspart det land i vars ekonomiska zon det havsbaserade projektet ligger i. För detta projekt utgör Finland upphovspart medan Sverige bedöms vara huvudsaklig utsatt part. Estland och Norge bedöms

även vara utsatta parter. Under Esbosområdet kan det tillkomma ytterligare länder.

I 8 § Landskapslag (2018:31) om miljökonsekvensbedömning anges att om ett projekt antas medföra betydande miljöpåverkan i en region utanför Åland ska landskapsregeringen informera den berörda regionen om det planerade projektet, dess möjliga gränsöverskridande konsekvenser och vilken typ av beslut som kan komma att fattas. Den berörda regionen ska ha möjlighet att delta i samrådet eller få sina synpunkter framförda på samrådet.

Finlands miljöcentral ansvarar för kontakten med andra stater i enlighet med MKB-lagen. Ålands Landskapsregering (ÅLR) ansvarar för att samrådsunderlaget levereras till Finlands miljöcentral, som skickar det vidare till de utsatta parterna och hör sig för om deras avsikt att delta i MKB-förfarandet. Om en utsatt part beslutar att delta i förfarandet ska den lägga fram samrådsunderlaget för allmänheten, samla in synpunkter och skicka dem till upphovsparten (i Finland till miljöcentralen). Finlands miljöcentral skickar responsen till ÅLR för beaktande. Samma förfarande tillämpas i fråga om miljökonsekvensbeskrivningen.

Påverkan mot Finland kommer inte att behandlas som gränsöverskridande påverkan, då projektet befinner sig i Åland i Finland, och Finland definieras därför som upphovspart i Esbo-samrådet i enlighet med Esbokonventionen (FördrS 67/1997). Påverkan mot Finlands övriga regioner kommer bedömas som en del av den ordinarie miljökonsekvensbedömningen.

3.5 Tillståndsprövning

Anläggandet av den havsbaserade vindkraftsparken kräver miljötillstånd enligt miljöskyddslagen (2008:124) och tillstånd enligt vattenlagen (1996:61). Miljökonsekvensbeskrivningen är ett av de dokument som kommer att bifogas till Ilmatar Offshores framtida ansökningar om tillstånd för vindkraftsparken.

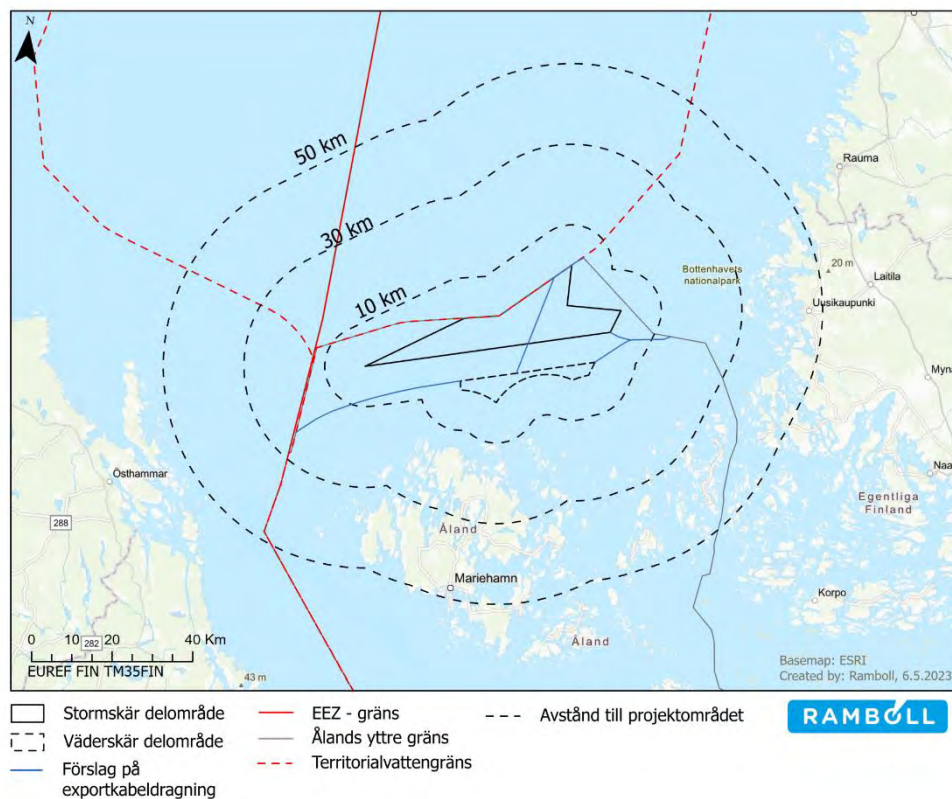
När miljökonsekvensbeskrivningen kan läggas till grund för den fortsatta miljökonsekvensbedömningen lämnas den tillsammans med ÅMHM:s beslut och övriga handlingar i ärendet till den tillståndsprövande myndigheten. Myndigheten tillkännager handlingarna och allmänheten har möjligt att framföra yttranden och synpunkter på den planerade verksamheten.

Myndigheten ska, när tillståndsfrågan avgörs, slutföra miljökonsekvensbedömningen genom att med hänsyn till innehållet i miljökonsekvensbeskrivningen och det som kommit fram under beredningen av ärendet identifiera, beskriva och göra en slutlig och samlad bedömning av miljöeffekterna. Beviljas tillstånd ska beslutet även innehålla de miljövillkor som krävs, en beskrivning av projektets särdrag och planerade åtgärder för att undvika, förebygga eller minska och om möjligt motverka betydande negativ miljöpåverkan samt, i tillämpliga fall, kontrollåtgärder.

4. Projektbeskrivning

4.1 Lokalisering

Den planerade vindkraftsparken Stormskär och Väderskär ligger i Bottenhavet, cirka 15 km norr om fasta Åland och cirka 45 km väster om det finska fastlandet. Vindkraftsparken ligger inom Ålands territorialvatten. Figur 2 visar lokaliseringen av vindkraftsparken.

Figur 2 Projektområdets lokalisering och avstånd

4.2 Vindkraftparkens utformning

Med anledning av den snabba teknikutvecklingen inom havsbaserad vindkraft är det slutgiltiga valet av vindkraftverk och dess utformning ännu inte bestämd. Tabell 1 visar dock en preliminär utformning för de parametrar som planeras utgöra grunden till den kommande MKB:n.

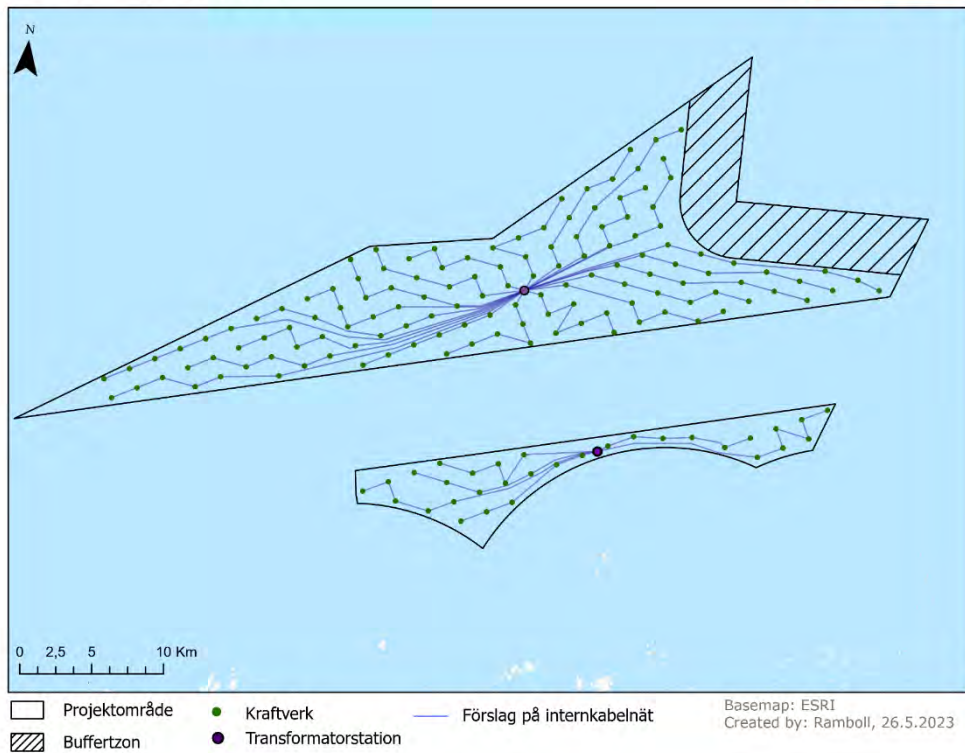
Tabell 1. Sammanfattande preliminära tekniska parametrar för vindkraftparken Stormskär och Väderskär.

Preliminära parametrar, Stormskär	
Installerad effekt	2 000 MW
Areal	474,5 km ²
Antal vindkraftverk, max	131
Vindkraftverkens höjd (inklusive rotorblad), max	400 m
Rotordiameter, max	326 m
Avstånd mellan havsytan och lägsta vingpets (m ö h)	20–30 m
Internkabelnätverk, max	386,1 km
Transformatorstationer	1-2 st

Preliminära parametrar, Väderskär	
Installerad effekt	475 MW
Areal	96,2 km ²
Antal vindkraftverk, max	31
Vindkraftverkens höjd (inklusive rotorblad), max	400 m
Rotordiameter, max	326 m
Avstånd mellan havsytan och lägsta vingpets (m ö h)	20–30 m
Internkabelnätverk, max	87,1 km
Transformatorstationer	1 st

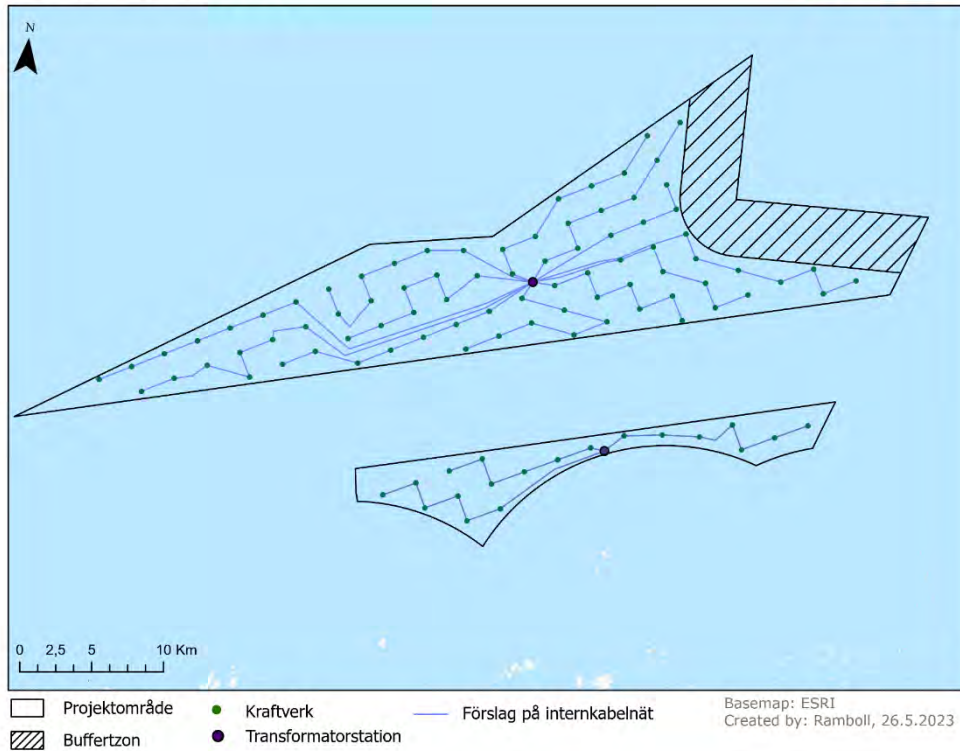
Den slutliga placeringen av enskilda vindkraftverk inom parkområdet avgörs i samband med detaljprojekteringen av vindkraftparken och kan inte preciseras i detta skede. Placeringen av individuella vindkraftverk påverkas av parametrar såsom vindförhållanden, vattendjup, geologi, miljövärden, optimering av internkabelnätets sträckning samt av vindkraftverkens storlek. Figur 3 visar en exempel-layout med 131 verk inom Stormskär och 31 verk inom Väderskär, och Figur 4 visar en exempel-layout med 80 respektive 19 verk.

Exempellayout, 15MW

Figur 3 Exempel på layout och internkabelnät under 15 MW kapacitet

Exempellayout, 25MW

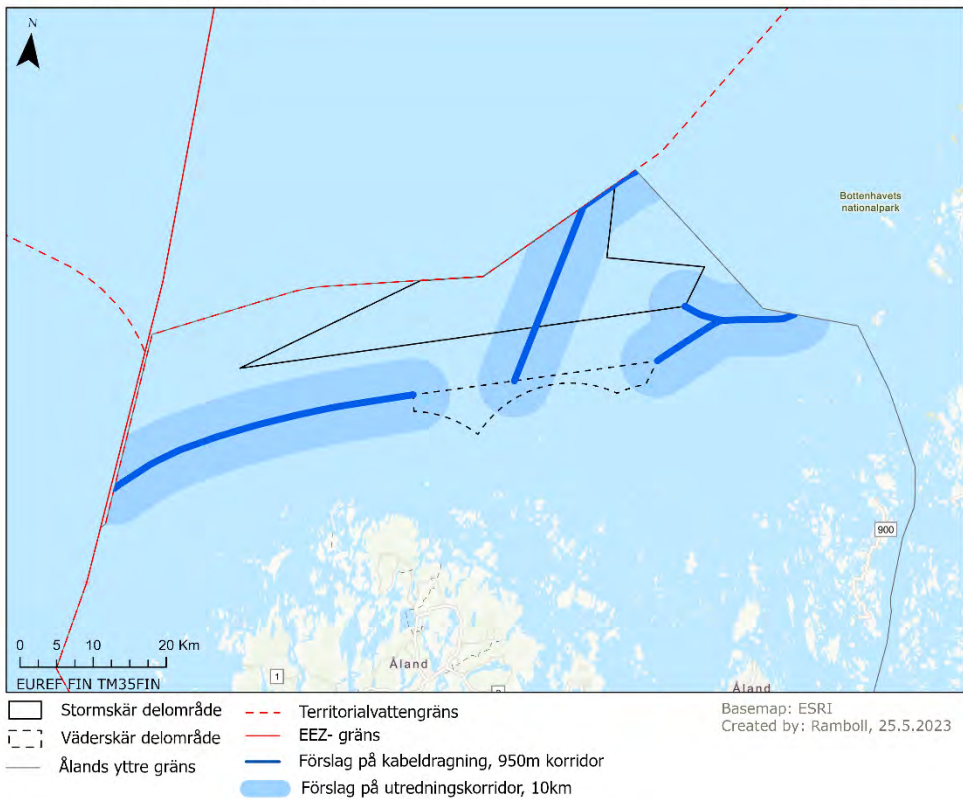

Figur 4 Exempel på layout och internkabelnät under 25MW kapacitet

4.3 Exportkabelkorridorer

Från vindkraftparken planeras en eller flera exportkablar att förläggas inom kabelkorridorerna som visas i Figur 5. Som bredast kan kabelkorridoren vara 950m, vilket innefattar 6 kablar för högspänd växelström (HVAC) och rum för eventuell service av kabeln. Kabelkorridorens längd mellan parkområdet och territorialvattengränsen är som längst cirka 43 km. Exportkabeldragningen kommer att preciseras under kommande planeringsskeden inom utredningskorridoren. Den slutliga kabeldragningen kommer påverkas av parametrar såsom vattendjup, geologi, miljövärden och kulturlämningar.

Förslag på kabeldragning

Figur 5 Förslag på kabeldragning.

5. Teknisk beskrivning

Nedanstående avsnitt ger en övergripande teknisk beskrivning av den planerade vindkraftparken. Då teknikutvecklingen inom vindkraftsområdet fortskider, bör det påpekas att nedanstående är en översiktlig beskrivning av dagens teknik för en havsbaserad vindkraftpark.

5.1 Vindkraftverk

Ett vindkraftverk består av fyra huvudsakliga beståndsdelar; ett fundament, ett torn, ett maskinhus och tre rotorblad. Tornet är tillverkat i stål och monteras på ett fundament som förankras på havsbotten. Fundament beskrivs i avsnitt 5.2. Rotorbladen är monterade på ett nav som sitter på maskinhuset. Maskinhuset, som är placerat längst upp på tornet, inrymmer bland annat generatoren. Generatoren levererar ström via internkabelnätverket till transformatorn. Efter transformering överförs elenergin till exportkablarna.

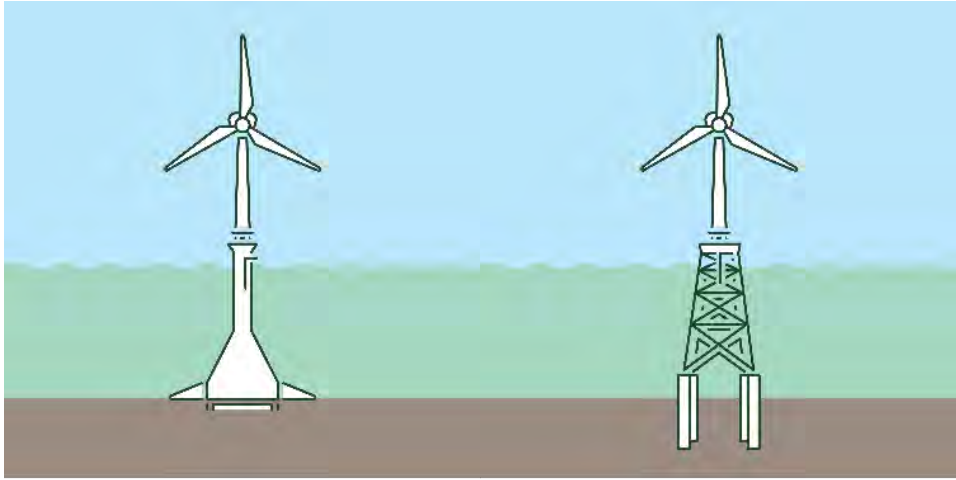
Vindkraftverken planeras bli maximalt 400 m höga från vattenytan till spetsen av rotorbladet vid dess högsta punkt, och ha en rotordiameter på maximalt 326 m.

5.2 Fundament

Havbaserade vindkraftverk kan placeras både på bottenfasta och flytande fundament. Vilka fundament som är mest lämpliga beror bland annat på grundläggningsförhållanden, som kan variera inom det planerade parkområdet. Detta kommer att klargöras under detaljprojekteringen.

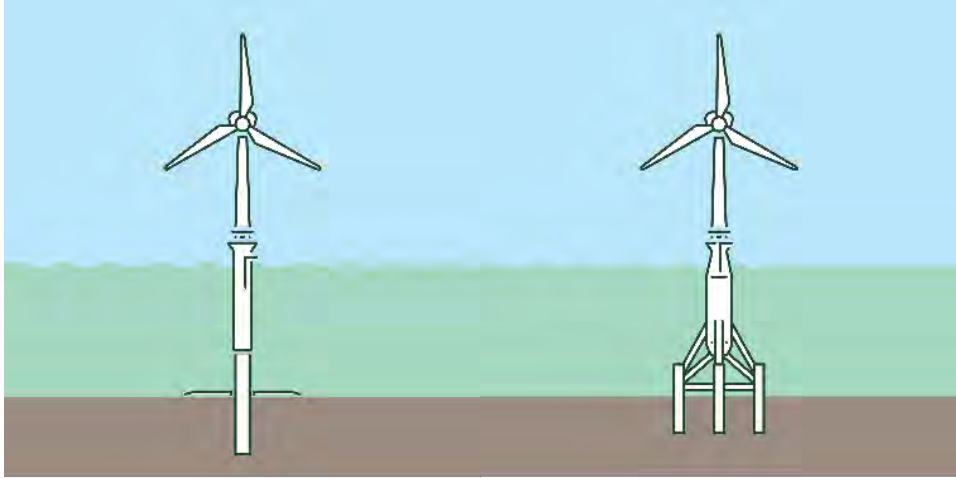
5.2.1 Bottenfasta fundament

Möjliga alternativ för grundläggning av vindkraftverk är gravitationsfundament samt de pålade fundamentstyperna monopilefundament, fackverksfundament och tripod, se Figur 6. För transformatorstationerna är möjliga alternativ för grundläggning fackverksfundament och gravitationsfundament. Monopilefundament bedöms inte utgöra ett relevant alternativ för transformatorstationer.

Gravity

Jacket

Monopile

Tripod

Figur 6 Illustration av fyra olika fundamentstyper.

Gravitationsfundament
 Gravitationsfundamentet består av en cirkulär betongstruktur fylld med ballast som vilar på havsbotten. Tornet fästs i fundamentet och vindturbinen hålls upprätt med hjälp av tyngdkraften. Gravitationsfundament är enkel och kostnadseffektiv lösning som passar de flesta bottentyper. Nackdelen är att användningsområdet är begränsat till relativt grunda vattendjup, 30 m nämns ofta som ett maximalt bottendjup.

Monopile

Monopile består av en stålcylander som drivs ned i botten genom pålning. Monopilefundament är den vanligaste metoden för havsbaserad vindkraft. Den är snabb och relativt billig att installera. Tekniken lämpar sig väl för relativt små vattendjup, upp till 30–40 m med dagens teknik, och havsbottnar som huvudsakligen består av sand eller grus. Det finns pågående forskning med målet att ändra design för att ta fram monopilelösningar som fungerar ända ner mot 70 m djup. En nackdel med konventionell installation av monopile med pålning är att metoden skapar vibrationer och ljud som kan störa undervattensdjur. Ett **alternativ till monopile kan i de tillfällena vara "suction pipe/anchor" förankring** där själva röret drivs ner med hjälp av ett skapat undertryck i röret. Detta alternativ passar på mjuka bottnar.

Jacket-fundament (fackverksfundament)

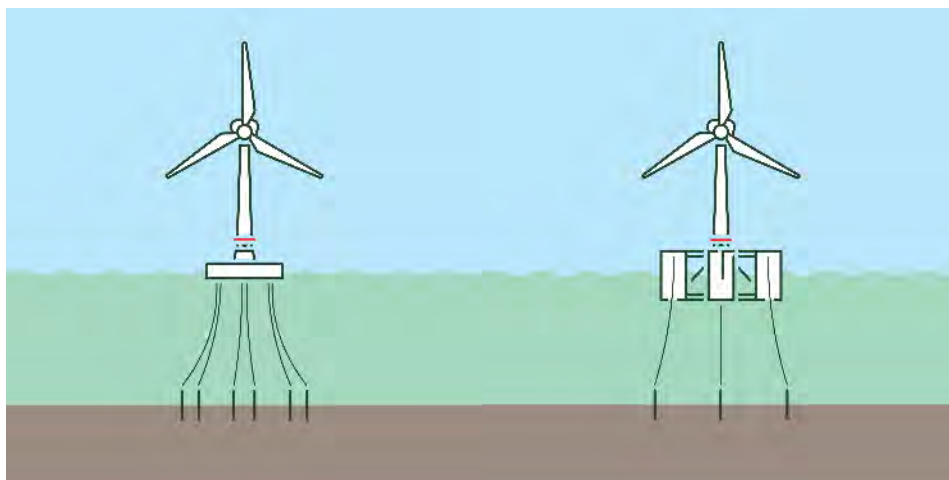
Jacket-fundament består av en fackverkskonstruktion som är förankrad i botten. Detta är en stabil konstruktion som klarar höga belastningar och som är skalbar att klara betydligt större djup än ovanstående lösningar. Lösningen är dessutom relativt okänslig mot bottentyp då infästningsmetoden i havsbotten kan anpassas efter förutsättningarna.

Tripod

Ett tripodfundament består av en övre cylindrisk del som sammanfogas med tornet, och en undre trebent struktur som fördelar ut kraften till botten, se Figur 6. Tripodtekniken är stabil och klarar relativt stora havsdjup. Den passar även de flesta fasta bottentyper. Nackdelen är kostnaden samt att den kräver större insatser vid transport.

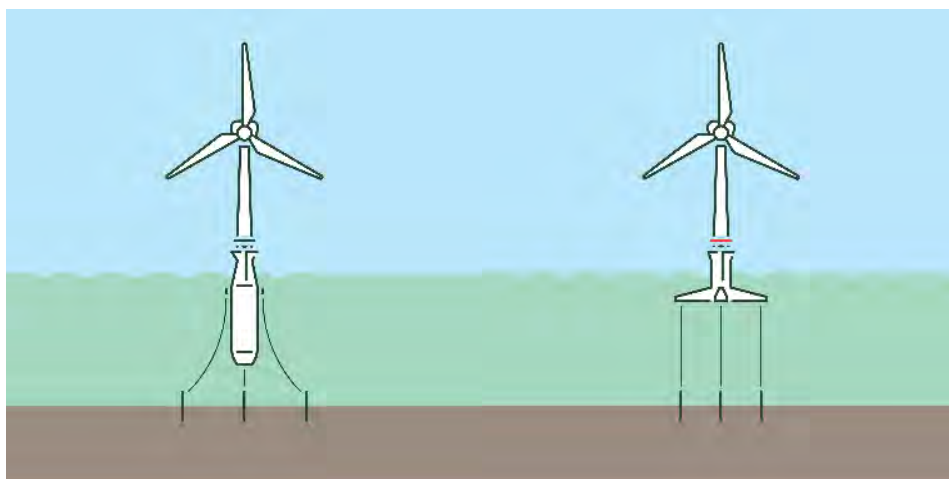
5.2.2 Flytande fundament

Möjliga alternativ för flytande vindkraftverk är till exempel typerna *barge*, *semi-submersible*, *spar* och *tension leg* som illustreras i Figur 7 nedan. Samtliga flytande turbinfundament behöver förankras i havsbotten genom förankringslinor.

Barge

Semi-Submersible

Spar

Tension Leg

Figur 7 Flytande fundament

Barge och semi-submersible

Fundamentstyperna barge och semi-submersible är flytande fundament som båda stabiliseras med hjälp av flytkraften från plattformen där turbinen placeras. Jämfört med barge, har semi-submersible en mindre yta i kontakt med vattenytan för att på så sätt minska rörelsen från vågor. Detta medför att fundamentstypen kräver en större yta jämfört med Barge då pontonerna blir längre.

SPAR

Spar är i dagsläget den mest använda tekniken för flytande turbinfundament. Tekniken består av en cylinder som jämfört med andra grundtekniker har en liten yta i kontakt med vattenytan. Cylindern är fylld med ballast så att tyngdpunkten

hålls under flytpunkten. Detta medför att fundamenten är mindre materialintensiva och mindre känsliga för svåra våg- och vindförhållanden.

Tension Leg Platform

Tension leg platform består av en bas/plattform med stark flytkraft och central pelare för montering av turbinen. Plattformen stabiliseras genom spända förankringslinor till förankringar på havsbotten. Tekniken skiljer sig från andra flytande turbinfundament då det inte finns något slack i förankringslinan. För att bibehålla fundamentets statiska stabilitet krävs därmed stora gravitationsankare eller pålar.

5.3 Internkabelnät

Tre olika elkablar kan komma att nyttjas inom vindkraftparken: uppsamlingskablar och redundanskablar samt kommunikationskablar.

Syftet med uppsamlingskablarna är att föra elen från samtliga vindkraftverk till transformator- eller omriktarstationer. Kommunikationskablarna består vanligen av fiberoptiska kablar och ansluter de olika delarna inom vindkraftparken. Samtliga kablar benämns som ett internkabelnätverk.

Internkabelnätet förläggs mellan samtliga vindkraftverk. Transformatorstationerna transformerar elen till högre växelspanning eller omformar till högspänd likström som sedan överförs via exportkablar till anslutningspunkt på land.

Internkabelnätet utgörs troligtvis av högspänningskablar för växelström på cirka 66 - 130kV. Även högre spänningsnivåer kan bli aktuella. Totallängden av kabelnätet beror bland annat på slutligt antal vindkraftverk och transformatorstationer, kabelns spänningsnivå och layouten av vindkraftparken.

5.4 Transformatorstationer och anslutningskablar

Transformatorstationerna utgör knutpunkter mellan vindkraftverken och stamnätet. I transformatorstationerna transformeras den el som genereras i vindkraftverken till en högre spänningsnivå, från cirka 66–130 kV växelström till cirka 220 kV växelström alternativt 500 kV likström, beroende på teknikval. Genom omvandlingen till en högre spänningsnivå kan antalet exportkablar reduceras och energiförlusterna minskas.

Transformatorstationerna består typiskt sett av två delar; ett fundament och själva stationen. Stationen inrymmer ställverk och transformatorer samt ett reservkraftaggregat. Reservkraftaggregatet utgörs av dieseldrivna generatorer som levererar 400 V ström till lågspänningsinstallationen på plattformen i händelse av förlust av den primära strömförsörjningen. På plattformen finns angoringsplatser för båtar. Plattformen kan komma att utrustas med helikopterplatta och bostadsmodul för personal.

Storleken för plattformarna är beroende av om de hanterar växel- eller likström. Den slutliga utformningen och storleken på transformatorstationerna kan komma att avvika något från de typexempel som redovisas i *Tabell 2*.

Tabell 2. Storlek på transformatorstationer (exempel) beroende på om de hanterar växel- eller likström.

Transformatorstation	Längd x bredd x höjd
Likström	80 x 35 x 35 m
Växelström	45 x 30 x 15 m

Transformatorstationerna utrustas med uppsamlingsystem för eventuella spill och läckage av olja.

5.5 Exportkablar

Strömöverföringen från transformatorstationerna i den planerade vindkraftparken till stamnätet sker via exportkablar. Strömöverföringen från vindkraftparken sker antingen med kablar för högspänd växelström (HVAC) eller högspänd likström (HVDC). Kablarnas antal och utformning kommer att bero på vald teknologi (HVAC respektive HVDC) samt kablarnas spänningsnivå. Beslut om teknikval kommer att tas i senare skede.

5.6 Hinderbelysning

Vindkraftverken utgör flyghinder och ska av flygsäkerhetsskäl utrustas med hinderljus. Enligt föreskrifterna i 158 § i luftfartslagen (864/2014) gällande flyghinder krävs flyghindertillstånd för uppförande av vindkraftverk. Hinderbelysningens slutgiltiga utformning kommer fastställas i ett senare skede i enlighet med gällande bestämmelser.

5.7 Mätmaster

För att få ett bättre underlag vad gäller vindförhållanden inom projektområdet planeras en så kallad vindmätningsskampanj. En sådan kampanj genomförs ofta under en 2–4 års period och innebär att det installeras en eller flera mätmaster med diverse meteorologiska instrument och givare inom projektområdet.

Mätmasternas totalhöjd kan uppgå till max 250 m. Liknande typer av fundament som används för vindkraftverk och transformatorstationer kan också användas för mätmaster. Det kan även bli aktuellt med olika former av radarteknik för mätning/validering av meteorologiska förhållanden. För detta ändamål kan SODAR eller LIDAR (ljud- respektive laserradar) användas. Dessa är flytande, mindre anläggningar som ankras inom undersökningsområdet.

6. Vindkraftparkens olika faser

6.1 Undersökningar

Planering och uppförande av projektet är beroende av noggrant genomförda sjömätningar, geologiska och geotekniska undersökningar. Syftet med undersökningarna av bottenförhållandena är att inhämta ytterligare information om platsen och maringeologin och de djupa sedimenten under bottenlagren för att kunna göra slutligt val av fundamentstyper samt detaljutformning av park och kabeldragning.

Undersökningarna omfattar exempelvis sonarundersökningar, magnetometerundersökningar, multibeamundersökningar och seismiska undersökningar. Geotekniska undersökningar görs vid varje potentiell turbinplats, transformatorstation samt kabelsträckning inför anläggningsarbetenas påbörjande för att kunna utforma vindkraftsparken på ett säkert och effektivt sätt. Information från den geotekniska undersökningen kommer ligga till grund för dimensionering av fundament och vindkraftsanläggningar. Undersökningarna används också för att säkerställa att anläggningsarbetena kan utföras utan risk för påträffande av eventuellt odetonerat krigsmaterial (UXO).

6.2 Anläggning

Anläggandet av den planerade vindkraftsparken är planerad att ta cirka 2 år. Anläggningen innefattar uppförande och installation av fundament, vindkraftverk, transformatorstation, internt kabelnätverk och exportkablar.

6.2.1 Förankring och fundament

Grundläggning med monopile- och fackverksfundament kräver vanligtvis ingen bottenpreparering eller andra förberedande arbeten bortsett från rensning av eventuella block och liknande. Fundamenten bogseras till området och utplaceras med hjälp av en kran från ett anläggningsfartyg. Installationsarbetet kan grovt indelas i följande aktiviteter:

- Dockning av fartyg samt placering av fundamentet i upprätt position inför pålning
- Installation av ljuddämpande åtgärder
- Pålningensarbete genom slagpålning, kompletterat med borrar vid behov
- Avinstallation av ljuddämpande åtgärder
- Förflyttning till ny position

Efter pålningen monteras övergångsstycket på monopile- respektive fackverksfundament, efter detta anläggs eventuellt erosionskydd.

Anläggning av gravitationsfundament görs i flera steg. Om behov föreligger så förbehandlas havsbotten på platsen för fundamentet genom schaktning för att avlägsna eventuella lösa sediment och jämna ut havsbottenytan. På den muddrade ytan anläggs vanligtvis en bädd med bärlager bestående av stenkross. Gravitationsfundamenten, i form av betongkassuner, kan transporteras till

parkområdet på pråm. Alternativt utformas fundamenten som flytande/semiflytande och bogseras till parkområdet. Efter att gravitationsfundamenten är färdiginstallerade, anläggs ett erosionsskydd runt fundamenten.

6.2.2 Vindkraftverk och transformatorstation

För installationen av vindkraftverk finns flera alternativa förfaranden:

- Rotorn monteras på land och transporteras till anläggningsplatsen och monteras på uppfört torn och maskinhus
- Bladen monteras, ett och ett, på uppfört maskinhus på plats

Delarna fraktas med fartyg till den planerade vindkraftparken. Installation av torn och maskinhus på fundamenten kan ske med hjälp av olika pråmlösningar eller med fartyg som använder stödben för att kunna genomföra säkra lyft. Installationsarbetena bedrivs huvudsakligen ovan vattenytan.

Anläggningen av transformatorstationerna utförs på liknande sätt som för vindkraftverken. Efter att ett fundament är installerat, lyfts transformatorstationen på plats.

6.2.3 Internkabelnät

När fundamenten är installerade anläggs internkabelnätverket. Internkabelnätet kan komma att anläggas under havsbotten där det är möjligt, på ett djup av 1-2 m under havsbotten. I områden där kablarna inte kan anläggas under havsbotten kommer kabelskydd att användas.

Installationen kan behöva föregås av eventuell röjning av stenblock och dylikt på havsbotten inom den korridor som internkabeln ska placeras. Installationen av kabelnätverket kan sedan ske i ett eller två steg. I tvåstegsprocessen lägger ett fartyg ned kabeln på havsbotten som senare grävs ner av ett separat fartyg. I enstegsprocessen utförs båda aktiviteterna samtidigt med hjälp av specialutrustning.

Anläggandet av undervattenskablarna kan ske med olika metoder så som jetting, plogning, skärning, dikning eller vertikal injektion:

- Jetting (spolning) innebär att kabeln spolats ned i sedimenten.
- Vid plogning styrs kabeln in under en plog ner i en fåra. Denna metod kräver homogena och mjukare bottensediment.
- Skärning är en metod som liknar jetting men som används i hårdare sediment där spolning av sedimentet inte är tillräckligt för att få ner undervattenskabeln. I stället används ett mekaniskt verktyg som skär ner i sedimentet och därmed skapar ett dike i vilket undervattenskabeln placeras.
- När dikning användas, sker installation av undervattenskabeln i tre steg: (1) Först grävs ett dike i havsbotten, (2) undervattenskabeln läggs ner,

sedan (3) fylls diket med sediment för att täcka och skydda undervattenskabeln.

- Vid vertikal injektion sker plogningen samtidigt som vatten högtrycksprutas framåt för att lösa upp sediment. Kabeln dras genom plogen så att nedläggningen av undervattenskabeln sker samtidigt som kabeln täcks av sediment. Metoden är bland annat lämplig att använda nära farleder eftersom tekniken möjliggör nedläggning djupt under havsbotten. Metoden är dock tidskrävande och mer väderkänslig än andra metoder.

En kombination av flera metoder kan också bli aktuellt.

6.2.4 Exportkablarna

Exportkablarna anläggs på ett djup av cirka 1-2 m under havsbotten för att skydda mot yttre påverkan. Det finns ett antal olika metoder för nedläggning av kablarna så som plogning/grävning, fräsning, jetting, och förankring:

- För plogning och jetting (spolning), se metodik i avsnittet ovan.
- Fräsning används om havsbotten utgörs av berg. Denna metod är dyr och tidskrävande och används endast i undantagsfall, om förhållandena så kräver.
- Om det är för grunt eller förekommer platser där det kan vara svårt att få ner kabeln kan den komma att placeras på havsbotten och förankras med stenkross eller betongmattor.

Val av metod beror starkt på lokala bottenförhållanden. En kombination av flera metoder kan bli aktuellt om förutsättningarna kräver det.

6.2.5 Deponering

Deponeringsområdena är avsedda för muddermassor som uppkommer under anläggandet av vindkraftparken och exportkabelnätet. Lämpliga områden för deponering av uppgrävda sediment kommer att utredas. Det är dock önskvärt att massorna används inom området för vindkraftparken där sedimentförhållanden och föroreningssituationen är likartad.

6.3 Drift

Under driftskedet sker regelbunden tillsyn och underhåll av vindkraftparkens olika delar.

Transformatorstationerna är troligtvis inte bemannade dygnet runt utan besöks istället regelbundet av personal för tillsyn och underhåll. Transporter av personal till och från parkområdet görs med fartyg och eventuellt med helikopter. Personal som ansvarar för tillsyn och underhåll kan komma att vistas i en bostadsdel på transformatorplattformen eller på fartyg. Övervakning av förhållanden på plats, till exempel vind, sker via mätbojar.

Det stora antalet vindkraftverk och övrig utrustning medför att tillsyn av parken kommer att pågå fortlöpande under hela dess livstid som uppskattas upp till cirka 50 år.

6.4 Avveckling

Avvecklingsfasen är långt fram i tiden och metoder och lagstiftningen kan komma att se annorlunda ut när avvecklingen ska genomföras. Avvecklingsfasen och dess effekter kommer att beskrivas baserat utifrån dagens praxis, tekniker och metoder men dessa kan vara föremål för ändring när avvecklingen blir aktuell. Konsekvenserna av avvecklingen antas vara likartade som vid anläggningen av vindkraftparken.

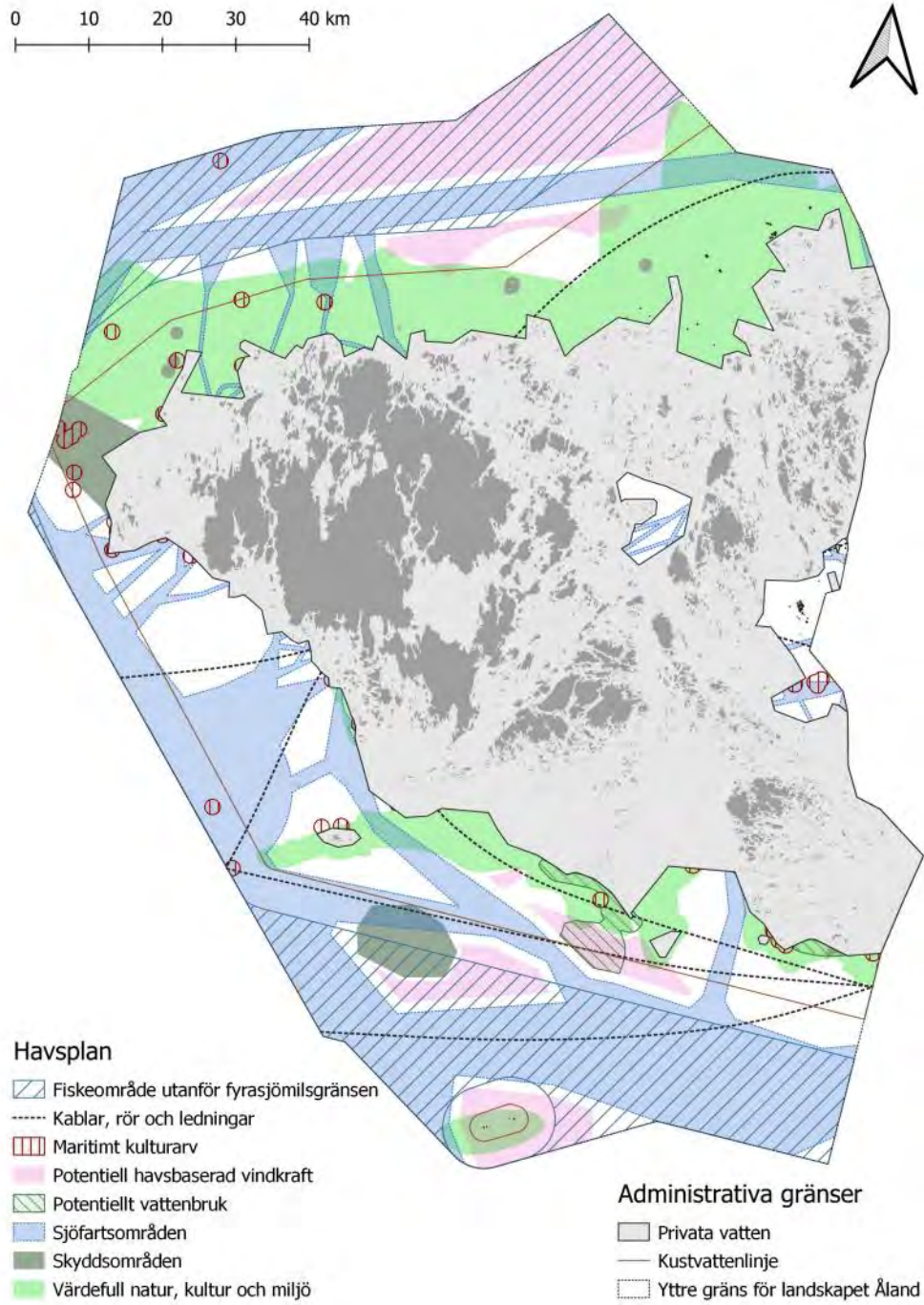
Arbetet i samband med urdrifttagningen utförs vanligen i omvänd ordning jämfört med installationen. Av vindkraftverkets delar kan ända upp till över 80 % återvinnas och det är lönsamt att göra det, eftersom kraftverken innehåller värdefulla metaller och andra material. Rotorbladen är svårast att återvinna, då materialet består av en blandning olika polymerer som är svåra att separera för återvinning. Under de senaste åren har det satsats på nya tekniker för att återvinna även rotorbladen, och målet är att hela vindkraftverket kommer att kunna återvinnas (ELY-keskus, 2021).

7. Alternativ

En miljökonsekvensbeskrivning ska innehålla en redovisning av alternativ för lokalisering och utformning av vindkraftsparken samt nollalternativet.

I 6 § i landskapslagen om miljöskydd (2008:124) anges att verksamhet som kan medföra risk för negativ miljöpåverkan får, om inte platsen i stads- eller byggnadsplan reserverats för sådan verksamhet, endast förläggas till plats som är lämplig för ifrågavarande verksamhet med beaktande av verksamhetens art samt sannolikhet för och omfattning av negativ miljöpåverkan.

För att identifiera lämpliga områden för vindkraftparken har en lokaliseringsutredning gjorts baserat på Ålands havsplans (2021) utpekade potentiella områden för vindkraft (se Figur 8 och Figur 9). De utpekade områdena har bedömts av Ålands landskapsregering som mest lämpliga att placera havsbaserad vindkraft.

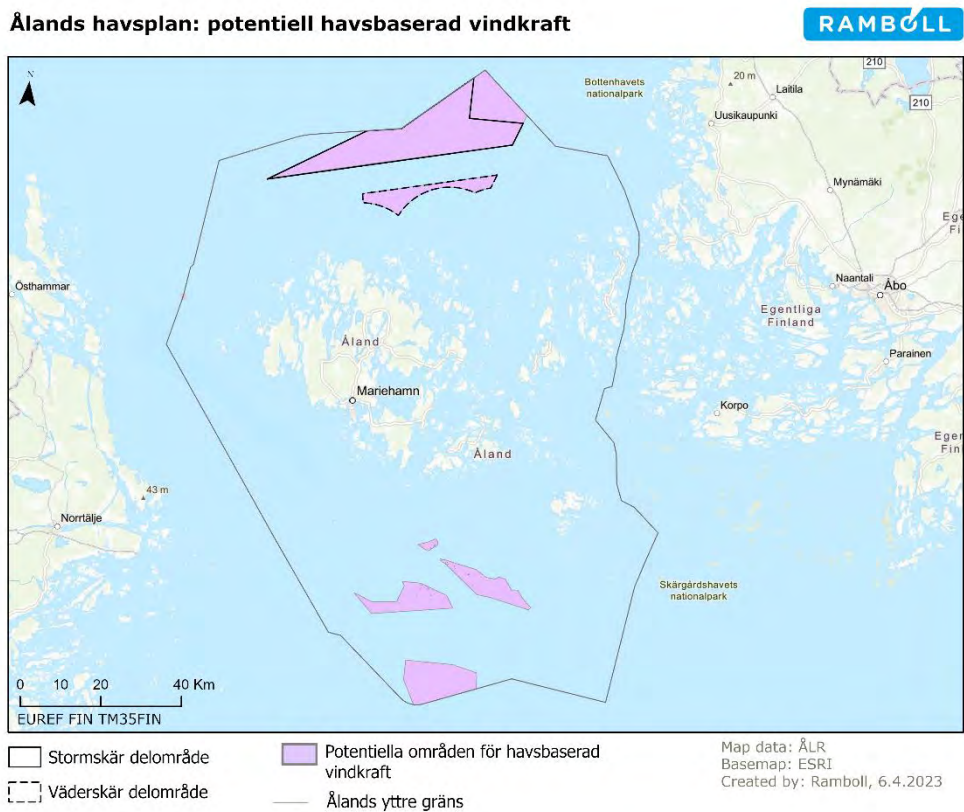
Figur 8 Ålands Havsplan 2021 (ÅLR 2021)

7.1 Alternativ lokalisering

I Ålands havsplan redovisas samtliga områden inom Ålands territorialvatten som ansetts vara potentiella lämpliga områden för etablering av havsbaserad vindkraft. De utpekade områdena söder om Åland har beaktats som alternativa områden för lokalisering av vindkraftparken (se Figur 9).

Försvarsministeriet i Finland har påtalat under havsplanens framtagande, att de utpekade områdena söder om Åland är problematiska för vindkraftsetablering. Det skulle kräva ytterligare klargörande och utredningar av Försvarsmakten för att klargöra om ett vindkraftsprojekt söder om Åland kan inledas (Ålands Havsplan 2021).

Av alternativa områden i havsplanen har Ilmatar Offshore initialt bedömt att de norra områdena är de mest lämpliga för storskalig vindkraftetablering. Områden utanför åländskt vatten har inte beaktats som alternativ då de områdena inte omfattas av Ålands MKB-förfarande.

Figur 9 Utpekade potentiella områden för havsbaserad vindkraft i Ålands havsplan (2021).

7.2 Alternativ utformning och teknik

Vindkraftparkens utformning kommer klargöras och justeras utifrån kommande fördjupade miljöutredningar och samråd. Alternativa utformningar kan till exempel innebära olika antal kraftverk och olika storlek, olika sätt att grundlägga verken eller olika metoder för kabelinstallation. Noggrannare utformningsalternativ kommer redogöras för i konsekvensbeskrivningen och också ligga till grund för konsekvensbedömningen.

Generellt sett har den alternativa utformningen en liten påverkan. Utformningen styrs främst av de tekniska förutsättningarna på plats. Då den tekniska utformningen inte kan fastställas utan en detaljprojektering kommer alternativen att lämnas öppna och konsekvensbedömningen kommer att utgå från ett s.k. worst-case scenario.

7.3 Nollalternativ

Nollalternativ innebär att vindkraftsparken inte byggs och därmed produceras ingen förnybar energi i området. Projektet kommer således inte orsaka miljöpåverkan. Nollalternativet kommer att beskrivas i MKB:n och jämföras med påverkan av huvudalternativet.

8. Förväntade förändringar i miljön

Anläggning, drift och avveckling av vindkraftparken med exportkabel kommer att innebära att förändringar i miljön uppkommer. Förändringarna kan vara kortvariga eller kvarstå länge. Nedan redovisas de förändringar som förväntas uppkomma.

8.1 Fysisk störning ovan vattenytan

Fysisk störning ovan vattenytan sker under anläggningsfasen men främst under driftsfasen. Störningen kan medföra risker som kollisioner för fåglar och fladdermöss, hinder för fartyg och yrkesfiske samt hinder för flygplan.

8.2 Fysisk störning av havsbotten

Fysisk störning av havsbotten innebär antingen en långvarig eller en tillfällig störning på grund av anläggningsarbeten eller konstruktionerna. Därmed uppkommer en fysisk störning under anläggningen, driften och avvecklingen av en vindkraftpark. Merparten av den fysiska störningen sker dock under anläggningsfasen.

Den fysiska störningen under driftsfasen innebär ianspråktagande av havsbotten för till exempel fundamenten, erosionsskydd och kablar. Denna fysiska störning är mer långvarig än den under anläggandet av vindparken, men kan även medföra positiva effekter som till exempel rev effekter.

Anläggningsarbeten för vissa typer av fundament kan innebära förarbeten så som schaktning. Schaktningsarbeten sker via ett fartyg och massor kommer att

deponeras på lämpligt deponeringsområde ute till havs där en fysisk störning av havsbotten uppkommer.

8.3 Sedimentsuspension och sedimentation

Under anläggnings- och avvecklingskedet kan sediment frigöras och spridas i vattenmassan (grumling). Om sedimenten är förorenade kan detta bidra till en ökad förorenings-spridning i närområdet. Sedimentsuspension och sedimentation kan påverka fisk, marina däggdjur, bottenflora och bottenfauna på olika sätt, exempelvis genom beteendeförändringar, försämrad reproduktion och påverkan till följd av övertäckning av sediment.

Anläggningsaktiviteter för vindkraftsverkens fundament, för internkabelnätverket och exportkablar samt aktiviteter under avvecklingsfasen ger upphov till suspenderade sediment. Dessa suspenderade sediment sprids från anläggningsområdet och sedimenterar i kringliggande områden. Hur stora ytor som utsätts för suspenderade sediment eller sedimentation samt exponeringstiden beror på flera faktorer såsom förekommande strömmar, vågor, sedimentens kornstorlek och vattnets viskositet (Valeur, 2004). Sedimenten som suspenderas kommer till slut att återsedimentera på havsbotten och på så vis skapa ett lager av lösa sediment. Tjockleken på dessa nyetablerade sediment beror på avståndet till anläggningsplatsen, sedimentets fysiska egenskaper samt exponering för strömmar och vågor. Normalt uppkommer sedimentlager av betydelse endast i anläggningsområdets direkta närhet. På de områden där sediment återsedimenterar ovanpå bottenflora och bottenfauna kan det medföra en möjlig påverkan.

8.4 Luftburet ljud

Samtliga faser av den planerade vindkraftsparken kommer att generera luftburet ljud. Ljud under anläggnings- och avvecklingsfasen kommer främst att genereras av pålningsarbeten (anläggning) och den ökade fartygstrafiken.

Under driftsfasen kommer vindkraftverken att generera luftburet ljud orsakat av bladens rotation. Hur mycket ljud som genereras beror på hastigheten, bladspetsarnas form och meteorologiska förhållanden. Även de mekaniska delarna kan alstra ljud. Dessa kan innehålla hörbara toner och upplevs ofta som mer störande (Naturvårdsverket, 2020).

8.5 Undervattensbuller

Utbredning av ljudvågor i vatten beror på styrkan hos källan som genererar ljudet samt ljudets frekvens. Därtill har djupförhållanden och skiktning i vattenmassan betydelse liksom salthalt och temperatur. Bullret som uppstår kan vara av kontinuerlig karaktär, det vill säga att det pågår under lång tid, eller impulsivt. Undervattensljud som kan påverka fisk, bottenfauna och marina däggdjur uppkommer under olika faser av vindkraftsparkens livstid. Kunskapen om effekterna på bottenfauna är dock begränsad och en generalisering av effekterna är omöjlig (Bergström, et al., 2012). Vissa geofysiska undersökningsmetoder som föregår anläggningskedet kan påverka det marina livet, men det är framför allt

pålningsarbeten under anläggningskedet som genererar ett högt impulsivt buller som kan få skadliga effekter på fisk och marina däggdjur om inte tillräckliga skyddsåtgärder vidtas.

8.6 Skuggning

Turbinerna kommer att skapa en skugga över vattnet från torn och rotorblad. Skuggning från ett vindkraftverk kan delas in i två olika skuggeffekter. Runt varje torn förekommer en relativt stationär skugga som följer solens rörelse runt tornet likt ett solur. Därtill förekommer skuggning från rotorbladen som har en hastig rörelse som varierar beroende på vindhastighet. För all skuggning spelar molnighet, solens läge på himlen och vågrörelser i vattnet stor roll. Endast vid sällsynta omständigheter kommer skugga synas tydligt i de övre vattenskikten. En ökad höjd på tornen leder till en längre skugga, men å andra sidan färre antal vindkraftverk. Därför blir den totala arean av beskuggning i parkområdet troligen mindre med högre torn.

8.7 Visuell påverkan

Vindkraftverk kan vara synliga på stora avstånd i landskapet, i synnerhet över hav. För att identifiera hur verken kommer att synas från land kommer en synbarhetsanalys, fotomontage och animeringar att tas fram. Konsekvenser innebär i detta sammanhang graden av eventuella förändringar som en vindkraftpark skulle innebära för den befintliga landskapsbilden.

Bilderna nedan visar en preliminär visualisering av hur projektet kan komma att påverka landskapet. Visualiseringen baserar sig på parametrarna för 15 MW alternativet, med 131 + 31 turbiner och maximal höjd på 400 m. En mer omfattande och detaljerad analys kommer att genomföras inför arbetet med miljökonsekvensbeskrivningen.

Figur 10 Preliminärt fotomontage på projektet sett från ett utsiktstorn på Jurmo ($60^{\circ} 31' 09.0735''$ N, $21^{\circ} 05' 01.9285''$ E). Kamerahöjd +31 m ö h. Avstånd till närmaste kraftverk 36 km.

Figur 11 Preliminärt fotomontage på projektet sett från Havsvidden ($60^{\circ} 25' 27.4311''$ N, $19^{\circ} 54' 12.1812''$ E). Kamerahöjd +15 m ö h. Avstånd till närmaste kraftverk 15 km.

8.8 Föroreningar och mikroplaster

Havsbaserad vindkraft kan tillföra metaller som aluminium och zink samt organiska föreningar som bisfenol-A. Denna uppfattning får stöd av en sammanställning och analys av kunskapsläget avseende påverkan och effekter av föroreningar från anti-korrosiva skydd, som offeranoder eller epoxiharts- och polyuretanbeläggningar, vid vindkraftverk (Kirchgeorg, et al., 2018). För närvarande finns inget som tyder på att dessa utsläpp ger upphov till effekter i havsmiljön.

Rotorbladen skulle potentiellt kunna frigöra bisfenol-A (BPA) och annan mikroplast genom till exempel nötning. BPA är en kemisk förening som används i flera olika plaster, och kan medföra toxiska effekter i marina ekosystem. Moderna vindkraftverks design inkluderar dock flera skyddande lager som innesluter hartset (konstharts som till exempel epoxiharts) och bladen innehåller endast spårrester av BPA. Detta innebär att potentiella mängderna av BPA och mikroplaster som kan frigöras är små till obetydliga.

8.9 Wind wake

Wind wake effekten (även kallad slipstreameffekt) orsakas av turbinerna som bromsar ned vinden när den passerar verken. Detta medför ett område av luft med lägre hastighet bakom turbinerna. Wind wake effekten kan orsaka förändringar i temperatur och luftfuktighet lokalt och också påverka ytvattenströmmar. Effekten skulle kunna lokalt påverka klimatet och det marina ekosystemet.

För att minimera påverkan av wind wake effekten är havsbaserade vindparker utformade med större avstånd mellan turbiner med en noggrann övervägning av deras placering och orientering.

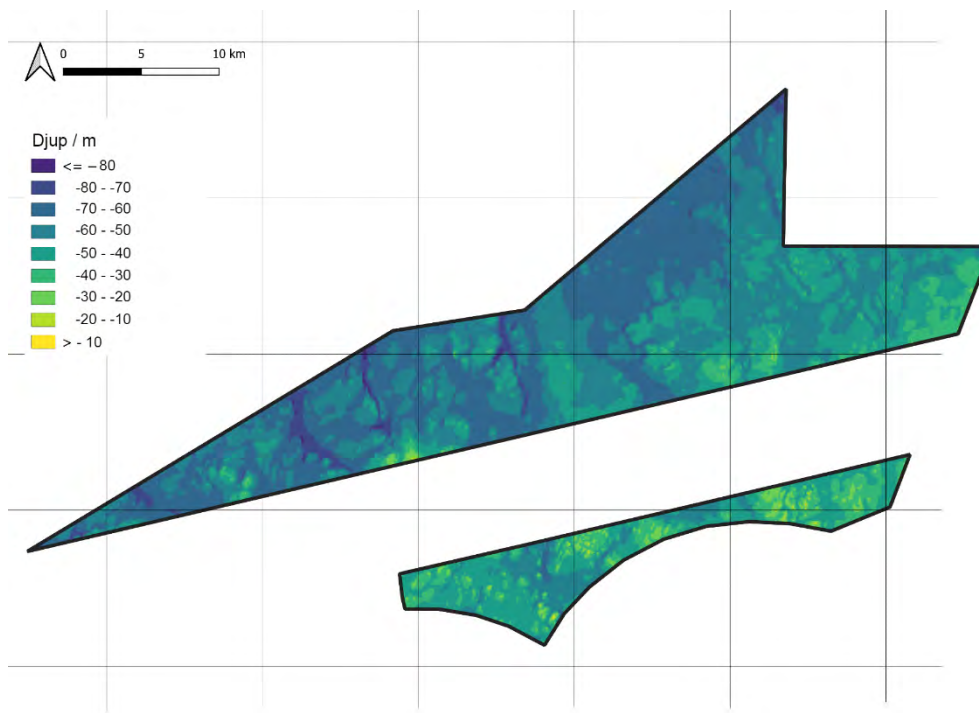
9. Miljöförhållanden och potentiell påverkan

9.1 Djupförhållanden och hydrologi

9.1.1 Nuläge

Östersjön är ett relativt grunt innanhav som kännetecknas av djupa bassänger och grunda smala sund. Dessa sund tillsammans med meteorologiska förhållanden styr utbytet av saltvatten med Nordsjön. Vattenflödet (in- och utflöde) i Östersjön begränsas av havsbottens fysiska form.

Projektområdet Stormskär och Väderskär planeras att anläggas i Bottenhavet norr om Åland. Inom området för den planerade vindparken varierar djupet mellan 10 och 90 m (se Figur 9).

Figur 12: Projektområdets djup (Arctia 2023)

Östersjön är ett bräckt hav med en smal förbindelse till Atlanten (Andrén & Snoeijs-Leijonmalm, 2017). Begränsningarna i vattenutbytet medför påverkan på hydrografin och vattenkvaliteten som fluktuerar med tiden. Inflöden av saltare djupvatten begränsas i Östersjön av de flertalet trösklar och djupområden från söder till norr. Detta medför i sin tur att djupvattnet inom projektområdet har en salinitet på 6 PSU (practical salinity unit) och ytvattnet en salinitet på 5 PSU (Al-Hamdani & Reker, 2007; Andrén & Snoeijs-Leijonmalm, 2017).

Den genomsnittliga ytvattencirkulationen i Östersjön sker moturs, med flertalet krafter som bidrar till havsströmmarna. På norra halvklotet dras all rörelse åt höger i förhållande till rörelseriktningen genom Corioliseffekten. Detta gäller även för vattnet i Östersjön. Denna effekt medför en asymmetri i strömningsmönstret vilket leder till uppvällning och nedsjunkning av vattenvolymer vid kusten. Strömmarna i Östersjön är svaga men transporterar bland annat salt, näringsämnen, föroreningar och sediment. Därmed påverkar strömmarna flertalet aspekter i ekosystemet (Andrén & Snoeijs-Leijonmalm, 2017).

Östersjön fryser vintertid med en varierande täckningsgrad från år till år. Under milda vintrar fryser endast Bottenviken medan stränga vintrar kan medföra att nästan hela Östersjön fryser. Täckningsgraden varierar från 115 000 km² – 345 000 km² av Östersjöns hela areal på 422 000 km². Projektområdet ligger inom Bottenhavet som fryser under en normal isvinter. Den istäckta arealen är som störst under februari - mars.

9.1.2 Potentiell påverkan

Under anläggningskedet sker en fysisk störning av havsbotten, se avsnitt 8.2. Detta kan orsaka en tillfällig påverkan på djupförhållandena inom området. Påverkan bedöms främst ske under anläggandet av undervattenskablar.

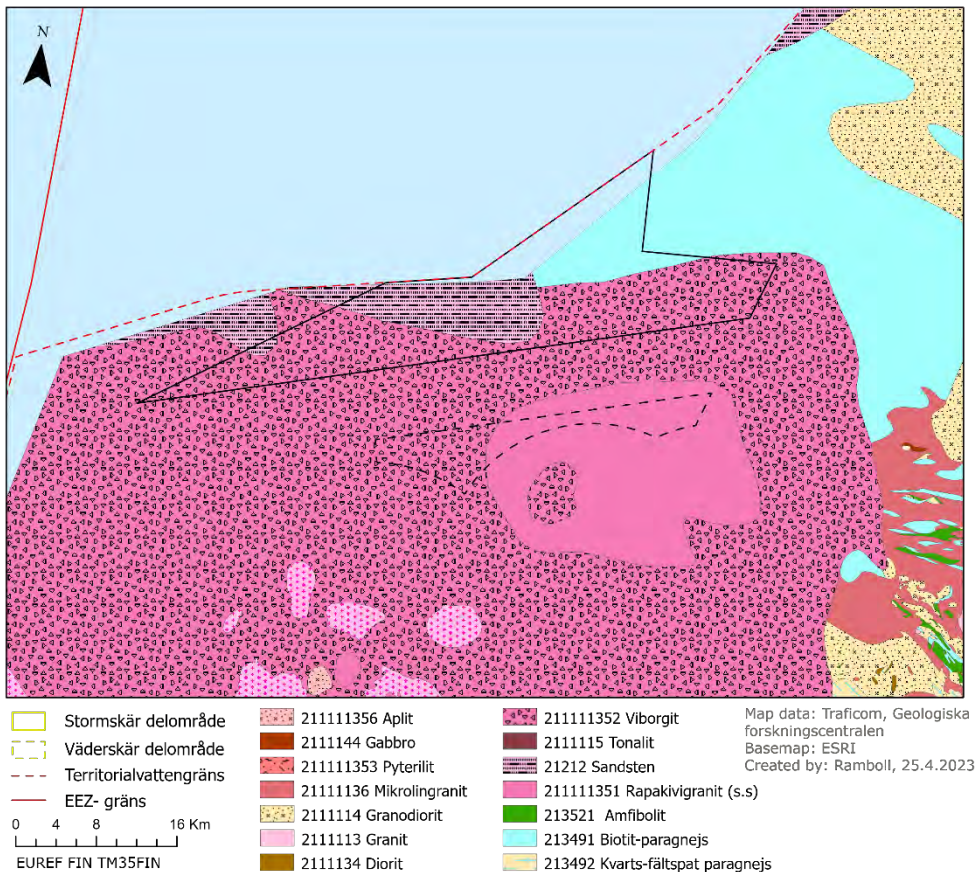
Under driftfasen utgör vindkraftparken ett fysiskt hinder, se avsnitt 8.9, som kan påverka vattentemperaturen och omblandningen av vatten.

9.2 Bottenförhållanden, sediment och föroreningar

9.2.1 Nuläge

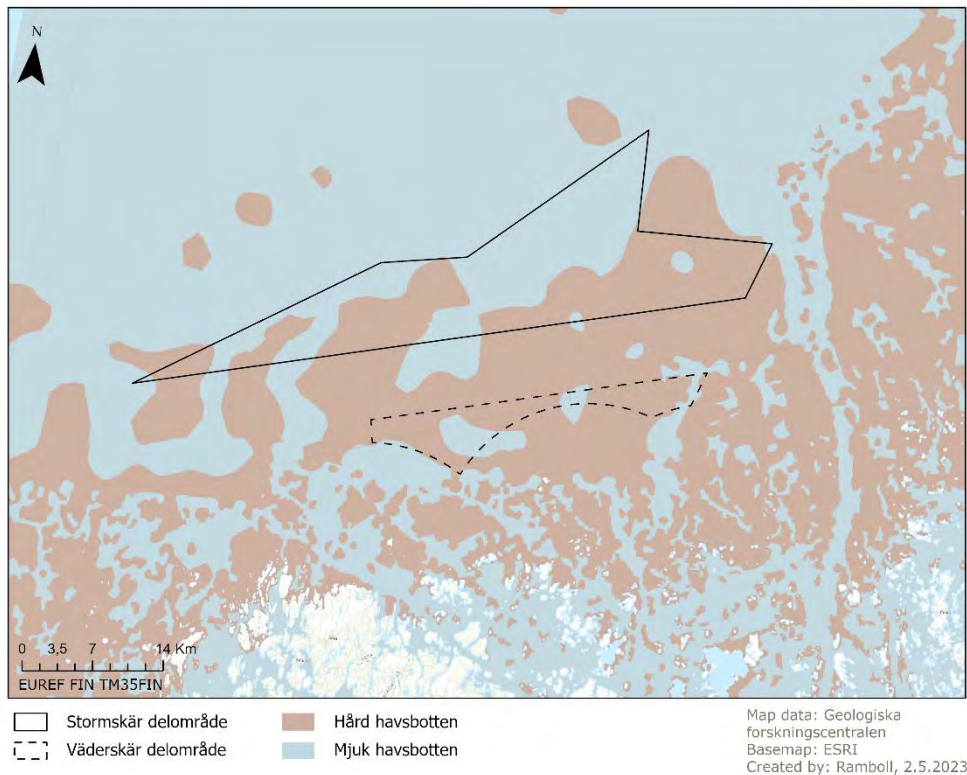
Östersjön ligger på den eurasiska kontinentalsockeln och är nästan helt omgiven av landmassor. Urberget kring Åland består av den fennoskandiska urbergsskölden och berggrunden i området domineras av rapakivigranit och viborgit med inslag av sandsten och biotit (Figur 13). Inom projektområdet sker en övergång från söder till norr från hård havsbotten till mjuk havsbotten (Figur 14).

Berggrund

Figur 13: Berggrunder inom projektområdet

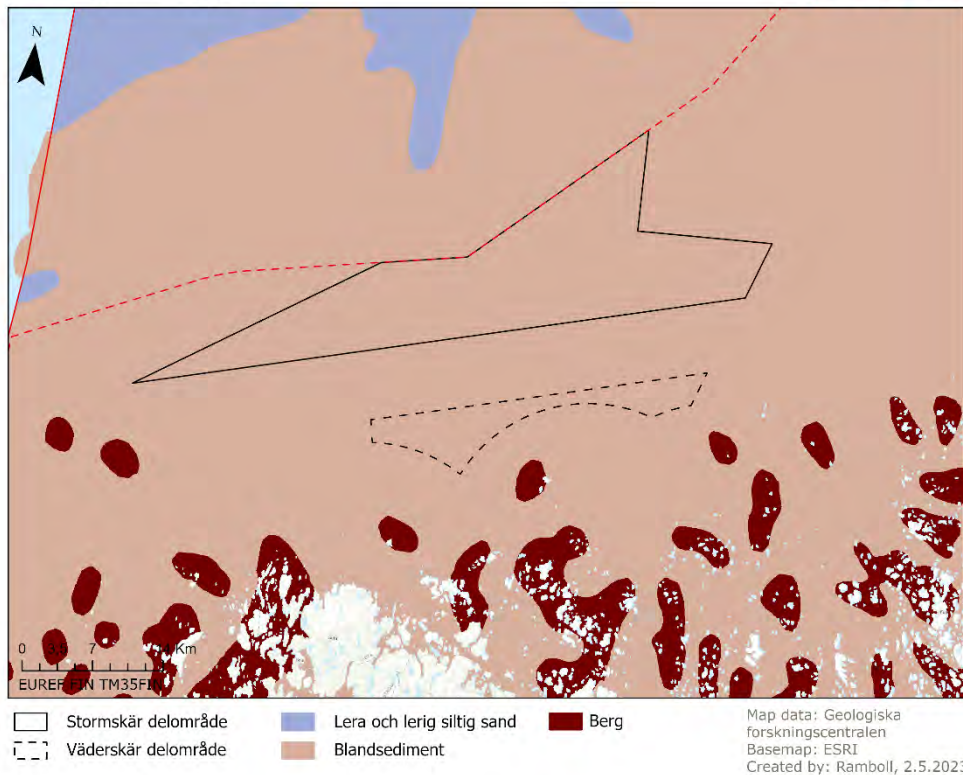
Jordart, havsbotten

Figur 14: Karta visandes mjuk- respektive hård havsbotten inom projektområdet.

Sedimentförhållanden påverkas av ett antal faktorer så som vattendjup, strömmar, språngskiktpositioner och tillförsel av material. Bottensedimenten inom den planerade vindparken består enligt modelldata huvudsakligen av blandsediment (Figur 15). Blandsedimenten kan innehålla inslag av lera, sand, sten och grus. Mer detaljerade undersökningar kring botten- och sedimentförhållanden kommer att utföras inför framtagandet av kommande MKB.

Jordart, havsbotten

Figur 15: Modellering av sedimenttyper inom projektområdet.

Beroende på sedimentens kornstorlek kommer föroreningshalterna att variera. Organiska och oorganiska föroreningar binder lättare till finkorniga sediment då den effektiva partikelytan är större. Finkorniga sediment som även innehåller höga halter av organiskt material har en större kapacitet att binda till sig föroreningar, vilket leder till att ackumulationsbottnar har högre halter av miljöfarliga ämnen (HELCOM, 2010).

Sedimenten inom aktuellt område är klassade som måttligt förorenade enligt HELCOM, med framför allt förhöjda halter av PCB (HELCOM, 2010). Mer detaljerade undersökningar angående föroreningssituationen kommer att genomföras inför den kommande MKB:n.

9.2.2 Potentiell påverkan

Under anläggningskedet kan sediment suspenderas och spridas i vattenmassan, se avsnitt 8.3. Om sedimenten som suspenderas innehåller förhöjda halter av föroreningar kan detta leda till en förorenings-spridning inom närområdet.

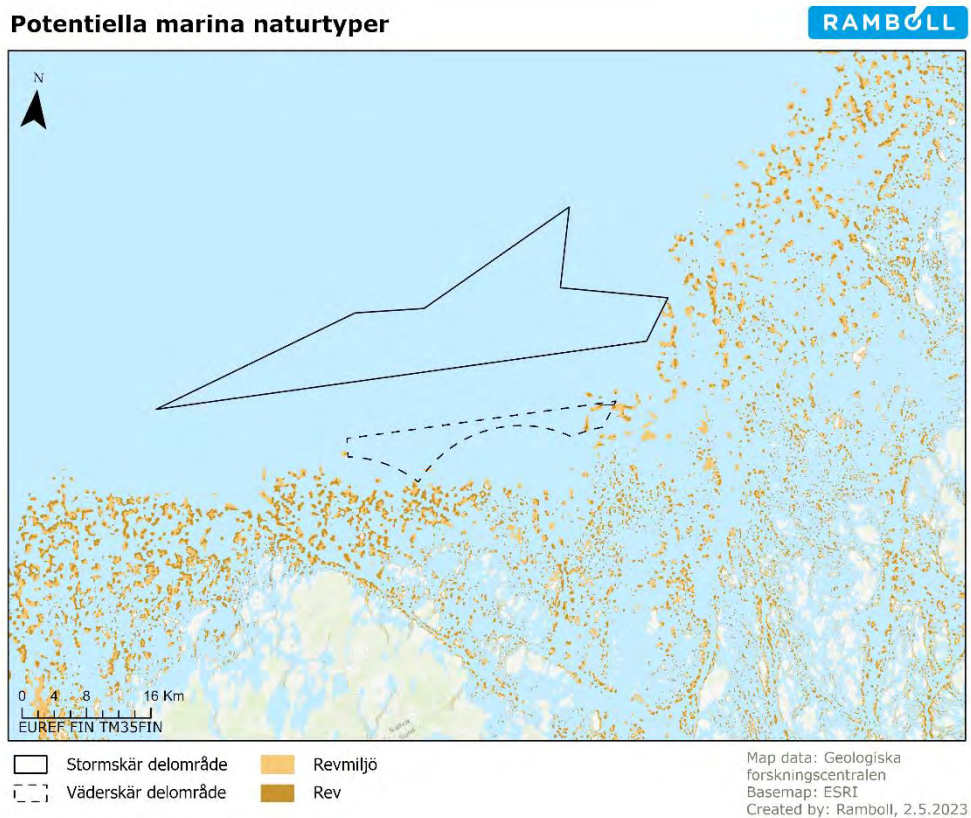
Såväl organiska som oorganiska föroreningar förblir bundna till sedimenten så länge dessa inte blir störda. Föroreningarna kan bli tillgängliga för biologiska och kemiska processer om dessa suspenderas i vattenmassan. Denna suspension och

tillika spridning av föroreningar kan ske vid till exempel muddring och bioturbation.

9.3 Bottenflora och bottenfauna

9.3.1 Nuläge

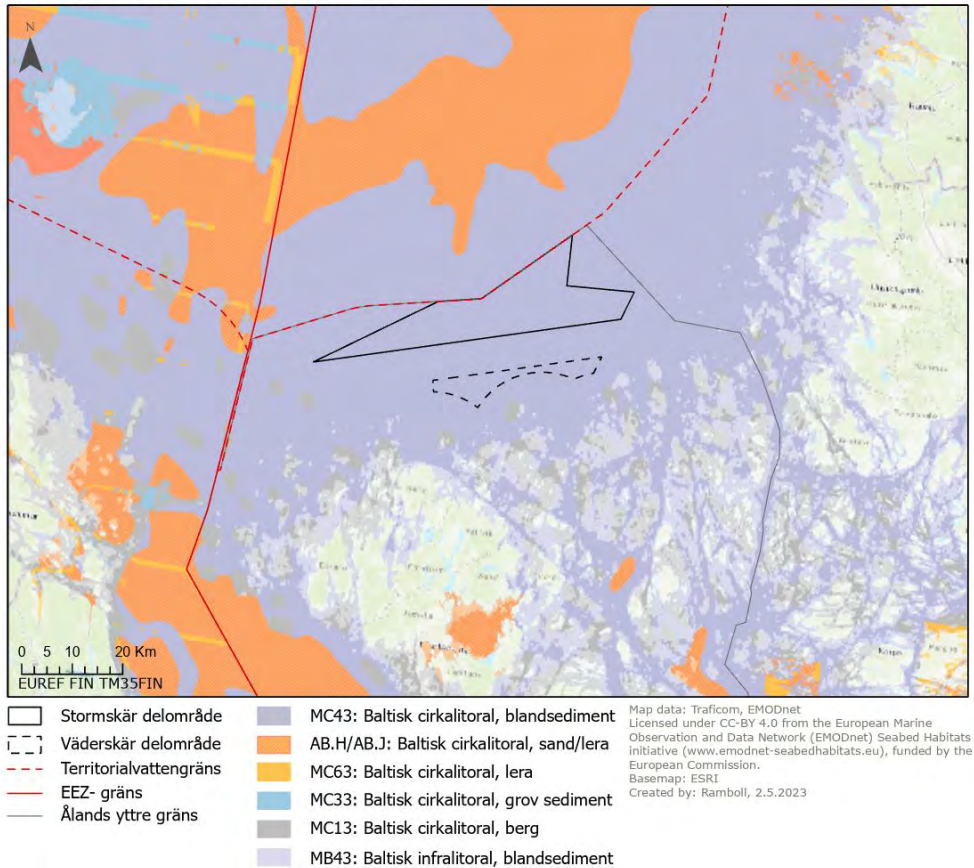
Som beskrivits under avsnitt 9.2 så består projektområdets sediment av blandsediment. Då dessa sediment har inslag av såväl hårda som mjuka substrat kan en större variation av bottenfauna förväntas med både bottenfast och mobil fauna. Inom den östra delen av delprojektområdet Väderskär finns potentiellt även revmiljöer, se Figur 16.

Figur 16: Potentiella marina naturtyper baserad på modellering inom projektområdet.

En modellering av habitat har utförts inom EUSeaMap (ett habitatmodellering projekt inom EMODnet) där habitaterna har klassificerats enligt EUNIS 2019 (Vasquez, 2021). Habitatklassificeringen för det planerade projektområdet redovisas i Figur 17. Enligt modellen består området av grund cirkalitoral med hög energi och har fått habitatklassificeringen MC43: baltisk cirkalitoral, blandsediment.

EUSeaMap Habitatklassificering

Figur 17: Modellerade habitatklassificeringar kring projektområdet.

Provtagning av bottenfauna och bottenflora kommer att genomföras i samband med framtagningen av MKB:n.

9.3.2 Potentiell påverkan

Den potentiella påverkan på bottenflora och bottenfauna är främst kopplad till suspension av sediment och fysisk störning av havsbotten, se avsnitt 8.3. De förhöjda halterna av suspenderade sediment kan täppa igen andningsorganen hos bottenfast fauna, men även övertäckning vid återsedimentation kan medföra en påverkan på fauna och flora.

Vid anläggandet och driften av vindparken och exportkabel kommer det ske en kortsiktig och långsiktig fysisk störning av havsbotten som kan påverka de organismer som lever där. På mjuka bottnar kommer placering av fundament och kablar innebära en förändring av bottenstrukturen.

9.4 Fisk

9.4.1 Nuläge

Östersjön är ett bräckt hav och därmed finns såväl söt- som saltvattensarter. De olika fiskarternas utbredning beror främst på saliniteten i vattnet medan artsammansättningen varierar beroende på habitatets förutsättningar såsom salinitet, syrehalt, tillgång på föda samt temperatur. Några av de mer vanligt förekommande kommersiella arterna i Bottenhavet är bland annat lax (*Salmo salar*), öring (*Salmo trutta*), sik (*Coregonus maraena*), strömming (*Clupea harengus*), vassbuk (*Sprattus sprattus*), abborre (*Perca fluviatilis*), gädda (*Esox lucius*), torsk (*Gadus morhua*) och ål (*Anguilla anguilla*).

9.4.1.1 Lax

Laxen i Östersjön stannar vanligtvis kvar under hela sin uppväxt för att sedan vandra upp till sin födelseälv för att leka (SLU Artdatabanken, 2023a). Laxen har en anadrom livscykel där laxen genomgår en förvandling från stirr till smolt för att klara av den högre salthalten i havet.

Födan hos laxen varierar med de olika stadierna och när laxen blivit större, så kallad blanklax, består födan huvudsakligen av fisk. Blanklaxen växer till sig i havet under ett till fem år innan den återvänder till sin födelseälv för att leka. Laxvandringen sker under vår, sommar eller höst och leken sker under oktober till januari (SLU Artdatabanken, 2023a).

Laxen återvänder till sin födelseälv som utgör en egen population. Laxälvarnas populationer skiljer sig genetiskt från varandra och i Östersjön finns cirka 14 olika populationer (SLU Artdatabanken, 2023a).

9.4.1.2 Öring

Östersjööringen kan ha en anadrom livscykel lik laxen, men kan även leva hela sitt liv i sötvatten (SLU Artdatabanken, 2023). Öringen bildar även likt laxen lokala bestånd, men är inte lika starkt benägen att vandra till sin födelseälv.

De vandrande bestånden av öring uppehåller sig till havs från ett halvt år upp till sex år. Leken sker under augusti till december och stirren (ung öring) stannar kvar i ett till sex år innan utvandring.

På Åland är förekomsten av havsöring till största del utplanterad.

9.4.1.3 Sik

Siken är allmänt förekommande i Östersjön och delas upp i flertalet ekotyper, kopplat till sikens habitat (Havs- och vattenmyndigheten, 2019). Av dessa ekotyper är det älvsik och sandsik som förekommer i Östersjön. Både älv- och sandsik leker i älvar, men endast sandsiken är havslekande.

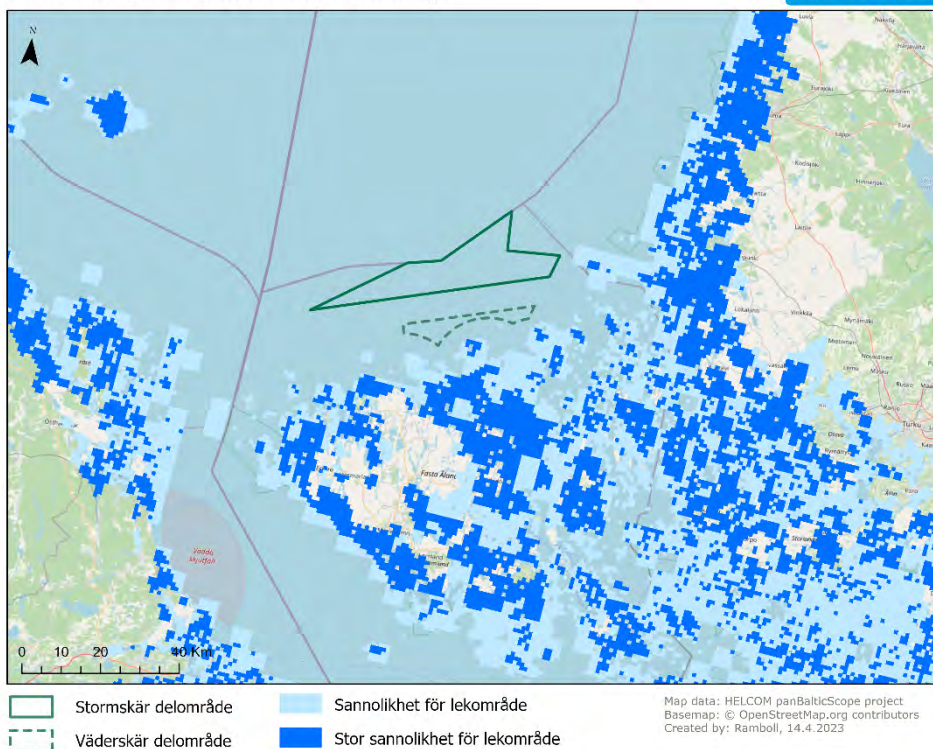
Siken lever i stim och söker efter föda längs med botten. Siken blir könsmogen vid två till fem års ålder och leker under hösten. Den havslekande sandsiken utnyttjar under leken grunda bottnar längs med kusten och äggen kläcks under nästkommande vår vid islossningen. Kända närliggande leklokaler för sik är bl.a. vid ön Väderskär och Yxskär.

Ynglen från den havslekande siken lever på långgrunda bottnar av sand, grus eller sten med inslag av sand. Tätheten av ynglen är störst på långgrunda sandstränder med ett djup mindre än en meter (Havs- och vattenmyndigheten, 2019).

9.4.1.4 Strömning

Strömningen i Östersjön är en stimfisk som lever pelagiskt på djup ner till cirka 200 m. Födan för strömningen består huvudsakligen av kräftdjur men för större individer kan även mindre fiskar ingå i födan (SLU Artdatabanken, 2023c). Strömningen kan leka under både höst och vår, men i Östersjön dominerar den vårlekande strömningen. Leken sker över sand-, sten- eller grusbottnar på 0-10 meters djup och äggen sjunker till botten och fäster sig på växter och stenar. Potentiella lekogränder kring den planerade havsvindparken redovisas i Figur 18.

Modellerade lekogränder för strömning

Figur 18: Karta visande modellerade potentiella lekogränder för strömning (HELCOM, 2020).

9.4.1.5 Vassbuk

Vassbuken (även kallad skarpsill) finns i stora delar av Östersjön och bildar likt strömmingen stim. Vassbuken kan förekomma på stora djup men uppehåller sig vanligtvis pelagiskt på 10-50 m djup.

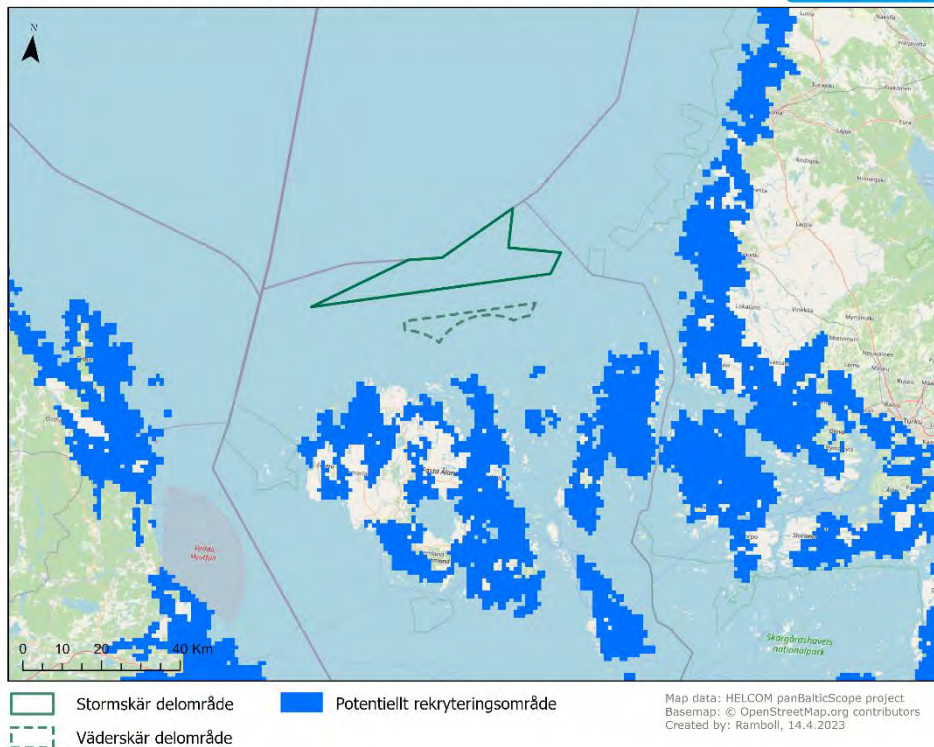
Vassbuken blir könsmogen vid två till tre års ålder och leker från och med februari till och med augusti (SLU Artdatabanken, 2023d). Leken, som upprepas flera gånger, sker på öppet hav och äggen driver fritt i vattnet. Äggen kräver en salthalt på minst 5-6 PSU för att kunna flyta och är känsliga för vågor.

9.4.1.6 Abborre

Abborren finns i Östersjöns brackvatten längst med kusterna och lever huvudsakligen i stim. Under vår, sommar och höst lever abborren på grundare vatten och födan består av insektslarver, kräftdjur och småfiskar (SLU Artdatabanken, 2023e). Under vintern söker sig abborren till djupare vatten, ner till ett djup på 60 m.

Abborren blir könsmogen vid två till sju års ålder. Leken sker under april till juni, där vattentemperaturen är styrande och äggen läggs i långa band som hänger i vegetationen. Potentiella lekområden för abborre redovisas i Figur 19.

Modellerade rekryteringsområden för abborre

Figur 19: Karta visande modellerade potentiella rekryteringsområden för abborre (HELCOM, 2020).

9.4.1.7 Gädda

Gäddan finns i Östersjön främst inom skärgårdsmiljön och är den mest betydelsefulla rovfisken i nordiska sötvatten (SLU Artdatabanken, 2023f). Gäddan är en stationär art som lever solitärt. Födan består huvudsakligen av stimlevande fiskar och andra gäddor men även grodor, däggdjur och fåglar kan bli uppätta.

Gäddan återvänder för lek till sin födelseplats tidigt på våren. Lekplatsen är oftast grunsa havsvikar eller sötvattensystem de vandrar upp till. En gäddas lek kan pågå under en veckas tid och äggen fäster sig på växtlighet och kläcks efter knappt två veckor beroende på temperaturförhållandet i vattnet.

9.4.1.8 Torsk

Torsken är en opportunistisk rovfisk som vanligtvis uppehåller sig bottennära på djup från 10 till 200 m (SLU Artdatabanken, 2023g). Torskens föda består huvudsakligen av kräftdjur, fisk, blötdjur, tagghudingar och diverse bottenfauna. Torsken i Östersjön består av två populationer: en väster om Bornholm och en öster om Bornholm.

Leken sker pelagiskt under mars till augusti på djupare vatten med högre salthalt. De pelagiska äggen behöver en salinitet på mellan 12,3 och 18,3 PSU för att hålla en neutral flytkraft. Äggen behöver även en syrehalt över 2 ml/l samt en vattentemperatur över 1,5 °C för att överleva (Jonna Tomkiewicz, 2002). Förutsättningar för torsklek saknas i Bottenhavet på grund av låg salthalt. Ålands hav har konstaterats ha ett jämförelsevis friskt bestånd av torsk med alla storlekskategorier representerade. Provfiske pågår i forskningssyfte för att undersöka bl.a. om torskarna i Ålands hav kan utgöra ett eget bestånd (Kalatalouden keskusliitto, 2023).

Torskpopulationen i Östersjön har kraftigt påverkats av kommersiellt fiske och förändringar i vattenkvaliteten. Detta har resulterat i att andelen köns mogna individer har minskat drastiskt. Den östra populationen av torsk har även en försämrad kondition än tidigare och en minskad tillväxt vilket resulterat i att antalet stora individer minskat.

9.4.1.9 Äl

Utbredningsområdet för den europeiska ålen sträcker sig runt stora delar av Europas kuster och Medelhavet. Arten har en komplicerad livscykel med flera olika stadier. Älen är mer aktiv nattetid, medan den under dagen uppehåller sig bland strukturer eller i sedimenthål. Älen är mycket opportunistisk fiskart som är både rovdjur och asätare (SLU Artdatabanken, 2023h). Den livnar sig på det som finns i dess närområde så som fisk, kräftdjur, blötdjur samt diverse ryggradslösa djur.

Älen äter upp sig under några år i sötvattensmiljöer så som havsmynnande åar och estuarier. När arten sedan vandrar ut till havet övergår ålen till en blankare silvergrå färg och benämns blankål. I detta stadie slutar ålen att äta och utvecklar gonader för att under sensommaren/hösten påbörja sin vandring till Sargassohavet för att leka.

9.4.2 Potentiell påverkan

Fiskars beteende och fisksamhällets sammansättning kan påverkas av havsbaserade vindparker och exportkablar. Påverkan är främst kopplad till suspension av sediment och undervattensbuller, se avsnitt 8.3 och 8.5. De suspenderade sedimenten kan påverka fiskens gälar samt täcka över fiskägg och därmed leda till lägre årsrekrytering. Undervattensbuller kan vid höga ljudnivåer döda eller skada fisk och yngel.

Under driftfasen av vindparker har man kunnat påvisa positiva effekter i form av en reveffekt. Även det minskade fisketrycket inom vindparken kan medföra positiva effekter för fiskar.

9.5 Marina däggdjur

9.5.1 Nuläge

9.5.1.1 Tumlare

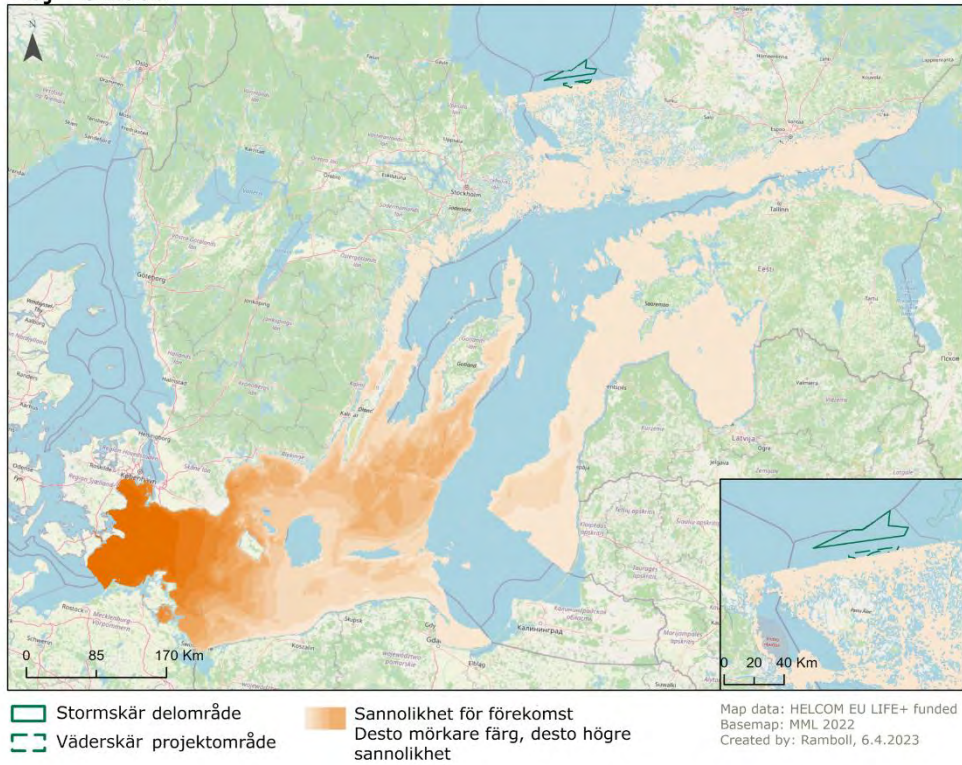
Tumlaren (*Phocoena phocoena*) är en av de minsta tandvalarna och är i Östersjön uppdelad i två genetiskt och morfologiskt skilda populationer. Östersjötumlaren beräknades vid undersökningar som utfördes under 2011 och 2013 uppgå till 500 individer. Arten är upptagen i bilaga 2 och 4 i Art- och habitatdirektivet vilket innebär att individer av arten inte får fångas, dödas eller störas.

Tumlaren uppträder vanligtvis ensam eller i en grupp med ett fåtal djur. Grupperna består i regel av en hona och hennes avkomma, grupper med unga tumlare eller ensamma köns mogna hanar (SLU Artdatabanken, 2023i). Tumlarens diet består till största delen av fet fisk som sill och skarpsill och mindre torskfiskar.

Tumlaren är starkt beroende av sin hörsel för orientering (ekolodisering), fångst av byten och kommunikation sinsemellan. Tumlare har dålig hörsel för låga frekvenser men omfattar ett brett frekvensintervall på mellan cirka 200 Hz – 180 kHz (Southall, 2007b). Bästa hörseln ligger i frekvensområdet mellan cirka 10 kHz till cirka 160 kHz (BIAS, 2021).

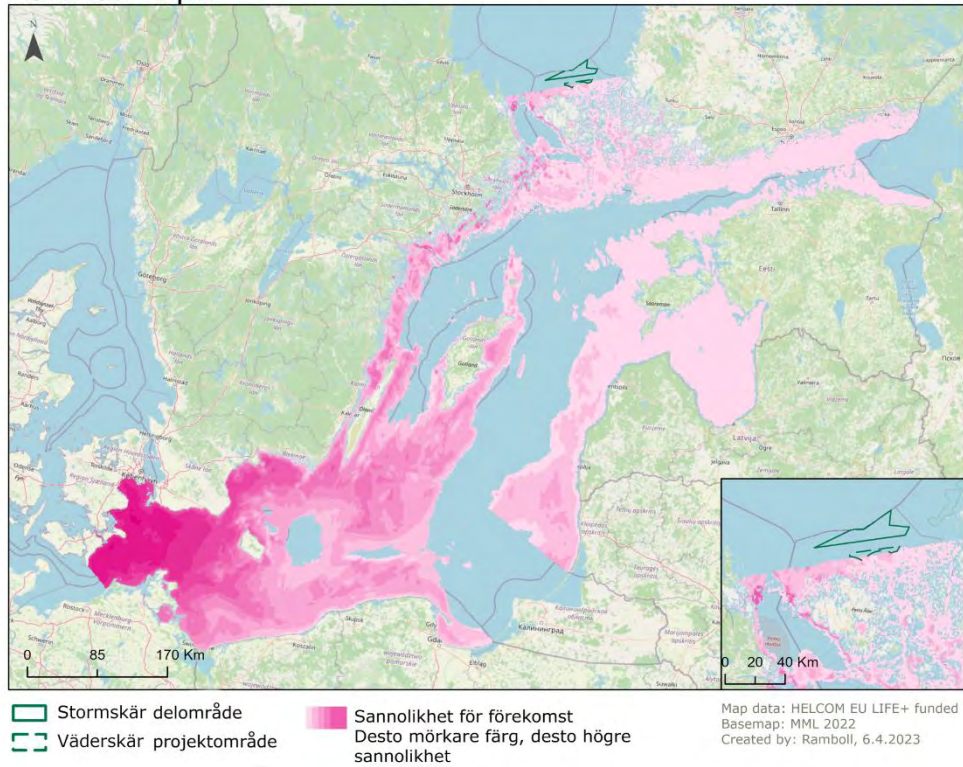
Artens förekomst har sin tyngdpunkt i svenska vatten och Östersjöpopulationen uppehåller sig främst vid Midsjöbankarna och Hoburgs bank söder om Gotland under reproduktion och huvudsakligen i södra Östersjön övrig tid, se Figur 20 och Figur 21.

SAMBAH Sannolikhet för förekomst av tumlare
Maj - Oktober

Figur 20: Sannolikhet för förekomst av tumlare i Östersjön under maj till oktober.

**SAMBAH Sannolikhet för förekomst av tumlare
November - April**

Figur 21: Sannolikhet för förekomst av tumlare i Östersjön under november till april.

Tumlarens relativt höga näringskrav och låga reproduktionstakt gör den känslig. De mest allvarliga hoten mot tumlare i dagsläget utgörs av bifångst vid olika fiskemetoder, då djuren snärjs i garn eller fastnar i trålar och kvävs, ökande bullerstörningar och miljögifter. Endast ett fåtal tumlare har observerats inom Bottenhavet (SLU Artdatabanken, 2023i).

9.5.1.2 Sälar

Inom finska och åländska vatten förekommer två sälarter: gräsälen och vikaren. Utav dessa två är det främst gräsäl som kan påträffas inom Ålands skärgård då vikaren är beroende av havsisar och förekommer främst i Bottenviken och Finska viken.

Gräsälen (*Halichoerus grypus*) är den största och vanligast förekommande sälarten i Östersjön och förekommer även i norra atlanten. Trots den stora utbredningen och väl avskilda populationer finns det inga underarter eller olika raser. Arten finns listad i bilaga 2 och 5 i Art- och habitatdirektivet, vilket innebär att särskilda Natura 2000-områden ska upprättas för bevarandet av gräsälen. Gräsälen har en god hörsel och kan uppfatta ljud i frekvensområdet mellan några hundra Hz och till omkring 50 kHz.

Gråsälen är rörlig och kan förflytta sig långa sträckor för att nå parningsområden eller för födosök (SLU Artdatabanken, 2022j) men beståndet i Östersjön har historiskt påverkats kraftigt av jakt och miljögifter (SLU Artdatabanken, 2022j). År 1906 uppskattades Östersjö-beståndet uppgå till 88 000–100 000 individer. År 2022 inventerades ca 37 000 sälar i Östersjön och beståndet har sedan början av 2000-talet växt ca 5 procent årligen (Naturresursinstitutet, 2022).

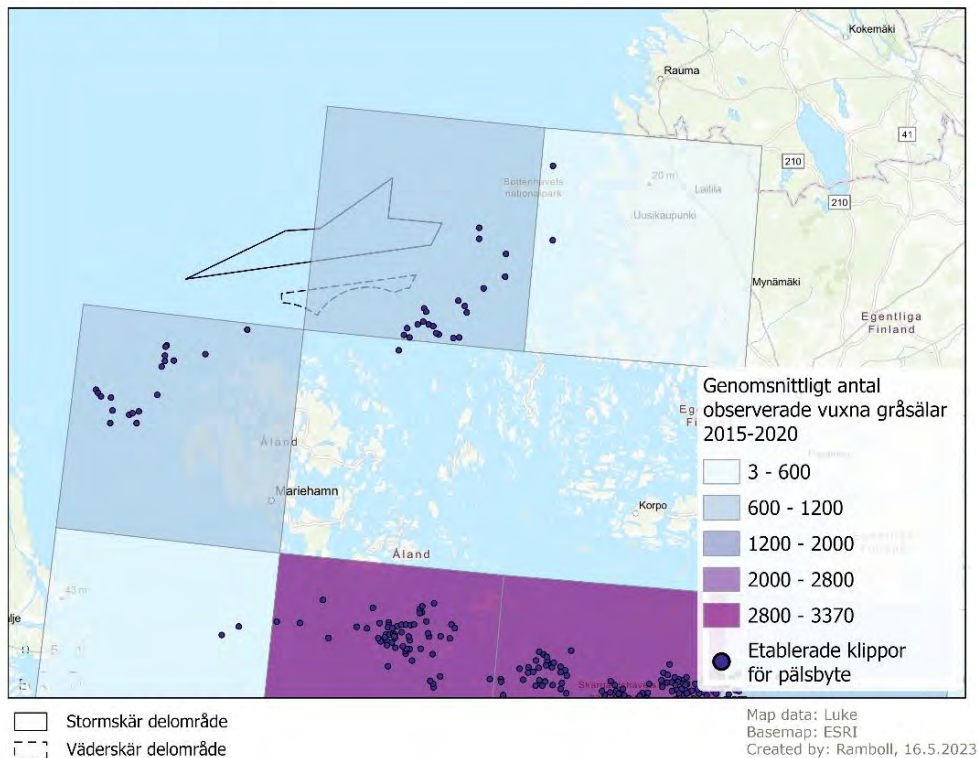
Gråsälshonan blir könsmogen vid tre till fem års ålder och föder en enda unge i månadsskiftet februari – mars. Kuten diar i knappt tre veckor och parningen sker i slutet av digivningen då honan även lämnar kuten.

Vikaren (*Pusa hispida*) förekommer främst i Bottniska viken men enskilda individer kan ta sig längre söderut. Under den isfria perioden lever arten pelagiskt och födan består av mindre kräftdjur och mindre fiskarter. Pälsbytet sker under april – maj och störst antal kan då skådas på vårisarna.

Arten är helt beroende av is för reproduktionen då honan föder sin kut under februari – mars i grottor av is och snö. Kuten diar under tre till åtta veckor efter vilket kuten simmar iväg och honan parar sig på nytt.

Likt gråsälen har vikaren påverkats kraftigt av miljögifter (SLU Artdatabanken, 2023k). Även milda vintrar utgör ett hot för vikaren då arten är beroende av havsisar under digivningen. Diande kutar har kvar sin kutpäls och vid svaga isar riskerar kutarna att dö om isen bryts upp.

Observation av gråsäl

Figur 22 Observationer av gråsäl under åren 2015-2020. Räkningen har gjorts under pålsbytet, då sälarna tar sig upp på klippor. Siffrorna indikerar det genomsnittliga antalet observerade gråsäl per år för åren 2015–2020, per ICES-ruta.

9.5.2 Potentiell påverkan

Sälarna och tumlare är känsliga för olika typer av undervattensljud som kan uppkomma vid etablering av havsbaserade vindkraftparker. Graden av påverkan beror på flertalet faktorer, däribland ljudets frekvens och intensitet, djurens känslighet samt det aktuella områdets botten- och salinitetsförhållanden (Bergström, et al., 2013).

Undervattensljud kommer framför allt att genereras under anläggningsfasen, både på grund av ökad fartygstrafik men framför allt till följd av undervattensarbeten som pålning av fundamenten, se avsnitt 8.5.

Arterna kan även i mindre mån påverkas av suspenderade sediment genom försämrad sikt. Suspension av sediment bedöms främst ske under installationen av fundament och internkabelnät, se avsnitt 8.3.

Ingen påverkan av betydelse bedöms uppkomma till följd av anläggandet eller driften av exportkabeln.

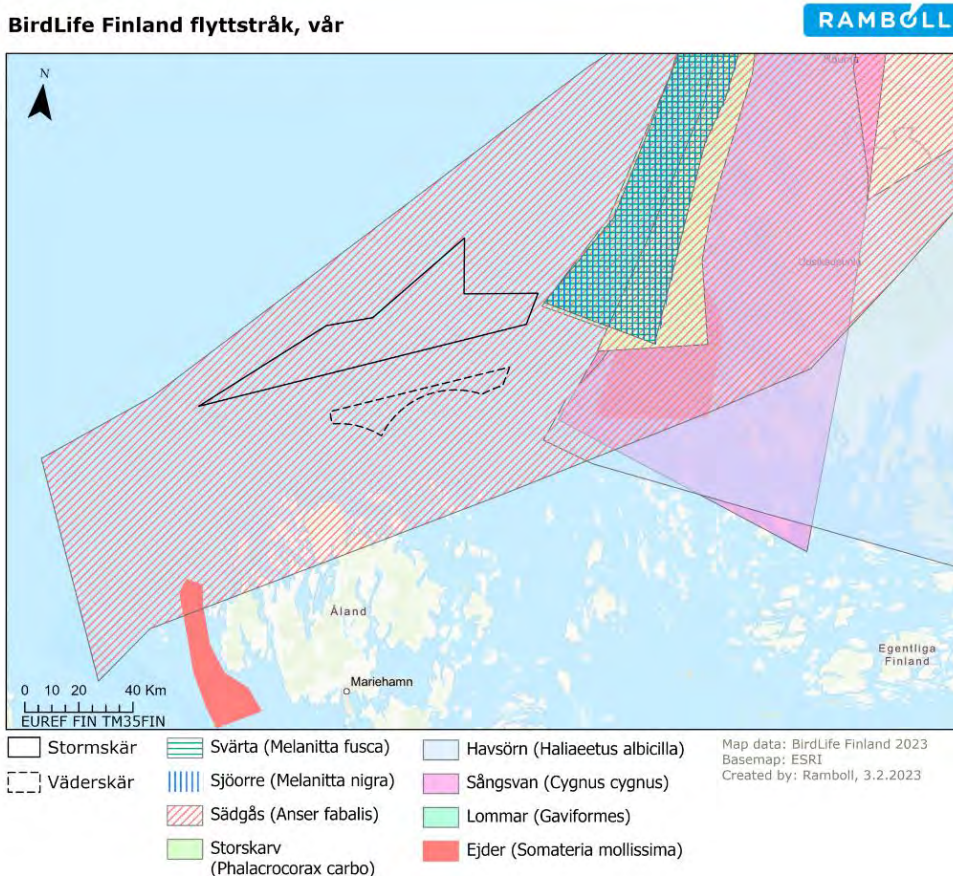
9.6 Fåglar

9.6.1 Nuläge

Östersjön hyser många viktiga lokaler för fåglar vad gäller viloplats, födosök, häckning, uppväxt och övervintring. Vissa arter uppehåller sig i Östersjön under hela året medan andra flyttar till eller från Östersjön under vintern. Utbredningen av olika fågelarter i Östersjön skiljer sig därför mycket mellan olika årstider.

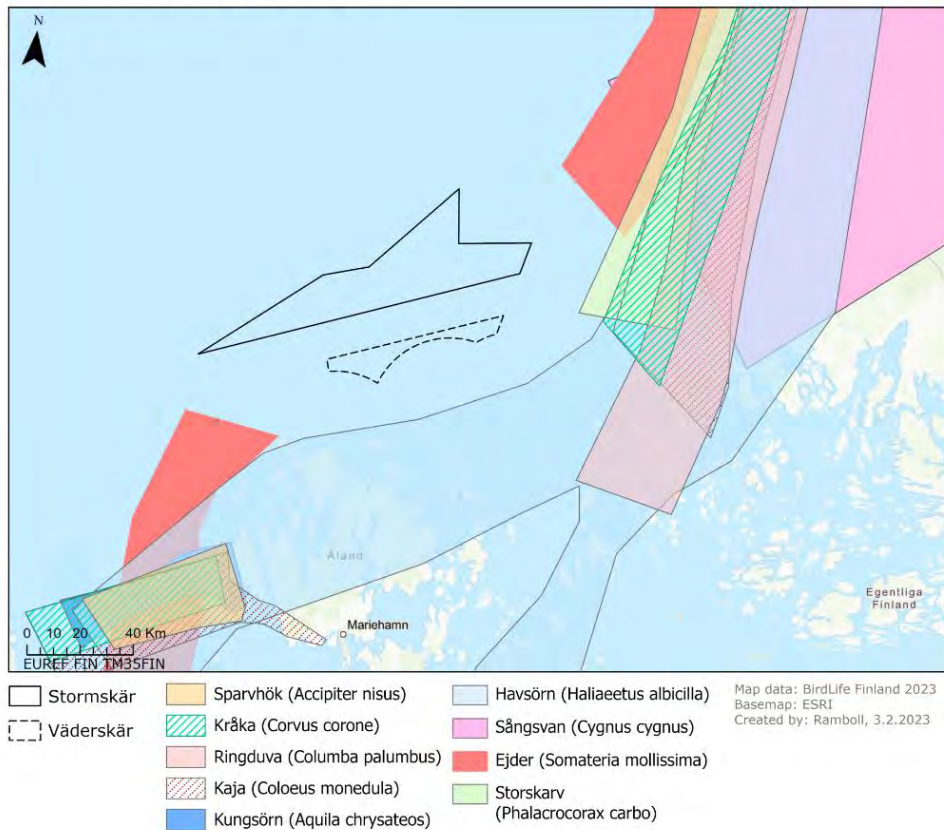
Området för den planerade vindparken ligger långt ute till havs. Fåglars flyttning långt ute till havs är mindre än närmare kusten, men vissa fågelarter kan flyga längre sträckor för att födosöka.

Figur 17 och 18 visar de huvudsakliga flyttstråken under våren och hösten för de fåglar som passerar området. Data har sammanställts av BirdLife Finland, som påpekar att alla sannolika migrationskoncentrationer i norra Skärgårdshavet och Åland, antagligen inte identifierats på grund av bristande uppgifter från området. Projektområdet ligger inom huvudflyttstråket för Sädgås, och intill projektområdet passerar även ett antal andra huvudflyttstråk.

Figur 23 Flyttstråk, vår (Toivanen & Lehtiniemi, 2023).

BirdLife Finland flyttstråk, höst

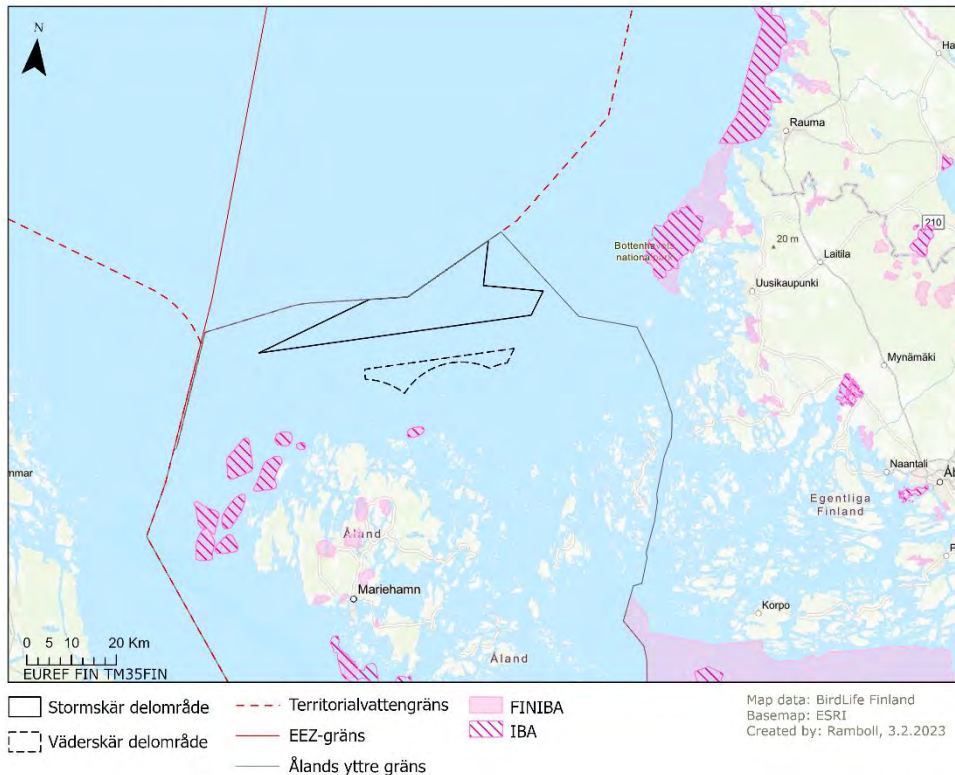

Figur 24 Flyttstråk, höst (Toivanen & Lehtiniemi, 2023).

Det närmaste viktiga fågelområde är Mulklobb som är ett IBA- (important bird area) och FINIBA- (finnish important bird area) område cirka 8 km söder om delprojektområdet Väderskär (se Figur 25). Utöver Mulklobb finns även Eckerö-Hammarland skärgård, Nystad kust och Nystad bankområden, samtliga minst 18 km från den planerade vindparken. Enligt platsbeskrivningarna för IBA- och FINIBA-områden nyttjas dessa främst av alkor (*Alcidae*), måsar (*Larinae*), tobisgrisslor (*Cephus grylle*) och svärtor (*Melanitta fusca*). Rannöarna på cirka 6 km avstånd är en lokalt känd viktig häckningslokal för silltrut (*Larus fuscus*).

Område	Typ	Avstånd
Mulklobb	IBA/FINIBA	8 km
Eckerö och Hammarland Skärgård	IBA	18 km
Nystad kust	FINIBA	25 km
Nystad bankområden	IBA	25 km

IBA och FINIBA

Figur 25: Important bird areas (IBA) och Finnish important bird areas (FINIBA) kring den planerade vindparken.

9.6.2 Potentiell påverkan

Närheten till viktiga fågelområden kan innebära en risk för påverkan på sjöfågel och migrerande fåglar. Under anläggandet och driften kan det uppstå störningar, hinder och kollisioner för områdets fågelbestånd. Eventuell påverkan och mot vilka arter kommer att utredas inom arbetet med MKB:n. Då det saknas information om hur fåglar nyttjar projektområdet kommer fågelinventeringar att genomföras inför framtagandet av MKB:n, se avsnitt 11.2.

9.7 Fladdermöss

9.7.1 Nuläge

På Åland har 10 olika fladdermössarter registrerats. Under sommaren 2018 utredde Nätö biologiska station södra Ålands fladdermusfauna, och observerade 7 fladdermusarter; nordfladdermus (*Eptesicus nilsonii*), trollfladdermus (*Pipistrellus nathusi*), dvärgfladdermus (*Pipistrellus pygmaeus*), stor fladdermus (*Nyctalus noctula*), mustachfladdermus (*Myotis mystacinus*), Brandts fladdermus (*Myotis brandtii*) och vattenfladdermus (*Myotis daubentonii*). Tidigare har även gråskimlig fladdermus (*Vespertilio murinus*) och långörad fladdermus (*Plecotus auritus*)

påträffats på Åland. Nordfladdermus, vattenfladdermus och mustaschfladdermus och Brandts fladdermus förekommer troligen på hela fasta Åland (Notö Biologiska Station, 2019).

Fladdermöss är anpassade till att livnära sig på insekter, vilket också styr fladdermössens aktivitet och utbredning under året. Fladdermössen flyttar mellan olika livsmiljöer under året, generellt mellan sina sommar- och vinterkolonier. Olika arter migrerar olika långa sträckor, och delas generellt in i långmigrerande, regionalt migrerande, fakultativt migrerande och stationära arter (BatLife Sweden, n.d.). I Nätös utredning observerades trollfladdermössens höstmigration vid Ramsholmen, södra Åland.

Fladdermössen rör sig över hav under migration och för att jaga insekter. Fladdermössens utsträck över havet påverkas av vädret. Vilket väder och vilka vindstyrkor och vindriktningar som fladdermössen undviker är något olika för olika arter, de flesta arterna verkar dock föredra vindar svagare än 5 m/s (Ahlen, et al., 2007). Det finns undersökningar som visat att fladdermöss ibland attraheras till vindkraftverk, men varför detta sker är omdiskuterat. En förklaring är att vindkraftverk attraherar insekter som i sin tur attraherar fladdermöss (Rydell, et al., 2017).

9.7.2 Potentiell påverkan

Vindkraftverk gör skada på fladdermöss i första hand genom att djuren träffas av kraftverkens roterande vingar när de rör sig på den höjden. Den vanliga flyghöjden för små fladdermössarter ligger från nära 0 till cirka 10 m över havet, vilket minskar risken för kollision med kraftverkens rotorblad. De större arterna, såsom stor fladdermus, flyger i huvudsak under 40 m över havet. (Ahlen, et al., 2007)

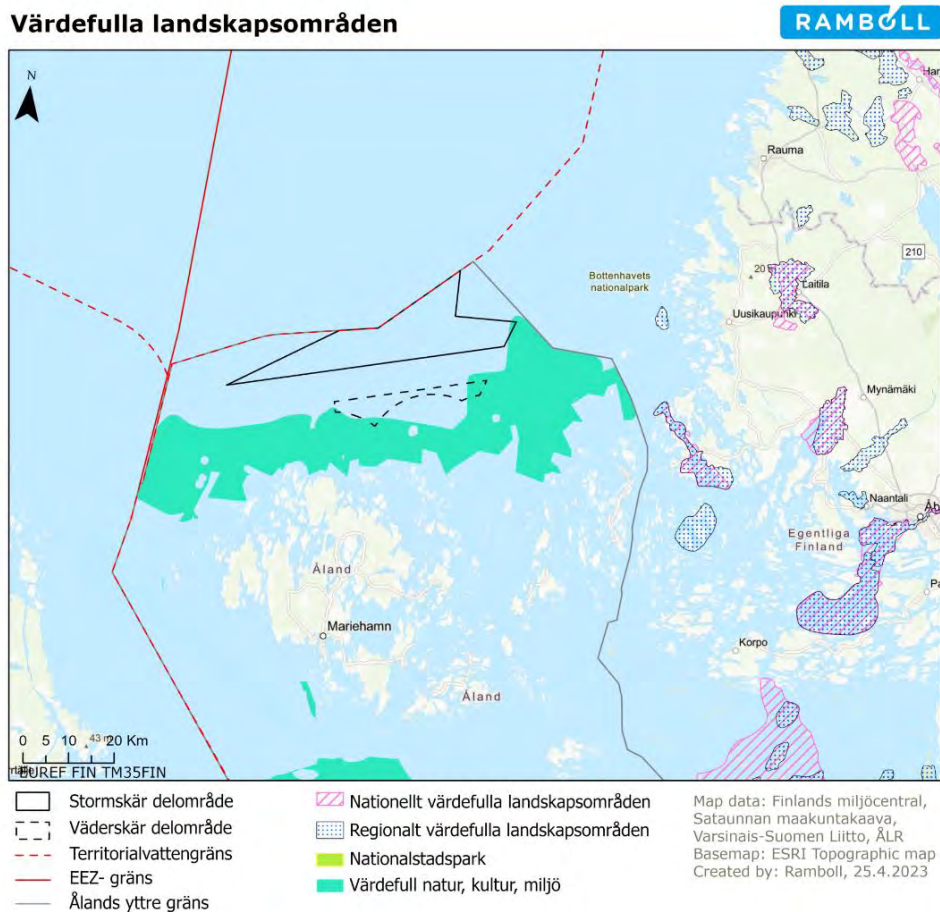
Norra Ålands fladdermusbestånd och migrationsrutten över havsområdet har inte kartlagts, och projektområdet kan potentiellt ligga vid ett migrationsstråk för fladdermöss. Olika skyddsåtgärder för att minska påverkan på fladdermöss kommer att beskrivas i miljökonsekvensbeskrivningen.

9.8 Landskap

9.8.1 Nuläge

Projektområdet ligger i norra Skärgårdshavet och projektområdets landskap består till stor del av obruten havshorisont. De närmaste enskilda öarna och skärgårdarna ligger på 6 km avstånd från projektområdet. Projektområdet ligger i öppet havslandskap, och vindkraftverken kommer att påverka landskapsbilden. Kraftverkens synlighet och dominans i landskapet beror på vindkraftparkens utformning, såsom höjden på kraftverken och antalet. Väderförhållanden påverkar också kraftverkens synlighet. Under byggnadsskedet begränsar sig påverkan på landskapet till projektområdets närområde.

De närmaste utpekade nationellt och regionalt värdefulla landskapsområden ligger vid finska kusten, cirka 30 km öst om projektområdet (figur 18). Det närmaste nationellt värdefulla landskapsområdet är Ströömi farled utanför Gustavs, och det närmaste regionalt värdefulla landskapsområdet är Putsaari utanför Nystad.

Figur 26 Värdefulla landskapsområden

9.8.2 Potentiell påverkan

Den potentiella påverkan på värdefulla landskapsområden beror på hur känsligt landskapet i fråga är för förändringar, samt konsekvensernas omfattning och betydelse. Vindkraftverkens påverkan på landskapet beror på vindkraftparkens design, vindkraftverkens dimensioner, avstånd, utsiktsplats och väderförhållanden. Som metod för att bedöma konsekvenserna för landskapet använder man olika landskapsanalyser för att skapa en uppfattning om landskapets egenskaper, värden, landskapets känslighet för förändringar och påverkan på dem.

Vindkraftverkens synlighet och inverkan på landskapet kommer att utredas med hjälp av fotomontage, synbarhetsanalys och animeringar. Fotomontaget

genomförs genom att ta bilder mot projektområdet från bestämda punkter på land, och sedan åskådliggörs vindkraftverkens påverkan på landskapet genom att modellera kraftverkens synlighet. Fotomontagen kommer att presenteras i miljökonsekvensbeskrivningen.

Vindkraftverken utgör flyghinder och ska av flygsäkerhetsskäl utrustas med hinderljus. Hinderljuset består av blinkande och statiska ljus vid kraftverkets nav. Särskilt i områden där det inte finns några andra ljuskällor kan hinderljuset framhäva vindkraftsparken i landskapet när det är mörkt.

Ett kraftverk med en totalhöjd på mer än 150 m ska enligt Traficom:s riktlinjer för hinderljus (7.9.2020) vara utrustade med dag- och nattbelysning. Dagsbelysningen är ett högintensivt blinkande vitt ljus och nattljuset är ett högintensivt blinkande vitt ljus, eller ett medelintensivt blinkande eller statiskt rött ljus. Hinderbelysningens slutgiltiga utformning kommer fastställas i ett senare skede i enlighet med gällande bestämmelser.

9.9 Kulturmiljö

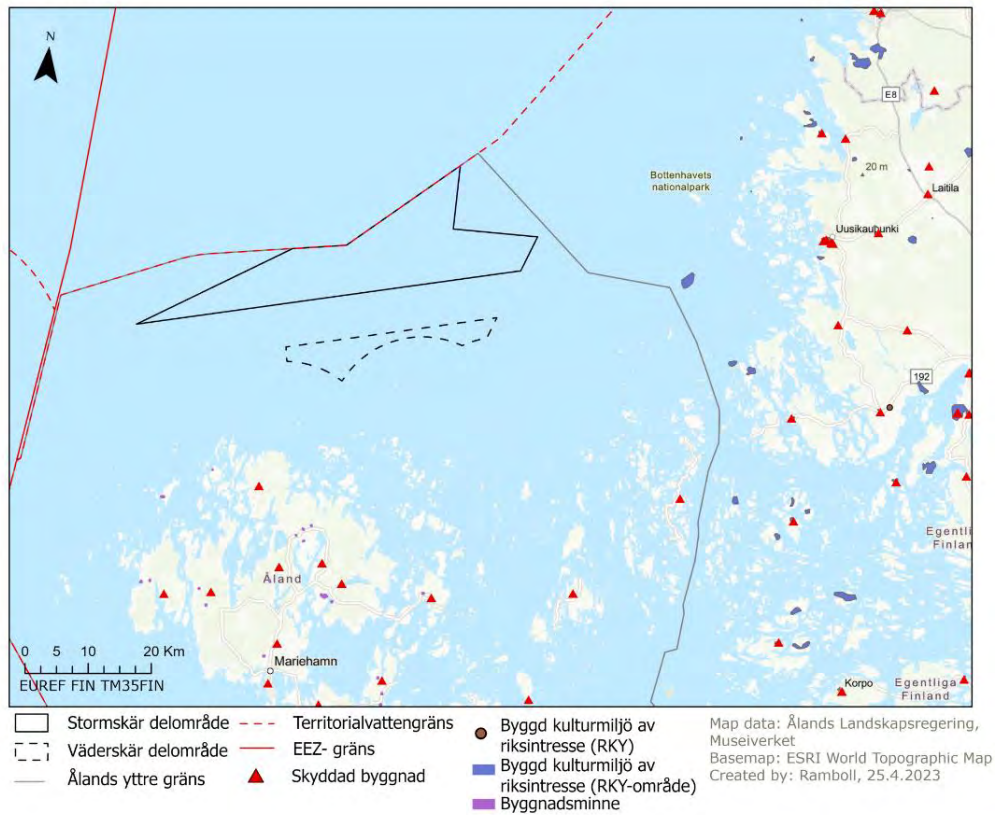
9.9.1 Nuläge

I havsplanen för Åland har man identifierat värdefulla områden för kultur och natur, som har viktig anknytning till kulturhistoriska skär och holmar, se Figur 26. De utpekade områdena är viktiga sett till bland annat allmänheten och lokalbefolkningen, har kulturhistoriska värden och är viktiga för bland annat småskaligt yrkesfiske, husbehovsfiske, jakt, rekreation, turism och naturen.

Landskapsregeringen på Åland har inlett ett arbete med att peka ut landskapsintressen för kulturmiljövård på Åland (Björckebaum & Hammerman, 2020). Ännu finns det inte utpekade nationellt eller regionalt värdefulla områden på Åland.

På de närmaste öarna finns inga skyddade byggnader. De närmaste skyddade byggnaderna ligger på fasta Åland.

Kulturarv

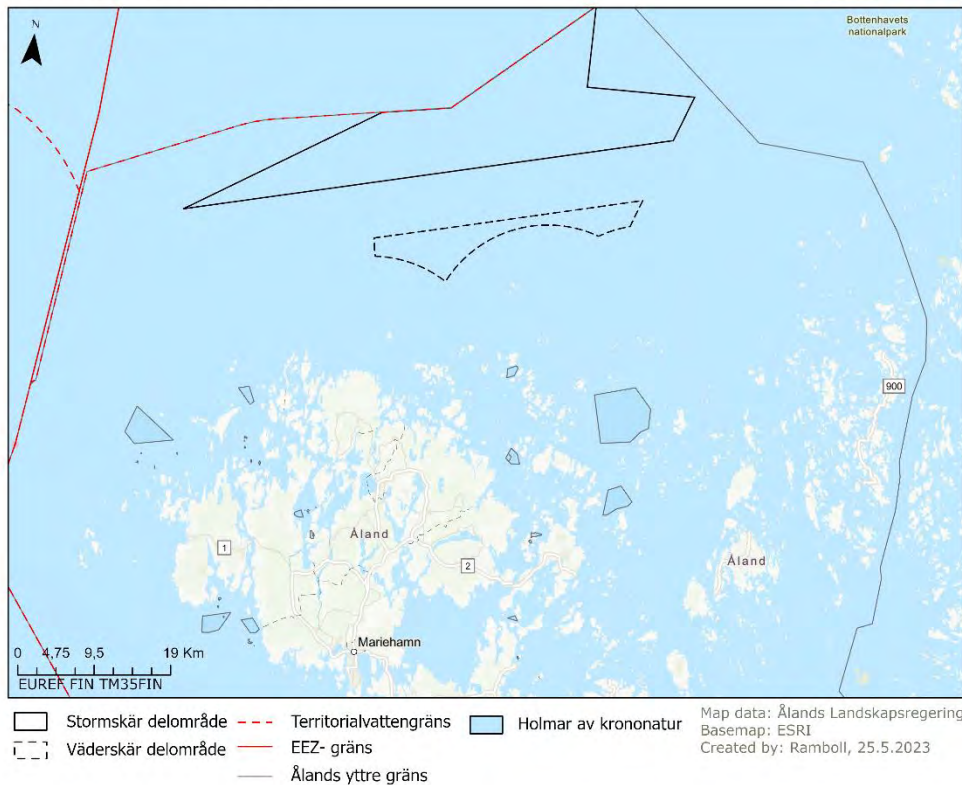

Figur 27 Kulturarv

Holmar av krononatur

Holmar av krononatur är holmar med fast besittningsrätt som ingen har lagfart på men som är tillhörande landskapet Åland. På dessa holmar gäller vanlig allemansrätt medan jakt- och fiskerättigheter ligger på den som innehar besittningsrätten. Holmar av krononatur är en historisk form av ägande, som härstammar från när kronan (tidigare Sverige) hade äganderätt till holmarna. Landskapets rätt till kronojorden följer av förordning om statens fasta egendom och byggnader i landskapet Åland (19.2.1954) varmed all egendom av krononatur som inte gick till finska staten övergick i landskapets ägo.

Holmar av krononatur

Figur 28 Holmar av krononatur

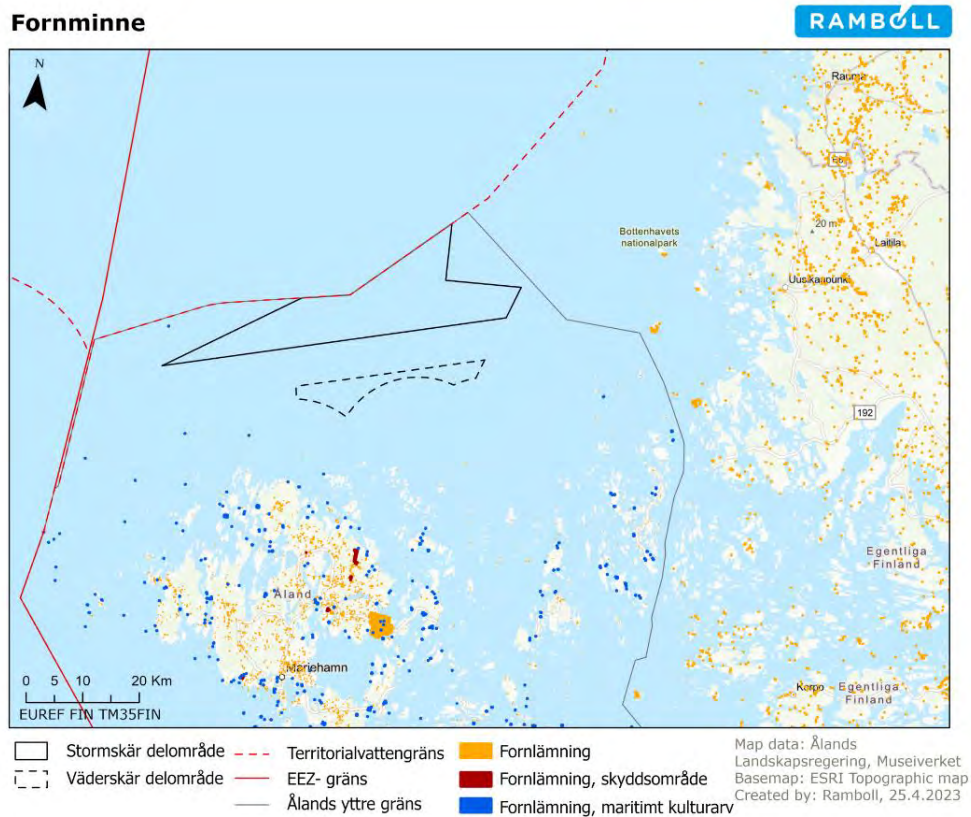
Det arkeologiska kulturarvet

Med arkeologiskt kulturarv avses efterlämningar, konstruktioner, avlagringar och fynd bevarade på land eller i vattnet, som skapats av människan under förhistorisk och historisk tid. Lämnings i vattnet av mänsklig verksamhet kallas för maritima kulturarv. Vrak av historiska fartyg och andra farkoster, deras delar och last utgör största delen av kulturarvet under vatten. Undervattensobjekten och deras omgivning bildar det marina kulturlandskapet.

Vrak och vrakdelar som påträffas i hav, sjöar och andra vattendrag efter farkoster som sjunkit för mer än hundra år sedan är fredade enligt Landskapslagen (2007:19) om skydd av det maritima kulturarvet. Övriga varaktigt övergivna konstruktioner, vilka påträffas i vatten och kan antas vara äldre än 100 år, är också maritima fornlämningar. Ett maritima kulturarv är fredat, vilket innebär att det inte får utgrävas, överhöljas, ändras, skadas, borttas eller på annat sätt rubbas utan tillstånd (LL 2007:19).

De registrerade fornlämningarna i närheten av projektområdet visas i Figur 29. Inget av objekten ligger inom projektområdet eller inom de förslagna exportkabelkorridorerna. Det närmaste objektet är ett vrak (M1 Ge412.3) som

ligger cirka 5 km nordväst om Stormskär delprojektområde. Utöver dessa har ett oregistrerat vrak identifierats i Stormskär delprojektområde (hylt.net; "Irma"). Inom projektområdet och förslagna exportkabelkorridorerna kan det potentiellt finnas ytterligare vrak.

Figur 29 Fornlämningar

9.9.2 Potentiell påverkan

Påverkan på kulturmiljön bedöms utifrån projektets potentiella påverkan på den nationella och lokala kulturmiljön och kulturlandskapet. Projektet väntas inte ha påverkan på den byggda kulturmiljön.

Ytterligare arkeologiska studier kommer att genomföras i hela projektområdet och exportkabelkorridorerna för att kartlägga förekomsten av arkeologiska lämningar, främst vrak. Undersökningen genomförs genom att tolka geofysiska data, och kompletteras vid behov med undervattenskameror eller fjärrstyrda undervattensfarkoster (ROV). Undersökningen kommer att genomföras i enlighet med Museiverkets anvisning för sonarkartering vid arkeologisk inventering under vatten (Museiverket, 2021)

Registrerade och eventuella oregistrerade vrak och fornlämningar som påträffas i utredningen kommer att beaktas i utformningen av parken och placering av fundament, internkablar och exportkablar för att undvika påverkan på den marina kulturmiljön. Kulturbedriften på Åland upprätthåller ett register över det maritima kulturarvet och svarar för skydd, forskning och vård av fornlämningar i vatten. Om oregistrerade vrak eller fornlämningar påträffas under undersökningarna, kommer fynden att anmälas till kulturbedriften för vidare anvisning om hur fyndplatsen ska beaktas i projektets utformning.

9.10 Friluftsliv

9.10.1 Nuläge

Havsområdet norr om Åland samt kusten har ett stort friluftsliv- och turismvärde, och ger möjlighet till rekreationsaktiviteter som bland annat fiske, båtliv och dykning. Sport- och fritidsfiske har ett stort rekreationsvärde och är en viktig del av Ålands turism. Förekomsten av fritidsbåtar är som störst i de inre delarna och på kusten av fasta Åland, och kring skärgården (Kuismanen, et al., 2020).

9.10.2 Potentiell påverkan

Anläggningen och avvecklingen av vindkraftsparken kommer orsaka en ökad fartygstrafik till området samt buller, vilket kan påverka rekreation och friluftslivet i ett större område till havs. Huvudparten av fritidsbåtarna kommer inte att påverkas betydande av projektet då de huvudsakligen håller till närmare kusten. Möjliga restriktionsområden och skydds-zoner under anläggandet och avvecklingen av vindkraftsparken kan även påverka fritidsbåtarnas rörelse tillfälligt. Projektets påverkan på friluftslivet och rekreation kommer att bedömas bland annat med hjälp av de synpunkter, utlåtanden och kommentarer som samlas in under projektets gång.

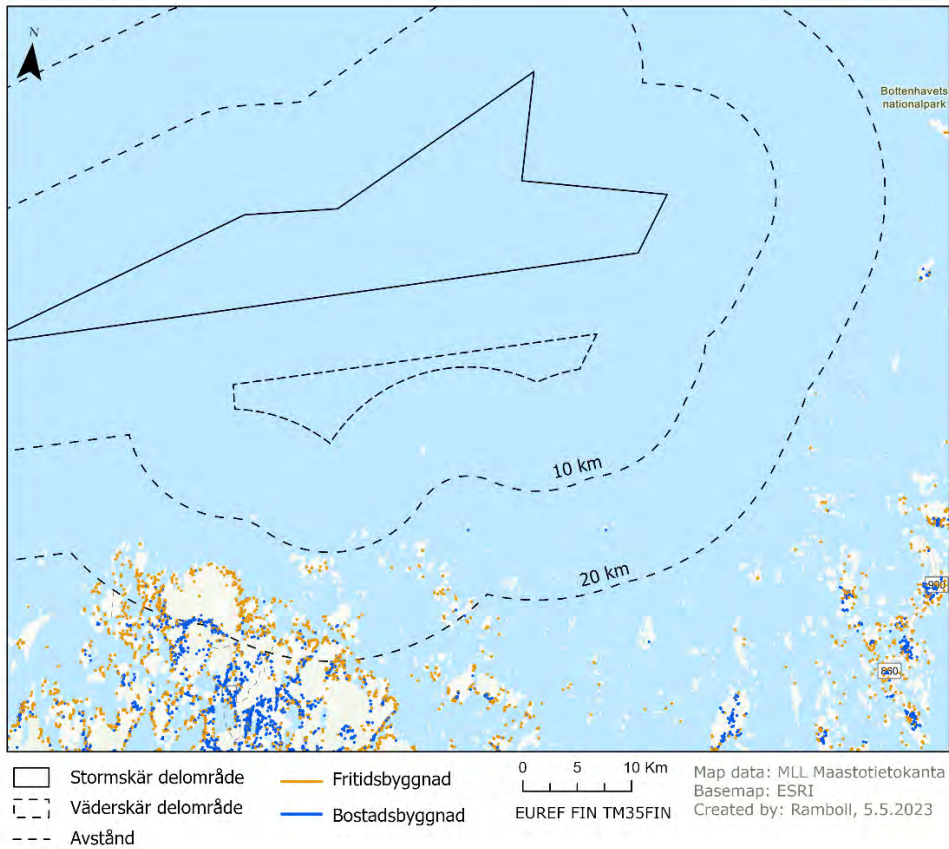
9.11 Människors hälsa

9.11.1 Nuläge

Fartygstrafiken i området orsakar tillfälliga buller och utsläpp, som kan påverka människors hälsa. Inom projektområdet förekommer i nuläget ingen övrig verksamhet som har direkt hälsoskadlig påverkan.

I projektets omedelbara närhet finns inga byggnader. De närmaste öarna med bosättning ligger över 10 km söder om Väderskär delprojektområde. Närmast projektområdet vid öarna och kusten ligger främst fritidsbosättning (se Figur 30).

Byggnader

Figur 30 Projektområdets avstånd till bostadsbyggnader och fritidsbyggnader. Klassificeringen baserar sig på befolkningsdatasystemets byggnadsregister.

9.11.2 Potentiell påverkan

Vindkraftparker kan ge upphov till bland annat buller och skuggor som kan påverka människors hälsa.

Buller under byggandet av vindkraftparken uppstår huvudsakligen på grund av grundläggningsarbeten och av transport och montering av vindkraftverkens komponenter. Under byggnads- och avvecklingskedet uppstår buller också av trafik i området.

Vindkraftverkens buller under drift består av rotorbladens aerodynamiska buller och av elproduktionsmaskineriets buller. Buller från vindkraftverken kommer att modelleras och modelleringarna används vid bedömningen av hälsoeffekterna. Modelleringens resultat jämförs med riktvärdena för utomhusbuller från vindkraftverk dag- och nattetid enligt statsrådets förordning 1107/2015 samt för beräknat inomhusbuller dag- och nattetid enligt social- och hälsovårdsministeriets förordning 545/2015. Som exempel är riktvärdet för bullernivån utomhus för

permanent- och fritidsbebyggelse 45 dB och 40 dB för dag- respektive nattetid, och för nationalparker 40 dB dag- och nattetid.

Vindkraftparken kommer under driftsfasen skapa skuggeffekter från tornen och rotorbladen. Inga bostäder antas bli påverkade av projektområdets skuggeffekter då avståndet från vindkraftparken till närmaste bostads- och fritidsbyggnader är stort, över 10 km.

9.12 Natura 2000, naturskyddsområden och övriga skyddsområden

9.12.1 Nuläge

Natura 2000-områden

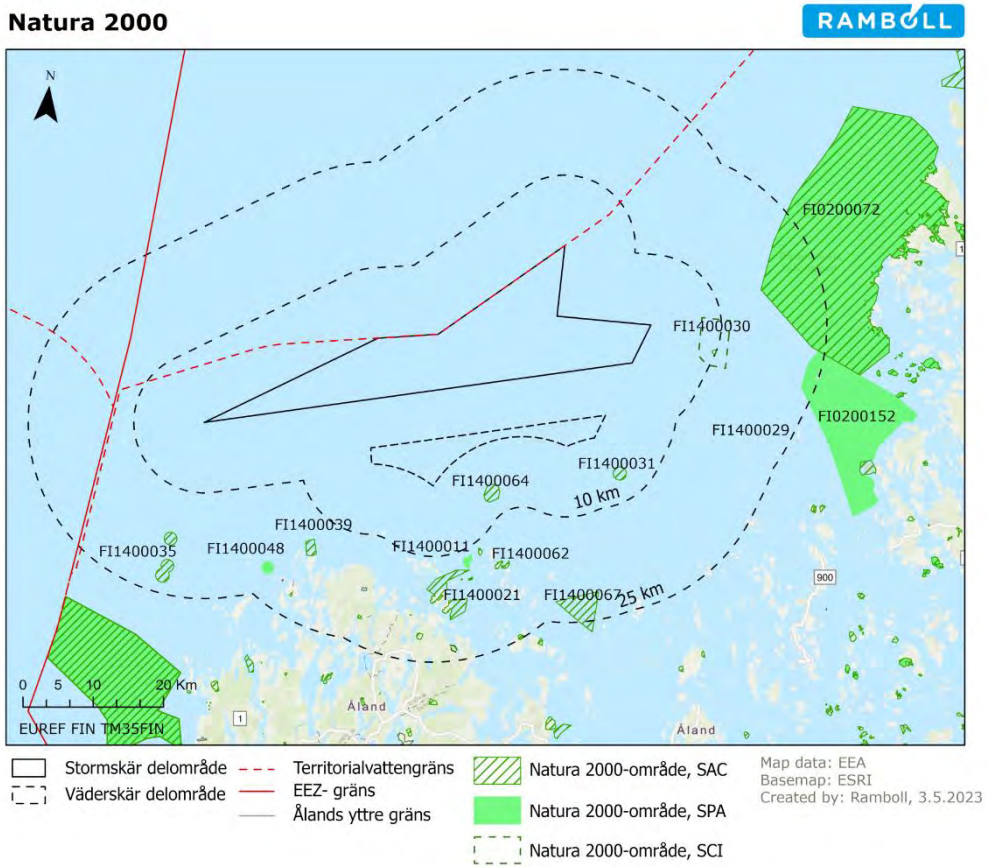
Natura 2000 är ett nätverk av skyddade områden inom EU, som bildades för att hejda utrotningen av djur och växter och för att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Natura 2000-områden utses med stöd av två EU-direktiv: fågeldirektivet och art- och habitatdirektivet. Områden som utses för att uppfylla fågeldirektivet kallas SPA (Special Protected Area) och områden som är utpekade enligt art- och habitatdirektivets kriterier benämns SCI (Sites of Community Importance) och SAC (Special Area of Conservation).

Inom projektområdet eller förslagna exportkabelkorridoren finns inga områden som hör till Natura 2000-nätverket. De närmaste Natura-områden är Ytterstberg (FI1400031, SAC) cirka 5 km söder om Väderskär delprojektområde, och Rannö (FI1400064, SAC) cirka 6 km söder om Väderskär delprojektområde. Närmast Stormskär delprojektområde ligger Södra Sandbäck naturskyddsområde (FI400030, SCI), cirka 7 km mot öst. Utöver dessa ligger Märkallarna-Åbergsgrynnan-Mjölskärskallan (FI1400035, SAC) intill exportkabelkorridoren.

Tabell 3 Natura 2000-områden vid havet inom 20 km avstånd från projektområdet

Natura 2000-område	Skydd	ID	Avstånd (km)	Areal (ha)
Ytterstberg	SAC	FI1400031	5	272
Rannöarna	SAC	FI1400064	6	420
Södra Sandbäck	SCI	FI1400030	7	2 603
Knöppelskär – Pargrund – Kråkskär	SAC	FI1400062	11	118
Länsmansgrund	SPA	FI1400011	11	171
Boxö	SAC	FI1400021	12	1 419
Idskär-Mellanskär-Skatan	SAC	FI1400039	14	283
Nystad skärgård	SAC/SPA	FI0200072	16	56 847
Märkallarna-Åbergsgrynnan-	SAC	FI1400035	17	786

Natura 2000-område	Skydd	ID	Avstånd (km)	Areal (ha)
Mjölskärskallan				
Läggingsbådan	SPA	FI1400048	20	261
Vikarskären	SAC	FI1400067	21	1 719
Gadden	SPA	FI1400029	22	4
Sexmilarens Skärgård	SPA	FI0200152	23	17232

Figur 31 Natura 2000-områden till havs

Ytterstberg (FI 1400031/SAC)

Naturtyp: Boreala skär och småöar i Östersjön (1620)

Arter: Gråsäl (1364)

Ytterstberg Natura-2000 ligger närmast projektområdet, cirka 5 km söder om Väderskär delprojektområde. Området har fastställts som särskilt bevarandeområde, då området består av sälbådor i havet som är viktiga för gråsälpopulationen. Sälarna är särskilt känsliga för störning på våren.

Rannöarna (FI 1400064/SAC)

Naturtyp: Boreala skär och småöar i Östersjön (1620)

Arter: Fisktärna (A193), Silvertärna (A194)

Rannöarna ligger cirka 6 km söder om Väderskär delprojektområde. Öarna är fågelrika ytterskärgårdsholmar med sparsam vegetation. Holmarna har en anmärkningsvärd tordmulekoloni.

Södra Sandbäck (FI 1400030/SCI)

Naturtyp: Boreala skär och småöar i Östersjön (1620), Rev (1170)

Arter: Gråsäl (1364)

Södra Sandbäck ligger cirka 6 km öster om Stormskär delprojektområde. Området hör till den yttre skärgården och består av några små klippor och undervattensrev. Dessa klippor är viktiga för gråsälen, och har pekats ut som ett sälskyddsområde.

Knöppelskär – Pargrund – Kråkskär (FI 1400062/SAC)

Naturtyp: Boreala skär och småöar i Östersjön (1620)

Arter: Törnskata (A338), Fisktärna (A193), Silvertärna (A194)

Området ligger i ytterskärgården, cirka 11 km söder om Väderskär delprojektområde. Området innefattar fågelrika öar med sparsam vegetation, och är även utpekade naturreservat.

Länsmansgrund (FI 1400011/SPA)

Naturtyp: Havsklippor (1230), Laguner (1150)

Arter: Gråsäl (1364), Fisktärna (A193), Silvertärna (A194)

Länsmansgrund är en ö med starkt sönderskuren strandlinje och många skyddade flador och glon, och ligger cirka 11 km söder om Väderskär delprojektområde. Området har stor betydelse för områdets fågelliv, och är ett störningskänsligt område under häckningstiden. Området är även utpekade naturreservat.

Boxö (FI 1400021/SAC)

Naturtyper: Havsklippor (1230), Taiga (9010)

Arter: Järpe (A104), Spillkråka (A236), Gråsäl (1364), Gråspett (A234), Fisktärna (A193), Silvertärna (A194)

Boxö Natura-området är en ögrupp med öarna Boxö och Sommarö samt några mindre öar, och ligger cirka 12 km söder om Väderskär delprojektområde. De större öarna är bevuxna med skog, medan de mindre öarna är värdefulla häckningsskär för sjöfågel. Området är även utpekade naturskyddsområde.

Ildskär-Mellanskär-Skatan (FI 1400039/SAC)

Naturtyper: Boreala skär och småöar i Östersjön (1620), Rev (1170)

Arter: Fisktärna (A193), Silvertärna (A194)

Idskär-Mellanskär-Skatan Natura 2000-område ligger på 14 km avstånd från projektområdet. Området ligger i ytterskärgården, och öarna är viktiga för fågelbeståndet. Området är även ett utpekad naturreservat.

Nystad skärgård (FI 0200072/SAC/SPA)

Naturtyper: Driftvallar (1210), Skogsbevuxen myr (91D0), Strandängar vid Östersjön (1630), Boreala skär och småöar i Östersjön (1620), Sandstränder vid Östersjön (1640), Laguner (1150), Torra hedar (4030), Adellovskog i branter (9080), Rikkärr (9020), Näringsrik granskog (9050), Kalkgräsmarker (6270), Trädklädd betesmark (9070), Högörtängar (6430), Landhöjningsskogar (9030), Alvar (6280), Sten- och grusvallar (1220), Rev (1170), Hällmarkstorrängar (8230), Silikatbranter (8220), Öppna mossar och kärr (7140), Havsklippor (1230), Mindre vattendrag (3260), Taiga (9010)

Arter: Svarthakedopping (A007), Gråhäger (A028), Vitkindad gås (A045), Tadorna (A048), Årta (A055), Bergand (A062), Ejder (A063), Sjöorre (A065), Svärta (A066), Salskrake (A068), Järpe (A104), Trana (A127), Svartsnäppa (A161), Rödbena (A162), Grönbena (A166), Roskarlar (A169), Skrattnäs (A179), Skräntärna (A190), Fisktärna (A193), Tordmule (A200), Tobisgrissla (A202), Berguv (A215), Spillkråka (A236), Blåhake (A272), Stenskvättor (A277), Höksångare (A307), Törnskata (A338), Kärrsnäppa (A466), Östersjötrut (A640), Flygekorre (1910), Gråsäl (1364), Östersjövikare (6307)

Cirka 16 km öst om projektområdet ligger Nystads skärgårdszon, som hör till de största skärgårdszonerna i Bottenhavet. Området har en mycket mångsidig flora och fauna, och utgör landskapsmässigt en värdefull helhet. Området är viktigt för skärgårdens fågelbestånd som häckningsplats och rastplats under migration.

Märrkallarna-Åbergsgrynnan-Mjölskärskallan (FI 400035/SAC)

Naturtyper: Boreala skär och småöar i Östersjön (1620), Rev (1170)

Arter: Gråsäl (1364)

Märrkallarna-Åbergsgrynnan-Mjölskärskallan är ligger 17 km sydväst om projektområdet. Sälbadorna i havet har en stor betydelse för gråsälpopulationen i Norra Östersjön och Åland. Området är särskilt känsligt under våren.

Läggingsbådan (FI 1400048/SPA)

Naturtyper: Boreala skär och småöar i Östersjön (1620)

Arter: Gråsäl (1364), Fisktärna (A193), Silvertärna (A194)

Läggingsbådan är ett viktigt häckningsskär, och är känsligt för störning under häckningstiden. Området ligger 17 km sydväst om projektområdet.

Vikarskären (FI 1400067/SAC)

Naturtyper: Boreala skär och småöar i Östersjön (1620)
Arter: Silvertärna (A194)

Vikarskärens Natura 2000-område ligger cirka 21 km söder om projektområdet. Området är en samling av cirka 20 öar och skär i ytterskärgård. Området har en lång strandlinje på grund av öarnas sönderbrutna karaktär, vilket gör dem betydelsefulla för sjöfåglarnas häckning.

Gadden (FI1400029/SPA)
Naturtyper: Boreala skär och småöar i Östersjön (1620)
Arter: Gråsäl (1364)

Gadden är ett litet Natura 2000-område i ytterskärgården, 22 km öster om projektområdet. Området har en stor koloni av gråsäl, med ett rikt fågelliv. Ön är känslig för störning under häckningsperioden

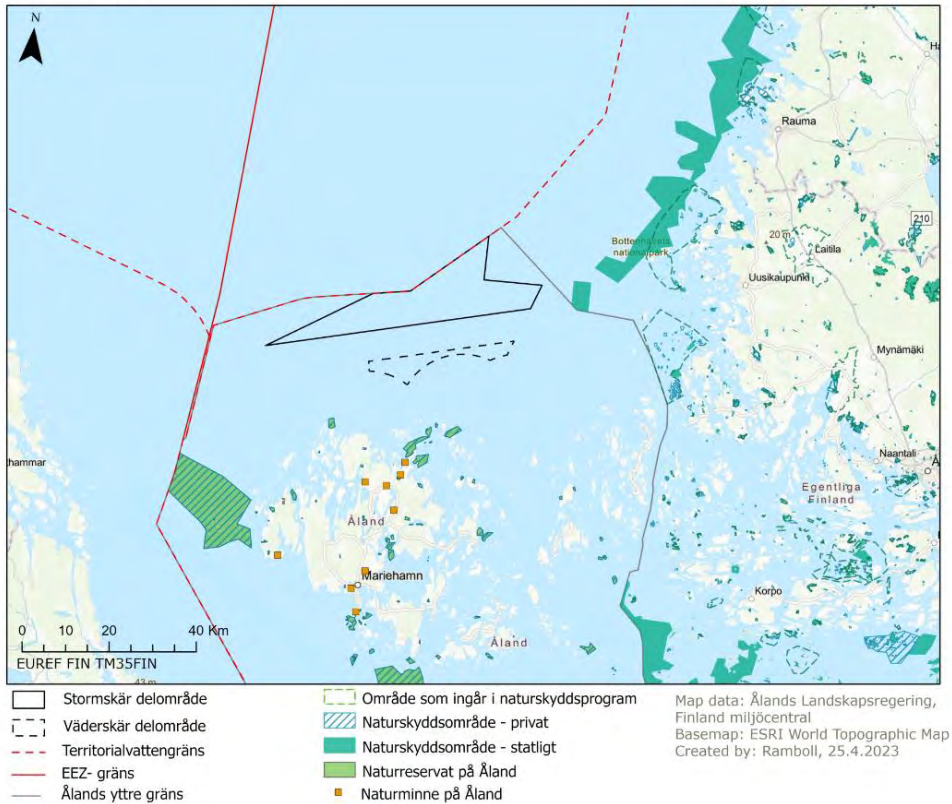
Sexmilarens Skärgård (FI0200152/SPA)
Naturtyper: -
Arter: Tordmule (A200), Stjärtand (A054), Skedand (A056), Roskarlar (A169), Vigg (A061), Bergand (A062), Järpe (A104), Vitkindad gås (A045), Kärrsnäppa (A466), Skärsnäppa (A148), Mosnäppa (A146), Tobisgrissla (A202), Svarttärna (A197), Spillkråka (A236), Pilgrimsfalk (A103), Lärkfalk (A099), Tornfalk (A096), Mindre flugsnappare (A320), Dubbelbeckasin (A154), Storlom (A002), Törnskata (A338), Östersjötrut (A640), Myrspov (A157), Blåhake (A272), Svärta (A066), Sjöorre (A065), Fjälluggla (A216), Stenskvättor (A277), Stenskvätta (A151), Svarthakedopping (A007), Alförrädare (A506), Ejder (A063), Småtärna (A195), Skräntärna (A190), Fisktärna (A193), Silvertärna (A194), Höksångare (A307), Tadorna (A048), Orre (A107), Svartsnäppa (A161), Grönbena (A166), Rödbena (A162)

Sexmilarens skärgårds Natura 2000-område ligger cirka 23 km öster om projektområde. Området är ett av de mest värdefulla skyddade områdena på sydvästkusten för fågelbeståndet. Ön Isonkari, som ingår i området, är av stort natur- och kulturellt värde.

9.12.1.1 Naturskyddsområden

Inom projektområdet finns inga naturskyddsområden. De närmaste områdena ligger i norra Ålands skärgård och mot finska kusten, huvudsakligen i samstämmiga med Natura-områdena. I Figur 32 visas naturskyddsområden och områden som ingår i naturskyddsprogram enligt finska bestämmelser, samt naturreservat och naturminnen enligt åländska bestämmelser.

Naturskydd

Figur 32 Naturskyddsområden

9.12.1.2 Övriga skyddsområden

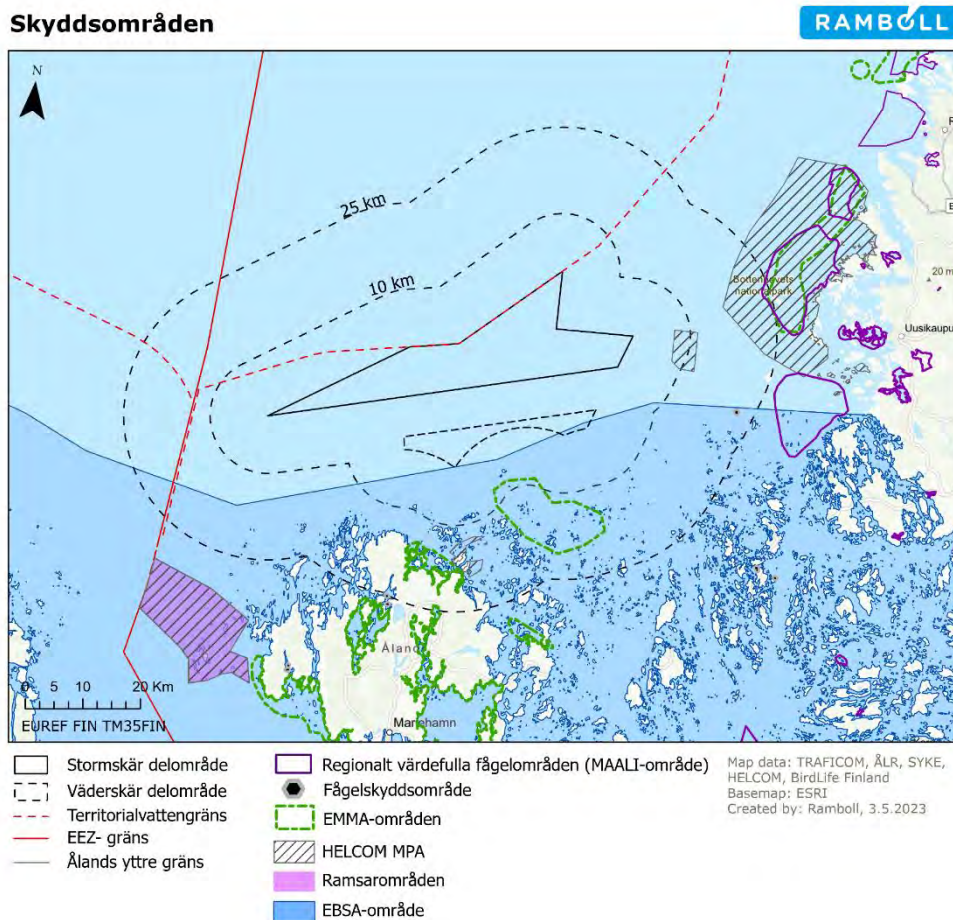
Helcom MPA-områden är skyddade kust- och havsområden i Östersjön med särskilda naturvärden. De närmaste MPA-området är utpekade i samband med Södra Sandbäck Natura-område, 7 km öster om Stormskär delprojektområde.

Finlands ekologiskt betydelsefulla marina undervattensmiljöer (EMMA-områden), är områden viktiga särskilt för mångfalden av arter och naturtyper och för den hotade och unika natur som finns där. Även områden med rik geologisk mångfald och områden i naturtillstånd finns med. Det närmaste EMMA-området är området Väderskär, som karakteriseras av många skär och små öar samt undervattensrev med blåstång, blåmusselbottnar och rödalger.

Regionalt värdefulla fågelområden (s.k. MAALI-områden) är områden definierade av lokala ornitologiska föreningar som viktiga fågelområden. Egentliga Finlands MAALI-områden ligger vid den finska kusten på cirka 30 km avstånd från projektområdet.

EBSA (Ecologically or Biologically Significant Marine Areas) är ekologiskt eller biologiskt viktiga havsområden för att stöda havens funktion. Ålands hav, Åland och Skärgårdshavet bildar tillsammans ett EBSA-område, och angränsar till Väderskär delprojektområde (se Figur 33). Området är utpekad då den innehåller några av de mest geomorfologiskt, biologiskt och ekologiskt varierande marina miljöerna i Östersjön.

På Åland finns det 9 fredade fågelskyddsområden, varav den närmaste är Gadden, cirka 20 km sydöst om projektområdet. Det enda sälskyddsområde i närheten av projektet är beläget i Södra Sandbäck Natura 2000-område (FI1400030/SCI) 6 km öst om projektområdet, se Figur 31.

Figur 33 Skyddsområden

9.12.2 Potentiell påverkan

Projektområdet ligger i närhet av ett antal Natura 2000 - områden och naturskyddsområden och naturreservat. De flesta Natura 2000-områden har även skyddats helt eller delvis som naturreservat eller naturskyddsområden.

Enligt naturvårdslagen (1998:82) ska alla planer och projekt som kan påverka Natura 2000 områden negativt innefatta en bedömning av projektets konsekvenser för Natura 2000 - områdets skyddsvärden. Om bedömningen visar att projektet kan påverka naturvärden negativt kan myndigheten inte bevilja tillstånd för verksamheten. Undantag kan beviljas endast för orsaker som har väsentligt allmänintresse.

Under anläggning, drift och avveckling av vindkraftparken sker aktivitet som kan påverka områdenas skyddsvärden. Undervattensljud som kan påverka fisk och marina däggdjur uppkommer under olika skeden av vindkraftsparkens livstid (se kapitel 8.3) Tillfälliga förändringar i vattenkvaliteten kan uppstå på grund av grumling, sedimentation och eventuell frisättning av föroreningar. Sedimentsuspension och sedimentation kan även påverka fisk, marina däggdjur och bottenfauna på olika sätt, exempelvis genom beteendeförändringar, försämrad reproduktion och påverkan till följd av övertäckning av sediment (se kapitel 8.1).

Vindkraftparken kan även påverka fågelpopulation och skyddsvärda fåglar. Under drift kan kollisioner med vindkraftverken eller barriäreffekter att uppkomma för fåglar (se kapitel 9.6).

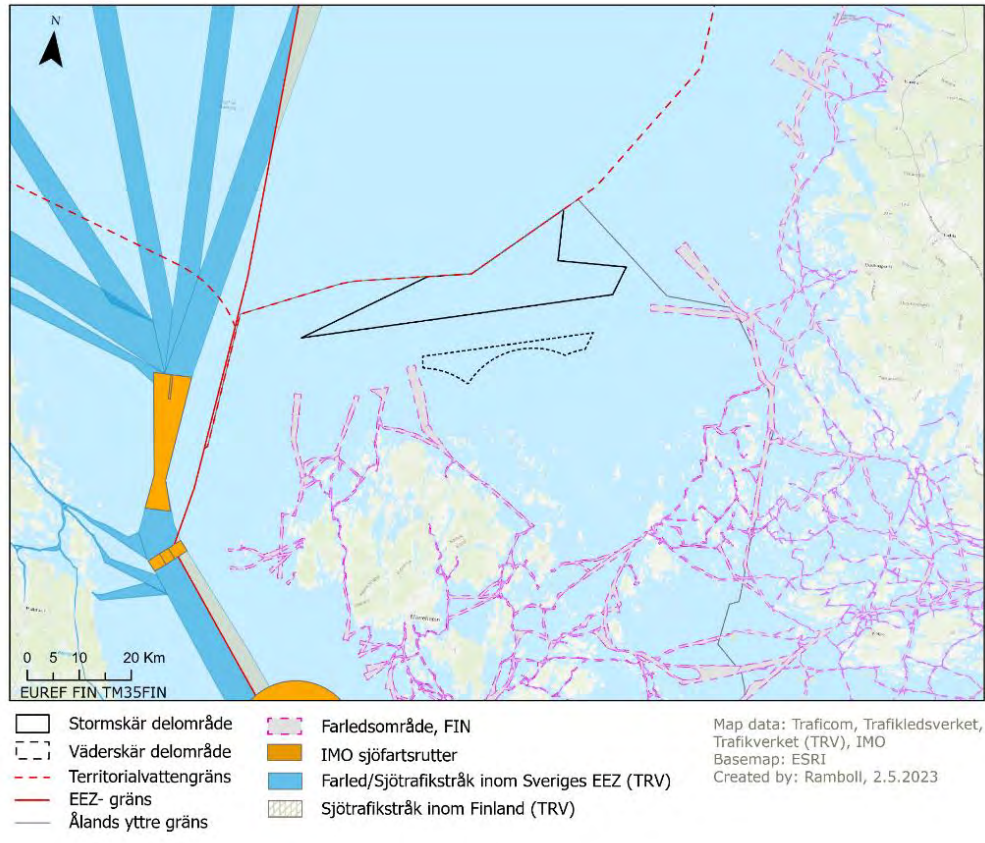
En bedömning av projektets påverkan på skydds- och naturvärden samt Natura 2000-områden kommer att redovisas i miljökonsekvensbeskrivningen.

9.13 Sjöfart och farleder

9.13.1 Nuläge

Inom projektområdet och i dess närhet förekommer olika farleder och sjötrafikstråk. Området mellan Stormskär och Väderskär delprojektområde har pekats ut i Ålands havsplan som ett viktigt område för sjöfart. Flera farleder passerar väster om Väderskär delprojektområde, varav den närmaste är farleden Öppna havet – Hundklubb – Prästö på 1,5 km avstånd.

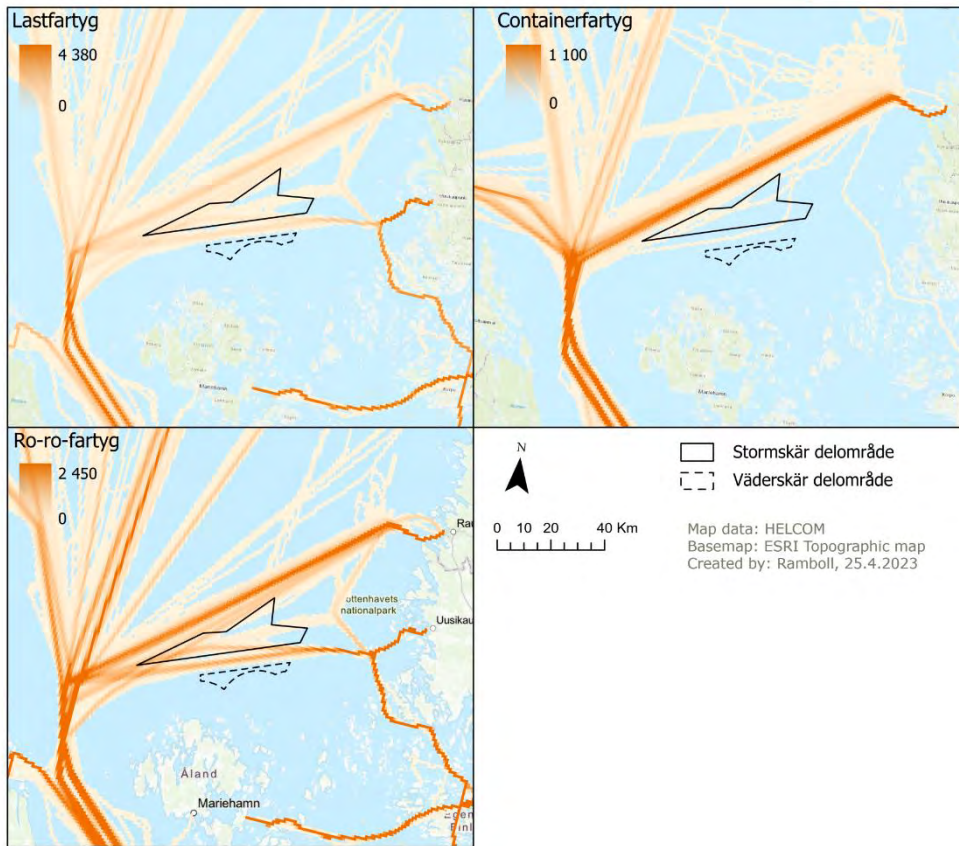
Sjöfart

Figur 34 Kartan visar farleder inom finskt och svenskt vatten. Utöver dessa har samtliga länders havsplaner utpekade områden för sjöfart.

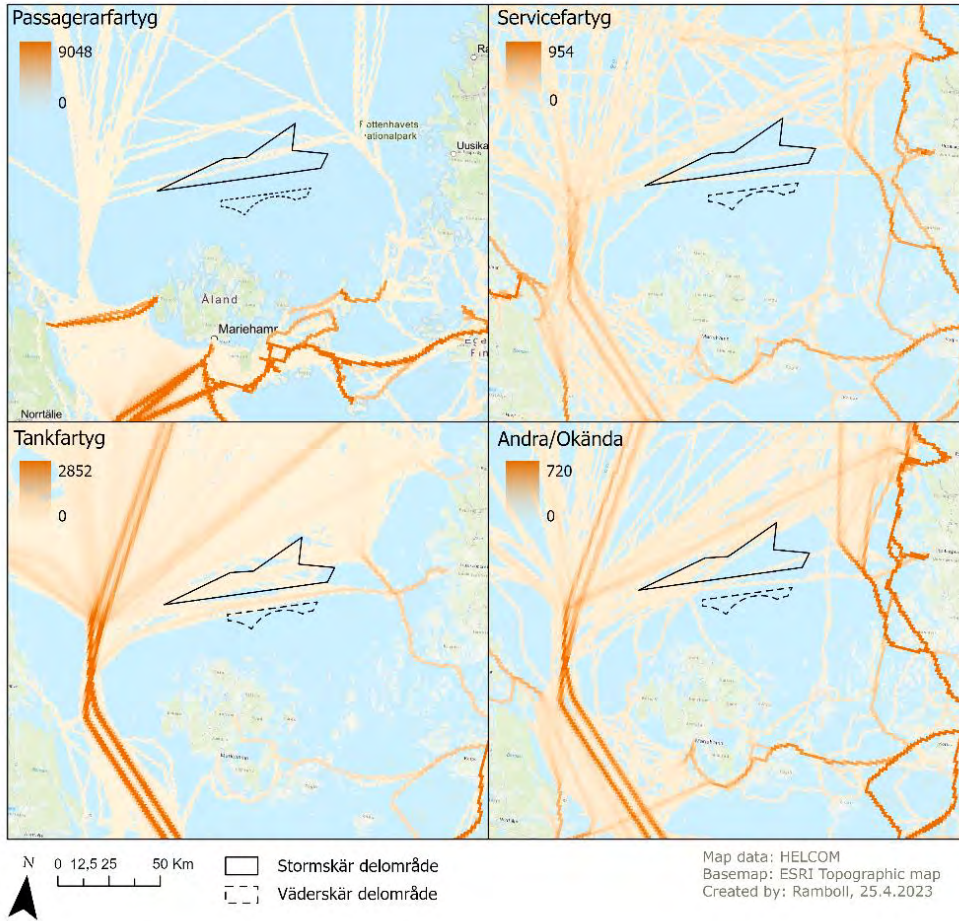
AIS (automatisk identifikations system) -data kan användas för att identifiera fartyg och gör det möjligt att följa dess rörelse. Data från 2019-2020 visar att de livligaste trafiklederna för passagerarfartyg löper söder om Åland för trafiken mellan Finlands fastland, Åland och Sverige, se Figur 35 och Figur 36. Övrig fartygstrafik löper främst väster om Åland, samt norr om Stormskär delprojektområde mot Nystad hamn. AIS-data visar att flera last-, container och ro-ro-fartyg passerar längst projektområdets norra gräns. Området mellan Stormskär och Väderskär trafikeras mest av last- och ro-ro fartyg.

Genomsnittlig trafikintensitet 2019-2020

Figur 35 Kartorna visar en genomsnittlig trafikintensitet av lastfartyg, containerfartyg och ro-ro-fartyg för åren 2019- 2020.

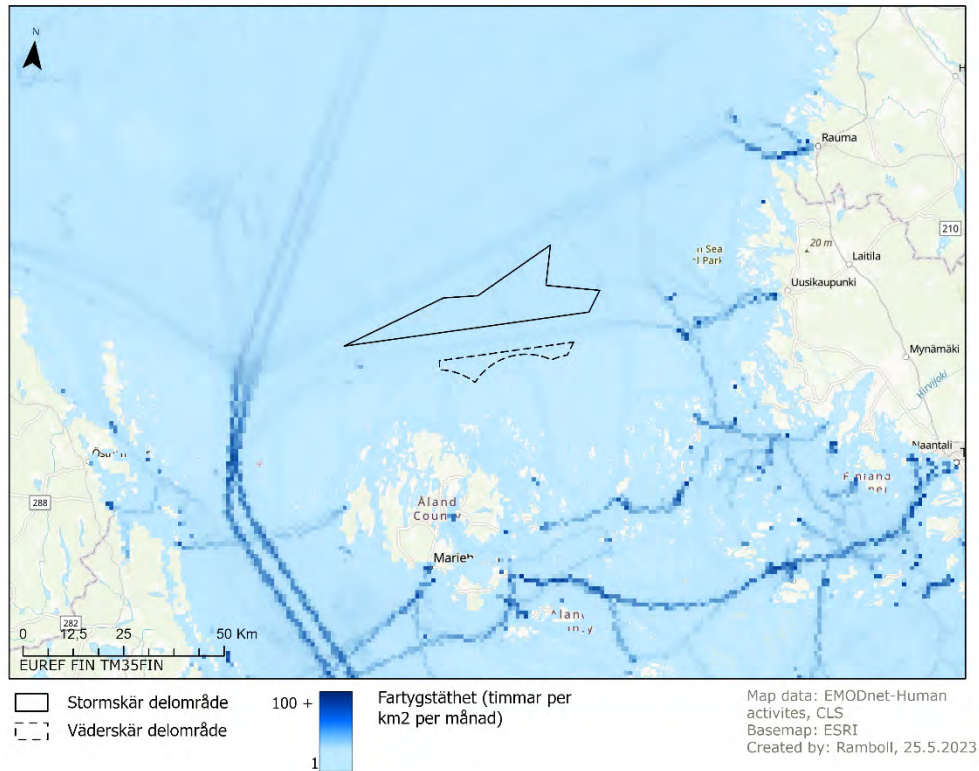
Genomsnittlig trafikintensitet 2019-2020

Figur 36 Kartorna visar en genomsnittlig trafikintensitet av passagerarfartyg, servicefartyg, tankfartyg och andra/okända för åren 2019- 2020.

Isbildningen kan påverka vilka rutter sjöfarten kan ta samt begränsa områden som är tillgängliga under vintermånaderna. Kartan nedan visar sjöfartens intensitet under februari-mars (2017–2021) då den istäckta arealen är som störst i Bottenhavet. Sjötrafiken är då koncentrerad söder om Åland samt väst om projektområdet.

**Vintersjöfart, genomsnittlig fartygstäthet per månad
(februari-mars, 2017-2021)**

Figur 37 Vintersjöfart

9.13.2 Potentiell påverkan

Under vindkraftparkens byggande påverkas fartygstrafiken närmast av sjötransporterna av kraftverkens fundament, komponenter, sjökablar och/eller ledningslinjer. För projektet utför man också andra anläggningsanknutna aktiviteter, som kräver skyddszoner runt fartygen vid anläggningsplatsen under arbetet. Antalet fartyg som rör sig på området under byggnadstiden samt under avvecklingen ökar avsevärt jämfört med normalläget.

Under drift kan vindkraftparken orsaka ett hinder för sjötrafiken. Möjliga restriktionsområden och skyddszoner under anläggandet och avvecklingen av vindkraftparken kan även påverka sjöfarten tillfälligt.

Vindkraftparkens och exportkablarnas påverkan på sjöfart, vintersjöfart och farleder under anläggning, drift och avveckling kommer att utredas och beskrivas i MKB:n.

9.14 Yrkesfiske

9.14.1 Nuläge

I Östersjön regleras yrkesfisket av EU:s gemensamma fiskeripolitik vilket innebär att alla medlemsländer omfattas av samma bestämmelser. De olika bestämmelserna behandlar till exempel fångstmängder och kvoter för de fiskbestånd som omfattas av den gemensamma fiskeripolitiken (Havs- och Vattenmyndigheten, 2018). Fiskarter som omfattas av EU:s fiskeripolitik i Östersjön är bland annat torsk, lax, makrill, piggvar, rödspätta och strömming (Havs- och vattenmyndigheten, 2021a). Innanför den s.k. 12-sjömilsgårnsen får EU-länderna tillämpa sina egna fiskeregler som följer den nationell lagstiftningen.

Enligt grannbestämmelserna i Europaparlamentets och rådets förordning nr 1380/2013 om den gemensamma fiskeripolitiken, får svenska fiskefartyg fiska in till 4-sjömilsgårnsen inom Ålands territorialvatten. Den samma grårnsen gäller för finska fiskefartyg när de fiskar på åländska vatten. Utanför 4-sjömilsgårnsen inom allmänt vatten, där finska, svenska och åländska fiskefartyg får fiska. Inom 4-sjömilsgårnsen får endast åländska fiskefartyg fiska. 4-sjömilsgårnsen och grårnsen mellan privat- och allmänt vattnet presenteras i Figur 38.

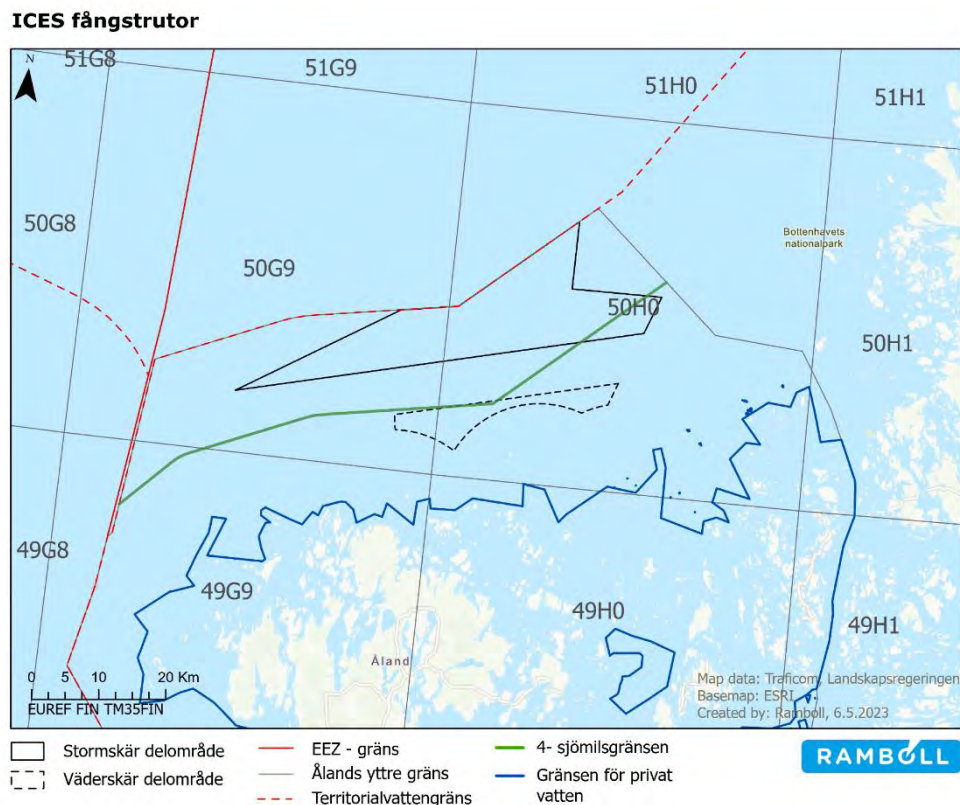
Fisket i Östersjön bedrivs av nio länder: Sverige, Danmark, Polen, Tyskland, Finland, Estland, Lettland, Litauen och Ryssland (Zeller, et al., 2011; ICES, 2021). Det största antalet stora fiskebåtar (>12 m) kommer från Sverige, Danmark och Polen (ICES, 2021).

I enlighet med landskapslagen (1956:39) om fiske i landskapet Åland och landskapsförordning (1957:35) angående verkställighet och tillämpning av landskapslagen om fiske, finns det begrårnsningar på fisket. Rätt till fiske för husbehov i allmänt vatten har den som har sin hemmakommun i landskapet. Fiske med handredskap och trollning i rekreationssyfte eller turism får bedrivs oberoende av hemort. Inom privata och samfållda vattenområden beståmmer vattenågaren/-ågarna om vem som får tillstånd att fiska. Inom de vattenområden som ågs av landskapet ska i första hand yrkesfiskets behov beaktas.

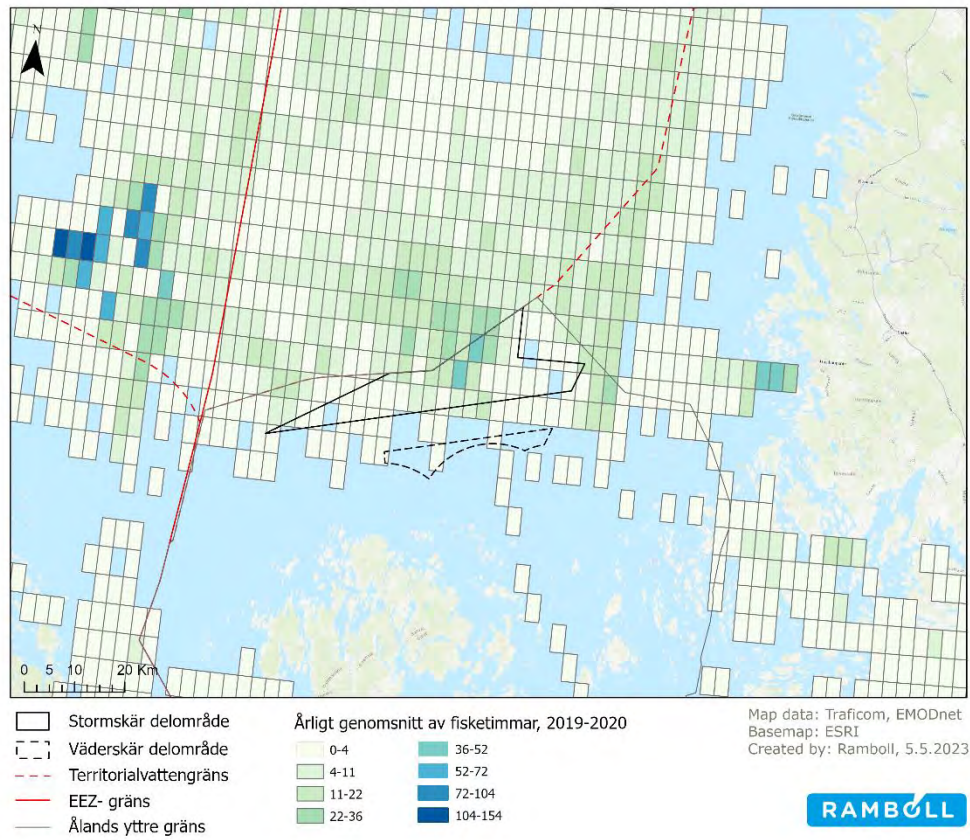
Den åländska havsfiskeflottan består i dagslåget av tre fartyg som bedriver fiske av strömming, vassbuk och torsk medan det lokala fisket för övrigt utgörs av småskaligt fiske (Ålands landskapsregering, 2023). Samtliga fartyg inom havsfisket landar sin fångst i hamnar utanför Åland. Fångstvolymen år 2014 var cirka 10 000 ton där havsfisket stod för majoriteten. Fisket är fråmst riktat på arterna strömming, vassbuk, torsk, sik, abborre, gådda och lax (Kuismanen, et al., 2020).

För en hållbar förvaltning av fiskpopulationer har Internationella havsfiskerådet (ICES) delat upp havsområden i olika administrativa delområden (fångstområden). Havsområdet för den planerade vindparken ligger inom ICES fångstområde 30. Utöver fångstområden har ICES åven delat upp havet i statistiska rektanglar, så kallade ICES-rektanglar för att underlätta analys och

visualisering av fångstdata, se Figur 38. Vindkraftsområdet omfattas av ICES rutorna 50G9 och 50H0. Inom dessa ICES-rektangel står pelagisk trålning, det vill säga fiske efter arter som lever i den fria vattenmassan, för majoriteten av fisket. Fiskeansträngningen i området presenteras i Figur 39 och AIS-data från 2019-2020 visar att fiskefartyg rör sig spritt kring projektområdet (Figur 40).

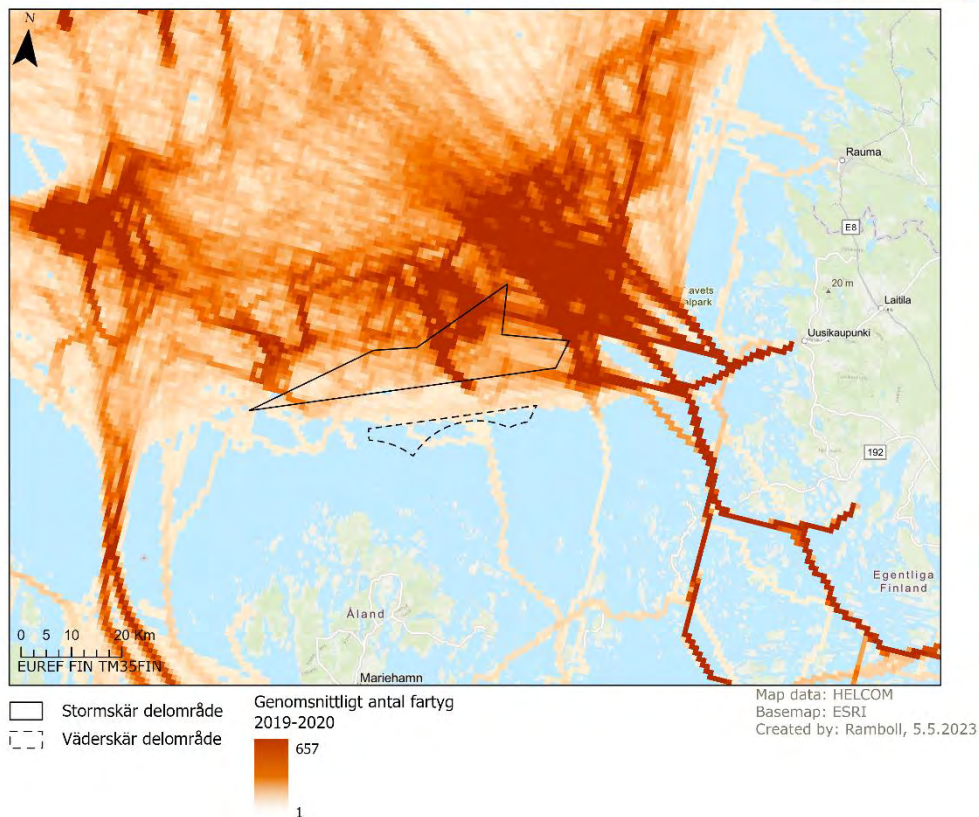

Figur 38: ICES statistiska rektanglar i förhållande till den planerade vindkraftparken. Kartan visar även 4-sjömilgränsen samt gränsen till Ålands privata vatten.

Figur 39: Årligt genomsnitt av fisketimmar. Endast fartyg över 12 m med VMS (vessel monitoring systems) har beaktats.

Fiskefartygens intensitet, 2019-2020

Figur 40 Fiskefartygens intensitet år 2019-2020

9.14.2 Potentiell påverkan

Anläggandet av en vindkraftpark med exportkablar innebär ianspråktagande av ett havsområde, vilket kan försvåra vissa typer av fiske. De stora avstånden mellan varje verk innebär att viss typ av fiske kan utövas, dock kommer både trålning med bottentrål och pelagisk trål att försvåras och i viss mån även förhindras. Ankringsförbud inom området och utmed exportkabelsträckningen kan bli aktuellt då det inte alltid är möjligt att övertäcka eller gräva ner kablarna.

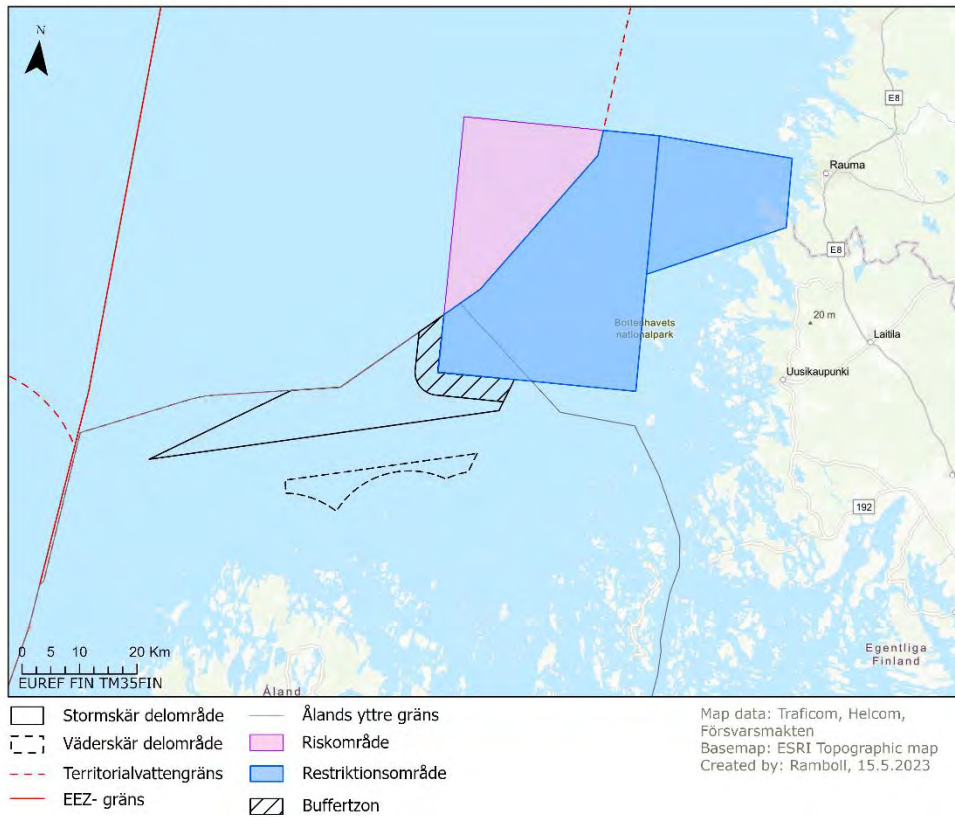
9.15 Försvarsmaktens områden

9.15.1 Nuläge

Åland är en demilitariserad zon, vilket innebär att det inte får finnas någon militär närvaro i landskapet. Den demilitariserade zonen sträcker sig cirka 3 sjömil från land. Projektområdet ligger utanför den demilitariserade zonen.

Finlands försvarsmakt har övningsområden samt restriktionsområden runt Åland, vilka presenteras i Figur 41. Stormskär delprojektområde ligger vid gränsen för ett militärt restriktions- och riskområde. En 4 km skyddszon mot området har beaktats i vindkraftparkens layout utifrån Försvarsmaktens utlåtande om projektet.

Försvarsmaktens områden

Figur 41 Försvarsmaktens områden

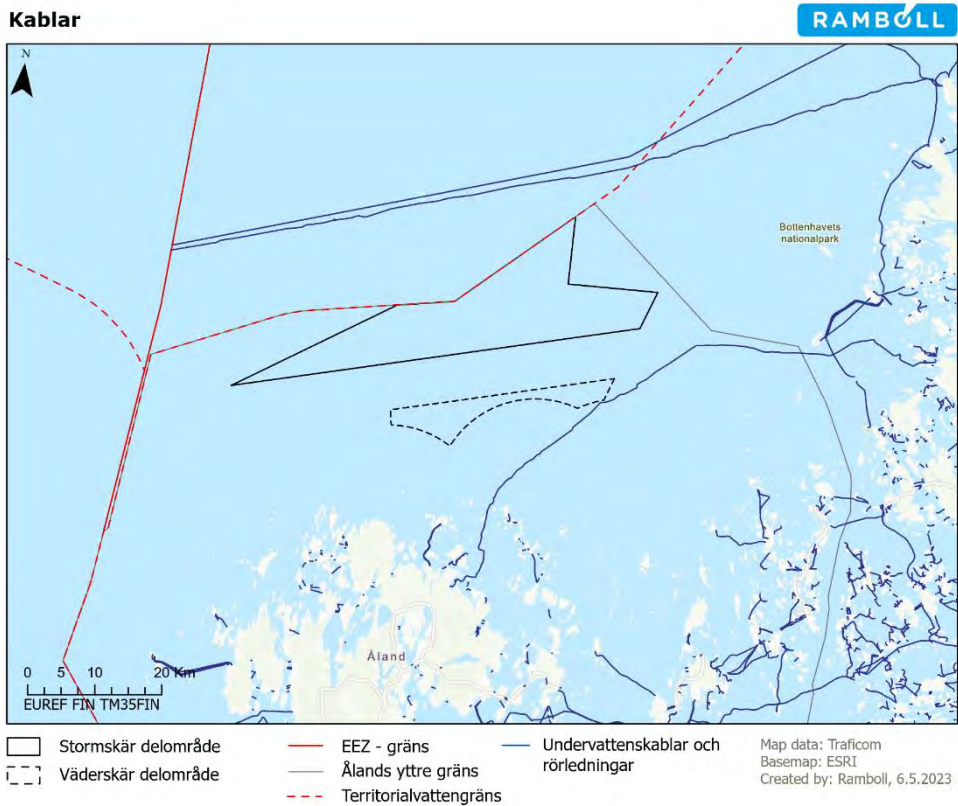
9.15.2 Potentiell påverkan

Då Stormskär delprojektområde ligger invid ett militärt restriktionsområde förs dialog med Försvarsmakten. Potentiell påverkan på restriktions- och övningsområden, samt nyttjande av havsområdet inom 4 km zonen kommer att hanteras i det fortsatta samrådet och i MKB:n.

9.16 Befintliga, tillståndsgivna och planerade installationer

9.16.1 Nuläge

Ingen infrastruktur finns för tillfället inom det planerade vindkraftområdet. I denna del av Bottenhavet planeras och ligger flera installationer, exempelvis kraftledningar och kommunikationskablar på havsbotten, se Figur 42. Utöver infrastrukturen på havsbotten planeras även flera havsbaserade vindparker i havsområdena norr om Åland.

Figur 42: Karta visandes befintliga kablar och ledningar i närheten av projektområdet.

9.16.2 Potentiell påverkan

Vid anläggning och eventuell reparation av infrastruktur inom vindkraftparken behöver åtgärder vidtas för att kablar inte ska komma till skada. Arbeten på havsbotten i närheten av befintliga installationer kan också innebära att underhållsarbete på dessa endast kan utföras i begränsad utsträckning under delar av anläggningsperioden för vindkraftparken. Infrastruktur inom vindkraftområdet finns inte.

9.17 Platser för utvinning av råmaterial

9.17.1 Nuläge

I havet finns både förnybara och icke förnybara naturresurser som kan utvinnas. Havsbottens naturresurser är huvudsakligen icke förnybara naturresurser varav det vanligaste materialet är sand och grus. I dagsläget finns det inga utpekade områden för utvinning av råmaterial eller karterade mineralfyndigheter i eller i närheten av projektområdet (Geologiska forskningscentralen, 2023).

9.17.2 Potentiell påverkan

Det finns inga utpekade områden för utvinning av råmaterial i området eller pågående aktivitet för utvinning av råmaterial. Projektet förväntas inte ha en påverkan på möjligheten för utvinning av råmaterial.

10. Havsmiljödirektivet och vattendirektivet

Havsmiljödirektivet och vattendirektivet är infört i åländsk lagstiftning genom 5 kap. vattenlagen (1996:61), se mer under avsnitt 3.1.3.

Havsmiljödirektivet

Området för den planerade vindkraftparken omfattas av miljökvalitetsnormer för havsmiljö. Det finns elva deskriptorer vilka omfattar en stor mängd olika faktorer. Av dessa deskriptorer har de som redovisas mer detaljerat i Tabell 4 bedömts kunna påverkas och är därmed relevanta att utreda inför kommande MKB.

Tabell 4: Deskriptorer (sammanfattade) och potentiell påverkan från anläggandet av den planerade vindkraftparken.

Deskriptorer	Potentiell påverkan
<p><u>Deskriptor 1</u>, Biologisk mångfald: Populationer av arter av fåglar, däggdjur och fiskar är inte negativt påverkade av belastning från mänsklig verksamhet, och deras långsiktiga överlevnad är säkerställd.</p> <p>Livsmiljöernas kvalitet och förekomst samt arternas fördelning och abundans överensstämmer med rådande geomorfologiska-, geografiska- och klimatvillkor.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Fysisk störning av havsbotten • Grumling och sedimentation • Föroreningar och näringsämnen • Undervattensbuller • Fysisk störning ovan vatten
<p><u>Deskriptor 2</u>, Främmande arter: Antalet främmande arter som nyintroduceras i naturen genom mänsklig verksamhet, per bedömningsperiod (sex år), minimeras och, om möjligt, minskas till noll.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bedöms ej påverkas
<p><u>Deskriptor 3</u>, Kommersiellt nyttjande av fiskar och skaldjur: Fiskeridödigheten för populationer av kommersiellt utnyttjade arter ligger på eller under nivåer som kan ge maximalt hållbart uttag. Lekbeståndets biomassa för populationer av kommersiellt utnyttjade arter ligger över nivåer för biomassa som kan ge maximalt hållbart uttag. Ålders- och storleksfördelning av individer i populationerna av kommersiellt utnyttjade arter indikerar en frisk population. Detta ska inkludera en hög andel äldre/stora individer och begränsade negativa effekter av utnyttjandet på den genetiska mångfalden.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bedöms ej påverkas

Deskriptorer	Potentiell påverkan
<p><u>Deskriptor 4</u>. Marina näringsvävar: Den trofiska gruppens mångfald (artsammansättning och arternas relativa abundans) är inte negativt påverkad till följd av mänskliga belastningar.</p> <p>Marina näringsvävar: Alla delar av de marina näringsvävarna, i den mån de är kända, förekommer i normal omfattning och mångfald på nivåer som är tillräckliga för att arternas långsiktiga bestånd ska kunna säkerställas och deras fulla reproduktiva kapacitet behållas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Fysisk störning ovan vatten • Fysisk störning av havsbotten • Grumling och sedimentation • Föroreningar och näringsämnen • Undervattensbuller
<p><u>Deskriptor 5</u>. Övergödning: Halterna av näringsämnen ligger inte på nivåer som tyder på negativa eutrofieringseffekter. Klorofyll a-halterna ligger inte på nivåer som tyder på negativa effekter av näringsberikning. Antal, rumslig utbredning och varaktighet av skadliga algbloomningstillfällen, ligger inte på nivåer som tyder på negativa effekter av näringsberikning. Vattnets siktdjup (transparens) har inte, på grund av ökning av mängden svävande alger, reducerats till en nivå som tyder på negativa effekter av näringsberikning. Halten av löst syre har inte, på grund av näringsberikning, minskats till nivåer som tyder på negativa effekter på bentiska livsmiljöer (inklusive biota och rörliga arter som förknippas med dem) eller andra eutrofieringseffekter. Mängden opportunistiska makroalger ligger inte på nivåer som tyder på negativa effekter av näringsberikning. Makrofytsamhällets artsammansättning samt relativa abundans eller djuputbredning uppnår inte värden som tyder på negativa effekter av näringsberikning, inklusive genom minskad transparens (siktdjup). Makrofaunasamhällets artsammansättning samt relativa abundans uppnår värden som indikerar att det inte förekommer någon negativ effekt på grund av näringsberikning eller organisk berikning.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bedöms ej påverkas
<p><u>Deskriptor 6</u>. Havsbottens integritet: Havsbottens integritet håller sig på en nivå som innebär att ekosystemens struktur och funktioner kan tryggas och att i synnerhet de bentiska ekosystemen inte påverkas negativt.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Fysisk störning av havsbotten • Grumling och sedimentation • Föroreningar och näringsämnen

Deskriptorer	Potentiell påverkan
<p><u>Deskriptor 7.</u> Bestående förändringar av hydrografiska villkor: Rumslig omfattning och fördelning av en bestående förändring av hydrografiska förhållanden (t.ex. förändringar i vågaktivitet, strömmar, salthalt och temperatur) på havsbotten och i vattenpelaren, i synnerhet förenad med fysisk förlust av naturlig havsbotten. Rumslig omfattning av varje bentisk livsmiljötyp som påverkas negativt (fysiska och hydrografiska egenskaper och associerade biologiska samhällen) på grund av en bestående förändring av hydrografiska förhållanden.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bedöms ej påverkas
<p><u>Deskriptor 8.</u> Koncentrationer och effekter av farliga ämnen: Inom och utanför kust- och territorialvattnen överskrider halterna av främmande ämnen inte tröskelvärden. Arternas hälsa och livsmiljöernas tillstånd (t.ex. deras artsammansättning och relativa abundans på platser med kronisk förorening) påverkas inte negativt på grund av främmande ämnen, inklusive kumulativa och synergistiska effekter. Den rumsliga omfattningen och varaktigheten av betydande akuta föroreningshändelser minimeras. De negativa effekterna av betydande akuta föroreningshändelser på arternas hälsa och livsmiljöernas tillstånd (t.ex. artsammansättning och relativ abundans) minimeras och, om möjligt, elimineras.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bedöms ej påverkas
<p><u>Deskriptor 9.</u> Farliga ämnen i fisk och andra marina livsmedel: Halten av främmande ämnen i ätliga vävnader (muskel, lever, rom, kött eller andra mjukdelar, beroende på vad som är lämpligt) av marina livsmedel (inklusive fiskar, kräftdjur, blötdjur, tagghudingar, alger och andra vattenväxter) som fångats eller skördats i naturen (ej inbegripet fisk från vattenbruk) överstiger inte bestämda gräns- eller tröskelvärden.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bedöms ej påverkas
<p><u>Deskriptor 10.</u> Marint skräp: Sammansättning, mängd och rumslig fördelning av skräp längs kusterna, i vattnets ytskikt och på havsbotten ligger på nivåer som inte orsakar skador på kust- och havsmiljön. Sammansättning, mängd och rumslig fördelning för mikrokräp längs kusterna, i vattnets ytskikt och i havsbottens sediment ligger på nivåer som inte orsakar skador på kust- och havsmiljön. Mängden skräp och mikrokräp som förtärs av marina djur ligger på en nivå så att inte hälsan hos de berörda arterna påverkas negativt. Tröskelvärden ska bestämmas för antalet individer av varje art som påverkas negativt på grund av skräp, till exempel genom insnärjning, andra typer av skador eller dödlighet, eller av hälsoeffekter.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bedöms ej påverkas

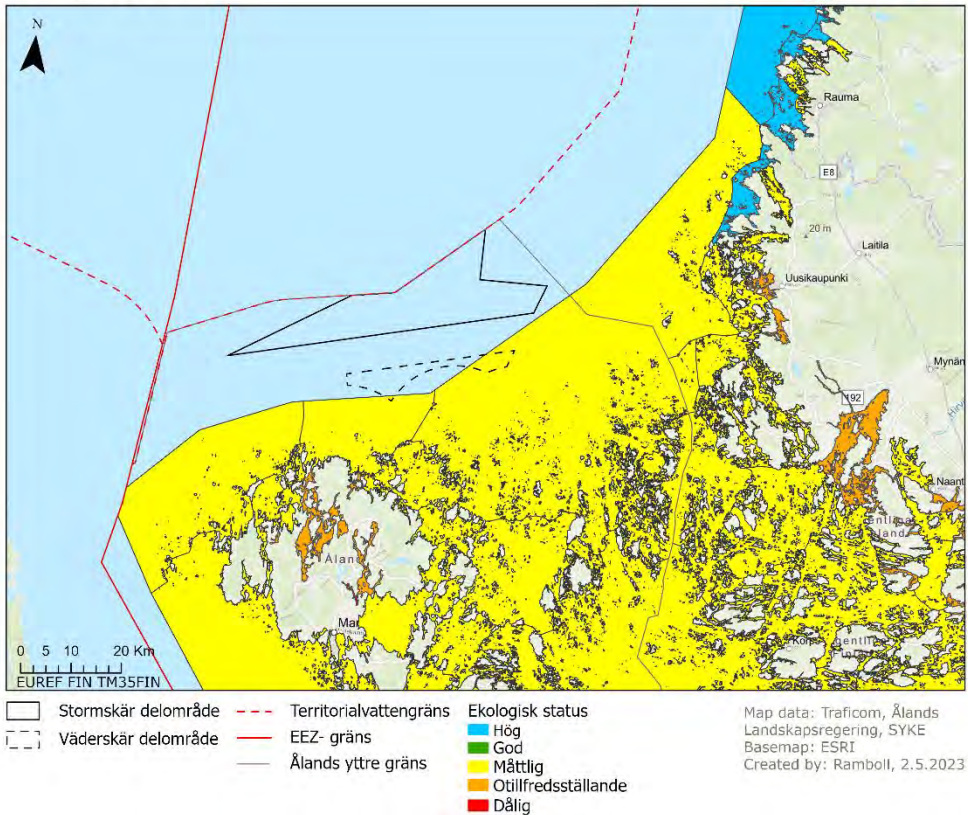
Deskriptorer	Potentiell påverkan
<u>Deskriptor 11</u> Energi inkl. undervattensbuller: Tillförsel av energi, däribland undervattensbuller, ligger på nivåer som inte har negativa effekter på den marina miljön.	<ul style="list-style-type: none"> • Undervattensbuller

Vattendirektivet

EU:s ramdirektiv för vatten, även kallat vattendirektivet, anger vad EU-länderna minst ska klara vad gäller vattenkvalitet och tillgång på vatten. Utgångspunkten är att samtliga vattenförekomster ska uppnå god status. Vattnen är indelade i större helheter som kallas monitoringområden. Dessa är i sin tur indelade i mindre enheter som kallas vattenförekomster som statusklassificeras. Statusklassificeringen innebär en sammanvägning av flertalet parametrar och kvalitetsfaktorer vilka används för att bedöma den totala ekologiska statusen. Klassificeringen av den kemiska ytvattenstatusen utgår från fastställda gränsvärden.

Till skillnad från Havsmiljödirektivet som endast har två statusklasser: god miljöstatus eller ej god miljöstatus, använder sig vattendirektivet av fem statusklasser. Den ekologiska statusen för vattenförekomsterna Koxnan och Norra Delet som berörs av delprojektområde Väderskär redovisas i Figur 43. Påverkan på miljö kvalitetsnormerna kommer att redovisas i MKB:n.

Ekologisk status

Figur 43: Den ekologiska statusen för åländskt och finskt vatten kring den planerade vindparken.

11. Undersökningar och utredningar

Inför arbetet med miljökonsekvensbeskrivningen har ett undersökningsprogram tagits fram, i vilken planerade undersökningar presenteras i detalj. Syftet med undersökningarna är att förbättra kunskapsunderlaget och komplettera de befintliga uppgifter som finns inför bedömningen av projektets miljökonsekvenser. Undersökningsprogrammet har bifogats samrådsunderlaget (bilaga 1) och inkluderar även vindkraftsparken "Vågskär" som planeras inom Finlands exklusiva ekonomiska zon. En kort sammanfattning av undersökningsprogrammet presenteras under avsnitt 11.2 och 11.3

11.1 Genomförda undersökningar

11.1.1 Geofysiska undersökningar

De geofysiska undersökningarna av havsbotten ligger till grund för konceptval och utformning av vindkraftsparken. Resultatet kommer användas som data för utredning av förekomst av stridsmedel (minor mm.), bedöma topografi och

sedimentförhållanden på havsbotten samt förekomst av vrak och andra kulturmiljövärden. Vidare kommer underlaget användas för att tolka förutsättningarna för bottenvegetation och bottenfauna samt val av platser för ytterligare undersökningar. Metoderna som använts inkluderar:

- Multibeam som är ett flerstrålande ekolod som ger en tredimensionell bild av havsbotten. Även bottenens hårdhet kan klassificeras.
- Side scan sonar som används för att bedöma karaktären på havsbottens ytlager samt för att detektera och bestämma positionen på föremål på botten
- Sub-bottom profile (penetrerande ekolod) – som ger information om förhållandena under havsbottens ytlager
- Seismisk boomer som ger information om de översta skikten under havsbotten.

11.2 Planerade undersökningar

11.2.1 Sediment

En undersökning av sediment i området kommer att utföras med avseende på föroreningar och bottenförhållanden. Undersökningen ger information om förutsättningar för bottenflora och bottenfauna i området. Vidare undersöks sedimentens sammansättning och innehåll av föroreningar.

11.2.2 Ljudnivåer i havet

Det finns för närvarande ingen information om bullernivån under vatten i projektområdet. Externt buller i havet uppkommer framför allt från fartygstrafik men kan också uppkomma från olika anläggningsarbeten, militära övningar etc. Förtöjda hydrofoner planeras att användas för att undersöka den nuvarande bullernivån, och informationen kommer att användas vid framtida modelleringar för att bedöma projektets inverkan på marina däggdjur och fisk. Minst två hydrofoner planeras att placeras ut per delprojektområde, vilka samlar data under ett år.

11.2.3 Hydrografi och meteorologi

För utredningar kring påverkan och konsekvenser av havsbaserad vindkraft och för utformning av vindkraftsparken krävs undersökningar för att bestämma vindhastighet och riktning, vattenströmmar och våghöjder. Undersökningarna används sedan som underlag för konstruktion och för modelleringar av t.ex. sedimentspridning.

11.2.4 Fågel

En inventering av fågelförekomst i området kommer att genomföras för att undersöka hur det utnyttjas av fågel för migration, vilo-, födosök eller övervintring. Inventeringar kommer genomföras under vår, sommar, höst och vinter.

11.2.5 Fisk

För att utreda de potentiella lekområdena i närheten av projektområdet kommer eDNA-provtagning genomföras under lekperioderna. Det planeras även undersökning av förekomsten av juvenila fiskar.

En skrivbordsstudie kommer även att genomföras för att kartlägga områdets betydelse som lek-, uppväxt-, och uppehållsområde.

11.2.6 Marina däggdjur

Undersökning av tumlarförekomst kommer utföras med hjälp av klickdetektorer, som fångar upp de klick-ljud som tumlarna använder när de ekolokaliserar. En sälstudie kommer genomföras som en skrivbordsstudie med data från Finlands naturresursinstitutets (Luke) årliga kartläggning av gråsäl och vikare. eDNA-provtagningen för fisk kommer också testa för säl-DNA.

11.2.7 Bottenfauna och bottenflora

Bottenhugg och videoinventering kommer användas för att undersöka förekomsten av bottenflora och bottenfauna i vindkraftområdet. Resultaten från undersökningen samt resultaten av den fysiska och kemiska analysen av havsbotten kommer att användas för att beskriva havsbottens biologiska status.

11.2.8 Yrkesfiske

En skrivbordsstudie kommer att sammanställas för det lokala och internationell yrkesfisket i området, baserat bland annat på AIS-data och information av lokala fiskare.

11.2.9 Marin arkeologi

En arkeologisk undersökning kommer göras genom att tolka projektområdets geofysiska data. Syftet är att kartlägga området med avseende på eventuella arkeologiska lämningar och undvika skada under byggandet av vindkraftparken eller kabeldragningar. Som en del av kartläggningen inför detaljprojektering undersöks även eventuella UXO (unexploded ordnance).

11.2.10 Nautisk riskanalys

Utredning och trafikanalys över fartygsrörelser och riskbedömning för både anläggnings- och driftskedet kommer att utföras. Utredning och analys görs separat för både sommar- och vintertrafik. Genom att analysera detaljerade AIS-data (Automatic Identification System) kan fartygstrafiken i området beskrivas och ligga till grund för en nautisk riskanalys.

En HAZID workshop kommer att genomföras med berörda sjöfartsaktörer. I en HAZID workshop kommer sjöfartsrelaterade risker som kan uppkomma under anläggning, drift och avveckling av den planerade vindparken identifieras.

11.2.11 Medborgarundersökningar

Syftet med den planerade medborgarundersökningen är att få veta hur vattenområden användas i dagsläget. Det vanligaste förfarandet är en enkätundersökning i digital- och/eller pappersformat, som boende och

fritidsboende som kan påverkas av projektet kan svara på. Svaren sammanfattas i ett dokument och kommer användas som underlag i kommande planering. Information och synpunkter av allmänheten och intressenter samlas också in under de samråds- och referensgruppsmöten inom arbetet med miljökonsekvensbedömning, vilka även kommer att sammanfattas. Omfattningen av medborgarundersökningen kommer att fastställas inför arbetet med miljökonsekvensbeskrivningen.

11.2.12 Natura 2000

En skrivbordsstudie kommer att genomföras för att bedöma om projektet kan ha en påverkan på skyddsvärden i de närliggande Natura 2000-områdena (se kapitel 17.3.1).

11.3 Planerade modelleringar

11.3.1 Akustisk påverkan

Modelleringen av buller från den planerade vindparken kommer att genomföras för att undersöka påverkan på såväl djur som människor.

Undervattensbuller

En undervattensljudspridningsmodell kommer att användas för modellering av undervattenbuller. Modellen beräknar ljudnivåer som genereras från ljudkällor under vatten. Modelleringsresultaten används för att bestämma den potentiella påverkan på det marina livet i området.

Luftburet buller

En modellering av luftburet ljud kommer att utföras för att säkerställa att buller från vindkraftverken under både byggnads- och driftsfasen inte överskrider de rekommenderade värden vid närliggande bostadshus och platser. I dagsläget finns det flera tillgängliga beräkningsmodeller för vindkraftsbuller, men enligt rekommendationer från Miljöministeriet och Naturvårdsverket i Sverige kommer Nord 2000 att användas (Naturvårdsverket, 2020; Ympäristöministeriö, 2014).

11.3.2 Visualisering

För att bedöma vindkraftsparkens påverkan på landskapsbild kommer olika visualiseringar av vindkraftsparken tas fram. Visualiseringarna kommer illustrera hur vindkraftsparken ser ut både under dag och natt. Fotomontage, synbarhetsanalys och en animering av hinderbelysningen planeras att genomföras.

11.3.3 Skuggning

Rotorbladens rotation orsakar under dagen en rörlig skugga över vattenytan. Skuggningseffekter av den färdiga vindkraftsparken kommer att utredas för att kunna bedöma vilka områden som exponeras för skuggor.

11.3.4 Sedimentspridning och sedimentation

En modellering av sedimentspridningen kommer användas för konsekvensbedömning av flera biologiska organismer. Modelleringen kan ge information om hur mycket sediment som suspenderas och återsedimenteras, men huvudsakligen i vilken omfattning (koncentrationer och tid) suspenderade sediment finns i vattenmassan, alltså hur mycket och hur länge vattnet är grumligt.

11.3.5 Strömförhållanden

För att bedöma påverkan på hydrografi kommer strömförhållanden och effekterna av den planerade vindparken på dessa att modelleras. Modelleringen kan bidra med information om hur verken och fundamenten inom vindparken påverkar strömmar och därmed även hur biotiska faktorer kan påverkas.

11.4 Exportkabelkorridorer

Ett undersökningsprogram för exportkablarna kommer att sammanställas inför kommande miljökonsekvensbeskrivning. Preliminärt inkluderar dessa undersökningar geofysiska och geotekniska undersökningar (inkl. arkeologi) och miljöundersökningar (inkl. sediment och bottenfauna).

12. Risker och riskhantering

12.1 Nautisk riskanalys

En marin trafikanalys och tillhörande riskbedömning kommer att genomföras för att bedöma riskerna för fartygstrafiken. Analysen görs separat för både sommar- och vintertrafik. En sådan analys kommer att beskriva hur de nautiska riskerna kan förändras med en vindkraftpark i området, t ex ökad sannolikhet och konsekvenser för kollisioner mellan fartyg, påsegling av vindturbiner.

12.2 Övriga risker i samband med anläggning och drift

12.2.1 Odetonerade stridsmedel (UXO)

Östersjön är troligtvis det hav i världen som har störst koncentration av minor och ammunition på botten. Mycket härstammar från tiden under och efter världskrigen och det är fortfarande riskfyllt att beröra föremål som påträffas på botten eller i vattenvolymen (Energimyndigheten, 2022). Eventuella förekomster av UXO kommer att utredas i samband med geofysiska undersökningar eller inför detaljprojektering av vindkraftparken.

12.2.2 Utsläpp av olja, smörjmedel och vatten

I maskinhuset (nacellen) på ett vindkraftverk finns olja och andra smörjmedel som byts ut under verkets livstid. Nacellerna på vindkraftverken är utformade så att eventuellt läckage eller spill samlas upp.

Regnvatten som ansamlas på plattformarna tas om hand genom regnvattensystem som rengör vattnet från eventuella oljor innan vattnet släpps till havet. Även under rengöring av verken används oljeavskiljare innan vattnet släpps ut.

Risker kopplade till oljespill eller läckage kommer att utredas vidare inför kommande MKB.

12.2.3 Främmande arter

Det finns farhågor att vindkraftparker kan introducera främmande arter. Denna risk är främst kopplad till introduktion av nya habitat i form av hårda strukturer som fundament och erosionskydd på mjuka bottenar. Under anläggning- och driftsfasen finns även risk för spridning av främmande arter via ballastvatten.

Då projektområdet har en blandbotten med inslag av såväl mjuk- som hårbotten kommer inget nytt habitat att introduceras som skulle kunna gynna främmande arter. Sannolikheten för spridning av främmande arter via ballastvatten är inte större än vid annan sjöfart i området. Under anläggning och drift av vindkraftparker kommer IMO-standarder att följas för att minimera risken för introduktion av främmande arter.

13. Kumulativa effekter

Kumulativa effekter uppstår när flera olika effekter samverkar med varandra. Det kan handla om att olika typer av effekter från en och samma verksamhet samverkar eller att effekter från olika verksamheter samverkar. Potentiella kumulativa effekter som kan uppkomma till följd av andra vindkraftparker eller verksamhet i området kommer att beskrivas och utvärderas i MKB:n.

Kumulativa effekter kan vara antingen additiva, synergistiska eller motverkande. En additiv effekt uppstår när två eller flera effekter tillsammans leder till en effekt som är lika stor som summan av de individuella effekterna. En synergistisk effekt är en effekt där kombinationen blir större än summan av de enskilda aktiviteterna. En motverkande effekt innebär att effekterna från fler än en aktivitet är mindre än summan av var och en (Naturvårdsverket, u.å.).

I bedömningen av kumulativa effekter kommer befintlig verksamhet och tillståndsgivna projekt att bedömas, i enlighet med 3 kap. 4 § landskapsförordning (2018:33) om miljökonsekvensbedömning och miljöbedömning. I närheten av projektområdet finns idag inga etablerade vindkraftparker. Ett antal andra utvecklingsprojekt för vindkraft pågår i Bottenhavet. Utöver dessa kommer Ilmatar Offshores projekt Vågskär norr om Stormskär inom Finlands ekonomiska zon, som inte ännu fått tillstånd, att inkluderas i bedömningen.

Inom hur stort avstånd den kumulativa effekten analyseras beror på vilken faktor som bedöms. De kumulativa effekter som undersöks kommer bestämmas under arbetet med miljökonsekvensbeskrivningen. Utifrån erfarenhet av tidigare projekt och nuvarande planeringsläge antas kumulativa effekter uppstå för framför allt fåglar, yrkesfiske, sjöfarten och landskapsbilden.

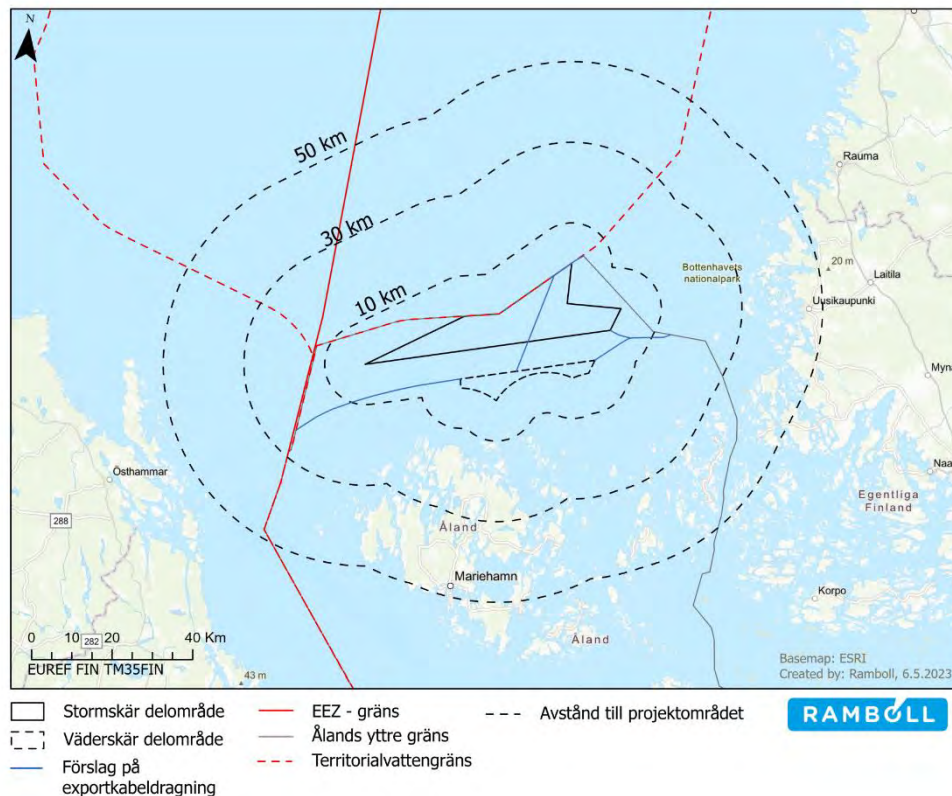
14. Gränsöverskridande påverkan

Gränsöverskridande påverkan kan uppkomma till exempel genom att undervattensbuller eller grumlade sediment kan ge upphov till konsekvenser i annat land eller att närvaron av vindkraftverken ger en gränsöverskridande effekt. En sammanfattning av den gränsöverskridande påverkan kommer ingå i miljökonsekvensbedömningen i enlighet med Esbokonventionen (FördrS 67/1997).

Esbokonventionen definierar som upphovspart det land var det havsbaserade projektet ligger i. För detta projekt är Finland upphovspart medan Sverige bedöms vara huvudsaklig utsatt part. Estland och Norge bedöms även vara utsatta parter. Under Esbosamrådet kan det tillkomma ytterligare länder som utsatta parter.

14.1 Sverige

Miljökonsekvensbedömningen kommer att beakta de gränsöverskridande konsekvenserna från Åland (Finland) till Sverige. Vindkraftområdet ligger cirka 13 km från Sveriges territorialvattengräns och Sveriges ekonomiska zon, och över 50 km från den svenska kusten. En möjligt exportkabeln kan nå fram till gränsen för svensk ekonomisk zon och fortsätta in till svenska fastlandet. Exportkablesträckningar utanför Ålands territorialgräns behandlas inte i denna MKB.

Figur 44 Kartan visar avstånd till projektområdet

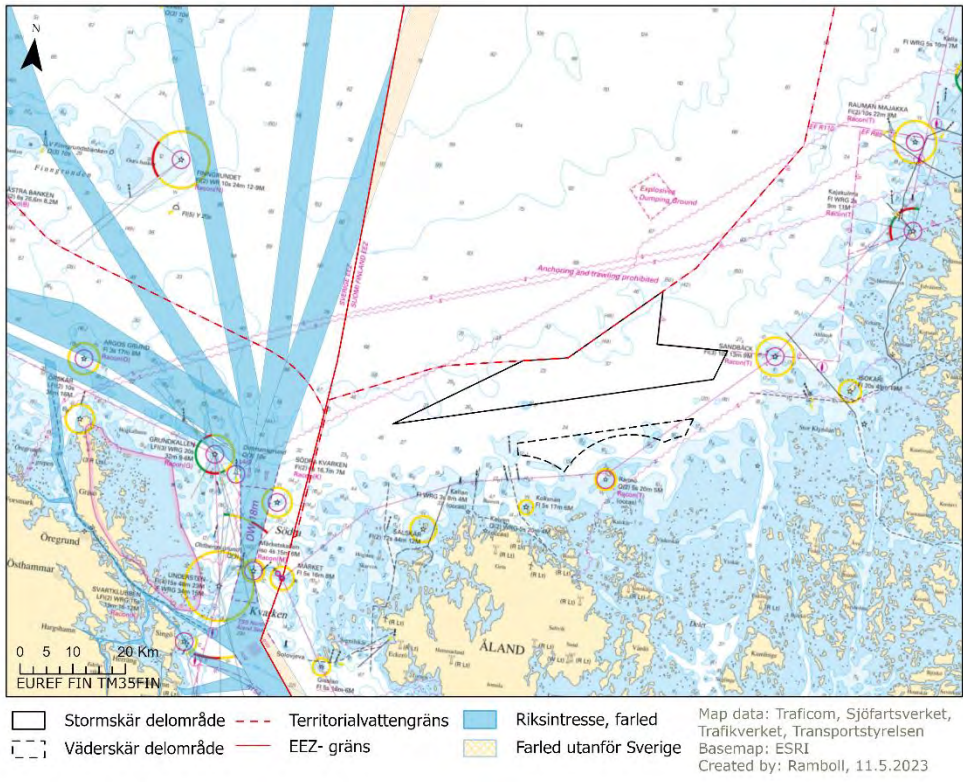
14.1.1 Landskapsbild

Eventuell påverkan på landskapsbilden från land beror på vindkraftparkens layout och kraftverkens utformning. Med ett avstånd på cirka 50 km från den svenska kusten kommer kraftverken knappt att vara synliga. Projektets påverkan på landskapsbilden sett från den svenska kusten kommer bedömas i samband med visualiseringarna och synbarhetsanalyserna för projektet (11.3.2).

14.1.2 Sjöfart

Inga utpekade svenska nationellt viktiga sjöfartstråk passerar nära projektområdet. Anläggningen och avvecklingen av vindkraftverken kan tillfälligt öka fartygstrafiken. Farleder och sjötrafikstråk i Sverige påverkas sannolikt inte av vindkraftparken, se Figur 45. Projektets påverkan på svensk sjöfart kommer bedömas baserat på den marina trafikanalysen (11.2.10).

Sjöfart

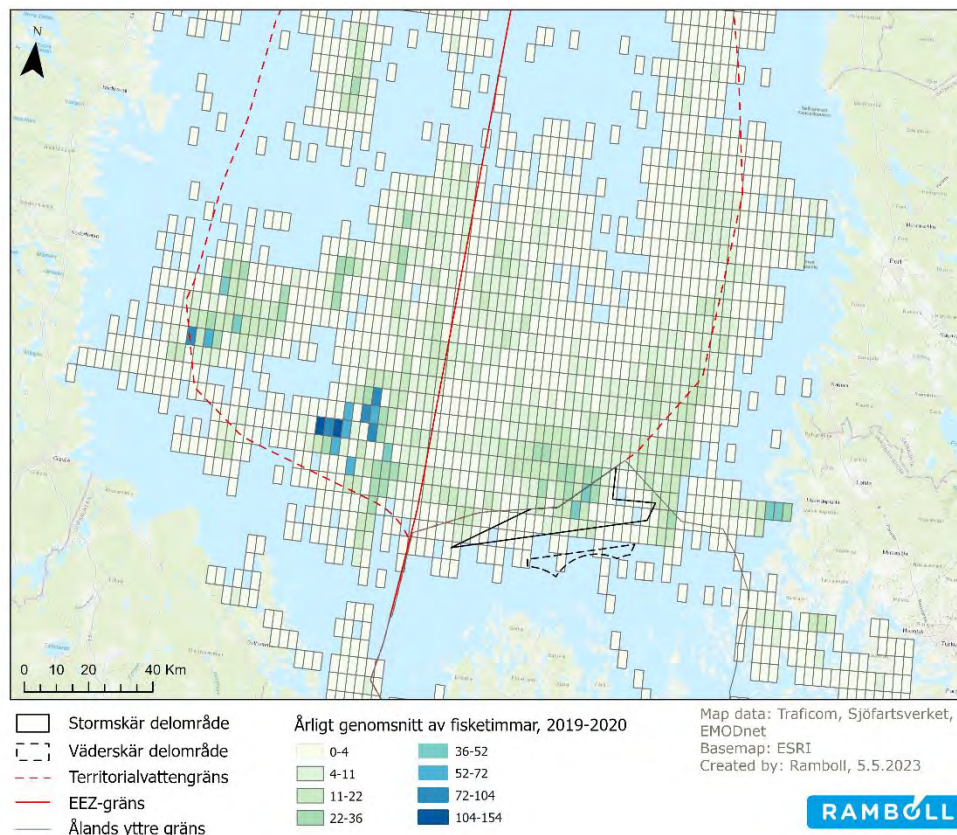

Figur 45 Riksintressen för sjöfart i Sverige

14.1.3 Yrkesfiske

Enligt grannbestämmelserna i Europaparlamentets och rådets förordning nr 1380/2013 om den gemensamma fiskeripolitiken, får svenska fiskefartyg fiska inom Ålands territorialvatten 4 sjömil från land. Svenska och finska fiskefartyg är de enda utomstående stater som får bedriva fiske inom åländskt vatten.

I nuläget bedrivs fiske inom projektområdet. Inom vindkraftparken kan det komma eventuellt restriktioner eller försvårade förhållanden för olika fiskeredskap vilket kan innebära förändrade förutsättningar för fisket. Påverkan på fiske inom Ålands territorialvatten kommer att hanteras som en gränsöverskridande påverkan då fiske inom området kan bedrivas av svenska yrkesfiskare. Gränsöverskridande påverkan på yrkesfisket uppkommer huvudsakligen som en följd effekt av undervattensbuller som kan skrämna iväg fisk från fiskeplatser inom svenskt vatten.

Figur 46 Årligt genomsnitt av fisketimmar 2019–2020.

14.1.4 Fauna

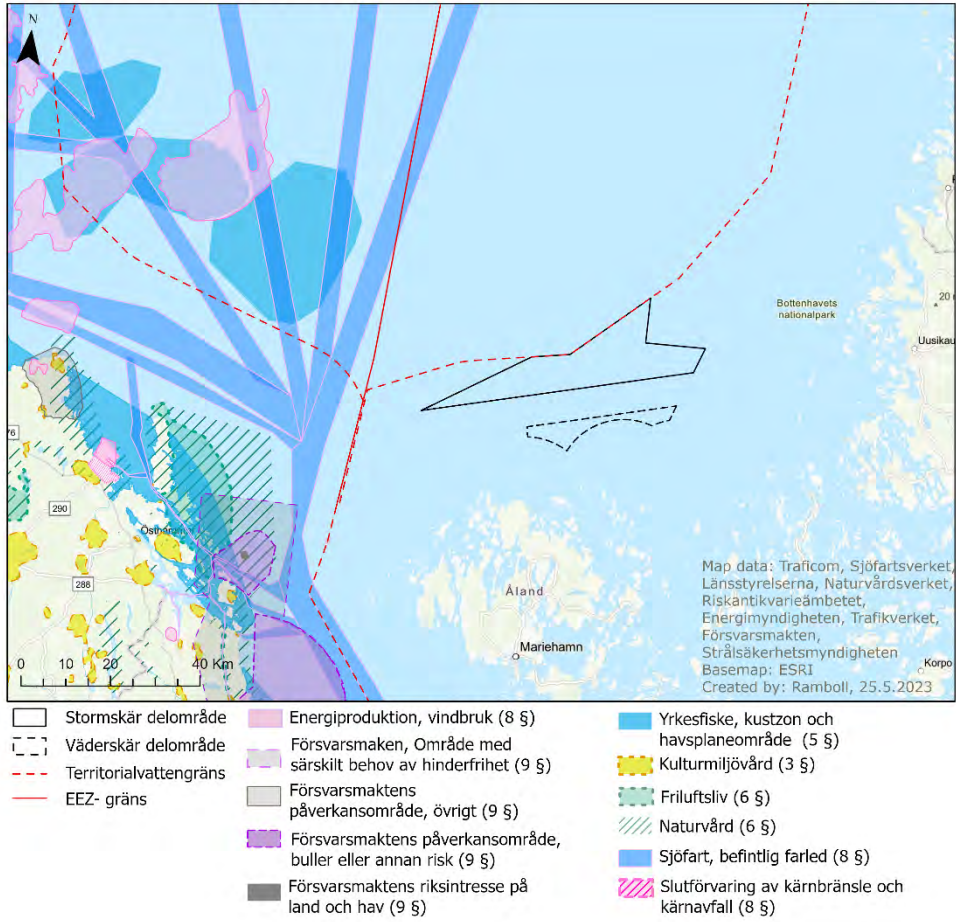
Miljökonsekvensbedömningen kommer att beakta projektets gränsöverskridande påverkan på fåglar och fågelmigration, marina däggdjur, fisk och övrig fauna som påvisas i havet. Den gränsöverskridande påverkan på fauna kommer att bedömas i samband med utredningarna presenterade i kapitel 11.2.

14.1.5 Riksintressen

Riksintressen närmast projektområdet redovisas i kartorna nedan (Figur 47, Figur 48). Närmast projektområdet finns områden som utgör riksintresse för yrkesfiske, sjöfart, högexploaterad kust och naturvård. Projektet bedöms preliminärt inte påverka de värden som utgör riksintressena avser.

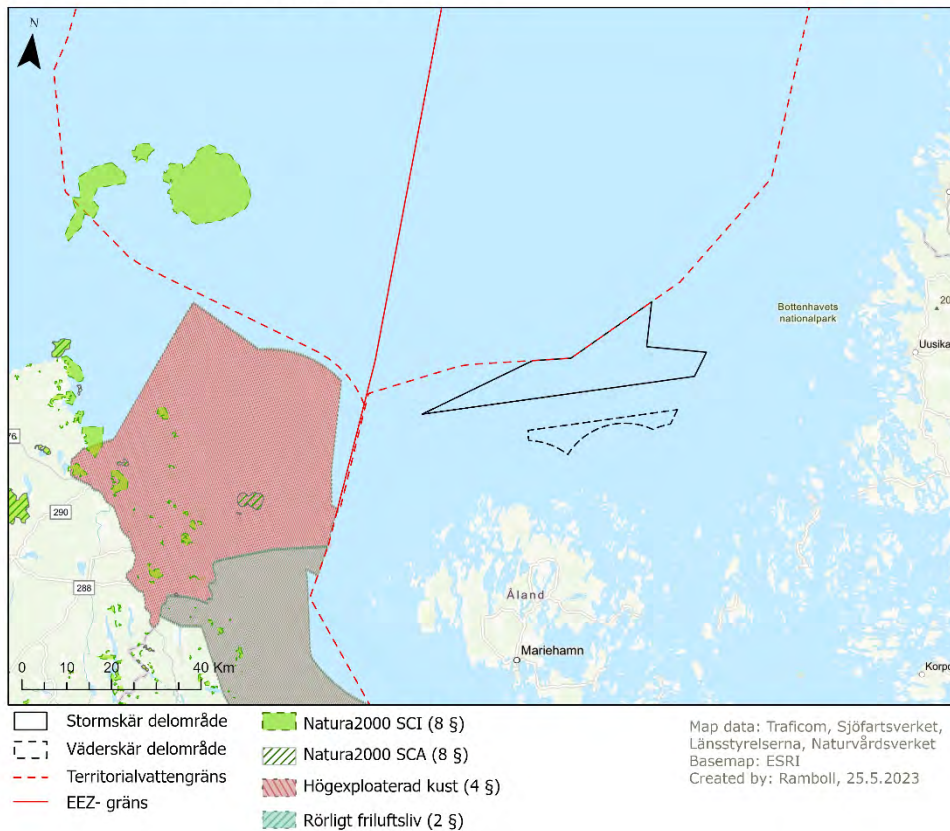
Det närmaste Natura 2000-området är Västerbådan (SE0210040, SCA) cirka 40 km väst om delprojektområdet Stormskär. Västerbådan har de utpekade arterna Fisktärna (A193), Silvertärna (A194) och Skräntärna (A190). Projektet bedöms inte ha en påverkan på områdets utpekade arter.

Riksintresse enligt 3 kap. miljöbalken

Figur 47 Riksintressen enligt 3 kap. miljöbalken

Riksintresse enligt 4 kap. miljöbalken

Figur 48 Riksintressen enligt 4 kap. miljöbalken

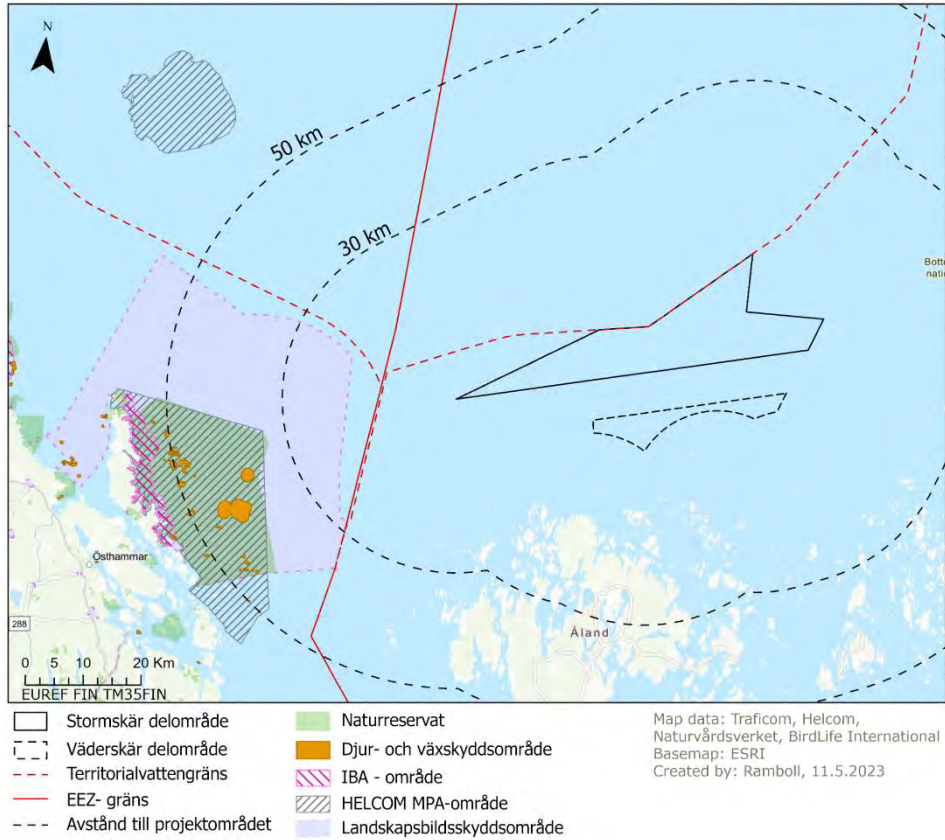
14.1.6 Skyddade områden

Cirka 20 km väst om delprojektområde Stormskär finns den yttre gränsen för ett område med skydd för landskapsbildningen enligt 19 § Naturvårdslagen (se Figur 49). Landskapsbildskydd är en gammal form av skydd för särskilt tilltalande och vackra landskap. Bebyggelse och byggnation inom området, som kan påverka landskapsvärdet, kräver Länsstyrelsernas tillstånd.

Djur- och växtskyddsområden är utpekade områdesskydd som främst kan användas för att förhindra att känsliga djur- och växtarter störs eller skadas. Över 35 km från projektområdet finns flera mindre djur- och växtskyddsområden, varav de närmaste har skyddsstatus för fågel och säl.

Cirka 35 km väst om projektområdet ligger Gräsö östra skärgårds naturreservat. Området tillhör även delvis ett Helcom MPA-område. Gräsö skärgård har pekats ut för dess särskilda värden för naturskogar med örtrika partier, båtburet friluftsliv, skärgårdens akvatiska miljö samt djur- och fågellivet.

Skyddsområden

Figur 49 Skyddsområden i närheten av projektområdet

Projektet bedöms inte orsaka en betydande påverkan inom de skyddade områden.

14.2 Övriga länder

Estland och Norge bedöms även vara utsatta parter för gränsöverskridande påverkan. För dessa länder bedöms den gränsöverskridande påverkan på migrerande fåglar. Projektets påverkan på fågelmigrationen kommer bedömas baserat på fågelinventeringarna i området.

15. Följdverksamheter

15.1 Exportkabel utanför Ålands territorialvatten

För vindkraftparkerna Stormskär och Väderskär kommer el att exporteras med kablar till finska och/eller svenska fastlandet (se avsnitt 5.5). Ilmatar Offshore planerar utveckla flera vindkraftparker i Bottenhavet och en samordning av exportkablar kan bli aktuellt. Hur exportkablarna kommer att anläggas är i dagsläget oklart vilket innebär att det inte går att göra en specifik bedömning av

lokalisering och konsekvens av denna verksamhet. Exportkablar utanför Ålands territorialvatten kommer därför att hanteras som en följdverksamhet i den kommande MKB:n för vindkraftparken. Detta innebär också att exportkabeln till Finland eller Sverige kommer att hanteras i en separat prövning enligt respektive lands regler och att endast en preliminär bedömning av konsekvenser kommer att beskrivas i MKB:n för vindkraftparken.

Exportkabeln kommer att omfatta havsdelen, landföringen och ledningar på land till anslutningspunkt. Till havs kan ett antal olika metoder bli aktuella för nedläggning av kablar och val av metod styrs till stora delar av bottenförhållandena.

Anläggningsarbeten ute till havs kommer att innebära sedimentspridning, visst undervattensbuller och beroende på lokalisering av landföringspunkt, eventuellt intrång i skyddade områden. Anläggandet av en eller flera exportkablar kan komma att medföra påverkan i varierande utsträckning på flera av de miljövärden som identifierats under avsnitt 9.

15.2 Ökad sjötrafik och hamnverksamhet

Under vindparkens samtliga faser kan det förekomma ökade transporter till hamnar. Detta gäller främst under anläggningsfasen då turbiner, fundament och annat material transporteras till projektområdet.

I den hamn som kommer att användas för in- och utlastning av material för anläggning av vindkraftparken kommer verksamheten att öka vilket kan innebära ökad exponering av luftföroreningar och buller i hamnens omgivning. Detta regleras normalt i hamnens verksamhetstillstånd.

16. Samråd och fortsatt process

16.1 Tidplan för den planerade verksamheten

Preliminärt uppskattas tidsspannet för att planera och realisera vindkraftsprojektet Stormskär och Vädarskär vara omkring 10 år. Tidplanen är baserad på en preliminär teknisk planering av verksamheten och inkluderar antaganden om bland annat framtida teknikutveckling av kraftverk. Verksamhetsutövaren är dessutom medveten om att kommande utmaningar med havsvindkraft norr om Åland, bland annat isbildning, behöver utredas noggrant, vilket också har beaktats i tidplanen. I tidplanen har även getts utrymme för omfattande undersökningar av nuläget vid projektets påverkansområden samt modelleringar av förväntade miljöeffekter. En översiktlig tidplan för den planerade vindkraftparken presenteras nedan i Tabell 5.

Tabell 5: Preliminär tidplan

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Samråd och MKB	■	■								
Tillståndsprocess och undersökningar		■	■	■	■					
Design och upphandling			■	■	■	■				
Byggnation nätanslutning							■	■	■	
Byggnation vindpark								■	■	■

16.2 Fortsatt samrådsprocess och prövning

De planerade undersökningarna och utredningarna som stöder MKB-processen kommer att utföras under 2023-2024. Resultatet från dessa kommer att användas för att bedöma projektets konsekvenser för miljön, och sammanställas i miljökonsekvensbedömningen.

Samrådsunderlaget ligger till grund för avgränsningssamrådet, som inleds i juni 2023. Under avgränsningssamrådet har de berörda myndigheterna, intressenter och allmänheten en möjlighet att bekanta sig med projektet och lämna synpunkter på samrådsunderlaget.

Samrådsmöten kommer att ordnas under augusti ~~och september~~, under vilka MKB-processen och vindkraftsprojektet kommer att presenteras. Under samrådsmötet har man en möjlighet att ställa frågor om projektet om MKB-processen samt lämna synpunkter. Samrådsmöten kommer att ordnas både på Åland och online. Information om avgränsningssamrådet och annonsering av samrådsmöten kommer ske genom annonsering i tidningar och online.

De synpunkter och information som samlas in under avgränsningssamrådet kommer att sammanställas i en rapport, och användas som underlag i miljökonsekvensbedömningen. Inkomna synpunkter, fakta och lokal kändedom om hur projektområdet används och hur projektet uppfattas är ett viktigt underlag för bedömningsarbetet, och kommer tillsammans med resultatet från fördjupade studier och inventeringar ligga till grund för vindkraftparkens fortsatta utformning. Under avgränsningssamrådet samlas även yttranden och synpunkter in avseende gränsöverskridande konsekvenser från berörda stater utanför Finland inom ramen för den så kallade Esbo-processen.

Under arbetet med miljökonsekvensbedömningen kommer det också ordnas referensgruppsmöten. Referensgruppernas syfte är att främja diskussionen och utbytet av information mellan verksamhetsutövare och de inbjudna intressenterna och aktörerna. Referensgrupperna följer miljökonsekvensbedömningens arbete och kommenterar innehållet i MKB:n.

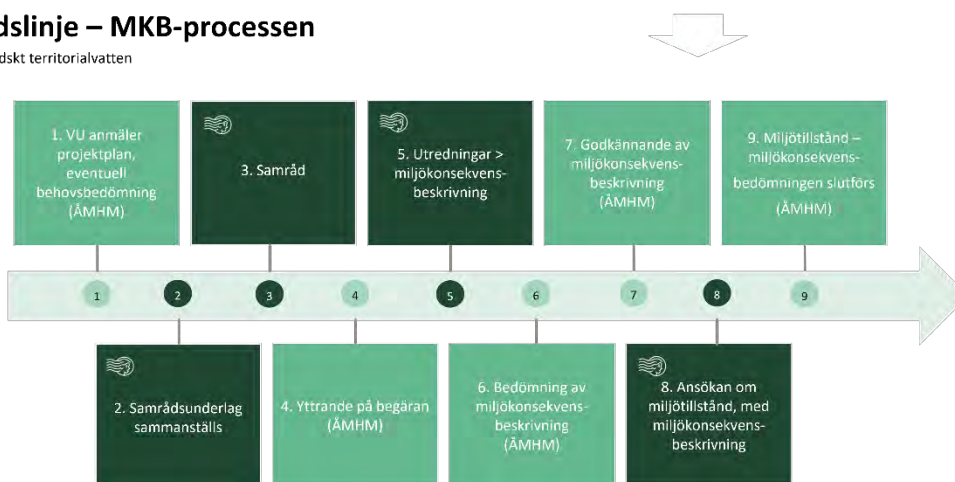
När miljökonsekvensbeskrivningen är färdig, tillkännager den tillståndsprovande myndigheten de nödvändiga handlingarna som krävs för tillstånd. Allmänheten

kan då ge yttranden och synpunkter på den planerade verksamheten. Samrådsmöten likt de som planeras för avgränsningssamrådet kommer att genomföras. Även i detta skede genomförs ett internationellt samråd kring miljökonsekvensbeskrivningen med övriga berörda stater enligt Esbo-processen.

Anläggandet av vindkraftparken kräver miljö tillstånd enligt miljöskyddslagen (2008:124) och tillstånd enligt vattenlagen (1996:61). Miljökonsekvensbeskrivningen är ett av de dokument som kommer att bifogas till Ilmatar Offshores framtida ansökningar om tillstånd för vindkraftsparken. Tillståndsprövsprocessen beskrivs närmare i kapitel 3. MKB-processen slutförs när den tillståndsprövande myndigheten ger en slutlig och samlad bedömning av miljöeffekterna.

Tidslinje – MKB-processen

Åländskt territorialvatten

Figur 50 Tidslinje för Stormskär - Väderskär MKB-process

16.3 Samrådsrets

Samrådsretsen är de parter som bjuds in att delta i avgränsningssamrådet. Samrådsretsen föreslås bestå av

- Åländska myndigheter
- Sakägare / intresseorganisationer
- Allmänheten
- Övriga myndigheter i Finland
- Övriga myndigheter i Sverige
- Esbo-parter utanför Finland

En närmare lista av samrådsretsen presenteras i kapitel 18.

16.4 Anpassning av projektet under MKB-processen

Projektet och projektområdets utformning kan komma att justeras utefter synpunkter, information och begränsningar som kommer fram under projektets

gång i samband med samråd, konsekvensbedömningar, riskanalyser, projektutveckling etcetera. Anpassning av vindkraftområdet och utveckling av skyddsåtgärder kommer ske varefter som planeringen fortskrider och mera information om skyddsvärden och eventuella begränsningar framkommer.

17. Metodik för konsekvensbedömning och innehåll i MKB

17.1 Metodik för konsekvensbedömning

Miljöbedömningen omfattar de konsekvenser som kan uppstå under anläggnings-, drift- och avvecklingsskedet av verksamheten. Förväntade förändringar har identifierats under kapitel 8, dessa kan i sin tur leda till påverkan och slutligen eventuella konsekvenser. Ett systematiskt arbetssätt kommer att användas för att identifiera och bedöma projektets potentiella miljöeffekter och vilka konsekvenser som kan uppkomma. För att mildra konsekvenser identifieras även olika skyddsåtgärder för att undvika, minimera eller minska påverkan som, om det är ett åtagande, vägs in i den slutgiltiga bedömningen av konsekvenser.

Bedömningarna av en receptors miljövärde, miljöeffekter och konsekvenser utgår ifrån olika frågeställningar:

2. Hur stor är miljöeffekten? Hur ofta och när uppstår miljöeffekten? Är den temporär eller bestående?
3. Hur stort miljövärde har den receptor som exponeras för miljöeffekten? Påverkas receptorn positivt eller negativt?
4. Vad blir konsekvensen för receptorn i förhållande till omfattningen av effekten?

Konsekvensen bedöms utifrån miljöeffektens storlek och den aktuella receptorns miljövärde, det vill säga värdet hos det som påverkas. Konsekvensbedömningen omfattar den planerade verksamhetens påverkan där hänsyn tagits till åtaganden om skyddsåtgärder.

Effektens storlek och receptorns värde är begrepp som ska anges så objektivt och transparent som möjligt och innebär att konsekvensbedömningen ska innehålla resonemang om hur dessa bestämts.

För att fokusera konsekvensbedömningen till de aspekter som är av betydelse görs en avgränsning av miljöbedömningen.

17.1.1 Miljöeffekternas storlek

Miljöeffektens storlek ska relateras till den receptor som ska bedömas. Den kan till exempel utgå ifrån olika arters känslighet för ljud, föroreningshalter eller annan påverkan. Storleken bestäms efter den effekt som kan uppstå hos receptorn, till exempel en viss halt som ger en effekt på den receptor som ska bedömas.

Vid bedömning av effektens storlek beaktas de metoder, utformningar, utrustningar etcetera, som har den största påverkan, i det fall alternativ hålls öppna i den tekniska beskrivningen. Alltså tillämpas ett så kallat worst case scenario (WCS) vid bestämning av effektens storlek. För respektive påverkansfaktor används till exempel den mest omgivningspåverkande typen av anläggningsmetod eller utformning för bedömningen.

Följande omständigheter tas också i beaktande där så är aktuellt vid bedömning av effektens storlek:

- Vilken geografisk utbredning effekten har (lokal inom projektområdet, regional, nationell eller global).
- Vilken varaktighet effekten har – **försumbar (≤ 1 dag), kortvarig (1 dag till 2 månader), långvarig (2 månader till enstaka år) eller permanent.**
- Under vilken tid på året effekten uppkommer eller pågår kopplat till receptorn.
- Frekvens - ofta (flera gånger per dag), vanlig (1 gång/månad) eller sällan (enstaka gånger per år).

Miljöeffektens storlek kan vara försumbar/ingen, liten, måttlig eller stor. I allmänhet har antagits att om en miljöeffekt är lägre än aktuella riktvärden för en receptor bedöms den vara ingen/försumbar.

Eftersom miljöeffekten ska relateras till receptorn kan dess storlek variera för samma aktivitet. Påverkan till följd av suspenderade sediment i anläggningsskedet kan till exempel vara måttlig för fisk medan den är liten eller försumbar för säl.

17.1.2 Miljövärdets storlek

Miljövärdet för en receptor ska relateras till det område där en potentiell miljöeffekt uppkommer men också ses i ett vidare perspektiv. Till exempel om receptorn är yrkesfisket ska en bedömning av miljövärdet beakta det fiske som bedrivs inom det område som påverkas i förhållande till fisket i ett regionalt perspektiv. Ett ytterligare exempel, om receptorn är säl ska miljövärdet bedömas efter i vilken utsträckning sälar utnyttjar området som är exponerat för en miljöeffekt och hur livskraftig populationen är regionalt.

Miljövärdet anger en känslighet eller mottaglighet för receptorn i samband med projektet och bedöms som stor, måttlig, liten eller ingen/försumbar. För de olika receptorerna är till exempel specifika kvaliteter, särart och lagstadgat skydd viktigt vid bedömning.

För biologiska receptorer används olika kriterier för att bestämma nivån på miljövärdet, exempelvis skyddsvärde, förändringskänslighet, anpassningsbarhet eller populationsstorlek.

Miljövärdets storlek ska bestämmas med beaktande av det område där effekten uppkommer, till exempel i det område som fysiskt tas i anspråk eller i det område där en viss föroreningshalt eller ljudnivå föreligger. Även om en receptor på en nationell eller regional nivå har stort värde behöver miljövärdet inte vara det på lokal nivå inom det område där effekten uppkommer. Om det till exempel inte sker yrkesfiske av betydelse inom området där en effekt uppkommer bedöms miljövärdet vara litet eller försumbart.

17.2 Bedömning av konsekvenser

Konsekvenserna anges i en femgradig skala (ingen/försumbar till mycket stor konsekvens) genom att sammanväga miljövärdets storlek med miljöeffektens storlek enligt Tabell 6. I konsekvensbedömningen beskrivs förutom konsekvensens storlek även hur den bestämts med ytterligare kommentarer om betydelsen av konsekvensen. Positiva effekter och konsekvenser redogörs endast som positiva och inte enligt någon skala eller speciell metodik.

Tabell 6: Matris för bedömning av konsekvenser, exempelfärger för konsekvenser.

	Stor miljöeffekt	Måttlig miljöeffekt	Liten miljöeffekt	Försumbar/ingen miljöeffekt
Stort miljövärde	mycket stor konsekvens	stor konsekvens	måttlig konsekvens	ingen/försumbar konsekvens
Måttligt miljövärde	stor konsekvens	måttlig konsekvens	liten konsekvens	ingen/försumbar konsekvens
Litet miljövärde	måttlig konsekvens	liten konsekvens	liten konsekvens	ingen/försumbar konsekvens
Inget/försumbart miljövärde	ingen/försumbar konsekvens	ingen/försumbar konsekvens	ingen/försumbar konsekvens	ingen/försumbar konsekvens

17.3 Övriga bedömningar

För Natura 2000, miljö kvalitetsnormer, kumulativa effekter, gränsöverskridande påverkan, risker med flera aspekter har bedömningsmetoder använts som inte följer ovan beskriven metod. Det kan handla om aspekter där bedömningen inte görs i en graderad skala utan konsekvensen antingen uppkommer eller uteblir, om den är acceptabel eller inte. Förutsättningar för dessa bedömningar anges nedan.

17.3.1 Bedömning av Natura 2000-område

Bedömning görs av påverkan av bevarandestatus. Detta innebär att en bedömning görs avseende i vilken omfattning verksamheten kan skada de naturtyper eller arter som avses skyddas i Natura 2000-området och om verksamheten kan innebära en störning som på ett betydande sätt kan försvåra bevarandet av de arter som skyddas.

Inom varje Natura 2000-område ska en bevarandeplan upprättas, vilket är det dokument som beskriver syftet, bevarandeåtgärder och bevarandemål för varje enskilt Natura 2000-område. Bevarandeåtgärderna syftar till att de upprättade bevarandemålen uppnås och upprätthålls över tid. Bevarandemålen är centrala i tillståndsprövningen av en verksamhets påverkan på ett Natura 2000-område och ska ligga till grund för bedömningen om ett tillstånd kan lämnas enligt 24 a § och 24 b § landskapslagen (1998:82) om naturvård.

Med bevarandestatus för en livsmiljö avses summan av de faktorer som påverkar en livsmiljö och dess typiska arter och som på lång sikt kan påverka dess naturliga utbredning, struktur och funktion samt de typiska arternas överlevnad på lång sikt.

Med bevarandestatus för en art avses summan av de faktorer som påverkar den berörda arten och som på lång sikt kan påverka den naturliga utbredningen och mängden hos dess populationer.

För bedömningar av påverkan på Natura 2000-område kan stöd tas i miljöeffekter och konsekvensbedömningar av bottenflora/-fauna, fågel, däggdjur och andra arter.

En Natura-bedömning för de Natura-områden inom finskt territorialvatten som kan komma att påverkas av projektet kommer att genomföras i enlighet med 65 § Finlands naturvårdslag. Inför arbetet med miljökonsekvensbeskrivningen kommer en behovsutredning för Natura-bedömning att göras. Då bedöms om projektet kan orsaka konsekvenser för naturvärden eller arter som avses skyddas i Natura-områden, och om det finns behov av en egentlig Natura-bedömning i enlighet med 65 § Finlands naturvårdslag. Om det under MKB-förfarandets gång ser ut som att det uppstår påverkan på Natura-områdenas skyddsvärden, utarbetas nödvändiga Natura-bedömningar i MKB-beskrivningsskedet.

17.3.2 Bedömning av påverkan på miljökvalitetsnormer

Bedömning görs av hur verksamheten kan komma att påverka miljöstatus, ekologisk status eller kemisk ytvattenstatus samt om verksamheten kan komma att påverka förutsättningar att följa miljökvalitetsnormerna för havsmiljö och ytvattenförekomster.

17.3.3 Kumulativa effekter

Bedömning görs av hur den planerade verksamhetens påverkan samverkar med påverkan från andra planerade, befintliga eller tillståndsgivna verksamheter och vilka konsekvenser som kan uppkomma.

17.3.4 Gränsöverskridande påverkan

Bedömning görs av hur den planerade verksamheten kan påverka biologiska och socioekonomiska värden i ett gränsöverskridande sammanhang. Denna bedömning har sin grund i den metodik som redogjorts för i avsnitt 17.2.

17.3.5 Bedömning av risker och oplanerade händelser

För oplanerade händelser görs inte en konsekvensbedömning eftersom de störningar som en olycka kan leda till inte är kontinuerliga eller kanske aldrig inträffar. I stället görs bedömningen om olycksriskerna är acceptabla eller inte.

17.3.6 Baltic Sea Action Plan (BSAP)

År 2007 beslutade EU-kommissionen och östersjöländerna, inom ramen för HELCOM (Helsingforskonventionen), om en gemensam åtgärdsplan, Baltic Sea Action Plan (BSAP). Målet med BSAP är att återställa Östersjöns goda miljöstatus till 2021 (HELCOM, 2007). Konsekvensbedömningen omfattar en bedömning av i vilken grad den planerade vindparken kan komma att påverka BSAP:s fyra prioriterade områden: övergödning, farliga ämnen, biologiska mångfald och sjöfartens miljöproblem.

17.3.7 Miljömål

Ålands energi- och klimatstrategi till år 2030 beskriver hur energi- och klimatarbetet ska styras på Åland. Målet för Åland är att minska utsläppen av koldioxid med 60 % och andelen förnyelsebar energi ska vara 60 %. Elen som förbrukas på Åland ska till 60 % bestå av lokalproducerad förnyelsebar el.

Den finska nationella energi- och klimatstrategin fram till 2030 beskriver åtgärder genom vilka Finland ska uppnå de överenskomna målen till 2030 och att minska utsläppen av växthusgaser med 80–95 procent till 2050. Målet är att öka andelen förnybar energianvändning till 50 % av slutkonsumtionen under 2020-talet.

Konsekvensbedömningen kommer att omfatta en bedömning av hur den planerade vindparken stämmer överens med Ålands och Finlands energi- och klimatstrategier samt hur vindparken kan bidra till eller eventuellt motverka att de överenskomna målen uppfylls.

17.4 Innehållsmässig avgränsning

Av 9 § i Landskapslagen (2018:31) om miljökonsekvensbedömning och miljöbedömning framgår vad en MKB ska innehålla. De uppgifter som ska finnas med i en MKB ska ha den omfattning och detaljeringsgrad som är rimlig med hänsyn till rådande kunskaper och bedömningsmetoder och som behövs för att ge en samlad bedömning av de väsentliga miljöeffekter som verksamheten eller åtgärden kan antas medföra. Genom att göra en lämplig avgränsning kan miljöbedömningen fokuseras till de miljöaspekter som är relevanta och miljökonsekvensbeskrivningen få lämplig omfattning och detaljeringsgrad. I bedömningen av miljökonsekvenserna beaktas konsekvenserna från byggskedet, avvecklingskedet samt från driftskedet i de fall det är relevant.

I Tabell 7 redovisas vilka miljöaspekter som hanteras i denna MKB.

Tabell 7. Beskrivning av vilka miljöaspekter som hanteras i denna MKB samt motivering.

Miljöaspekt	Hanteras i MKB	Kommentar
Djupförhållanden och hydrologi	Ja	
Bottenförhållanden, sediment och föroreningar	Ja	
Bottenflora och bottenfauna	Ja	
Fisk	Ja	
Marina däggdjur	Ja	
Fåglar	Ja	
Fladdermöss	Ja	
Landskap och maritimt kulturarv	Ja	
Friluftsliv	Ja	
Människors hälsa	Ja	Endast luftburet buller
Landskapsbild	Ja	
Natura 2000, naturskyddsområden och övriga skyddsområden	Ja	
Sjöfart	Ja	
Yrkesfiske	Ja	
Försvarsområden och -aktiviteter	Ja	
Befintliga, tillståndsgivna och planerade installationer	Ja	
Platser för utvinning av råmaterial	Nej	
Havsmiljö- och vattendirektivet	Ja	
Risikanalytisk sjöfart	Ja	
Främmande arter	Nej	Risken för spridning av främmande arter bedöms inte vara större än för annan sjöfart i området.
Kumulativa effekter	Ja	
BSAP	Ja	
Miljömål	Ja	
Gränsöverskridande påverkan	Ja	

18. Samrådsrets

Samrådsretsen föreslås bestå av följande:

Åländska myndigheter

Ålands Landskapsregering (ÅLR), Infrastrukturavdelningen

ÅLR, Näringsavdelningen: Fiskebyrå

ÅLR, Näringsavdelningen: Ålands fiskevårdscentrum

ÅLR, Social- och miljöavdelningen: Miljöbyrå

ÅLR, Utbildnings- och kulturavdelningen: Kulturbyrå

Ålands Hälso- och miljöskyddsmyndighet (ÅMHM)

Ålands kommunförbund

Landskapets fastighetsverk

Mariehamns räddningsverk

Räddningsområde Ålands landskommuner

Kommuner

Brändö kommun

Eckerö kommun

Finströms kommun

Geta kommun

Hammarlands kommun

Kumlinge kommun

Saltviks kommun

Sunds kommun

Vårdö kommun

Gustavs kommun

Nystads kommun

Nådendals kommun

Raumo kommun

Reso kommun

S:t Karins kommun

Satakunta Regionförbund

Tövsala kommun

Vermo kommun

Åbo stad

Övriga myndigheter i Finland

LUKE / Naturresursinstitutet

Forststyrelsen

Museiverket

NTM-centralen i Egentliga Finland

NTM-centralen i Satakunta

Statsrådet Finland

Suomen Erillisverkot Oy

Finlands miljöcentral (SYKE)

Miljöministeriet
Transport och kommunikationsverket Traficom
Trafikledsverket
Gränsbevakningen
Försvarsmakten, 1. Huvudstaben
Försvarsmakten, 2. Marinen
Försvarsmakten, 3. Flygvapnet
Försvarsmakten, 4.2. Logistiikkarykmentti
Försvarsministeriet
Arbets- och näringsministeriet/TEM
Egentliga Finlands förbund
Fintraffic VTS Västra Finlands Sjötrafikcentral
GTK – Geologiska forskningscentralen
Jord- och skogsbruksministeriet
Kommunikationsministeriet
Regionförvaltningsverket i Sydvästra Finland
Regionförvaltningsverket i Södra Finland
Fingrid Abp
Finnpilot Pilotage Oy
Finavia Oyj
Säkerhets- och kemikalieverket/TUKES
Satakunta Räddningsverk
Egentliga Finlands Räddningsverk
Energimyndigheten
Meteorologiska institutet

Sakägare och intresseorganisationer

Helsingfors Universitet
Åbo Akademi
Åbo Universitet
Ålands stuguthyrarförening
Allwinds
Kraftnät Åland
Mariehamns Energi
OX2
Vind AX
ÅEA -Ålands Energi Andelslag
Ålands Vindenergiandelslag
Svea Vind Offshore
Gasgrid Finland
Havsvidden Ab
IP Connect
Ålands Radio och TV ab
Ålcom
Achipelage Pares r.f.
Bärkraft ax Åland r.f.

Dykkklubben Nautilus
 Företagarna på Åland
 Lokalkraft Leader Åland r.f.
 MSF Mariehamns seglarförening r.f.
 NaturKultur r.f.
 Rädda Bertbyvik r.f.
 Saggö Skärgårdsstiftelse sr
 Visit Åland
 Ålands Fiskare r.f.
 Ålands Fiskodlarförening
 Ålands Fågelskyddsförening r.f.
 Ålands Natur och Miljö
 Ålands Näringsliv
 Ålands sjöräddningssällskap
 ÅSS Ålands seglarförening
 Östersjöfonden/Stiftelsen - Ålandsfonden för Östersjöns Framtid
 Ålands jakt- och fiskemuseum
 Ålands fredsinstitut/The Åland Islands Peace Instituten
 Husö Biologiska Station
 Högskolan på Åland
 Ålands yrkesgymnasium
 BirdLife Finland
 Centralförbundet för Fiskerihushållning
 Finlands Natur och Miljö
 Finlands Naturskyddsförbund
 Finlands Yrkesfiskarförbund fyff r.f.
 Lännen Kalaleader
 Rederierna i Finland r.f.
 Skärgårdshavets fiskeleader
 Sydkustens fiskeleader
 Åbolands fiskarförbund
 HELCOM Helsingforskonventionen
 Puhtaan Meren Puolesta ry
 Digita Oyj
 DNA Oyj
 Elisa Oyj
 Telia Finland Oyj
 Länsi-Suomen Kalatalouskeskus

Esbo-parter
 Norge
 Estland
 Sverige

Föreslagna svenska myndigheter och intresseorganisationer:

Havs- och Vattenmyndigheten
 Naturvårdsverket
 Riksantikämbetsverket
 SIG (Statens Geotekniska Institut)
 SGU (Sveriges Geologiska Undersökning)
 Sjöfartsverket
 Svenska Kraftnät
 SMHI
 Trafikverket
 Region Uppsala
 Länsstyrelsen Uppsala Län
 Tierps kommun
 Östhammar kommun
 Älvkarleby kommun
 Norrtälje kommun
 SLU Sveriges Lantbruksuniversitet
 Sveriges Ornitologiska förening - BirdLife Sverige
 Sveriges Fiskare Producentorganisation
 Skärgårdsstiftelsen
 Sveriges Sportfiske- och Fiskevårdsförbund
 SPF-Swedish Pelagic Federation Producentorganisation

19. Kartdata

Befintliga kablar. Traficom (2022). Hämtat från:
<https://julkinen.traficom.fi/oskari/#> [3.2.2023]
 Berggrund (Kallioperä). Geologiska forskningscentralen (2022). Hämtat från
<https://hakku.gtk.fi/fi/locations/search> [2.2.2023]
 Bostäder. Maanmittauslaitos (2022). Maastotietokanta. Hämtat från:
<https://tiedostopalvelu.maanmittauslaitos.fi/tp/kartta> [2.2.2023]
 Byggd kulturmiljö av riksintresse (RKY, RKY-område). Museiverket (2017). Hämtat från: <https://www.museovirasto.fi/fi/palvelut-ja-ohjeet/tietojarjestelmat/kulttuuriympariston-tietojarjestelmat/kulttuuriympaeristoen->
 Byggnadsminne. Ålands Landskapsregering (2023). Hämtat från:
<https://www.kartor.ax/pages/laddaner> [17.2.2023]
 Depth overview. Arctia Meritaito Oy (2023) *Report of Surveys: Ilmatar Offshore AB, Stormskär and Väderskär Areas*.
 Djur- och växtskyddsområde. Naturvårdsverket (2020). Hämtat från:
<https://skyddadnatur.naturvardsverket.se/> [5.5.2023]
 EEZ-gräns (Talousvyöhyke). Traficom (2010). Hämtat från
www.julkinen.traficom.fi/oskari [2.3.2023]
 Egentliga Finlands värdefulla landskapsområden (Varsinais-suomen maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet). Varsinais-suomen liitto

- (2012). Hämtat från:
<https://data.lounaistieto.fi/data/fi/dataset/maakunnallisesti-arvokkaat-maisema-alueet-varsinais-suomessa> [24.4.2023]
- Ekologisk status. Ålands Landskapsregering (2023). Hämtat från:
<https://www.kartor.ax/pages/laddaner> [5.5.2023]
- EMMA-områden. Suomen Ympäristökeskus (2020). Hämtat från:
<http://paikkatieto.ymparisto.fi/velmu/> [5.5.2023]
- Farledsområden. Väylävirasto (2023). Hämtat från:
<https://julkinen.vayla.fi/oskari/>
- Fisketimmar. EMODnet (2020). Hämtat från: <https://ows.emodnet-humanactivities.eu/geonetwork/srv/eng/catalog.search#/home> [85.5.2023]
- Flyttstråk. Toivanen, T., & Lehtiniemi, T. (2023). *Lintujen päämuuttoreitit Suomessa*. BirdLife Suomi ry.
- Fornlämning. Ålands Landskapsregering (2023). Hämtat från:
<https://www.kartor.ax/pages/laddaner> [17.2.2023]
- Fornlämning. Museiverket (2023). Hämtat från:
<https://www.museovirasto.fi/fi/palvelut-ja-ohjeet/tietojarjestelmat/kulttuuriympariston-tietojarjestelmat/kulttuuriympariston-paikkatietoaineistot> [2.2.2023]
- Fornlämning, maritims kulturarv. Ålands landskapsregering (2023). Hämtat från:
<https://www.kartor.ax/pages/laddaner> [17.2.2023]
- Fågelskyddsområden. Ålands Landskapsregering (2020). Hämtat från:
<https://www.kartor.ax/search?tags=Natur> [15.2.2023]
- Försvarsmaktens områden. Försvarsmakten (2023).
- Gråsäl. Suomen Luonnonvarakeskus (2022). *Baltic grey seal population during the springtime molting season in Finnish waters with ICES grid-resolution*
Hämtat från: <https://opendata.luke.fi/datasets/groups/baltic-grey-seal-ices-grid-resolution> [15.5.2023]
- Habitatklassificering. EMODnet (2021). Licensed under CC-BY 4.0 from the European Marine Observation and Data Network (EMODnet) Seabed Habitats initiative (www.emodnet-seabedhabitats.eu), funded by the European Commission Hämtat från
<https://emodnet.ec.europa.eu/geoviewer/> [2.5.2023]
- Havsbottens jordmån (Merenpohjan maalajit). Geologiska forskningscentralen (2018). Hämtat från <https://hakku.gtk.fi> [2.5.2023]
- HELCOM MPA-områden. HELCOM (2022). Hämtat från:
<https://maps.helcom.fi/website/mapservice/index.html> [2.2.2023]
- IBA och FINIBA-områden. BirdLife suomi ry. (n.d.) Hämtat från:
<https://www.birdlife.fi/suojelu/alueet/> [2.2.2023]
- ICES-rutor. ICES (2015). Hämtat från: <https://data.ices.dk/view-map?area=35> [21.2.2023]
- Landskapsbildsskyddsområde. Naturvårdsverket (2022). Hämtat från:
<https://skyddadnatur.naturvardsverket.se/> [5.5.2023]
- MAALI-områden. Birdlife Suomi (n.d.) Hämtat från:
<https://www.birdlife.fi/suojelu/alueet/maali/> [2.2.2023]

- Marina naturtyper (Meriluontotyyppi). Geologiska forskningscentralen (2018). Hämtat från <https://hakku.gtk.fi> [2.5.2023]
- Mjuk och hård havsbotten (Merenpohjan kovat ja pehmeät alueet). Geologiska forskningscentralen (2015). Hämtat från <https://hakku.gtk.fi> [2.5.2023]
- Nationellt värdefulla landskapsområden (Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet). Suomen Ympäristökeskus (2021). Hämtat från: <https://ckan.ymparisto.fi/dataset/%7B1B9DD667-8DB3-41B8-BDDF-19B6019FF95E%7D> [2.2.2023]
- Naturminne. Ålands Landskapsregering (2020). Hämtat från: <https://www.kartor.ax/search?tags=Natur> [15.2.2023]
- Natura-områden. European Environmental Agency (2022). Hämtat från: <https://sdi.eea.europa.eu/catalogue/srv/eng/catalog.search#/search?any=natura&facet.q=status%2Fnotobsolete> [24.2.2023]
- Naturresevat. Naturvårdsverket (2021). Hämtat från: <https://skyddadnatur.naturvardsverket.se/> [5.5.2023]
- Naturresevat. Ålands Landskapsregering (2022). Hämtat från: <https://www.kartor.ax/search?tags=Natur> [15.2.2023]
- Naturskyddsområden, privat. Suomen Ympäristökeskus (2023). Hämtat från: https://www.syke.fi/fi - FI/Avoin_tieto/Paikkatietoaineistot/Ladattavat_paikkatietoaineistot [2.2.2023]
- Naturskyddsområden, statligt. Suomen Ympäristökeskus (2023). Hämtat från: https://www.syke.fi/fi - FI/Avoin_tieto/Paikkatietoaineistot/Ladattavat_paikkatietoaineistot [2.2.2023]
- Naturskyddsprogram. Suomen Ympäristökeskus (2023). Hämtat från: https://www.syke.fi/fi - FI/Avoin_tieto/Paikkatietoaineistot/Ladattavat_paikkatietoaineistot [2.2.2023]
- Ramsarområden. HELCOM (2016). Hämtat från: <https://maps.helcom.fi/website/mapservice/index.html> [2.2.2023]
- Recruitment areas for perch. HELCOM PanBaltic Scope Project (2020). Hämtat från <https://maps.helcom.fi/website/mapservice/> [17.3.2023]
- Riksintresse energiproduktion. Energimyndigheten (2015). Hämtat från: <https://www.energimyndigheten.se/fornybart/riksintressen-for-energiandamal/riksintressen-for-vindbruk/kartmaterial/> 85.5.2023]
- Riksintresse enligt 4. kap. miljöbalken. Länsstyrelserna (2021). Hämtat från: <https://ext-geodatakatalog.lansstyrelsen.se/GeodataKatalogen/GetMetaDataById?id=c38eb84f-1dcc-422e-837d-f639ed75cd08&showmetadataview> [24.4.2023]
- Riksintresse friluftsliv. Naturvårdsverket (2023). Hämtat från: <https://ext-geodatakatalog.lansstyrelsen.se/GeodataKatalogen/> [14.2.2023]
- Riksintresse kulturmiljövård. Riksantikvarieämbetet (2023). Hämtat från: <https://ext-geodatakatalog.lansstyrelsen.se/GeodataKatalogen/> [14.2]
- Riksintresse naturvård. Naturvårdsverket (2022). Hämtat från: <https://ext-geodatakatalog.lansstyrelsen.se/GeodataKatalogen/> [14.2.2023]

- Riksidresse sjöfart. Trafikverket (2022). Hämtat från: <https://ext-geodatakatalog.lansstyrelsen.se/GeodataKatalogen/> [14.2.2023]
- Riksidresse totalförsvarets anläggningar. Forsvarsmakten (2022). Hämtat från: <https://www.forsvarsmakten.se/sv/information-och-fakta/forsvarsmakten-i-samhallet/samhallsplanering/riksintressen/> [14.2.2023]
- Riksidresse yrksefiske. Havs- och vattenmyndigheten (2022). Hämtat från: <https://www.havochvatten.se/data-kartor-och-rapporter/data-och-statistik.html> [14.2.2023]
- SAMBAH probability of detection of harbour porpoise. HELCOM (2017). EU LIFE+ Funded. Hämtat från <https://maps.helcom.fi/website/mapservice/> [17.3.2023]
- Spawning areas for herring. HELCOM PanBaltic Scope Project (2020). Hämtat från <https://maps.helcom.fi/website/mapservice/> [17.3.2023]
- Territorialvattengräns (Aluvesiraja). Traficom (2010). Hämtat från www.julkinen.traficom.fi/oskari [2.3.2023]
- Trafikintensitet. HELCOM (2022). Hämtat från: <https://maps.helcom.fi/website/mapservice/> [23.2.2023]
- Vintersjöfart. EMODnet (2020) Human Activities, Fishing intensity. Hämtat från: <https://ows.emodnet-humanactivities.eu/geonetwork/srv/api/records/d57fbdea-489e-4e11-9ff1-f0f706cfe783> [17.3.2023]
- Värdefull natur, kultur, miljö. Ålands Landskapsregering (2022). Ålands havsplan. Hämtat från: <https://www.kartor.ax/pages/laddaner> [17.2.2023]
- Yttre gräns för landskapet Åland. Ålands Landskapsregering (2021). Hämtat från <https://www.kartor.ax/pages/laddaner> [10.3.2023]
- Ålands havsplan. Ålands Landskapsregering (2021). Hämtat från <https://www.kartor.ax/pages/laddaner> [10.3.2023]

20. Referenser

- Ahlen, I., Bach, L., Baagöe, H. J. & Pettersson, J., 2007. *Fladdermöss och havsbaserade vindkraftverk studerade i södra Skandinavien*, u.o.: u.n.
- Al-Hamdani, Z. & Reker, J., 2007. *Towards marine landscapes in the Baltic Sea*, u.o.: BALANCE interim report #10. Available at <http://balance-eu.org/>.
- Andrén, E. & Snoeijs-Leijonmalm, P., 2017. Why is the Baltic Sea so special to live in?. i: *Biological Oceanography of the Baltic Sea*. Dordrecht: Springer Science+Business Media, pp. 23-84.
- BatLife Sweden, n.d.. [Online]
Available at: <https://batlife-sweden.se/migration/>
- Bergström, L. o.a., 2012. *Vindkraftens effekter på marint liv - En syntesrapport.*, u.o.: Naturvårdsverket (Vindval), Rapport 6488.
- Bergström, L. o.a., 2013. *Fiskundersökningar vid Lillgrund vindkraftspark - Slutredovisning av kontrollprogram för fisk och fiske 2002-2010. På uppdrag av Vattenfall Vindkraft AB*, u.o.: Havs och vattenmyndigheten, Rapport nummer 2013:18, 131 sidor, ISBN 978-91-87025-42-6.

BIAS, 2021. *Baltic Sea information on the Acoustic Soundscape. Marine mammals and sound.* [Online]

Available at: <https://biasproject.wordpress.com/news-from-the-ocean/mammals-and-sound/#:~:text=Porpoises%20have%20extremely%20good%20hearing%20in%20the%20ultrasonic,known%20for%20their%20use%20of%20sound%20in%20communication.>

[Använd mars 2021].

Björckebaum, M. & Hammerman, M., 2020. *Landskapsintressen för kulturmiljö på Åland - Förstudie*, u.o.: u.n.

ELY-keskus, 2021. *Tuulivoiman yleisopas*, u.o.: u.n.

Energimyndigheten, 2022. *Påverkan på sjöfarten*. [Online]

Available at:

<https://www.energimyndigheten.se/fornybart/vindkraft/vindlov/planering-och-tillstand/svensk-ekonomisk-zon/inledande-skede/paverkan-pa-sjofarten/>

Geologiska forskningscentralen, 2023. *Mineral Deposits and Exploration*. [Online]

Available at: <https://gtkdata.gtk.fi/mdae/index.html>

Havs- och vattenmyndigheten, 2019. *Sik i Östersjön - en kunskapssammanställning*, u.o.: Havs- och vattenmyndigheten, Sverige.

HELCOM, 2007. *HELCOM Baltic Sea Action Plan*, Krakow: HELCOM Ministerial Meeting .

HELCOM, 2010. *Hazardous substances in the Baltic Sea – An integrated thematic assessment of hazardous substances in the Baltic Sea. Balt. Sea Environ. Proc. No. 120B*, u.o.: u.n.

H.-o. V., 2018. *Verksamheten inom EU:s gemensamma fiskeripolitik under 2017*, Göteborg: Havs-och Vattenmyndigheten.

H.-o. v., 2021a. *Fisk- och skaldjursbestånd 2020*. [Online]

Available at:

<https://www.havochvatten.se/download/18.26126a9e1777ad8f0587e3f1/1613404369901/rapport-2021-6-resursoversikt-2020.pdf>

H.-o. v., 2021. *Fisk- och skaldjursbestånd 2020*. [Online]

Available at:

<https://www.havochvatten.se/download/18.26126a9e1777ad8f0587e3f1/1613404369901/rapport-2021-6-resursoversikt-2020.pdf>

Hylyt.net, u.d. *Irma*. [Online]

Available at: <https://www.hylyt.net/item/irma/#content>

ICES, 2021. *Baltic Sea ecoregion – Fisheries overview*. [Online]

Available at:

file:///C:/Users/ASEMSE/Downloads/FisheriesOverview_BalticSea_2021.pdf

Jonna Tomkiewicz, K. M. L. M. A. S. J., 2002. *Oceanographic influences on the distribution of Baltic cod, *Gadus morhua*, during spawning in the Bornholm Basin of the Baltic Sea*. [Online].

Kalatalouden keskusliitto, 2023. *Mysteriet kring torsken i Ålands hav*, u.o.:

Ahven.net.

- Kirchgeorg, T. o.a., 2018. Emissions from corrosion protection systems of offshore wind farms: Evaluation of the potential impact on the marine environment. *Marine Pollution Bulletin*, Volym 136, pp. 257-268.
- Kuismanen, L., Husa, S. M. & Wennström, M., 2020. *Karakteristik för kust- och havsområden på Åland. Havsplanering 2020*, u.o.: Ålands Landskapsregering.
- Kuismanen, L., Husa, S. & Wennström, M., 2020. *Karakteristiskt för kust- och havsområden på Åland*, u.o.: Ålands Landskapsregering.
- Museiverket, 2021. *Museiverkets anvisning för sonarkartering vid arkeologisk inventering under vatten*, u.o.: u.n.
- Naturresursinstitutet, 2022. *Gråsälbeståndet 2022*. [Online]
Available at: <https://www.luke.fi/sv/uppf%C3%B6ljningar/inventering-av-havssalar-och-uppfoljning-av-salstammens-struktur/grasalsbestandet-2022>
- Naturvårdsverket, 2017. *Förutsättningar för provningar och tillsyn i Natura 2000-områden. Handbok 2017: 1.*, u.o.: u.n.
- Naturvårdsverket, 2020. *Vägledning om buller från vindkraftverk.*, u.o.: Naturvårdsverket.
- Naturvårdsverket, u.å.. *Kumulativa effekter inom specifik miljöbedömning*. [Online]
Available at: <https://www.naturvardsverket.se/vagledning-och-stod/miljobalken/miljobedomningar/specifik-miljobedomning/kumulativa-effekter/>
- Notö Biologiska Station, 2019. Verksamhetsberättelse för år 2018. *Societas pro Fauna et Flora Fennica 95: 144-155*.
- Rydell, J., Ottvall, R., Pettersson, S. & Green, M., 2017. *Vindkraftens påverkan på fåglar och fladdermöss*, u.o.: u.n.
- SLU Artdatabanken, 2022b. *Vikare*. [Online]
Available at: <https://artfakta.se/artbestamning/taxon/Pusa%20hispidia-100104>
- SLU Artdatabanken, 2022j. *Gråsäl*. [Online]
Available at: <https://artfakta.se/artbestamning/taxon/halichoerus-grypus-100068>
- SLU Artdatabanken, 2023a. *Lax*. [Online]
Available at: <https://artfakta.se/naturvard/taxon/salmo-salar-100126>
- SLU Artdatabanken, 2023c. *Sill*. [Online]
Available at: <https://artfakta.se/naturvard/taxon/Clupea%20harengus-206089>
- SLU Artdatabanken, 2023d. *Skarpsill*. [Online]
Available at: <https://artfakta.se/naturvard/taxon/sprattus-sprattus-206091>
- SLU Artdatabanken, 2023e. *Abborre*. [Online]
Available at: <https://artfakta.se/naturvard/taxon/perca-fluviatilis-206198>
- SLU Artdatabanken, 2023f. *Gädda*. [Online]
Available at: <https://artfakta.se/naturvard/taxon/esox-lucius-206139>
- SLU Artdatabanken, 2023g. *Torsk*. [Online]
Available at: <https://artfakta.se/naturvard/taxon/gadus-morhua-206142>
- SLU Artdatabanken, 2023h. *Ål*. [Online]
Available at: <https://artfakta.se/naturvard/taxon/anguilla-anguilla-206063>
- SLU Artdatabanken, 2023i. *Tumlare (östersjöpopulationen)*. [Online]
Available at: <https://artfakta.se/artbestamning/taxon/phocoena-phocoena-baltic-population--232475>

- SLU Artdatabanken, 2023k. *Vikare*. [Online]
Available at: <https://artfakta.se/naturvard/taxon/pusa-hispida-100104>
- SLU Artdatabanken, 2023. *Öring*. [Online]
Available at: <https://artfakta.se/naturvard/taxon/salmo-trutta-100127>
- Southall, e. a., 2007b. Marine Mammal Noise Exposure Criteria. An excellent review of the current literature on effects of underwater noise on marine mammals and first attempt at defining limits for exposure. *Aquat.Mamm.* 33 (4):411-521.
- Thomas, D. N. o.a., 2017. Life associated with Baltic Sea ice. i: *Biological Oceanography of the Baltic Sea*. Dordrecht: Springer Science+Business Media, pp. 333-357.
- Toivanen, T. & Lehtiniemi, T., 2023. *Lintujen päämuuttoreitit Suomessa*, u.o.: BirdLife Suomi ry.
- Valeur, J. R., 2004. Sediment investigations connected with the building of the Øresund Bridge and Tunnel. *Danish Journal of Geography*, 104(2), p. 12.
- Vasquez, M. o.a., 2021. *EUSeaMap 2021. A European broad-scale seabed habitat map*, u.o.: D1.13 EASME/EMFF/2018/1.3.1.8/Lot2/SI2.810241– EMODnet Thematic Lot n° 2 – Seabed Habitats EUSeaMap 2021 - Technical Report. <https://doi.org/10.13155/83528>.
- Vasquez, o., 2021. *EUSeaMap 2021. A European broad-scale seabed habitat map.*, u.o.: D1.13 EASME/EMFF/2018/1.3.1.8/Lot2/SI2.810241– EMODnet Thematic Lot n° 2 – Seabed Habitats EUSeaMap 2021 - Technical Report..
- Ympäristöministeriö, 2014. *Tuulivoimaloiden melun mallintaminen*, u.o.: Ympäristöhallinnon ohjeita 2.
- Zeller, D. o.a., 2011. The Baltic Sea: Estimates of total fisheries removals 1950–2007. *Fisheries Research*, pp. 356-363.
- Ålands Landskapsregering , 2018. *Den fysiska strukturen på Åland*, u.o.: u.n.
- Ålands landskapsregering, 2023. *Yrkesfiske*. [Online]
Available at: <https://www.regeringen.ax/naringsliv-foretagande/yrkesfiske>

Undersökningsprogram

Ilmatar Offshore AB

Undersökningsprogram för vindkraftparkerna Stormskär- Väderskär och Vågskär

Slutgiltig
2023-06-14

Undersökningsprogram för Stormskär- Väderskär och Vågskär

Undersökningsprogram

Datum 2023-06-14
Utgåva/Status Slutgiltig

Axel Andersson
Uppdragsledare

Teemu Piippolainen /
Ella Wahlbeck
Koordinator

Håkan Lindved
Granskare

Sammanfattning

Ilmatar Offshore AB planerar för utveckling av en vindkraftspark i havet norr om Åland. Inför upprättande av miljökonsekvensbeskrivning behöver fältundersökningar, utredningar, beräkningar och modelleringar utföras som stöd för bedömningarna.

I Tabell 1 sammanfattas vilka undersökningar och modelleringar som föreslås ska ingå i undersökningsprogrammet för vindkraftsparkerna Stormskär – Väderskär och Vågskär. Programmet ska i det här skedet ses som dynamisk eftersom det kan komma att bli justeringar när ny kunskap erhålls i den fortsatta processen. I tabellen framgår huruvida det är modelleringar, fält- eller skrivbordsstudier som ska genomföras. Tabellen ger även en uppskattning om hur lång tid respektive undersökning beräknas ta.

Tabell 1 Planerade undersökningar

Undersökning	Metodik			Total längd, ca
	Fältundersökning	Skrivbordsstudie	Modellering	
Akustisk påverkan	X		x	12 mån
Hydrografi och meteorologi	X			2-3 mån
Sedimentprovtagning	X			2-3 mån
Visualisering			X	2-3 mån
Skuggning			X	2-3 mån
Sedimentprovtagning	X			2-3 mån
Sediment-spridning och sedimentation			X	
Fågel	X	X		Två inventeringar per år
Fisk	X	X		6-12 mån
Marina däggdjur	X	X		12 mån

Undersökning	Metodik			Total längd, ca
	Fält- undersökning	Skrivbords- studie	Modellering	
Yrkesfiske		X		2-3 mån
Bottenfauna och bottenflora	X			2-3 mån
Marin arkeologi	X	X		6 mån
Nautisk riskanalys		X		6 mån
Medborgar- undersökning		X		
Natura 2000		X		

Tabell 2 Pågående eller genomförda undersökningar

Undersökning	Metodik			Total längd, ca
	Fält- undersökning	Skrivbords- studie	Modellering	
Geofysiska och geotekniska undersökninga r	X			2-3 mån

Innehållsförteckning

1.	Beskrivning av projektområden	5
2.	Nulägesbeskrivning.....	6
2.1	Hydrografi.....	6
2.2	Fågel	7
2.3	Fisk	8
2.4	Marina däggdjur.....	12
2.5	Bentisk flora och fauna	17
3.	Planerade fältundersökningar	18
3.1	Akustiska undersökningar	18
3.2	Hydrografi och meteorologi	19
3.3	Sedimentprovtagning.....	20
3.4	Fågel	22
3.5	Fisk	22
3.6	Marina däggdjur.....	24
3.7	Bottenfauna och bottenflora	25
3.8	Marin arkeologi	27
4.	Planerade modelleringar	27
4.1	Akustiska modelleringar	27
4.2	Sedimentspridning och sedimentation.....	29
5.	Övriga undersökningar och studier	30
5.1	Visualisering	30
5.2	Skuggning.....	31
5.3	Nautisk riskanalys	31
5.4	Fisk	32
5.5	Sälar	32
5.6	Yrkesfiske	32
5.7	Medborgarundersökning.....	32
5.8	Natura 2000	32
6.	Pågående undersökningar.....	33
6.1	Geofysiska undersökningar.....	33
7.	Referenser	34

Tabeller

Tabell 1	Planerade undersökningar	1
----------	--------------------------------	---

Tabell 2 Pågående eller genomförda undersökningar	2
Tabell 4: Beskrivning av projektområden	5
Tabell 5: Planerad sedimentprovtagning inom projektområden	21
Tabell 6: Ungefärlig planerad provtagning av bentisk fauna och flora inom projektområdena.....	26

Figurer

Figur 1: Projektområden Stormskär-Väderskär och Vågskär.	6
Figur 2: IBA- och FINIBA-områden.....	8
Figur 3: Potentiella lekområden för sill (HELCOM, 2020).....	9
Figur 4: Potentiella rekryteringsområden för abborre (HELCOM, 2020).....	9
Figur 5: Potentiella uppväxtområden för skrubbskädda (HELCOM, 2020).....	10
Figur 6: Viktiga lekområden för abborre på Åland (Åbo Akademi, 2021).....	10
Figur 7: Viktiga lekområden för gös på Åland (Åbo Akademi, 2021).....	11
Figur 8: Viktiga lekområden för gädda på Åland (Åbo Akademi, 2021).	11
Figur 9: Viktiga lekområden för strömmingen kring Åland (Åbo Akademi, 2021).	12
Figur 10: Gräsälpopulationen i Finland 2022. Skärmdump från luonnonvaratiето.luke.fi (LUKE Suomen Luonnonvarakeskus, 2022).	13
Figur 11: Utbredning av vikaresälpopulatinen i Skärgårdshavet under flygundersökningar 2010, 2011 och 2013. De ljusa röda områdena indikerar uppsamlingsplatser och de mörkare röda områdena kärnuppsamlingsplatser (WWF, 2017)	14
Figur 12: Observationer av tumlare från åren 2000-2023 (Suomen Lajitietokeskus/FinBIF, hämtat 17.3.2023).	15
Figur 13: HELCOM SAMBAH Sannolikhet för upptäckt av tumlare (HELCOM, 2016).	16
Figur 14: HELCOM SAMBAH Sannolikhet för upptäckt av tumlare (HELCOM, 2016).	17
Figur 15: Kartläggningpunkter för marina vegetationsdata i Ålands kustvatten 2005-2020. Det mesta av arbetet har utförts från 2017 och framåt (Åbo Akademi, 2021).	18

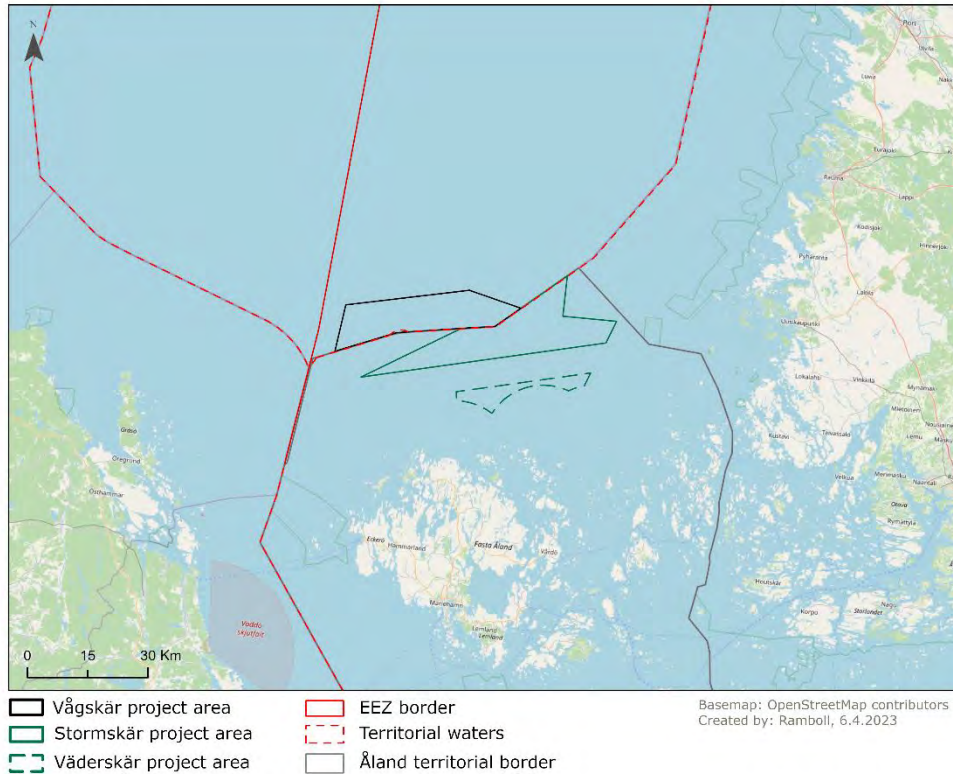
1. Beskrivning av projektområden

Ilmatar Offshore AB planerar för utveckling av vindkraftparker i havet norr om Åland. Innan en miljökonsekvensbeskrivning upprättas behöver fältundersökningar, modelleringar och övriga studier genomföras som stöd för bedömningar.

Beskrivning av projektområdena presenteras i tabellen och figuren nedan.

Tabell 3: Beskrivning av projektområden

Projektområde	Plats	Area (km ²)	Vattendjup (m)
Väderskär	Territorialvatten inom landskapet Åland	96	10-70
Stormskär	Territorialvatten inom landskapet Åland	475	15-88
Vågskär	Finlands exklusiva ekonomiska zon	367	25-95
Totalt:		938	-

Project areas

Figur 1: Projektområden Stormskär-Väderskär och Vågskär.

2. Nulägesbeskrivning

2.1 Hydrografi

2.1.1 Batymetri

Traficom tillhandahåller på begäran djupmättningsdata i rasterformat. Uppgifterna tillhandahålls som en 10 x 10 km rutnätbaserad genomsnittlig ytmödel, med en rumslig upplösning på 2 x 2 meter. Dataområdet täcker Finlands exklusiva ekonomiska zon.

Det europeiska nätverket för marina observationer och data (EMODnet) tillhandahåller öppna batymetriska data med hög upplösning för hela Östersjöregionen.

2.1.2 Vattnets egenskaper

Öppna källdata för de finska vattnen kan erhållas från databaser HERTTA. Tjänsten tillhandahåller information om vattenresurser, ytvattenstatus, grundvatten, biota, miljöbelastning och markanvändning samt rumsliga data relaterade till miljön. Datasetet inkluderar data som erhållits från mätpunkter i åländska vatten.

SYKE tillhandahåller modellerade data om havsvattnets salthalt, temperatur nära botten och secchi-djup som en del av VELMU-programmet (Finlands investeringsprogram för den marina undervattensmiljön). Uppgifterna kan begäras av SYKE, och dataområdet täcker Ålands vatten.

Datasetet för ytvattnets salinitet är en rasterformad data som beskriver modellerad PSU (Practical Salinity Unit) med en upplösning på 20 meter. De data som används i modellen är från åren 2004-2015.

Secchi-djupet är ett rasterformat dataset som beskriver ljusdämningen i vattenpelaren med en upplösning på 300 meter i genomsnitt från veckovisa medianvärden för perioden juni-augusti 2003-2011.

Temperatur nära botten är data i rasterformat som beskriver modellerade temperaturer nära botten (1 meter från havsbotten) med en upplösning på 20 meter. Data för modellen är från åren 2003-2013.

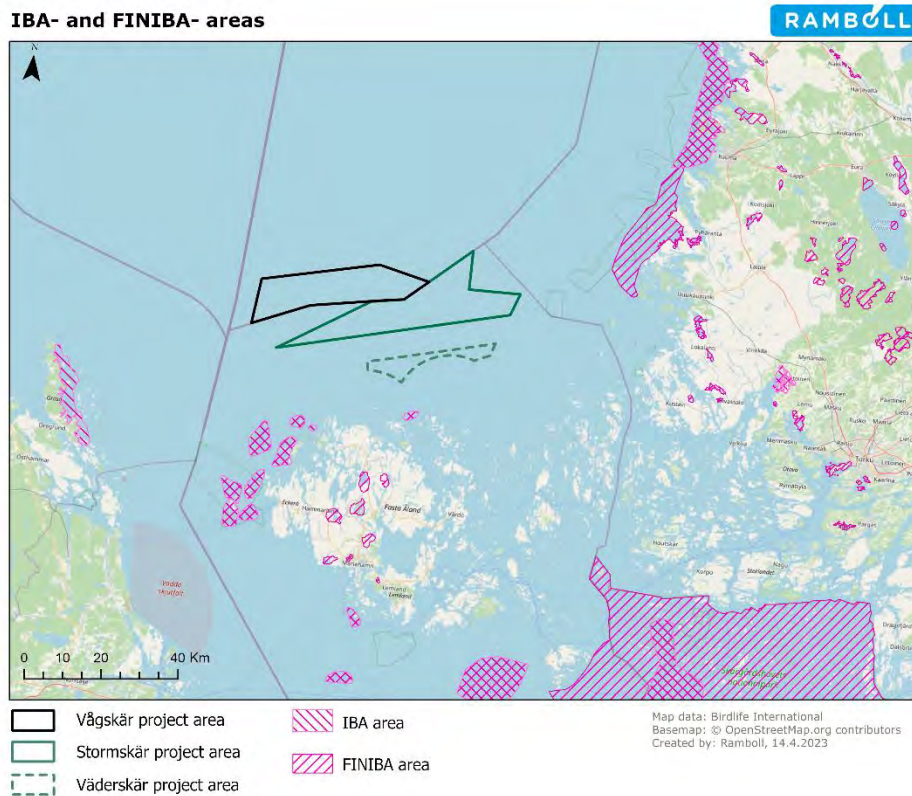
Data kring undervattensbuller kan hämtas från BIAS-programmet (Baltic Sea Information on the Acoustic Soundscape). Data finns tillgängliga från ICES Continuous underatwer noise data portal.

2.2

Fågel

BirdLife Finland har producerat rapporter om de viktigaste flyttstråken för fåglar i Finland, inklusive Åland. Undersökningarna är baserade på fågelobservationer som gjorts av fågelskådare och flyttfågelexperter. Den senaste rapporten publicerades 2023 (BirdLife Suomi, 2023).

BirdLife Finland tillhandahåller också rumsliga data om internationellt viktiga fågelområden (IBA) och nationellt viktiga fågelområden (FINIBA).

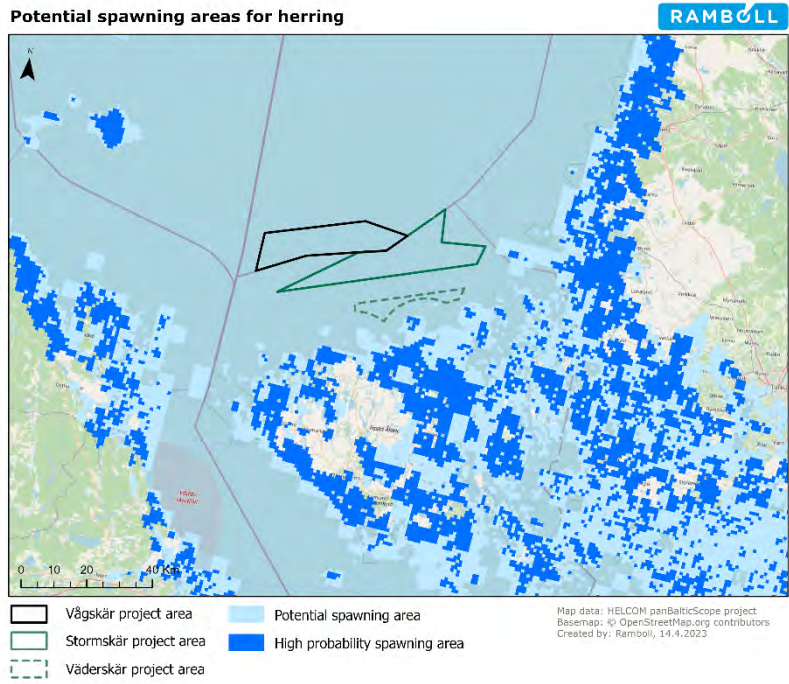
Figur 2: IBA- och FINIBA-områden

2.3

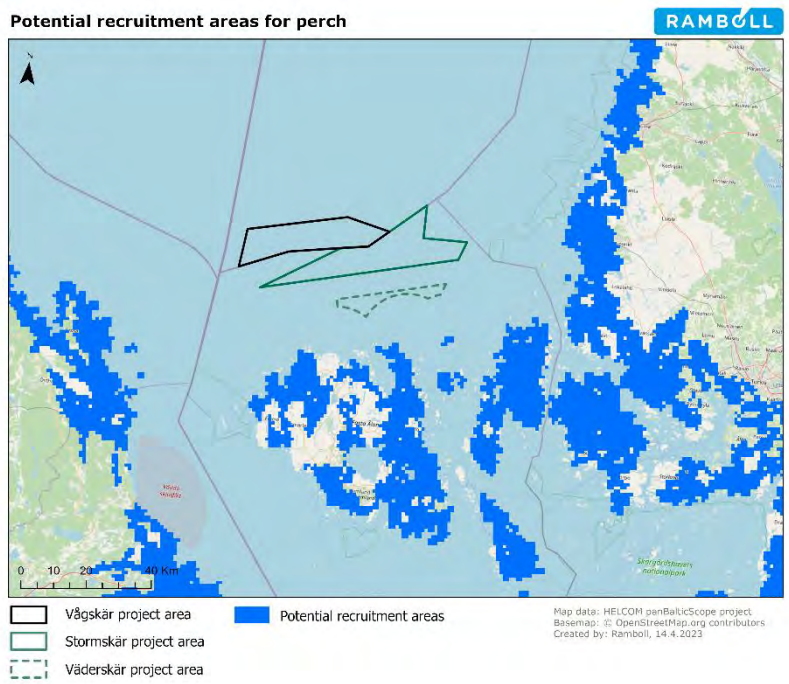
Fisk

HELCOM tillhandahåller modellerade rumsliga data om potentiella lek-, uppväxt- och rekryteringsområden för fisk i Östersjön. Datasetet inkluderar potentiella lekområden för torsk, östersjöflundra, europeisk flundra, sill och vassbuk, potentiella uppväxtområden för flundra och potentiella rekryteringsområden för abborre och gös.

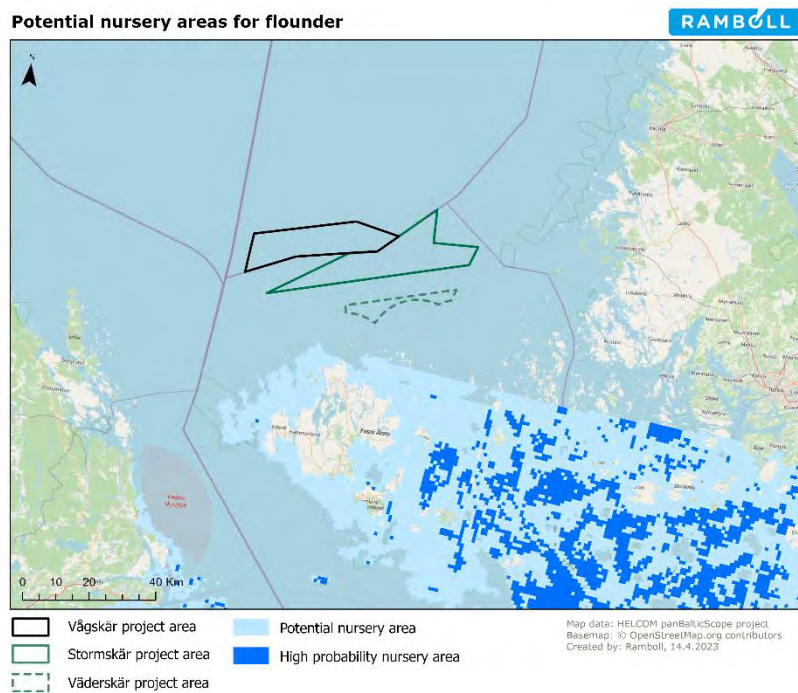
Uppgifterna visar på potentiella lekområden för sill, potentiella rekryteringsområden för abborre och potentiella uppväxtområden för skrubbskädda i närheten av projektområdena.

Figur 3: Potentiella lekogränder för sill (HELCOM, 2020).

Figur 4: Potentiella rekryteringsområden för abborre (HELCOM, 2020).

Figur 5: Potentiella uppväxtområden för skrubbskädda (HELCOM, 2020)

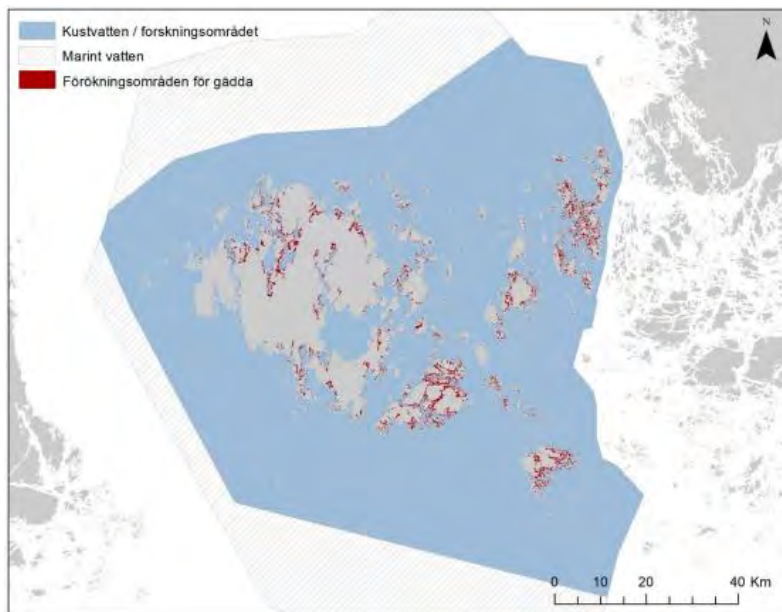
Viktiga områden för fisk runt Åland har kartlagt och modellerats som en del av ÅlandSeaMap-projektet (2019-2023). Datasetet inkluderar viktiga lekogränder för de ekonomiskt viktiga arterna abborre, gös, gädda och strömming. Dessa täcker territorialvattnet inom landskapet Åland (Åbo Akademi, 2021).

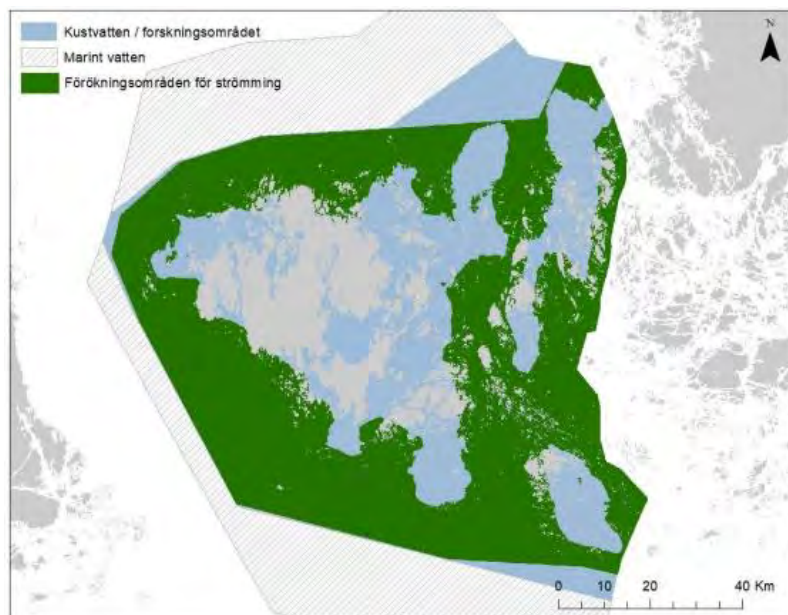
Figur 6: Viktiga lekogränder för abborre på Åland (Åbo Akademi, 2021).

Figur 7: Viktiga lekområden för gös på Åland (Åbo Akademi, 2021).

Figur 8: Viktiga lekområden för gädda på Åland (Åbo Akademi, 2021).

Figur 9: Viktiga lekområden för strömningen kring Åland (Åbo Akademi, 2021).

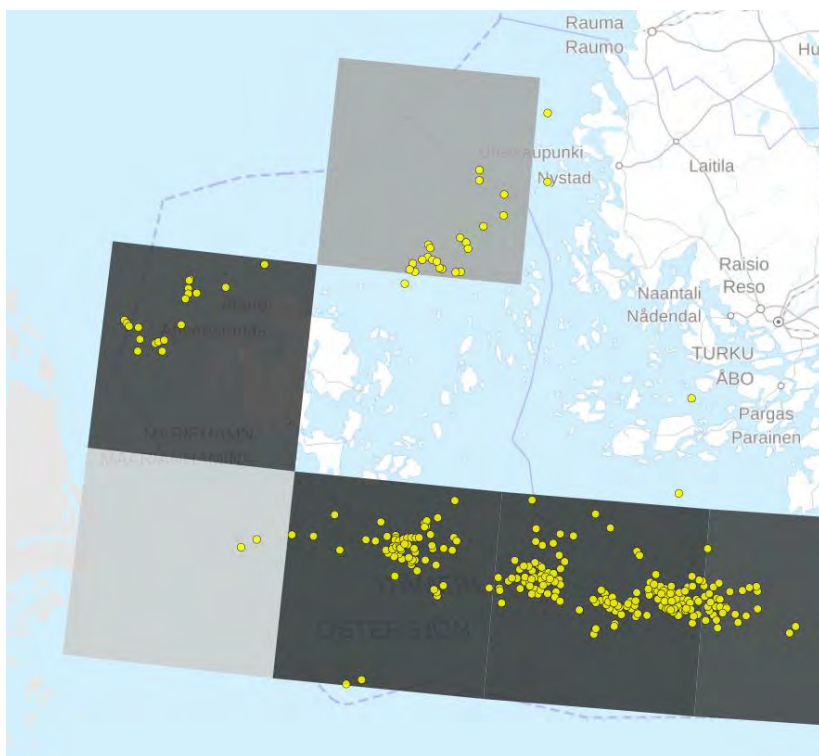
2.4 Marina däggdjur

2.4.1 Sälar

Luke (Naturresursinstitutet) har systematiskt övervakat gråsälspopulationen i Finland sedan 2000 och ringmärkt sälar sedan 1988.

Gråsälarna räknas under fällningssäsongen i maj-juni. Områdena flygs över 2-3 gånger och antalet sälar räknas från fotografier. Den räkning som ger det högsta antalet individer används för populationsuppskattning. Populationens storlek och utbredning visas för våren, men under andra tider på året kan antalet och utbredningen i olika havsområden skilja sig åt.

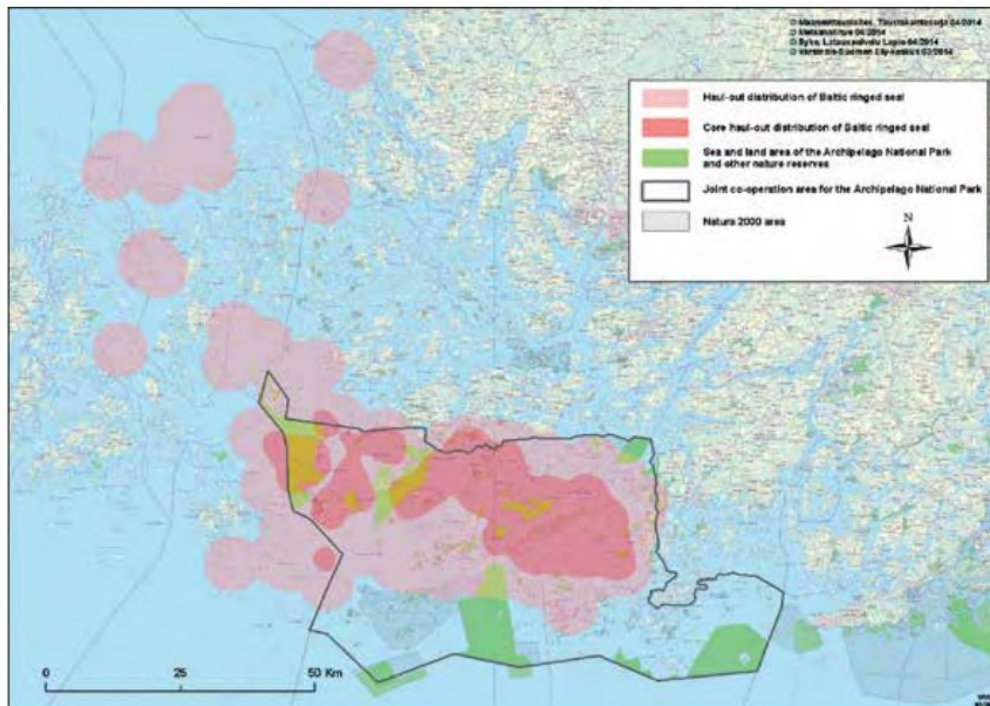
Övervakningen av ringsälar (vikare) baseras på stickprov. De ringsälar som observeras på de räkningslinjer som flygs med jämna mellanrum utgör ett stickprov, som multipliceras till en population för hela området.

Figur 10: Gräsälspopulationen i Finland 2022. Skärmdump från luonnonvaratiето.luke.fi (LUKE Suomen Luonnonvarakeskus, 2022).

Kartan ovan visar storleken på gräsälspopulationen i det finska havsområdet under vårens fällningssäsong med en upplösning på 50 x 50 km inom ICES-rutor. Den ljusaste färgen representerar mindre värden och den mörkare större värden. Det värde som tilldelas en ruta är genomsnittet av räkningarna under det året för varje ruta. De mest etablerade observationsplatserna är markerade med cirklar på kartan.

Observationer av vikare har också kartlagts som en del av WWF:s rapport under 2010-2013 (WWF, 2017).

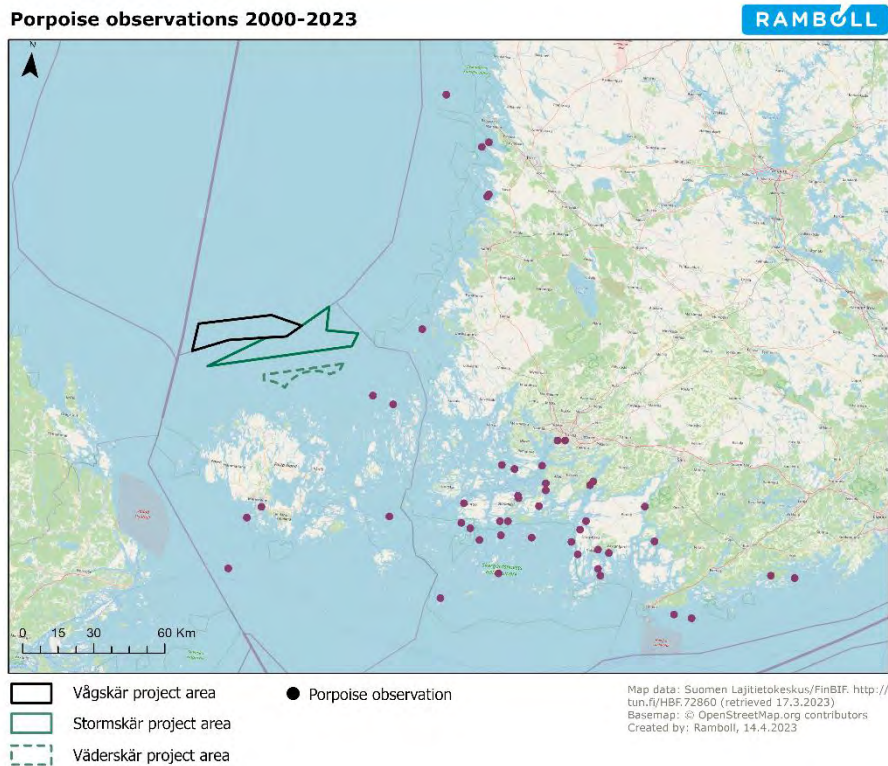
Figur 11: Utbredning av vikaresälpopulatinen i Skärgårdshavet under flygundersökningar 2010, 2011 och 2013. De ljusa röda områdena indikerar uppsamlingsplatser och de mörkare röda områdena kärnuppsamlingsplatser (WWF, 2017)

2.4.2

Tumlare

Förekomsten av tumlare i Finlands territorialvatten övervakas med akustiska metoder i norra Östersjön och Ålands hav, där arten förekommer regelbundet. Övervakningen utförs av Åbo universitet. Uppgifterna kompletteras med observationer av allmänheten.

Observationer av tumlare i Östersjön samlas in och sammanställs på Laji.fi. Databasen innehåller observationer från många finska artdatabaser. Observationerna kommer från enskilda hobbyister, medborgarforskningsprojekt, myndigheter och vetenskapligt arbete.

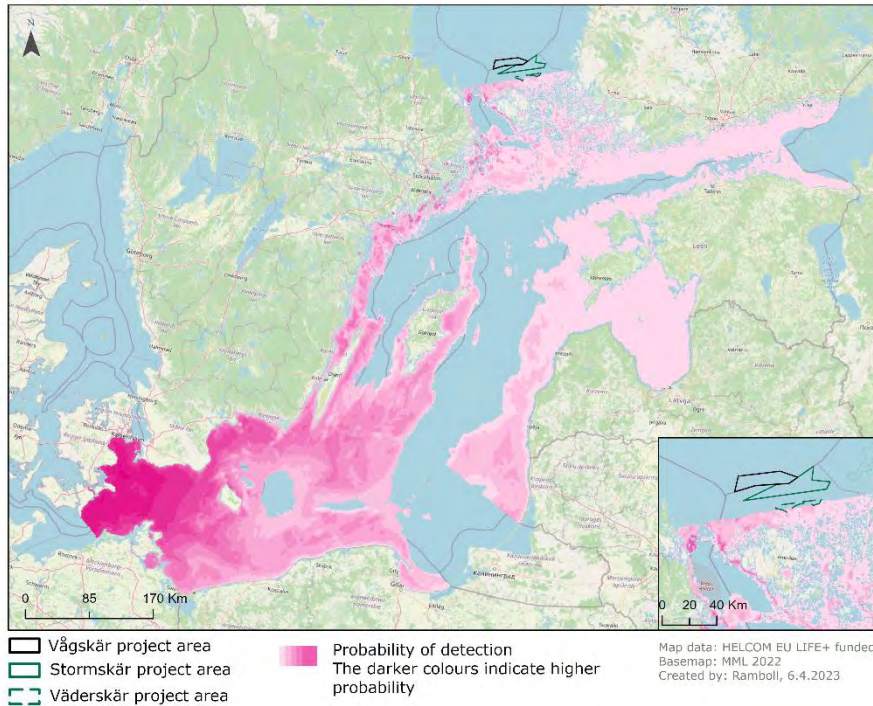

Figur 12: Observationer av tumlare från åren 2000-2023 (Suomen Lajitietokeskus/FinBIF, hämtat 17.3.2023).

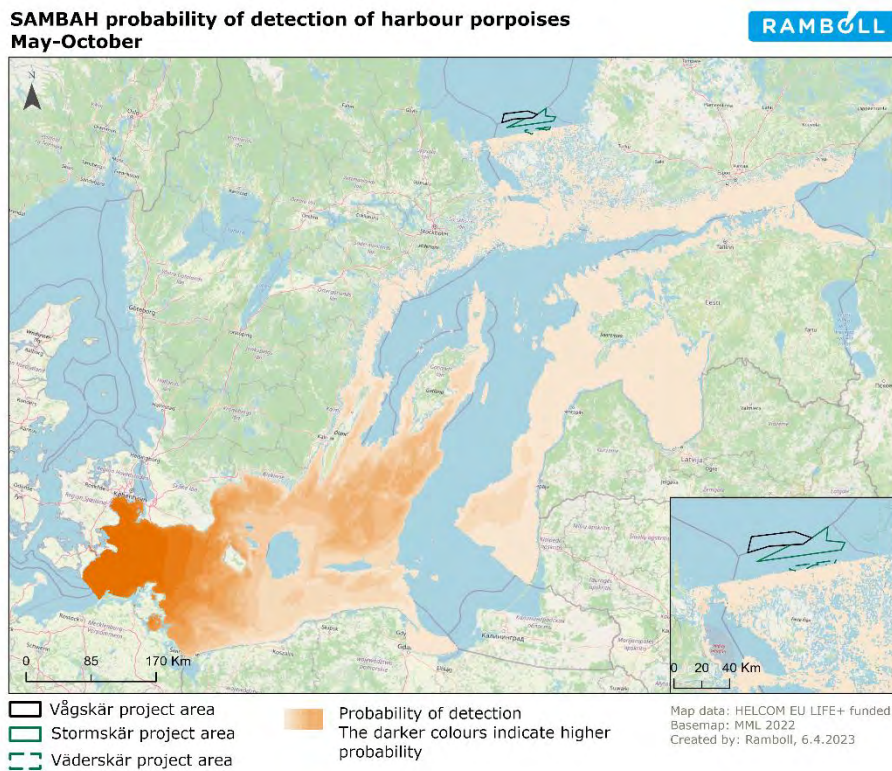
SAMBAH-projektet har kartlagt tumlarpopulationen i Östersjön från 2010-2015. Cirka 300 akustiska monitorer installerades från norra Åland till de danska sunden (se Figur 13 och Figur 14). En preliminär uppskattning av storleken på den reproducerande populationen av tumlare i Östersjöns huvudbassäng är cirka 450 individer (Ympäristöministeriö, 2016). Baserat på akustiska observationer var tumlare vanligast i Danmark, Tyskland och södra Sverige.

HELCOM tillhandahåller rumsliga data om sannolikheten för upptäckt av tumlare i Östersjön för maj-oktober och november-april. Sannolikheten för upptäckt baseras på modellering. Studieområdet slutar norr om Åland.

**SAMBAH probability of detection of harbour porpoises
November-April**

Figur 13: HELCOM SAMBAH Sannolikhet för upptäckt av tumlare (HELCOM, 2016).

Figur 14: HELCOM SAMBAH Sannolikhet för upptäckt av tumlare (HELCOM, 2016).

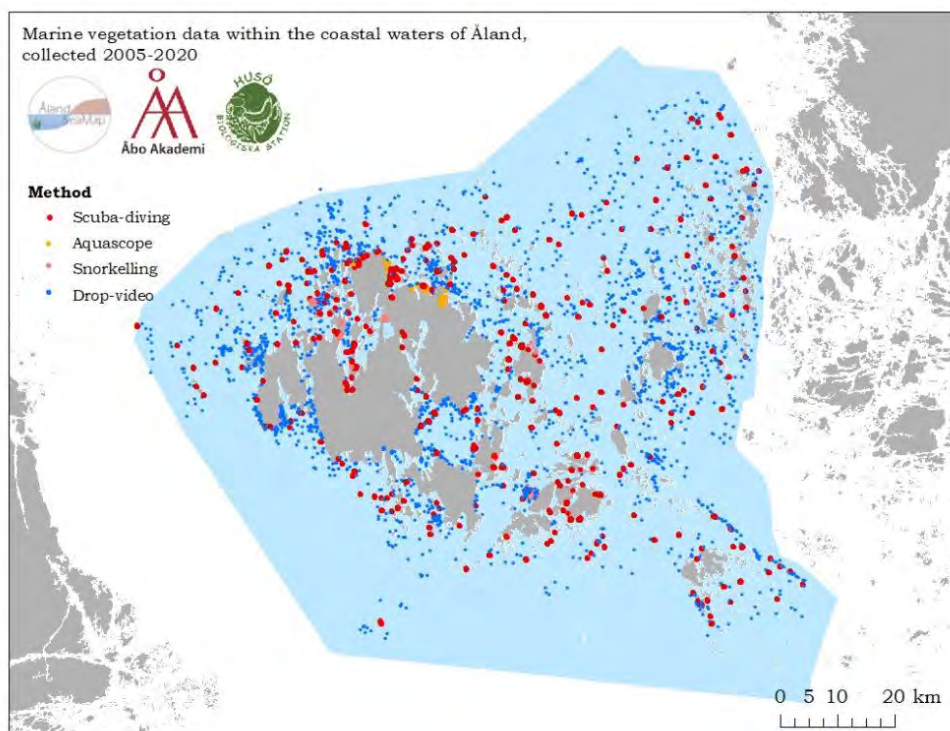
2.5

Bentisk flora och fauna

Bentosobservationer har samlats in under VELMU-programmet (det finska inventeringsprogrammet för den marina undervattensmiljön) från 2004. Uppgifterna kan hämtas från den nationella bentosdatabasen POHJE. Uppgifterna täcker inte Ålands regionala vatten.

VELMU-datauppsättningen för artobservationer omfattar observationer som samlats in under VELMU-programmet, Ålands marina vegetationsdata från åren 2002-2015 och artobservationer från Ålands marina kartering 2017-2018. Uppgifterna finns tillgängliga på www.paikkatieto.ymparisto.fi/velmu.

Åbo Akademi har systematiskt kartlagt undervattensmiljön runt Åland som en del av projektet ÅlandSeaMap (2019-2023). De marina inventeringarna täcker Ålands kustvatten. Sammanfattningar av data har publicerats under 2021 (Åbo Akademi, 2021).

Figur 15: Kartläggningpunkter för marina vegetationsdata i Ålands kustvatten 2005-2020. Det mesta av arbetet har utförts från 2017 och framåt (Åbo Akademi, 2021).

3. Planerade fältundersökningar

3.1 Akustiska undersökningar

3.1.1 Målsättning

Data kring undervattensbuller är i allmänheten knapphändig. För kommande MKB är det en viktig aspekt att få lokal information om bakgrunds nivåerna. Bakgrunds bullernivåerna kommer att användas i modellering för att bedöma bullrets påverkan på marina däggdjur och fisk. En fältundersökning av undervattenbuller på plats kommer att utföras runt de planerade havsbaserade vindkraftparkerna.

En modellering av luftburet buller utförs också för att säkerställa att bullret från vindkraftparken under bygg- och driftsfasen inte är störande för närboende. Modelleringen kan utföras oberoende av tid på dygnet (se vidare under avsnitt 4.1).

3.1.2 Metodik

3.1.2.1 *Hydrofon*

Statiska hydrofoner (förtöjda system) planeras att användas för att undersöka nuvarande bullersituation i området. På grund av undersökningens varaktighet är bottenmonterade statiska hydrofoner att föredra framför utplacering på ytan för att minimera påverkan från vågor och störning från fartyg.

De hydrofoner som planeras för undersökningen kommer att vara autonoma inspelare med data tillgängliga periodvis efter inhämning. Systemet kommer antingen att använda ett akustiskt utlösningssystem eller en ytboj som sätts ut från ett ankare på havsbotten. Vilket system som väljs beror på platsen och sannolikheten för störningar från framförallt fiskefartyg.

Den planerade utplaceringen av hydrofoner är minst två per projektområde för en varaktighet på ett år. En observationsperiod på ett år är att föredra för att få en bra statistik översikt över det nuvarande omgivningsbullret. Ett par hydrofoner ska placeras i mitten av den planerade vindkraftparken och ett annat par på antingen ett avstånd där det ljud som genereras under anläggning eller drigt kan ha en betydande påverkan på marina arter, eller ett fast avstånd på 4 km från platsen (när de förväntade påverkansområdena är mindre än 4 km), helst i riktningen mot känsliga områden för miljöpåverkan (De Jong, Ainslie, & Blacquiére, 2011). I de relativt grunda vattnen i projektområdet bör hydrofonerna placeras i den nedre halvan av vattenpelaren, med en hydrofon på $\frac{1}{2}$ och en annan på $\frac{3}{4}$ av det totala djupet (De Jong, Ainslie, & Blacquiére, 2011). Hydrofonerna och C-/F-pods (se avsnitt 2.4) bör kunna placeras ut samtidigt.

3.2 Hydrografi och meteorologi

3.2.1 Målsättning

Förståelsen av rådande lokala flödesegenskaper och vattenskiktningssstrukturer är av betydelse vid bedömning av effekterna av havsbaserad vindkraft under såväl anläggnings- som driftsfasen. Lokala hydrologiska och meteorologiska förhållanden används som grund för design och för modellering av t.ex. sedimentspridning.

Undersökningar av påverkan och konsekvenser av havsbaserad vindkraft på strömmar kräver studier för att bestämma vindhastighet och riktning, vattenströmmar och våghöjder. Undersökningarna är värdefulla som underlag för riskbedömningar, särskilt när det gäller fartygens riktning i händelse av ett strömavbrott eller oljeutsläpp. Våghöjdsdata kommer också att vara användbart som design- och konstruktionsdata.

3.2.2 Metodik

Huvudsyftet med undersökningen är att tillhandahålla information för den tekniska utformningen av parken. Undersökningen föreslås genomföras under året, helst flera gånger, för att inkludera så stora variationer i väder som möjligt.

Undersökningen kommer att kräva ett förtöjt system för att samla in de önskade uppgifterna. Fördelen med att använda ett förtöjt system är möjligheten att kombinera flera sensorer på samma system, inklusive hydrofoner (se avsnitt 3.1.2). Eftersom det finns olika metoder och system för att mäta de nödvändiga parametrarna, kommer endast de önskade parametrarna att presenteras. Parametrar som behöver studeras inkluderar men är inte begränsade till: vind, lufttemperatur, sjögångsmätningar, strömmar och vattenkvalitetsmätningar (så som temperatur, salthalt och turbiditet).

Förtöjningssystemet måste utformas för att klara lokala förhållanden och i enlighet med lokala bestämmelser. Utformningen kommer därför att göras av kvalificerade experter i dialog med den underleverantör som ska installera systemet. Eftersom de meteorologiska förhållandena förväntas vara likartade i de olika områden, planeras endast ett system att installeras under ett år.

För att mäta bottenströmmar kan ett bottenförankrat mätsystem användas. Dessa system är tillfälligt förankrade till botten och är utrustade för att mäta strömmar och vattenkvalitetsparametrar. På djupare platser bör dessa *in situ*-mätningar göras på ett djup av 2, 5 och 15 meter över havsbotten.

3.3 Sedimentprovtagning

3.3.1 Målsättning

Syftet med baslinjeundersökningen av sediment är att kartlägga de fysiska och kemiska egenskaperna hos ytsedimenten i området. Baslinjedata för sediment kan också användas för modellering av sedimentspridning och eventuella föroreningar i samband med anläggningsarbeten och dumpning av muddrade massor.

Undersökningen kommer också att ge information om förhållandena för bentisk flora och fauna i området. Antalet provpunkter kommer att bestämmas efter att de geofysiska undersökningarna blivit utvärderade. Kontaminering förväntas vara betydande endast i ackumulationsområden.

3.3.2 Metodik

Sedimentprovtagning planeras för att undersöka graden av föroreningar i sedimenten. Provtagningen utförs bäst under vår/sommar när väderförhållandena är som bäst. Sedimentprovtagningen kommer att utföras enligt beskrivningen nedan.

Provtagningen kommer att ske med hjälp av en Gemax-provtagare. Denna metodik möjliggör en djupare penetration i sedimenten. Metoden är beroende av sedimentförhållandena på platsen och provtagningen kan inte genomföras om havsbotten består av hårt substrat. De prover som tas kommer att samlas in som ett samlingsprov och inte delas. Sediment som kan komma att resuspenderas från anläggningsarbeten kommer att vara upp till en meter djupt, och ett samlingsstest

för föroreningar anses vara tillräckligt för syftet med MKB:n. Mängden prov måste vara tillräckligt för laboratorieanalys.

I områden där sedimenten är för hårda kommer en Van Veen-provtagare att användas. Proverna kommer då endast att representera ytskiktet och endast ett prov per provpunkt kommer att levereras för analys.

3.3.2.1

Analys

Följande parametrar skall undersökas:

- Fysisk
 - Torrsubstans
 - Loss on ignition (LOI)
 - Kornstorlek och kornfördelning
 - Syresättningsdjup
- Kemisk
 - TOC
 - Total N
 - Total P
 - Metaller (arsenik, kobolt, kadmium, koppar, kvicksilver, krom, bly, nickel, zink, aluminium)
 - PAH:er
 - PCB:er
 - Mikroplaster
 - Organiska tennföreningar
 - Dioxiner och furaner
 - Petroleumkolväten C10-C40

För varje sedimentprov som tas ska ett foto inkluderas och en beskrivning av provets färg och lukt.

3.3.2.2

Provtagning av sediment

Planerad provtagning inom projektområdena presenteras i tabellen nedan. Provtagningsdensiteten kommer att vara ca 1 prov per 20-40 km². På grund av Väderskärs mindre storlek kommer fler prover att tas här för att få en representativ provtagning. Den mindre provtagningsdensiteten för Stormskär och Vågskär bedöms vara tillräcklig för att bestämma sedimentens kvalitet och egenskaper.

Tabell 4: Planerad sedimentprovtagning inom projektområden

Projektområde	Ungefärligt antal prover
Väderskär	5 prover
Stormskär	15 prover
Vågskär	10 prover
Totalt:	30 prover

3.4 Fågel

3.4.1 Målsättning

En stor del av den nordiska fågelfaunan består av flyttfåglar och dessa måste genomföra sina resor så snabbt, säkert och effektivt som möjligt. Därför följer många arter land eller kustlinjer så långt det går och undviker att flyga långa sträckor över öppet hav.

Vattenområden fungerar också som rast-, födosök- och övervintringsplatser för sjöfågel. Dessa vattenområden finns företrädesvis på utsjöbankar men även andra vattenområden kan utnyttjas. Vindkraftverken utgör en påverkan på fåglar med avseende på kollisionsrisk, undvikande etc.

3.4.2 Metodik

För att avgöra om ett område används av fåglar under flytten eller ruggningen, som rastplats, för födosök eller övervintring måste undersökningar genomföras. Flyttfåglar kan undersökas genom att räkna fåglar från land eller från en båt. Rastande, födosökande och övervintrande fåglar undersöks företrädesvis genom flygstudier, men kan också genomföras från en båt.

Undersökningarna planeras att genomföras under våren, sommaren, hösten och vintern. Vårundersökningarna bör genomföras i början av fågelflytten (mar-maj). Sommarundersökningarna bör genomföras under häckningsperioden juni-augusti. Höstundersökningarna för flyttfåglar bör genomföras under hela september till slutet av oktober. De exakta tidsperioderna för undersökningarna bör bestämmas efter samråd med lokalbefolkningen.

Laserkikare är föredragen utrustning för att övervaka flyttfåglar från båtar och från land. Dessa kikare ger information om fågelns position, riktning, kurs och höjd. Undersökningsfrekvensen bör vara 7 dagar/månad under de huvudsakliga flyttperioderna. Minst 50 undersökningdagar bör registreras.

Undersökningar av födosökande, ruggande, övervintrande och rastande fåglar bör vara fartygsbaserade. Transekter under undersökningarna bör täcka minst 10% av den planerade vindkraftsparken. Rastande fåglar på vatten kan vara svåra att upptäcka från båt. För att komplettera dessa undersökningar kan även digitala flygbaserade undersökningar genomföras. Flygundersökningarna genomförs genom att fåglar filmas från luften i transekter och sedan räknas de rastande fåglarna. Det krävs 8-10 flygplansundersökningar under ett år.

3.5 Fisk

3.5.1 Målsättning

För miljökonsekvensbeskrivningen behövs ett underlag för bedömning av betydelsen av området som leklokal, uppväxtområde och uppehållsområde för fisk.

Lek- och rekryteringsområden är särskilt viktiga platser eftersom dessa kan påverkas negativt av uppförandet av en vindkraftpark. Insamlingen av information om fisk bör fokusera på de platser och perioder där lek sker, och att studera områdets betydelse som uppväxtområde för lax. För att bedöma påverkan på vandrande lekfisk och för att planera lämpliga skyddsåtgärder kommer provtagningen också att genomföras för att fastställa vilka fiskar som finns inom området och under vilka tider på året.

3.5.2 Metodik

3.5.2.1 *eDNA*

För att undersöka de potentiella lekområdena i närheten kan eDNA-provtagning utföras under lekperioderna. eDNA-provtagningen kan också användas för att undersöka potentiell vandrande lekfisk inom projektområdena. eDNA ger en indikation om vilka arter som finns i områdena men ger inte information om längd- eller könsfördelning. Provtagningen kan också ge en indikation om biomassa/abundans av en population i förhållande till mängden eDNA som samlats in.

eDNA (environmental DNA) provtagning genomförs genom inhämtning av vattenprover. Provtagningen bör ske en gång under försommaren och en gång under hösten, med ca. 20 vattenprover från Vågskär, 50 från Stormskär och 6 från Väderskär under varje exkursion. Vid varje provtagning ska 3 replikat tas. På grund av variationerna i ekologi, miljöfaktorer och biologiska faktorer bör både provtagningsplatserna och provtagningsdjupet varieras för att ta hänsyn till olika miljöer.

Olika vattenparametrar mäts under provtagningen, t.ex. temperatur och pH då dessa påverkar livslängden på eDNA i vatten. Vattnet samlas in i ett sterilt provtagningskärl av certifierade provtagare. Negativa och positiva kontroller läggs in vid alla kritiska steg för att säkerställa slutresultatet. Vattnet filtreras sedan på plats genom speciella filter som sedan fixeras i konserveringsvätska för att bevara DNA-partiklarnas struktur.

Proven transporteras sedan till certifierat laboratorium för utvinning av DNA. Metabarcoding används sedan för att få reda på vilka arter som finns i varje prov. Markörer för flertalet artspecifika DNA-sekvenser används och mängden prov-DNA förstärks med hjälp av PCR.

3.5.2.2 *Juvenila fiskar*

På grund av närheten till potentiella lekområden för ekonomiskt viktiga fiskar (se avsnitt 2.3), planeras en provtagning av juvenila fiskar med hjälp av Gulf Olympia-fiskeanordningen.

Gulf Olympia är ett par nätfiskeredskap som är fästa vid båtens för, där näten är fästa vid en plåtkon på ett djup av ca. 0,5 och 1 meter längs båtens sidor. Syftet med undersökningen är att bekräfta eller förkasta de potentiella lekplatserna.

De undersökta områdena kommer att väljas utifrån den potentiella radien för påverkan på juvenil fisk/larver. Tröskelvärde för dödlig skada uppskattas till 207 dB (Peak) eller 210 dB (SEL_{cum}) för larver. Utan ljuddämpande åtgärder är de beräknade ljudkällnivåerna från pålningen 237 dB (Peak) eller 217 dB (SEL (1sec)). Ett radiellt avstånd på 6 km från de planerade vindkraftparkerna har valts som riktlinje.

Alla potentiella lekområden enligt avsnitt 2.3 som överlappar med 6 km buffertzonen kommer att undersökas. Undersökningarna kommer att utföras i transekter om 500 meter vardera med ett avstånd på 1-2 km mellan varje transekt. Undersökningarna kommer att genomföras under maj och juni, för totalt 4 undersökningar i varje transekt.

3.6 Marina däggdjur

3.6.1 Målsättning

En inventering av marina däggdjur planeras att utföras. De planerade vindkraftsparkerna ligger på ett djupare område, men ett av projektområden är beläget ca. 6 km från närmaste ö, vilket kan innebära att området användas som födosöksområde av säl. Sälundersökningen kommer att genomföras som en skrivbordsstudie, se avsnitt 5.3.

Inom området finns även ett par obekräftade observationer av tumlare, och det finns en liten möjlighet att tumlare besöker området.

De insamlade uppgifterna är viktiga för konsekvensbedömningen. Däggdjur som sälar och tumlare är känsliga för höga nivåer av undervattensbuller under anläggningsfasen och kan därmed påverkas.

3.6.2 Metodik

3.6.2.1 *Tumlare*

Undersökningar för tumlarförekomst utförs med hjälp av flera klickdetektorer. Klickdetektorerna (så kallade C- och F-pods) fångar upp de klick-ljud som tumlarna använder när de ekolokaliserar för att till exempel jaga eller orientera sig. Om tumlare finns i området kommer klickdetektorerna då att fånga upp deras klickljud.

Detektorerna är bottenförankrade och lämnas i vattnet i ett års tid för att veta om och i så fall när tumlarna använder sig av området. Eftersom antalet tumlare som kan komma att detekteras är lågt, kommer övervakningen inte att kunna ge någon statistik om tumlare. Syftet med undersökningen är att upptäcka eventuella tumlare och att fastställa vilka områden som eventuellt används av arten.

De finska nationella stationerna för detektering av tumlare är belägna med ett avstånd på 8-15 km mellan varje station. Det är därför tillräckligt med cirka 10 km mellan varje station i den planerade undersökningen, för totalt 12-13 C- eller F-pods inom de planerade vindkraftparkerna. Stationerna kommer att placeras ut på olika djup och på olika avstånd från farleden. Fyra stationer kommer att placeras inom Vågskär, två inom Våderskär och resten inom Stormskär. Systemet kommer att förtöjas i enlighet med tillverkarens rekommendationer.

3.7 Bottenfauna och bottenflora

3.7.1 Målsättning

Syftet med baslinjeundersökningen är att undersöka och fastställa den biota som finns inom influensområdet. Resultaten från undersökningen tillsammans med till exempel resultaten från den fysiska och kemiska analysen av havsbotten kommer att användas för att beskriva nuvarande biologiska baslinjestatusen för havsbotten. För att undersöka detta bör studien baseras på detaljerade undersökningar av de delar av projektområdet som påverkas under anläggningsfasen.

3.7.2 Metodik

3.7.2.1 *Bottenhugg*

För att undersöka bottenfauna kommer bottenprover att tas inom områden med ackumulationsbotten/mjuk botten. Undersökningarna ska helst genomföras under försommaren. Stationerna kommer att fördelas slumpmässigt efter mjukbottenarnas habitatstrukturer baserat på resultaten från de geofysiska undersökningarna. På varje plats kommer både ler- och gyttjebottnar att provtas. Antalet prover har fastställts baserat på variationerna och homogeniteten i bottenstrukturerna från de geofysiska undersökningarna. På grund av närheten mellan Vågskär och Stormskär föreslås lika många provtagningsplatser inom båda områden.

I enlighet med HELCOM:s riktlinjer och den tyska standarden för undersökningar (BSH, 2013) kommer en 0,1 m² Van Veen-provtagare att användas. Två prover kommer att tas på varje plats. Proverna sikts med en maskstorlek på 1000 µm och 500 µm och proverna konserveras sedan i 70% etanol.

Resultaten kommer att presenteras enligt följande:

- Totalt antal individer per område/antalet individer per art och område (art tabell).
- Total biomassa per område/biomassa per art och område.
- Dominansstrukturer (relaterad till antal individer och biomassa)
- Förekomst och utbredning av rödlistade arter
- Utvärdering enligt BACI-design med lämpliga statistiska metoder.

3.7.2.2 Videoinventering

Områden utan ackumulationsbotten eller havsbottnar med blandade sediment kan inte provtas ordentligt med bottenhugg. Dessa områden omfattar även platser där bottenhugg inte kan genomföras (dvs. hård botten). Antalet prover har fastställts baserat på variationerna och homogeniteten i bottenstrukturerna från de geofysiska undersökningarna. Provtagningspunkterna kommer att fördelas slumpmässigt efter habitatstrukturerna baserat på resultaten från de geofysiska undersökningarna och det bedömda djupet för den fotiska zonen, se nedan.

Videoundersökningarna utförs för att identifiera arter av flora och fauna i områden där provtagning inte kan utföras. Den ekologiska statusen för närliggande vatten (Ålands landskapsregering) bestämmer secchi-djupet inom området till högst 6,2 m i enlighet med referensvärdena (Ålands Landskapsregering, 2016). Den fotiska zonen inom området bedöms vara två gånger secchi-djupet i enlighet med definitionen från HELCOM (HELCOM, 2023). Undersökningsplatser för bentisk flora kommer därför att distribueras till platser med ett vattendjup på högst 20 meter baserat på de geofysiska undersökningsdata.

3.7.2.3 Provtagning

Planerad provtagning inom projektområdena presenteras i tabellen nedan. Observera att två prover kommer att tas på varje plats. Antalet prover i varje projektområde varierar på grund av havsbottnens variationer. På grund av bristen på batymetridata från Vågskär planeras en större provtagningsdensitet för området som en försiktighetsåtgärd.

Tabell 5: Ungefärlig planerad provtagning av bentisk fauna och flora inom projektområdena.

Projektområde	Antal provtagningsplatser	Antal videoprovpunkter
Väderskär	12 (6 lera + 6 gyttja)	6
Stormskär	22 (11 lera + 11 gyttja)	11
Vågskär	22 (11 lera + 11 gyttja)	11
Totalt:	56	28

3.8 Marin arkeologi

3.8.1 Målsättning

Undersökningar planeras för marin arkeologi. Syftet är att få ett underlag för bedömning av eventuell förekomst av arkeologiska lämningar, huvudsakligen vrak. Hela vindkraftsområdet kommer att undersökas, då det är bristfälligt undersökt tidigare. Syftet med undersökningen är att kartlägga området för eventuella arkeologiska fynd och därmed undvika att dessa skadas vid anläggandet av vindkraftparkerna eller vid kabeldragningar.

3.8.2 Metodik

Undersökningen sker genom tolkning av geofysiska data med avseende på kulturhistoriska lämningar. Detta kommer att ske genom en undersökning av Side Scan Sonar och/eller MBES data där dessa tolkas enligt de undersökningar som utförts av bolaget. I vissa fall kan mer detaljerade undersökningar i form av visuell verifiering behöva utföras med hjälp av filmkameror och/eller ROV

4. Planerade modelleringar

4.1 Akustiska modelleringar

4.1.1 Metodik

4.1.1.1 *Modellering av undervattensbuller*

En undervattensljudspridningsmodell kommer att användas för modellering av undervattenbuller. Modellen beräknar uppskattningar av ljudfältet som genereras från ljudkällor under vatten. Modelleringsresultaten används för att bestämma de potentiella påverkansavstånden (bullerkartor/konturplottar) från de identifierade betydande undervattensbullerkällorna för det marina livet i området. Baserat på källans plats och undervattenskällans ljudnivå, uppskattas det akustiska fältet i alla avstånd från källan med hjälp av dBSeas akustiska utbredningsmodell.

Ljudutbredningsmodelleringen använder akustiska parametrar som är lämpliga för det specifika geografiska området, inklusive den förväntade ljudhastighetsprofilen för vattenpelaren, batymetrin och de geoakustiska bottenegenskaperna, för att producera platsspecifika uppskattningar av det utstrålade brusfältet som en funktion av räckvidd och djup. Den akustiska modellen används för att förutsäga den riktade överföringsförlusten från källplatser som motsvarande mottagarplatser. Den mottagna nivån vid valfri 3-dimensionell plats bort från källan beräknas genom att kombinera källnivån och överföringsförlusten, som båda är riktighetsberoende. Akustisk transmissionsförlust under vatten och mottagna undervattensljudnivåer är en funktion av djup, räckvidd, bäring och miljöegenskaper. Utgångsvärdena kan användas för att beräkna eller uppskatta specifika brusmått som är relevanta för säkerhetskriterier för frekvensberoende marina däggdjurs hörförmåga.

Modellen antar att utgående energi dominerar över spridd energi och beräknar lösningen för den utgående vågekvationen. En approximation används för att tillhandahålla tvådimensionella överföringsförlustvärden i räckvidd och djup, d.v.s. beräkning av överföringsförlusten som funktion av räckvidd och djup inom ett givet radialplan utförs oberoende av närliggande radialer (som återspeglar antagandet att ljudutbredning är övervägande borta från källan).

De mottagna undervattensljudnivåerna på vilken plats som helst inom området av intresse beräknas från 1/3-oktavbandets källnivåer genom att subtrahera den numeriskt modellerade överföringsförlusten vid varje 1/3-oktavs bandets mittfrekvens och summera över alla frekvenser för att erhålla ett bredbandsvärde.

För denna studie modellerades överföringsförluster och mottagna nivåer för 1/3-oktavfrekvensband mellan 10 och 32 000 Hz. Eftersom källan till undervattensbuller som beaktas i denna studie övervägande är lågfrekventa källor, är detta frekvensområde tillräckligt för att fånga upp i princip all energiutmatning. De mottagna nivåerna kommer att omvandlas till alla tillämpliga akustiska undervattensparametrar.

Ljudspridningsmodellen kommer att köras med källnivåer, aktivitetstid och miljöparameterisering och generera bullerkartor. Nivåerna som avbildas i bullerkartorna kommer att vara den maximala förväntade nivån för den platsen på alla djup ner till botten och kommer att inkludera följande akustiska parametrar för var och en av de identifierade ljudkällorna:

- SEL, ljudexponeringsnivå (linjär VHF och PCW viktad), dB re. 1 $\mu\text{Pa}^2\text{s}$
- SELcum, kumulativ ljudexponeringsnivå (VHF och PCW viktad), dB re. 1 $\mu\text{Pa}^2\text{s}$
- SPL, RMS-nivåer (linjär), dB re. 1 μPa
- SPL, Peak (linjär), dB re. 1 μPa

Resultaten av den akustiska modelleringen (bullerkartor och påverkansavstånd) kommer att rapporteras i termer av undervattensljudnivåer för varje specifik akustisk metrik för avstånd upp till 50 km. Dessutom kommer en vertikal ljudutbredningsprofil för det dominerande ljudkällans frekvensband att genereras för att visa variationen i undervattensljudutbredning med avseende på havsdjup.

4.1.1.2 *Modellering av luftburet ljud*

Nord 2000 är en generell utredningsmodell för buller och källdata för väg- och spårtrafik, anpassat till nordiska förhållanden. Modellen är alltså inte framtagen för vindkraft men är tillräckligt generell för att även fungera för vindkraftverk och andra höga bullerkällor.

Modellen innehåller många parametrar för bland annat marktyper och meteorologi vilket ger möjlighet till beräkningar med hög noggrannhet även i komplexa miljöer. Det innebär också att det krävs hög kompetens hos användaren för att

resultatet ska bli korrekt. Modellen kan inte räknas för hand utan kräver särskild programvara.

Nord 2000 har möjlighet att räkna med olika vindriktningar. Svenska Naturvårdsverket anser att beräkningar i normalfallet alltid ska göras för meteorologiska förhållanden som motsvarar medvind i samtliga riktningar. I undantagsfall kan ljudnivån i sid- eller motvind beräknas, för att exempelvis beräkna kumulativa nivåer från vindkraftverk på olika sidor om en bostad. Det är viktigt att vara medveten om att beräkningar med Nord2000 i sidvinds- och motvindsförhållanden kan ha en hög osäkerhet och att sådana beräkningar därför bör hanteras med stor försiktighet.

4.2 Sedimentspridning och sedimentation

4.2.1 Målsättning

Modellering av sedimentspridningen används för konsekvensbedömning av flera biologiska faktorer. Modelleringen kan ge information om hur mycket sediment som resuspenderas och återsedimenteras, men huvudsakligen i vilken omfattning (koncentrationer och tid) suspenderade sediment finns i vattenmassan, alltså hur mycket och hur länge vattnet är grumligt.

4.2.2 Metodik

4.2.2.1 *Hydrodynamisk modell*

Den hydrodynamiska modellen som kommer att användas är MIKE 3 Flow Model. MIKE 3-modellen är väldokumenterad och en omfattande beskrivning finns i manualerna. Följande allmänna beskrivningen är hämtad från användarmanualen: **”Den tredimensionella, barokliniska modellen MIKE 3 är ett allmänt icke-hydrostatiskt numeriskt modelleringssystem utvecklat för ett brett spektrum av tillämpningar i områden som hav, kustområden, flodmynningar och sjöar. Den hydrodynamiska (HD) modulen är grundmodulen i MIKE 3 Flow Model. Den simulerar ostadiga tredimensionella flöden, med hänsyn tagen till densitetsvariationer, batymetri och yttre krafter som t.ex. meteorologi, tidvattenhöjder, strömmar och andra hydrografiska förhållanden.”**

Modelluppsättningen använder ett flexibelt nätverk som använder olika storlekar i hela modelldomänen. Till exempel använder den ett finmaskigt nät runt vindkraftsprojektområdet till havs medan ett grövre nät används i övriga delar av Östersjön.

4.2.2.2 *Sedimenttransport modell*

MIKE 3 PT är en numeriskt partikeltransport modell för att modellera sedimenttransport i tre dimensioner. MIKE 3 PT kräver att strömhastigheterna och vattennivån föreskrivs i tid och rum i ett beräkningsnät som täcker modelldomänen. Denna information tillhandahålls baserat på de hydrodynamiska resultaten från MIKE 3 HD-modellen.

De resuspenderade sedimenten representeras av ett stort antal partiklar, var och en med en specifik massa. Partiklarna frigörs vid en källpunkt för utsläpp (t.ex. platsen för grävning) och flyttas successivt allteftersom simuleringen fortskrider. Modellen använder ett tillvägagångssätt av Lagrangian-typ, som inte innebär någon annan rumslig diskretisering än de som är förknippade med beskrivningen av batymetri-, ström- och vattennivåfälten. Några fördelar med denna modell är:

- Ingen numerisk diffusion;
- Ingen ackumulering av sub-grid effekter;
- Effektiv upplösning av smala plymer.

Varje partikel flyttas inom varje tidssteg ett avstånd lika med den aktuella hastigheten multiplicerat med tidssteget, som representerar advektionen. I z-planet flyttas partiklarna också ett avstånd lika med sedimenteringshastigheten multiplicerat med tidssteget. Partiklarna flyttas också successivt ett slumpmässigt avstånd, vilket representerar den dispersion som står för de ouplösta flödesprocesserna. Dispersionen föreskrivs i tre dimensioner. I en Lagrangian-modell är dispersionskoefficienterna oberoende av tidssteget och rutnätets storlek. Koncentrationer av ämnena beräknas utifrån tätheten av partiklar i nätcellerna i modelldomänen. Resultaten från MIKE 3 PT är oberoende av beräkningsnätet för MIKE 3 HD-modellen och kan sparas i ett finare nät än den hydrodynamiska indata, vilket kan vara nödvändigt för att lösa plymer som uppstår från spill. Transportmodellen kommer att köras med ett scenariobaserat tillvägagångssätt, det vill säga modellen kommer att köras för olika hydrodynamiska förhållanden under vilka byggnadsarbetena utförs. Scenarieperioderna som representerar de olika hydrodynamiska förhållandena väljs från den bakåtriktade datauppsättningen som produceras av MIKE 3 HD-modellen

4.3 Visualisering

4.3.1 Målsättning

För att bedöma påverkan på landskapsbild kommer visualiseringar av den färdiga parken att tas fram.

4.3.2 Metodik

Ett antal fotomontage kommer att tas fram för att uppskatta hur vindkraftsparken upplevs från olika kustområden. Som grund till fotomontagen kommer layouten på vindkraftsparken att användas och hanteras i programvaran WindPro eller motsvarande.

Ytterligare fotopunkter väljs förslagsvis efter synpunkter i samrådet och med stöd av en synbarhetsanalys, där den teoretiska synligheten modelleras vilken är beroende av jordens krökning.

En animering under dag och natt kommer att utföras. Undersökningarna kommer att kräva att fotografering görs på flertalet platser under olika tider på dygnet och ev. under året.

Även siktbarhetsundersökningar kommer att utföras. Detta för att utreda hur vindkraftsverken kommer att synas.

4.4 Skuggning

4.4.1 Målsättning

Skuggningseffekter av den färdiga vindkraftsparken kommer att utredas för att kunna bedöma påverkan på marint liv.

4.4.2 Metodik

Skuggningseffekten kommer att modelleras i WindPro och kommer att inkluderas i samma rapport som visualiseringen. Beräkningsmodellen som används för att mäta skuggpåverkan från bland annat vindkraftverk kallas geometrisk modell, eller astronomisk modell. Den sannolika skuggeffekten kommer att beräknas med hjälp av statistik på soltimmar och vind.

5. Övriga undersökningar och studier

5.1 Nautisk riskanalys

5.1.1 Målsättning

Utredning och trafikanalys över fartygsrörelser och riskbedömning för både anläggnings- och driftskedet ska utföras. Genom att analysera detaljerat AIS-data (Automatic Identification System) kan fartygstrafiken i området analyseras.

5.1.2 Metodik

Förslagsvis delas analysen upp i två delar där man först gör en kvalitativ analys som innefattar; sjötrafikanalys, riskidentifiering samt övergripande riskbedömning. Denna analysdel kommer också ligga till grund för beskrivning samt konsekvensbedömning för sjöfart i MKBn.

Del två innefattar kvantitativa beräkningar av sannolikheter för olika olycksscenarier samt uppskattning av konsekvenser för olika typer av olyckor inklusive miljökonsekvenser vid en eventuell olyckshändelse. Därtill skall effekter av riskreducerande åtgärder (så som säkerhetsavstånd) inkluderas i analysen.

En maritim riskanalys i form av en Hazid workshop kan genomföras där flera viktiga aktörer deltar. Lämpliga deltagare är bl.a. fiskeorganisationer, rederier, väylä, TRAFICOM och närliggande hamnar. Förutom riskbedömningar ska även möjligheten att utföra miljöräddning och sjöräddning i och omkring vindparksområdet analyseras och beskrivas.

5.2 Fisk

5.2.1 Skrivbordsstudie

För miljökonsekvensbeskrivningen behövs ett underlag för bedömning av vindkraftsområdets betydelse som leklokal, uppväxtområde och uppehållsområde för fisk. Data för detta kan bland annat samlas in från fångstdata och genom att studera bottenförhållanden, vattenkvaliteten och tillgängliga data från t.ex. HELCOM och EMODnet. Värdebeskrivning för fisk görs genom en kunskapssammanställning baserat på bland annat fångstuppgifter men även fältundersökning med hjälp av eDNA. Data bör helst spänna över flera år för att fånga ev. förändringar i mönster.

5.3 Sälar

5.3.1 Skrivbordsstudie

Sälundersökningen kommer att genomföras som en skrivbordsstudie med hjälp av data från Luke (Naturresursinstitutet i Finland). Luke har systematiskt övervakat gråsälsbeståndet i Finland sedan 2000 och ringsälar sedan 1988. Uppgifterna omfattar Åland och inkluderar observationer under pälsbyte och uppskattad populationsstorlek (se avsnitt 2.4.1)

5.4 Yrkesfiske

5.4.1 Skrivbordsstudie

En sammanställning av yrkesfisket planeras samt analys av VMS (Vessel Monitoring System) data för att se var fiske bedrivs. Det är lämpligt med en dialog med landskapsregeringen/kommunerna i området för att få en bild över yrkesfiskets utbredning och aktiviteter. Utredningen behöver spänna över flera år för att täcka in olika fiskemönster som varierar. Undersökningen innebär inga fältstudier utan utgår från redan insamlad kunskap som sammanställs.

5.5 Medborgarundersökning

5.5.1 Målsättning

Syftet med den planerade medborgarundersökningen är att få veta hur vattenområden användas i dagsläget.

5.5.2 Metodik

Enkätundersökning i digital- och/eller pappersformat. Inkomna yttranden kommer sedan att sammanfattas i ett dokument.

5.6 Natura 2000

5.6.1 Målsättning

För att kunna bedöma potentiell påverkan på Natura 2000-områden kommer en skrivbordsstudie att genomföras. Syftet med studien är att ge en indikation om Natura-2000 områden bedöms påverkas och vid påverkan bidra med en konsekvensbedömning.

- 5.6.2 Metodik
Skrivbordsstudien kommer att genomföras med hjälp av befintliga data. Studien kommer att undersöka påverkan på samtliga Natura 2000-områden i närheten och påverkan på samtliga utpekade arter och/eller habitat.

6. Pågående undersökningar

6.1 Geofysiska undersökningar

6.1.1 Målsättning

Syftet med de geofysiska undersökningarna är att ge information om förutsättningarna för anläggning av en vindkraftspark. Undersökningarna ligger till grund för konceptval och utformning. Dessutom kommer undersökningarna ligga till grund för utredning av förekomst av stridsmedel (minor med mera), bedöma topografi och sedimentförhållanden på havsbotten samt förekomst av vrak och andra kulturmiljövärden. Vidare kommer underlaget användas för att tolka förutsättningarna för bottenvegetation och bottenfauna. Undersökningarna i fält utförs med fördel under vår/sommarhalvåret då väderförutsättningarna är bäst.

6.1.2 Metodik

Geofysiska undersökningar som utförs i dagsläget:

- Multibeam som är ett flerstrålande ekolod som ger en tredimensionell bild av havsbotten. Även bottenens hårdhet kan klassificeras.
- Side scan sonar som används för att bedöma karaktären på havsbottens ytlager samt för att detektera och bestämma positionen på föremål på botten
- Sub-bottom profile (penetrerande ekolod) – som ger information om förhållandena under havsbottens ytlager
- Seismisk boomer som ger information om de översta skikten under havsbotten.

Kartläggning och datatolkning kommer att ge den information som behövs för att utvärdera havsbottens substrat och därigenom de konstruktionsmässiga förutsättningarna på havsbotten. Genom denna utvärdering kan platser för fundament och kabeldragning väljas och optimeras för minsta möjliga påverkan på miljön och befintlig infrastruktur samt potentiellt optimera anläggningsåtgärder.

7. Referenser

- BirdLife Suomi. (2023). *Lintujen päämuuttoreitit Suomessa - päivitys 2023*.
- BSH. (2013). *Investigation of the Impacts of Offshore Wind Turbines on the Marine Environment (StUK4)*. Bundesamt für Seeschifffahrt und Hydrographie (BSH).
- De Jong, C., Ainslie, M., & Blacquièrre, G. (2011). *Standard for measurement and monitoring of underwater noise, Part II: procedures for measuring underwater noise in connection with offshore wind farm licensing*. TNO Report TNO-DV 2011 C251.
- HELCOM. (2016). *SAMBAH probability of detection of harbour porpoises Nov-Oct*. Map service.
- HELCOM. (2020). *Potential nursery areas for flounder (PBS EFH)*. Map Service.
- HELCOM. (2020). *Potential recruitment areas for perch (PBS EFH)*. Map Service.
- HELCOM. (2020). *Potential spawning areas for herring (PBS EFH)*. Map Service.
- HELCOM. (den 16 05 2023). *Guidelines for monitoring of water transparency (Secchi depth)*. Hämtat från https://helcom.fi/post_type_publ/guidelines-for-measuring-secchi-depth/
- LUKE Suomen Luonnonvarakeskus. (2022). *Merihyljekantojen seurannan julkistukset vuodesta 1999 lähtien [map service]*.
- Ympäristöministeriö. (2016). *Pyöriäinen suomessa*.
- Åbo Akademi. (2021). *Underlag för skyddsområdesvalsanalysen med MARXAN, Åland 2021 - Datakatalog med faktablad*. Åland SeaMap.
- Ålands Landskapsregering. (2016). *Klassificering av Ålands kustvatten*.
- Ålands landskapsregering. (u.d.). *Ytvattenstatus på Åland 2012-2018*.

GRANSKNINGSINTYG

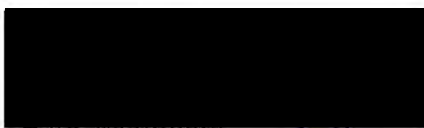
Av Miljöpartiet i Östhammars kommun utsedd som särskild granskare av användningen av partistödet för år 2022 lämnas följande granskningsintyg.

Som underlag för min granskning har jag tagit del av Östhammars kommuns regler för kommunalt partistöd.

Jag har i likhet med vad som görs i samband med en revision granskat ett urval av underlagen för belopp och annan information i räkenskapshandlingarna.

Härmed intygas att min granskning visar att redovisningen av partistödet ger en rättvisande bild av hur mottagaren använt partistödet.

Gimo den 26 maj 2023

Hans Wennberg

ÖSTHAMMARS KOMMUN	
2023 -05- 15	
Dnr:	Dpl:

Östhammars Arbetarekommun (Organisationsnummer 817300-9278)

Redovisning av kommunalt partistöds användning 2022.

Socialdemokraterna i Östhammars kommun, Arbetarekommunen, nedan förkortat "AK", hade sedan valet 2018 16 mandat i Östhammars kommunfullmäktige. Då vi "har" ett kommunalråd utgår inte grundstödet 50000 kr till oss. Efter valet 2022 har vi 15 mandat i kommunfullmäktige.

Så här använde vi pengarna:

Intäkter		
Partistöd	343508	
Utgifter		
Expedition	58501	Hyra, data,
Medlemsmöten	18614	
Styrelsen	18661	
1 maj	26053	
Kongressdeltagande	11165	
Info/agitation/annonsering	55962	
Kommunal/region/riksdagsval	324751	
Övrigt	13760	
Utgifter totalt	-527467	

Vi inom socialdemokratin i Östhammars kommun gjorde således av med ca 184000 kr mer än årets partistöd, sparat från tidigare års dito.

Vi försöker förklara vad att möta lagkravet "stärka partiets ställning i den kommunala demokratin" har medfört för verksamhet. (KL kapitel 4 §29.)

Expeditionen är en utgift som beskriver en förutsättning för att bedriva organiserad verksamhet. Möten, arkiv, dator, kopiering och framtagning av informationsmaterial, porton, resekostnader. En förutsättning för partidriften lokalt. AK inrättade under 2019 en arvoderad administrativ resurs för att administrera kallelser, protokoll, bevaka nomineringar och annat arbete och den behölls 2022. Ingen ersättning har utbetalts för/till personer bosatta utanför Östhammars kommun men som framgår nedan har inte all verksamhet avsett "kommunal demokrati" i Östhammars kommun.

I den mån vi arvoderar någon så sköter vi detta vi vårt partidistrikt i Uppsala. AK beslutar om arvoden och betalar sedan mot faktura den totala kostnaden för uppdraget.

Medlemsmöten är våra partimöten där vi träffar medlemmar ca 5 gånger per år för att inhämta synpunkter och delge de förtroendevaldas beslut om lokala politiken. Vi hyr ofta kommunens lokal "Kvarnen" i Gimo för dessa möten. Andra kontaktvägar är att partimedlemmar och allmänhet kontaktar AK-ledamöter och valda inom kommunen direkt. Vi kan konstaterade att under 2021 blev expeditionen lite utnyttjad och även styrelsemöten och medlemsmöten blev det färre av på expeditionen. Detta förbättrades dock under 2022 med fler möten i lokalen. Efter valet beslutades också att starta upp

studiecirklar i AK regi, länge sedan sen sist, men dessa kommer ske i expeditionen 2023, första är genomförda då denna rapport lämnas.

Styrelsen och där tillhörande verkställande utskott har ca 20 möten per år (10 vardera) och där behandlas aktuella politiska frågor, främst inom kommunalpolitiken men i mindre mån även regionen och riks eftersom partiet grundas underifrån och vi har rätt att "tycka till" underifrån.

Partiet är även aktivt inom kyrkopolitiken. Detta syns dock mest de år det är kyrkoval, inget sådant 2022.

Valrörelsen för de allmänna valen fick en budget och vår lokala valledare Olle samverkade med riksdagsledamoten Sanne i att planera valrörelsen. AK konstaterade efter valet att budgeten hållits. Dock nåddes inte målet fortsatt majoritet, både vi och vår samarbetspartner Centern minskade i kommunpolitiken. Inte heller i regionen uppnåddes vårt mål. I riksdagen kan sägas att socialdemokratin uppnådde bättre valresultat men ändå tappade regeringsmakten. Vår lokala riksdagskandidat Sanne Lennström blev invald på eget mandat, så så tillvida nådde vi målet. På första sidan finns en uppdelning i "valen" och "info/agitation/annonsering". Den senare posten innehåller "normal" verksamhet som vi inte kallade valrörelse medan "valkostnaden" innehåller kostnader för annonsering och aktiviteter som ingick i valrörelsen.

1 maj är Socialdemokratins "stora dag" på året då vi informerar om vår politik till allmänheten som befinner sig i Gimo och Österbybruk. (Även rikspolitik och regionpolitik förekommer.) Alla lokala utgifter betalas av AK men inga talare arvoderas av AK, det är arrangemangen som betalas av AK. 2022 var vi igång med 1 maj igen efter normala rutiner. Inga enorma manifestationer, ca 50 personer plus en marscherande orkester på ca 10 i tåget i Gimo, runt 150 personer lyssnar på torget i Gimo. I Österbybruk ca 50 personer i "Folkets hus" senare på dagen. Huvudtalarna är samma på båda orterna 2022, vår lokala riksdagsledamot Sanne Lennström, kommunalrådet Maggan och Lisa Norén som dels var kommunalråds kandidat valet 2022 samt vår regionalpolitiska talesperson 2022. I Gimo förekommer ofta någon från fackförening och SSU som talar. 2022 var 1 maj tillbaka på normal nivå efter restriktionerna 2020 och 2021.

Kongressdeltagande. Detta avser utgifter för deltagande i lokala, läs regionala, kongresser. (Partiet tillämpar en avgift av alla och betalar sedan ut reseersättning till deltagande individ, så att AK slipper den utgiften.)

I strikt mening kan sägas att det inte är politiken i bara Östhammars kommun som diskuteras på dessa kongresser men genom den politiska helhet som Sverige har så regleras kommunens verksamhet av statliga beslut och även Region Uppsala påverkar kommunens verksamhet, så det går egentligen inte att särskilja vika utgifter som påverkar "kommunal demokrati" och "annan demokrati". Vår riksdagsledamot Sanne Lennström var ledamot i AK-styrelsen och regionstyrelsen men hon drar inga kostnader från det kommunala partistödet.

AK producerade motsvarande svar till kommunfullmäktige om vår verksamhet 2021.

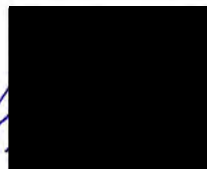
Inför KF ordnade vår fullmäktige-grupp gruppmöten tillsammans med Centerpartiet, och ibland ordnade C. Detta upphörde dock genom valförlusten 2022 då en ny majoritet bildades.

Östhammars arbetarekommun består av fem partiföreningar med formellt egen ekonomi men AK fungerar som gemensam kontohållare för att rationalisera ekonomin. Och minska avgiftstryck och krav på redovisning till myndigheter. Och banker. Föreningarna bildar partiet på lokal-lokala planet och sköter nomineringar till uppdrag inom kommunala politiken, som sedan samlas i AK och beslutas gentemot kommunen. Föreningarna ordnar också något offentligt möte per ort per år för att försöka engagera medlemmar och andra intresserade. De tar in egna medlemsavgifter för att täcka egen verksamhet men subventioneras till viss del av AK och kan därmed sägas vara användare av det kommunala anslaget, åtminstone i valrörelsetider.

Redovisas av Roger Jansson, ordförande Östhammars Arbetarekommun sedan årsmötet 2021.

Rapport från utsedd granskare Peter Jansson bifogas.

Gimo 15 maj 2023

Granskning av Östhammars Arbetarekommun,
Socialdemokraterna i Östhammars kommun,
redovisning av partistödet 2022 till Östhammars kommun.

Jag är av Östhammars AK utsedd som "särskild granskare" enligt kommunala beslutet KF§119/2018 §4.

Jag bedömer att Östhammars AK i sin skriftliga redovisning rapporterat hur verksamheten bedrivits under 2022 på ett sätt som stämmer med vad som redovisats internt i sin årsredovisning och verksamhetens roll i den kommunala demokratin såsom jag känner den.

Peter Jansson

Av Östhammars AK utsedd särskild granskare av dokumentet "Redovisning av kommunalt partistöds användning 2022.

60mo 15/5-23

A black rectangular redaction box covers the signature area. A blue ink line extends from the right side of the box.

GRANSKNINGSINTYG

Av Centerpartiet i Östhammars kommun utsedd som särskild granskare av användningen av partistödet för år 2022 lämnas följande granskningsintyg.

Som underlag för min granskning har jag tagit del av Östhammars kommuns regler för kommunalt partistöd.

Jag har i likhet med vad som görs i samband med en revision granskat ett urval av underlagen för belopp och annan information i räkenskapshandlingarna.

Härmed intygas att min granskning visar att redovisningen av partistödet ger en rättvisande bild av hur mottagaren använt partistödet.

Alunda den 21 februari 2023

Lennart Johansson /

REDOVISNING AV PARTISTÖDET 2022

Intäkter

Partistöd 149 628 kr

Summa Intäkter 149 628 kr

Kostnader

Expeditionskostnader och arvoden 27 775 kr

Information allmänheten 3 195 kr

Kurser, konferenser 2 400 kr

Möten och stämmor 5 694 kr

Valkostnader 125 811 kr

Övriga kostnader 500 kr

Summa Kostnader 165 375 kr

Resultat -15 747 kr

Partistödet har använts för att stärka partiets ställning i den kommunala demokratin. Intygas vidare att inga överföringar har gjorts i form av frivilliga eller att det av annat organisationsled uttaxerats exv andel av partistödet.

Medlemsavgifterna och deras användning är ej medtagen i denna redovisning.

Alunda den 12 februari 2023

Inga Alm
Kretskassör

Centerpartiet

ÖSTHAMMARS KOMMUN

ÖSTHAMMAR

Granskningsintyg

Av Kristdemokraterna i Östhammars kommun utsedd som revisor och därmed särskild granskare av användningen av partistödet för 2022 lämnas följande granskningsintyg. Som underlag för min granskning har jag tagit del av Östhammars kommuns regler för kommunalt partistöd.

Jag har i likhet med vad som görs i samband med en revision granskat ett urval av underlagen för belopp och annan information i räkenskapshandlingarna.

Härmed intygas att min granskning visar att redovisningen av partistödet ger en rättvisande bild av hur mottagaren har använt partistödet.

Östhammar 2023-06-30

Kjell Melin

Redovisning av partistöd 2022

INTÄKTER

Partistöd	74 812 kr
Summa	74 812 kr

KOSTNADER

Expeditionskostnader och arvoden	0 kr
Information till allmänheten	22 922 kr
Kurser och möten	1 500 kr
Valrörelsekostnader	41 940 kr
Övriga administrativa kostnader	2 387 kr
Återbetalning partistöd	4 453 kr ¹

Summa **73 202 kr**

Resultat **1 610 kr**

Partistödet har använts för att stärka partiets ställning i den kommunala demokratin. Intygas vidare att inga överföringar har gjorts i form av frivilliga bidrag eller att det av annat organisationsled uttaxerats andel av partistödet.

Resultatet förs till ny räkning för ett fortsatt arbete för den kommunala demokratin.

Gimo 26 maj 2023

Malin Alda

Ordförande

Miljöpartiet de gröna i Östhammar

¹ Efter att Miljöpartiet de gröna i Östhammar inte kom in i kommunfullmäktige vid valet 2022 fick vi krav på oss att återbetala 4 453 kr av partistödet för 2022.

Redovisning av partistöd Lokalpartiet BoA 2022

Lokalpartiet Boa är en lokal partiförening, samverkande med andra lokalpartier i Sverige i LPN (Lokalpartiernas Nätverk) som organiserar 38 av de ca 180 lokala partier som finns i Sverige.

Inga ekonomiska överföringar har skett till någon del utanför den egna kommunen. Det erhållna partistödet har helt och hållet använts i den egna verksamheten och fonderats för kommande valrörelse. Den löpande budgeten går till marknadsföring, annonsering och mötesverksamhet och annan partiförenlig verksamhet.

Intäkter

Partistöd	118.762:-
Medlemsavgifter/gåvor	5.000:-

Kostnader

Expeditionskostnader, utbildning och arvoden	57.000:-
Information	178.699:-
Övriga kostnader	24.281:-

Resultat	-136.218:-
-----------------	-------------------

Öregrund 2022 0529

Lars O. Holmgren
Ordförande

Granskningsintyg

Av Lokalpartiet BoA i Östhammars kommun utsedd som granskare för att granska partiets redovisning samt tillförsäkra att en rättvisande bild om hur partistödet använts under verksamhetsåret 2022 lämna följande granskningsintyg.

Jag har granskat den ekonomiska redovisningen som lämnats av Lokalpartiet BoA. I min granskning har jag haft tillgång till räkenskapsmaterial, styrelseprotokoll och andra handlingar av betydelse. Jag som är av partiet utsedd granskare anser att den av partiet lämnade redovisningen 2022 ger en rättvisande bild av hur partistödet använts.

Östhammar 2023 0531

Stig Andersson

Redovisning av hur kommunalt partistöd har använts och fördelats under år 2022

Sverigedemokraterna i Östhammars kommun har under 2022 erhållit kommunalt partistöd. Bidraget har använts för att stärka partiets ställning i den kommunala demokratin enligt följande redovisning:

Erhållet partistöd 2022	235 493
Partistöd som kvarstår sedan tidigare	569 087,26
Avgår kostnader enligt nedan	-248 971,2
Partistöd som kvarstår till 2023:	555 0609,06

Kostnaderna har fördelats enligt nedan:

1 Löner och ersättningar till anställd personal	1 890
2 Lokalkostnader	0
3 Marknadsföring	175 000
4 Deltagande i utbildningar och konferenser	0
5 Material	1 738,7
6 Köpta tjänster	1 301,7
7 Delar av partistödet som överförs till gemensam valfond	43 610
8 Övriga utgifter, specificeras nedan	25 430,8
Totala kostnader:	248 971,2

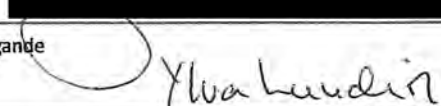
Kommentarer till ovanstående kostnader:

- 1 Löner och ersättningar till anställd personal**
Sedvanliga arvoden till styrelse, körsättningar och övriga kostnadsersättningar
- 2 Lokalkostnader**
Kostnader för möteslokaler och lokaler för evenemang inklusive driftskostnader av desamma.
- 3 Marknadsföring**
Marknadsföring genom annonser i lokalpress, flygblad, sociala medier och dylikt.
- 4 Deltagande i utbildningar och konferenser**

1 PL

- Deltagaravgifter i både externa samt parti-interna konferenser och utbildningar.
- 5 Material**
Kontorsmaterial, städmaterial och övrigt förbrukningsmaterial.
- 6 Köpta tjänster**
Köpta tjänster i form av t.ex. marknadsföring eller annat ändamål.
- 7 Delar av partistödet som överförs till gemensam valfond**
En viss del av vårt partistöd går enligt partiets stadgar till en gemensam valfond. Denna valfond kommer oss till nytta i samband med valår då vi får broschyrer och affischer upptryckta, besök i kommunen av partiets riksföreträdare, hjälp med utskick samt hjälp med personal via våra riksombudsmän med mera.
- 8 Övriga utgifter**
Medlemsaktiviteter, ex. fika och julbord samt telefoni, post och bankavgifter.

Datum 2023-06-19	Ort Östhammar
Gruppledare	[Redacted]
Namnförtydligande	

Sverigedemokraterna i Östhammars kommun

Adress Box 1932
Postadress 751 49 Uppsala
Org nr 802426-5124

Granskningsintyg

Härmed intygas att partiet har följt ändamålet för regler för partistöd i Östhammars kommun.

Datum 2023-06-19	Ort Uppsala
Särskild granskare	Namnförtydligande David Perez

Kristdemokraterna Östhammar

(Org. Nr. 802419–8767)

Redovisning av kommunalt partistöd 2022

Det kommunala partistödet 2022 från Östhammars kommun till Kristdemokraterna uppgick till 137 815 kronor.

Verksamhet som bedrivits under 2022 har syftat till att öka antalet röster på partiet i de allmänna valen, stärka partiets ideologi inom kommunen, öka antalet medlemmar samt till att utveckla idéer inom kommunpolitiken.

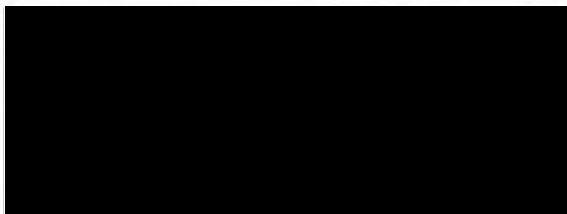
De huvudsakliga utgifterna är kampanjkostnader, styrelsens verksamhet, och för utbildning av medlemmar och styrelse.

Under mandatperioden sätter Kristdemokraterna undan medel för valkampanjer inför kommande valår.

Delar av partistödet tilldelas årligen Kristdemokraternas länsdistrikt, Kristdemokraterna Uppsala län. Vilket återförs lokalavdelningen i form av varor, reklam, utbildning och politisk kommunikation där större upphandlingar är fördelaktigt för väljarna i Östhammars kommun. De stöder även en projektanställd ombudsman som bistår Kristdemokraterna Östhammar i dialogen med kommunens väljare.

Ordförande Erik Helén

Alunda 30 juni 2023

Vänsterpartiet Östhammar

Redovisning av partistöd för 2022 /23 från Östhammars kommun

Inkomster

Partistöd Kv 2	24 047 kr
Partistöd Kv 3	24 047 kr
Partistöd Kv 4	24 047 kr
Partistöd Kv1 2024	24 047 kr
Summa	96 188 kr

Utgifter

Internet reklam och utskick	15 000 kr
Föreläsningar/ Torgmöten	40 000 kr
Medlemsvård och möten	8 000 kr
Avsättning till valfond	33 200 kr
Summa	96 200 kr

Vi har genomfört en öppen föreläsning på Storbrunn om läget i Ukraina och genomfört en NATO studiecirkel i ABF Gimo. Vi avser genomföra medlemsmöten 1 varje kvartal där vi genomför aktiviteter för medlemmarna och informerar om vad vårt parti gör i fullmäktige och vi tar in synpunkter från våra väljare om vad de vill att vi skall driva. Där utöver samlar vi in till en valfond som vi skall använda i valrörelsen 2026.

Österbybruk 2023-06-08

Pernilla Grahn

Kassör Vänsterpartiet Östhammar

Granskningsrapport

Redogörelsen för partistödets användning 2022 ger en rättvisande bild av hur stödet har använts i Vänsterpartiet Östhammar.

De uppgifterna som redovisas är korrekta.

Granskat av

Gunborg Fjellner

Redovisning av mottaget partistöd till Moderaterna i Östhammars kommun 2022

Moderaterna i Östhammars kommun har 10 mandat i kommunfullmäktige och har för dessa mandat mottagit 162 987 kr för 2022.

Moderaterna har under 2022 använt dessa medel till:

- *Planering och genomförande av utbildningar och konferenser för medlemmar och förtroendevalda
- *Medlemsärendehantering
- *Stöd till nätverk på länsnivå
- *Stöd till Moderata Ungdomsförbundet i Uppsala län
- *Kampanjstöd
- *Besöksverksamhet
- *Möten på länsnivå för förtroendevalda, gruppledarträffar och föreningsordförandeträffar
- *Utbildning för nya förtroendevalda

Serviceavgift Moderata Förbundet Uppsala län:	57 200 kr
Val och kampanjer:	168 688 kr
Medlemsmöten, kampanjer:	37 488 kr
Utbildning, partistämma:	46 450 kr
Annonser, internet:	3 188 kr
Administration:	1 400 kr
Uppvaktningar:	2 184 kr
Summa:	316 598 kr

Östhammar 2023-06-05

Lennart Owenius, ordförande

Christina Williamsson Liw, kassör

Granskningsintyg

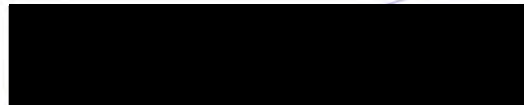
Av Moderaterna i Östhammars kommun utsedd som revisor och därmed särskild granskare av användningen av partistödet för 2022 lämnas följande granskningsintyg.

Som underlag för min granskning har jag tagit del av Östhammars kommuns regler för kommunalt partistöd.

Jag har i likhet med vad som görs i samband med en revision granskat ett urval av underlagen för belopp och annan information i räkenskapshandlingarna.

Härmed intygas att min granskning visar att redovisningen av partistödet ger en rättvisande bild av hur mottagaren har använt partistödet.

Östhammar 2023-06-05

Hans Bergström

ÖSTHAMMARS KOMMUN	
2023 -03- 15	
Dnr:	Dpl:

Redovisning av kommunalt partistöd

Liberalerna Östhammar

Liberalerna Östhammar har år 2022 mottagit 96 188 kronor i partistöd från Östhammars kommun.

Den verksamhet som bedrivits inom partiföreningen syftar till att stärka Liberalernas och de liberala idéernas ställning inom kommunen samt öka Liberalernas röstetal i allmänna val.

De huvudsakliga utgiftsposterna är kampanjkostnader, verksamhet och övrig föreningsverksamhet. Under en mandatperiod fonderar partiföreningen en del medel för att kunna användas till kampanjaktiviteter under valår. Under valrörelsen 2022 användes dessa medel för väljardialogen med invånare i Östhammars kommun.

En del av de fonderade medlen deponeras årligen av Liberalernas länsförbund, Liberalerna Uppsala län. Dessa medel återförs i sin helhet inför valrörelser i form av köp av varor och tjänster, där stordriftsfördelarna motiverar samordning vad gäller upphandling. Exempel på sådana varor och tjänster är köpt reklamutrymme och tryckeritjänster vad avser politisk kommunikation till väljarna i Östhammars kommun samt projektanställning av personal som bistår partiföreningen i dialogen med kommunens väljare.

För Liberalerna i Östhammars kommun

Östhammar den 15 februari 2023

Maria Arvidsson

Firmatecknare

Liberalerna i Östhammars kommun
2023-02-20

Revisorsintyg

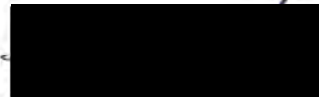
Vi, av årsmötet valda revisorer för Liberalerna, kommunföreningen Östhammar har granskat den redovisning av kommunalt partistöd som skrivits av kassören och firmatecknaren Maria Arvidsson.

Vi finner att redogörelsen överensstämmer med de verkliga förhållandena.

Östhammar dag som ovan

Nisette Appelqvist
Revisor

Jan-Ola Helmersson
Revisor

Strategi och handlingsplan för personalförsörjning av deltidsbrandmän

Utan deltidsbrandmän stannar den kommunala räddningstjänsten

Två tredjedelar av de svenska brandmännen är deltidsbrandmän på mindre orter och i glesbygd. Om svensk räddningstjänst ska kunna leva upp till målet att i hela landet bereda människor skydd mot olyckor, måste personalförsörjningen av deltidsbrandmän fungera.

En stor majoritet av de svenska räddningstjänsterna har svårt att rekrytera och/eller behålla sina deltidsbrandmän. Runt en tredjedel av landets räddningstjänster har tvingats ändra sin planerade bemanning på grund av bristen på personal.

Detta dokument innehåller en strategi för Sveriges kommuner och en handlingsplan för det stöd MSB kommer att ge. Strategin är en sammanställning av de förmågor som kommunerna behöver ha samt förutsättningar som behöver vara uppfyllda för att förmågorna, och därmed en fungerande personalförsörjning, ska kunna uppnås.

Arbetet måste ske i samarbete mellan MSB och svensk räddningstjänst, men personalförsörjning är ett ansvar för kommunerna och deras räddningstjänstorganisationer. MSB kommer att bidra med stöd inom sina ansvarsområden och utifrån en bedömning var stödet blir mest effektivt.

Bakgrund

För att komma fram till denna strategi och handlingsplan höll MSB under vintern och våren 2022-2023 ett antal workshops med fem räddningstjänster som är olika stora, spridda över landet och som representerar olika organisationsformer. Dessutom deltog SKR och fackförbundet BRF i mötena, liksom en forskare och representanter från MSB:s utbildningsverksamhet och kommunikationsavdelning.

Målbild

Kommunerna har en fungerande personalförsörjning av deltidsbrandmän. Ett första kvantitativt delmål är att kommunerna vid utgången av år 2026 ska ha lyckats vända den negativa trenden så att minst 50 procent av Sveriges brandstationsorter med deltidsbrandmän har en fungerande personalförsörjning.

Definitioner

Deltidsbrandmän benämns också räddningstjänstpersonal i beredskap, RiB. De har en annan huvudarbetsgivare och har beredskap inom räddningstjänsten.

År 2022 hade Sverige 11 066 deltidsbrandmän, att jämföra med 4 950 heltidsbrandmän.

Kommunen ansvarar för räddningstjänsten inom kommunen. Därför skriver vi genomgående i dokumentet om kommunerna som bör ha vissa förmågor och skapa förutsättningar för att dessa förmågor ska finnas.

Strategi för personalförsörjning

För att kommunernas personalförsörjning av deltidssbrandmän ska fungera tillfredsställande behöver organisationerna ha fem olika förmågor. Förmågorna har brutits ned i förutsättningar som är viktiga för att förmågorna ska finnas.

Kommunerna behöver arbeta med samtliga förmågor och förutsättningar för att ha en fungerande personalförsörjning. Se figur 1 för visuell bild av förmågorna och förutsättningarna.

Figur 1. Visuell bild av strategi personalförsörjning av deltidssbrandmän.

Förmåga: Nå och attrahera alla potentiella deltidssbrandmän

Det ska vara enkelt att rekrytera med kontinuitet. Politiker och tjänstepersoner i kommunerna behöver inse att personalförsörjning av deltidssbrandmän är ett kommunalt ansvar och de bör ha god förståelse av vad uppdraget innebär. Allmänheten ska ha en kännedom både om vilka arbetsuppgifterna är och vad det innebär att vara deltidssbrandman.

Problembild

Ett grundläggande problem är att befolkningen minskar i antal på många orter med deltidssbrandmän, och detta gäller framförallt människor i arbetsför ålder. Det innebär att rekryteringsbasen har krympt och fortsätter krympa.

Även arbetsmarknaden har förändrats. Traditionellt har deltidssbrandmän hämtats från mansdominerade arbetaryrken i privata företag. Dessa arbetsplatser har koncentrerats och kräver ofta pendling till annan ort.

De arbetsplatser som finns kvar på den mindre orten är ofta kommunala och kvinnodominerade sektorer som barnomsorg, äldreomsorg och skola. Där finns många potentiella brandmän, som kan tillföra räddningstjänsten eftertraktade kompetenser som till exempel erfarenhet från vården.

Allmänhetens bild av vem som kan vara brandman och vad yrket innebär är ensidig och skapar ett hinder och en överdriven uppfattning om de fysiska kraven för en deltidssbrandman. Det gör att kvinnor, tjänstepersoner, människor med annan etnisk bakgrund eller de som har kommit en bit upp i medelåldern kanske inte ser sig själva som potentiella deltidssbrandmän.

Dagens säkerhetsläge och upprustningen inom både militär och civil beredskap gör att det behövs ännu fler brandmän. Läget skapar samtidigt en viss konkurrens mellan olika beredskapsorganisationer som alla vill rekrytera.

Å andra sidan kan det allvariga läget öka viljan att göra en insats för samhället. Det märktes inte minst efter de stora skogsbränderna 2018 när många anmälde sitt intresse för att bli deltidsbrandmän.

Förutsättningar:

Kommunen har ett långsiktigt helhetstänkande i rekryteringsarbetet

Kommunerna har en prognos för personalomsättningen på flera års sikt, och beskriver vilka kompetenser de behöver. Det finns en planering för när olika aktiviteter ska ske och vad de ska innehålla.

I detta ingår:

- En kontinuerlig dialog med kommunens politiker och tjänstepersoner så att de har en förståelse för uppdraget och det kommunala ansvaret för personalförsörjningen. Det ska möjliggöra att fler kommunanställda blir intresserade av och har möjlighet att kombinera sitt ordinarie arbete med beredskap i räddningstjänsten.
- Kompetensplan över vilka behov respektive brandstation har när det gäller nyanställning, utbildning och omsättning av personal.
- Kommunikationsplan för när olika kommunikativa aktiviteter ska genomföras och vad de ska innehålla.
- Kontinuerlig uppföljning och förbättring av det arbete som genomförs.

Marknadsföring av yrket

Marknadsföringen av räddningstjänstens arbetsuppgifter och uppdraget som deltidsbrandman är genomtänkt, och ger en rättvisande bild till allmänheten.

I detta ingår:

- Kommunikationsåtgärder för att aktivt utveckla bilden av räddningstjänstens uppdrag.
- I kommunikationsåtgärderna används budskap som lyfter de positiva delarna och som påvisar bredden i vem som kan vara brandman och vilka kompetenser som efterfrågas.

Potentiella deltidsbrandmän ska i högre utsträckning se sig som anställningsbara

Personer som inte tidigare sett sig själva som deltidsbrandmän får kunskap om vad uppdraget innebär.

I detta ingår:

- Aktiva åtgärder riktade till dem som bor och/eller arbetar inom ett bestämt område från brandstationen, såsom fysiska och digitala möten för att ge en klarare bild av uppdraget.

Förmåga: Anställa nya deltidbrandmän

Den som blir anställd som deltidbrandman ska förstå vad uppdraget innebär, liksom deltidbrandmannens huvudarbetsgivare och familj. De positiva sidorna ska lyftas fram, samtidigt som alla parter ska ha en nyanserad och realistisk bild över hur uppdraget påverkar det ordinarie arbetet, fritiden och familjen.

Problembild

Många huvudarbetsgivare är tveksamma eller negativa till att låta anställda bli deltidbrandmän, av oro för att uttryckningar ska störa det ordinarie arbetet alltför ofta. Detta gäller även kommunala verksamheter, även om politiker och kommunledning ofta är positivt inställda till att personalen ska kunna kombinera sina huvudanställningar med uppdraget som deltidbrandman. Många huvudarbetsgivare har en överdriven bild av hur ofta brandmannen är frånvarande från arbetet vid larm, utbildning och övning.

Om den tilltänkta brandmannen lever tillsammans med någon är också familjens inställning viktig eftersom brandmannens beredskap påverkar hela familjen, särskilt om det finns mindre barn. Det kan resultera i att brandmannen slutar efter en kort tid.

Anställningsprocessen kan bli utdragen och det kan ta lång tid från att intresse väcks tills att en person är i tjänst.

Förutsättningar:

Positiva huvudarbetsgivare

Huvudarbetsgivare, offentliga och privata, har en realistisk bild av vad uppdraget innebär för arbetsplatsen. Huvudarbetsgivarna känner att de gör en värdefull insats genom att de tillåter, eller aktivt uppmuntrar, att deras anställda är deltidbrandmän.

I detta ingår:

- Räddningstjänsten och övriga kommunala förvaltningar har en kontinuerlig dialog om hur de på kort och lång sikt kan underlätta att kommunalt anställda blir deltidbrandman.
- Huvudarbetsgivarna får korrekt information om hur ofta deltidbrandmän på den aktuella orten i snitt behöver vara frånvarande från sitt ordinarie arbete.
- Huvudarbetsgivarna är medvetna om fördelarna, som att deltidbrandmannen tillför arbetsplatsen värdefull kunskap om brandsäkerhet och sjukvård och att arbetsgivaren får goodwill genom att bidra till tryggheten i lokalsamhället.

Positiva familjer

Deltidbrandmännens familjer är införstådda med vad uppdraget innebär. De känner att kommunen inser att också familjen indirekt bidrar till tryggheten i lokalsamhället.

I detta ingår:

- Familjen får information om vad uppdraget innebär så att de förstår hur det påverkar deras familjesituation.

Förståelse för vad det innebär att vara deltidbrandman

Alla tilltänkta deltidbrandmän har realistiska förväntningar på vad uppdraget innebär.

I detta ingår:

- Organisationen försäkrar sig om att informationen om arbetsuppgifter, tjänstgöring och så vidare är korrekt och relevant och att den blivande brandmannen har satt sig in i villkoren.

Smidig anställningsprocess

Anställningsprocessen uppfattas som smidig och professionell.

I detta ingår:

- Alltifrån intervjuer till tester och läkarundersökningar ska gå smidigt och den blivande brandmannen ska uppfatta processen som professionell, positiv och logisk.

Förmåga: Utbilda nya deltidbrandmän

När en person väl har bestämt sig för att bli deltidbrandman och blivit anställd av kommunen ska det finnas en tydlig plan över hur och när personen ska bli utbildad och träda i tjänst.

Problembild

MSB uppskattar det årliga utbildningsbehovet till cirka 1 000 personer. MSB erbjuder 500-600 utbildningsplatser varje år, alltså ungefär hälften av det bedömda behovet. Av de erbjudna platserna är det heller inte alla som ianspråkats. Det saknas i dagsläget en heltäckande bild av lokala och regionala utbildningsinitiativ utanför MSB:s ansvar.

Förutsättningar:

Planerbarhet

Både den studerande och huvudarbetsgivaren får i god tid veta när och var utbildningen kommer att ske.

I detta ingår:

- God framförhållning och kommunikation samt information till både deltidbrandmannen och huvudarbetsgivarna.

Tillgång på utbildningsplatser

Kommunen lämnar årligen in uppgifter till MSB om kommande års utbildningsbehov. Det skapar en möjlighet för MSB att bedöma behovet av utbildningsplatser.

I detta ingår:

- Utifrån kommunens prognos om personalomsättning kan MSB bedöma kommande års utbildningsbehov.

Förmåga: Behålla befintliga deltidsbrandmän

För den enskilda brandmannen är det förstås bra om hon eller han trivs, känner att uppgifterna är meningsfulla och att förutsättningarna är goda för att fortsätta. Också för kommunerna är det positivt att deltidsbrandmän inte slutar i förtid. Det är ekonomiskt fördelaktigt att behålla de redan utbildade och rutinerade istället för att ofta behöva utbilda nya. Varje brandman som trivs och pratar väl om uppdraget är dessutom en god ambassadör för att intressera fler.

Problembild

Det finns inga exakta uppgifter om hur länge en deltidsbrandman i snitt behåller uppdraget. En enkätstudie¹ från våren 2023 visar att den vanligaste orsaken till att sluta är att personen fått ett nytt jobb som inte går att kombinera med att vara deltidsbrandman. På andra plats kommer dålig löneutveckling, följt av flytt, dålig lön och negativ påverkan på familjelivet.

Enkätstudien visade också att män stannar kvar längre som deltidsbrandmän och att bristande jämställdhet har varit en bidragande orsak till att sluta för mer än en fjärdedel av kvinnorna.

Förutsättningar:

Räddningstjänsten erbjuder en bra arbetsmiljö och god kultur

Alla deltidsbrandmän känner att arbetsmiljön är god.

I detta ingår:

- Varje brandman har fungerande omklädningsrum samt utrustning och kläder som passar.
- En god arbetsplatskultur där alla känner sig välkomna och inkluderade.

Uppdraget upplevs meningsfullt

Varje deltidsbrandman upplever att hon eller han är betydelsefull för tryggheten i lokalsamhället.

I detta ingår:

- Ledningen understryker att varje person spelar roll.
- Den feedback som kommer räddningstjänsten till del från allmänheten vidarebefordras till deltidsbrandmännen.
- Användning av deltidsbrandmannens tid för andra uppdrag än olyckor ska värderas och användas på ett klokt/respektfullt sätt utifrån att tid tas ifrån huvudarbetsgivare och familj.

Goda relationer med huvudarbetsgivarna

Huvudarbetsgivarna är nöjda med och stolta över att ha deltidsbrandmän bland sina anställda.

I detta ingår:

- Kommunen har en kontinuerlig dialog med huvudarbetsgivare.
- Kommunen visar sin uppskattning, både direkt till huvudarbetsgivarna och offentligt.

Goda relationer med familjerna

Familjerna är nöjda med och stolta över att en familjemedlem är deltidsbrandman.

I detta ingår:

- Kommunen visar sin uppskattning, både direkt till de berörda familjerna och offentligt.

¹ Studie beställd av MSB – Arbetsförhållande för deltidsbrandmän/räddningstjänstpersonal i beredskap; Grip och Karlsson; Karlstad universitet <https://rib.msb.se/filer/pdf/30355.pdf>

Överskådliga och lättbegripliga scheman och ersättningar

Scheman och ersättningsmodeller är lättbegripliga och flexibla.

I detta ingår:

- Systemet för när deltidsbrandmän byter beredskapspass med varandra är smidigt både för de anställda och för administrationen.
- Ersättningsmodellerna är transparenta och lättbegripliga.

Förmåga: Kompetensutveckla befintliga deltidsbrandmän

Kompetensutveckling är viktigt inom alla yrken och detta gäller även deltidsbrandmännen. I takt med att samhället utvecklas inträffar nya typer av olyckor som kräver att räddningstjänsten tillämpar nya metoder.

Utbildning och övningar genomförs till största delen lokalt med egna instruktörer. I vissa fall genomförs övningen på ett övningsfält i den egna organisationen alternativt i samverkan med en annan organisation.

Problembild

På mindre orter med få utryckningar är det en utmaning att ens bibehålla kompetensnivån då kunskaperna sällan prövas vid riktiga olyckor. Tillräcklig kompetensnivå kan också vara en utmaning i stora tätorter som saknar heltidsanställda brandmän.

Tiden som finns tillgänglig för övning är begränsad, en deltidsbrandman övar i snitt 50-60 timmar under ett år. Övningarna måste genomföras utanför arbetstiden hos huvudarbetsgivaren vilket ofta innebär kvällar och helger.

Tillgången till bra övningsplatser är begränsad beroende dels på höga investeringskostnader dels svårigheter ur ett miljöhänsesende.

Ibland kan det krävas långa resor för att komma till övningsplatsen.

Förutsättningar:

Övningarna håller hög kvalitet och övningsledarna är engagerade

Övningsverksamheten genomförs på ett sådant sätt att deltidsbrandmännen känner sig väl förberedda inför olika typer av insatser.

I detta ingår

- Övningarna är en variation mellan teori och praktik.
- Upplägget är pedagogiskt och anpassat utifrån olika förutsättningar för lärande.
- Innehållet i övningarna är relevant och anpassat utifrån den lokala riskbilden.

Möjligheterna till individuell kompetensutveckling är goda

För de brandmän som är intresserade finns det möjligheter att öka sina kunskaper inom området och på detta sätt bibehålla intresset för yrket.

I detta ingår:

- Utifrån individuella samtal ha en dialog om möjlig kompetensutveckling.
- Att brandmannen får kunskaper som kan komma huvudarbetsgivaren till godo.

Det finns en hög flexibilitet utifrån lokala förutsättningar

Hänsyn tas till brandmännens lokala förutsättningar vid planering av övningar och annan kompetensutveckling.

I detta ingår:

- Anpassning utifrån vilka arbetstider de anställda har på sin ordinarie arbetsplats.
- Möjlighet att genomföra webbsända teorilektioner som alternativ till att åka långt.
- Som komplement till kvällsövningar genomförs heldagsövningar om behov finns.

RENNISS

Handlingsplan för MSB:s stöd

Denna handlingsplan innehåller MSB:s planerade stöd för perioden 2023-2026. Se bilaga för en tidsplan när respektive stöd kommer att genomföras.

Vägledning

En vägledning skapas för att förklara och förtydliga samt ge en sammanställning av den strategi som kommunen behöver arbeta med. I vägledningen ska en beskrivning av den förmåga som kommunerna behöver ha ingå, de olika förutsättningarna för att ha förmågan och vilka aktiviteter som kommunen kan göra för att arbeta med respektive förutsättning. Vägledningen ska vara digital och uppdateras kontinuerligt.

Vägledning

Strategin är beskriven i sin helhet i en vägledning och ska i stort fungera som en visuell modell för hela arbetet. Tanken är att strategin anpassas utifrån lokala förutsättningar och används som kommunens egen strategi.

Årsplan med aktiviteter

MSB tar fram ett förslag på årsplanering och till denna kopplas förslag på olika aktiviteter. Årsplaneringen bör anpassas utifrån lokala förhållanden och implementeras av kommunerna.

Kultur- och värdegrundsfrågor

MSB tar fram ett utbildningsmaterial om kultur- och värdegrundsfrågor anpassat för deltidbrandmän. Materialet finns tillgängligt i vägledningen.

Forum/Plattform

Kommunerna önskar en plattform där de kan dela kunskap och idéer så att kommunerna hjälper varandra. Syftet är att flera inte ska behöva ta fram ett och samma underlag själva utan det ska finnas ett stöd och en möjlighet att anpassa redan framtaget material.

Kontaktuppgifter till sakkunniga och till nätverk ska finnas tillgängligt i plattformen för att kommuner ska kunna få stöd vid behov.

Forum/plattform

Till att börja med skapas ett provisoriskt forum/ plattform utifrån MSB:s aktuella tekniska möjligheter. Därefter kommer MSB undersöka om det går att skapa ett forum/plattform som i större utsträckning är anpassad utifrån de behov kommunerna har.

I plattformen finns MSB:s framtagna material samt även underlag som kommunerna bidrar med.

Nätverk

Personliga kontakter och nätverk är viktiga för att utveckla arbetet vidare och fysiska träffar genomförs i MSB:s regi en gång om året.

Kommunerna kan i plattformen finna kontaktuppgifter till sakkunniga för stöd vid behov.

Insamling av goda exempel

MSB samlar in goda exempel från kommunerna inom hela området och publicerar på plattformen.

Stöd med kommunikation

Inom området kommunikation har kommunerna uttryckt behov av stöd och även MSB bedömer att kommunerna behöver stöd på olika sätt. Detta gäller stöd med metoder och material, men också stöd i form av att driva processen med att ta fram aktörsgemensamma budskap. Målgruppen för kommunikationen kan variera från potentiella huvudarbetsgivare till allmänheten.

Bilden av yrket/räddningstjänsten

MSB arbetar aktivt tillsammans med kommunerna för att förändra den gängse bilden av vem som kan bli brandman och vad yrket brandman innebär. Detta arbete sker i flera steg där den första delen innebär att göra en kartläggning av hur yrket kommuniceras idag i olika kanaler och av olika aktörer. Därefter följer ett arbete för att komma fram till hur bilden av yrket bör kommuniceras för att inte utgöra ett hinder vid till exempel rekrytering.

Här ingår även att stödja kommunerna hur räddningstjänstens uppdrag kommuniceras till allmänheten.

Dialogen med huvudarbetsgivare

För att stödja och underlätta dialogen mellan kommunerna och huvudarbetsgivare till deltidbrandmän utvecklar MSB ett stöd i form av metoder och material som den enskilda kommunen kan anpassa. För rekryteringsskedet kommer det att finnas särskilda metoder och material som riktar sig till presumtiva huvudarbetsgivare.

Årsplan med förslag på kommunikationsaktiviteter

MSB tar fram en plan med förslag på årliga aktiviteter för kommunikation som räddningstjänsterna själva kan utföra. Temat för de olika insatserna tas fram i samverkan med kommunerna då det även bestäms på vilket sätt MSB stödjer de olika aktiviteterna.

Kommunikationsmaterial, bilder

MSB stödjer kommunerna genom framtagandet av anpassningsbart kommunikationsmaterial och driva processer för framtagandet av aktörsgemensamma budskap. Bilder produceras som tillgängliggörs med fulla rättigheter för kommunerna att använda i eget material.

Utbildning

MSB:s utbildningsverksamhet underlättar kommunernas arbete med personalförsörjning av deltidbrandmän.

Det är viktigt med en gemensam kvalitetssäkrad kompetens för deltidbrandmän så att det i hela Sverige finns en likvärdig grundförmåga för skydd mot olyckor. Det är även viktigt att deltidbrandmän kan utveckla sin förmåga till räddningsinsats utifrån lokala förhållanden.

Problematiken med personalförsörjning behöver belysas inom olika utbildningar. MSB:s lärare som arbetar med utbildning av räddningstjänstpersonal behöver ha kännedom om vilka åtgärder som kan vidtas för att få en fungerande personalförsörjning.

Erbjuda kvalitetssäkrad grundutbildning för deltidbrandmän

För att upprätthålla likvärdig grundförmåga stödjer MSB kommunerna genom att erbjuda kvalitetssäkrad grundutbildning i olika former för deltidbrandmän.

Kontinuerligt arbeta med att uppdatera och utveckla grundutbildningen för deltidbrandmän

MSB har kontinuerligt en dialog med kommunerna för att utveckla grundutbildningen så att den ska uppfylla både de krav som MSB ställer och tillmötesgå de behov som finns hos kommunerna.

Inkludera information om problematiken i olika typer av utbildningar som MSB bedriver.

MSB:s lärare har kännedom om problematiken om personalförsörjning av deltidbrandmän och vet vilket stöd som MSB erbjuder.

De som går MSB:s utbildningar med beröringar till deltidbrandmän får information om denna strategi och handlingsplan samt hur de hittar mer information.

Fortbildningstjänsten används för kompetensutveckling av deltidsbrandmän

MSB tillhandahåller en digital tjänst för fortbildning.

Kommunerna ser Fortbildningstjänsten som en naturlig del i kompetensutvecklingen för deltidsbrandmän.

Samverkan med andra

Olika frågor inom området har på varierande sätt koppling till någon myndighet eller organisation. Även om inte MSB ansvarar för det aktuella området så kan samverkan vara önskvärd.

MSB behöver ständigt vara öppna för att samverka med andra för att stödja kommunerna i personalförsörjningsprocessen.

MSB samverkar kontinuerligt med andra organisationer

MSB är ständigt öppna för, och söker kontinuerligt, samverkan med andra. MSB inkräktar inte på någon annans ansvarsområde men kan bidra med objektiv information och sakkunskap.

Fler deltidsbrandmän har kommunen som huvudarbetsgivare

En minoritet av dagens deltidsbrandmän har kommunen som huvudarbetsgivare. För att öka denna andel samverkar MSB bland annat med SKR och Sobona² för att öka kunskapen hos kommunala tjänstepersoner och politiker.

Kunskapsinhämtning

Kommunernas svårigheter med personalförsörjning av deltidsbrandmän har pågått i decennier. För att MSB ska kunna veta om de åtgärder som kommunerna och MSB vidtar är effektiva så behöver MSB kunskap. Kunskapen behöver vara aktuell och innehålla både varför det ser ut som det gör och vilka åtgärder som bidrar till att skapa en förändring. Därför behöver MSB kontinuerlig kunskapsinhämtning inom området.

Finansiering av forskning

I MSB:s forskningsinriktning³ beskrivs personal- och kompetensförsörjning för skydd mot olyckor och civil beredskap som ett av 10 kunskapsområden för forskning. Vilka forskningsutlysningar som genomförs beslutas årligen.

Beställa studier och analyser för att bibehålla en aktuell lägesbild

MSB kommer att genomföra studier och analyser utifrån behov.

Genom egna enkäter få kunskap, följa upp och utvärdera arbetet med strategin

MSB kommer att genomföra enkäter för att få kunskap om kommunernas svårigheter men även enkäter för följa upp utvecklingen och utvärdera strategi och handlingsplan.

² Kommunala företagens arbetsgivarorganisation

³ Länk till forskningsinriktningen: <https://www.msb.se/sv/publikationer/msbs-forskningsinriktning-20242028--forskning-for-ett-sakrare-samhalle/>

Bilaga, Tidsplan för MSB:s handlingsplan från hösten år 2023 till år 2026.

Denna tidsplan beskriver när olika aktiviteter kommer att genomföras, vilken enhet inom MSB som är ansvarig samt vilken enhet som behöver stödja.

■	Denna aktivitet behöver genomföras först
■	Denna aktivitet kommer att ske fortlöpande
■	Denna aktivitet kommer att ske under bestämd tidsperiod

Beskrivning	Ansvarig enhet	Enhet för stöd	HT 2023	VT 2024	HT 2024	VT 2025	HT 2025	VT 2026	HT 2026
Processbeskrivning och informationsklassning									
Vägledning En digital vägledning som ger en sammanställning för den strategi som kommunens räddningstjänstorganisation behöver arbeta med. I vägledningen ingår en beskrivning av förmågan som kommunerna behöver ha, vad som är viktigt för att ha förmågan och vilka aktiviteter som kommunen kan genomföra för att uppnå förmågan.	RO-IS	KA-BS/KU							
Strategin är beskriven i sin helhet i en vägledning	RO-IS								
Fördjupning i vägledningen-strategin om årsplan med aktiviteter som kommunerna kan implementera	RO-IS								
Fördjupning i vägledningen-strategin om kultur och värdegrundsfrågor.	RO-IS								
Revidering av den övergripande vägledningen-strategin samt eventuell ytterligare fördjupning.	RO-IS								
Forum/plattform Plats för att sprida kunskap, idéer och stöd mellan MSB och räddningstjänster samt mellan kommuner Lista med kontaktuppgifter	RO-IS								
Skapa en provisorisk plattform på en av MSB:s redan tillgängliga plattformar. Exempelvis samarbetsyta eller fortbildningstjänsten	RO-IS								
Arrangera nätverksträff/ar en gång per år	RO-IS								
Delta i av annan arrangör arrangerad konferens, exempelvis RRB:s RiB konferens	RO-IS								

Beskrivning	Ansvarig enhet	Enhet för stöd	HT 2023	VT 2024	HT 2024	VT 2025	HT 2025	VT 2026	HT 2026
Utreda alternativa plattformar. Vilka alternativ finns och går detta arbete att göra i kombination med projektet "starkt förmåga till kommunikation".	RO-IS								
Påbörja uppbyggnad av ny plattform	RO-IS								
Färdig plattform	RO-IS								
Kontinuerligt samla in underlag från kommunernas räddningstjänstorganisationer för spridning.	RO-IS								
Stöd med kommunikation									
Framtagande av material för att stödja kommunernas egen kommunikation	RO-IS	KA-BS/KU							
Dialog med huvudarbetsgivare	RO-IS	KA-BS							
Bilden av brandmannen, presentation av nuläge	RO-IS	KA-BS							
Ta fram budskap för att utveckla bilden av brandmannen/yrket	RO-IS	KA-BS							
Kommunikationsmaterial, bildbank	RO-IS	KA-BS/KU							
Årsplan med förslag på kommunikationsaktiviteter	RO-IS	KA-BS							
Räddningstjänstens uppdrag, vad behöver kommunerna tänka på i sin kommunikation	RO-IS	KA-BS							
Utvärdera och förbättra framtaget material	RO-IS	KA-BS							
Utbildning									
MSB:s utbildningsverksamhet underlättar kommunernas arbete med personalförsörjning av deltidsbrandmän									
Erbjuda kvalitetssäkrad grundutbildning för deltidsbrandmän	RO-UI								
Kontinuerligt arbeta med att uppdatera och utveckla grundutbildningen för deltidsbrandmän	RO-UU								
Informationstillfälle för lärare inom MSB:s skolor om problemet med personalförsörjning och vad MSB: kommer att ge för stöd	RO-IS	RO-RE/RO-SA							
Ta fram informationspaket att tillhandahålla vid olika utbildningar riktade till personer som arbetar med deltidsbrandmän (lärarstöd), rekrytering personalförsörjning	RO-IS								
Påbörja information vid utbildningar	RO-RE/RO-SA	RO-IS							

Beskrivning	Ansvarig enhet	Enhet för stöd	HT 2023	VT 2024	HT 2024	VT 2025	HT 2025	VT 2026	HT 2026
Fortbildningstjänsten Kommunerna ser fortbildningstjänsten som en naturlig del i kompetensutvecklingen för deltidsbrandmän.	RO-UU								
Samverkan med andra	RO-IS								
Kontinuerligt samverka med organisationer i aktuella frågor inom deras ansvarsområde.	RO-IS								
Kommunen som huvudarbetsgivare. Enkät för att se hur det ser ut idag. Se även enkät under kunskapsinhämtning	RO-IS								
Kommunen som huvudarbetsgivare. Dialog med SKR och Sobona för att utifrån enkäten prata om och besluta om eventuella åtgärder för att förbättra situationen	RO-IS								
Ta fram material/koncept tillsammans med SKR och Sobona för att utbilda politiker och tjänstepersoner om ansvar och problematik när det gäller räddningstjänst och personalförsörjning av deltidsbrandmän	RO-IS								
Påbörja information/utbildning av politiker och tjänstepersoner	RO-IS								
Kunskapsinhämtning									
MSB har den kunskap och fakta som behövs för att kunna vidta relevanta åtgärder	RO-IS								
Enkät för att: - förtydliga vilka svårigheterna är och vilka åtgärder som har vidtagits för att få en fungerande personalförsörjning. - Belysa kommunen som huvudarbetsgivare, kopplat till aktivitet för samverkan.	RO-IS								
Forskning finansiering 50 % av heltidstjänst till och med år 2023.	RO-IS								
Kunskapspridning kontinuerligt	RO-IS								
MSB beslutar årligen forskningsutlysningar utifrån MSB:s forskningsinriktning där personalförsörjning är en del.	KC-FU								
Beställa relevanta studier utifrån behov	RO-IS								

Kommunförvaltningen
Malin Hübinette, sektor verksamhetsstöd

DNR MSB 2022–13359

Förslag – strategi och handlingsplan för personalförsörjning av deltidsbrandmän

Synpunkter

Två tredjedelar av de svenska brandmännen är deltidsbrandmän på mindre orter och i glesbygd. Om svensk räddningstjänst ska kunna leva upp till målet att i hela landet bereda människor skydd mot olyckor, måste personalförsörjningen av deltidsbrandmän fungera.

Det är en viktig samhällsuppgift att vara deltidsbrandman och det som ibland kan upplevas problematiskt för huvudarbetsgivaren är den frånvaron som uppdraget för med sig från ett annat samhällsviktigt arbete. De verksamheter som särskilt nämns i det remitterade förslaget som möjlig kvarstående pool av befintliga deltidsbrandmän dvs barnomsorg, äldreomsorg och skola är oturligt nog även de i behov av förstärkt personalförsörjning. Dessutom är det verksamheter med schemalagda arbetstider där de vi finns till för är beroende av bemanningen, det försvårar frånvaron ytterligare. Till skillnad från ett arbete där arbetsuppgifter kan lämnas och utföras vid en annan tidpunkt, vid ett senare tillfälle.

Förslaget lyfter oron som huvudarbetsgivare kan ha över att uttryckningar, övningar och utbildningar kan störa det ordinarie arbetet för ofta men också att oron kan vara överdriven. Precis som förslaget skriver så är det lätt för den politiska och tjänstemannaledningen att

vara positiva medan den närmaste chefen ser negativa konsekvenser direkt. Det är befogat att oron finns och därför vore det till fördel att ta fram informationsmaterial direkt till chefer över medarbetare som kan vara aktuella som deltidbrandmän. Denna information kan tillgängliggöras tex genom huvudarbetsgivarens egna kanaler men också på andra sätt precis när det bli aktuellt. Kommuner är stora arbetsgivare och det är sällan som en informationskampanj når rätt chefer vid rätt tid, därför behöver den aktuella chefen enkelt få tillgång till relevant information precis när det behövs. Tex i samband med anställning av medarbetare som också är deltidbrandman eller när någon överväger att bli det. I denna information bör det framgå frekvenser för utbildningar och övningar och i möjligaste mån även kunskap om den lokala uttryckningsfrekvensen.

Ytterligare aspekt som kan underlätta är utbildnings- och övningsplanering med flexibilitet dvs att medarbetaren kan planera deltagande när det passar bäst, både utifrån privatliv och arbetstider.

Den tidplanen som finns i förslaget innehåller "Dialog med huvudarbetsgivare" på hösten 2023, vilket är bra. Men det framgår inte med tydlighet när det konkreta stödet som ovan ska tas fram. Om det är det som avses med "kommunikationsmaterial, bildbank" som ligger i planen VT 2025-HT2025 kan det tyckas vara lite sent.

I övrigt står vi bakom Uppsala Brandförsvars synpunkter.

För Östhammars Kommun

Malin Hübinette

Säkerhetsskyddschef

Policy och strategi för integration i Östhammars kommun

Antagen i kommunfullmäktige 2018-09-25, § 79

Innehåll

Policy för integration	2
Strategi för integration	3
1. Inledning	3
1.1 Integration.....	3
1.2 Syfte.....	4
1.3 Målgrupper	4
1.4 Planering och uppföljning	5
2. Vision	5
3. Strategiska områden	6
3.1 Mottagande och boende.....	6
3.2 Arbete	6
3.3 Utbildning och språk	6
3.4 Fritid och delaktighet.....	7
3.5 Hälsa	7
3.6 Information	7
3.7 Attityder.....	7
3.8 Samverkan	8
4. Resurser, tidplan och förankring	8
5. Framtagandet av strategin	8
6. Relationen till andra styrdokument och samarbeten	9
7. Avgränsning	9
Bilaga 1. EU:s elva grundprinciper för integration	10

Policy för integration

Policy för integration syftar till att fungera vägledande på integrationsområdet för kommunens verksamheter. Policyn utgår från de elva europeiska grundprinciperna för integration¹ och kompletteras med en strategi för integration som beskriver strategiska områden och metod för planering och uppföljning.

I Östhammars kommun enas vi om ett antal gemensamma ställningstaganden på integrationsområdet som tar sin utgångspunkt i kommunens värdeord: *öppenhet, engagemang, ansvar, tillsammans*.

Öppenhet: Vi arbetar aktivt och proaktivt för ett öppet och tolerant lokalsamhälle.

- Östhammars kommun är en öppen kommun som i alla delar av organisationen verkar för tolerans och motverkar främlingsfientlighet och rasism.
- En organisation med individer med olika bakgrunder och erfarenheter ökar vår gemensamma förmåga att skapa ett inkluderande lokalsamhälle och ett rikt och mångfacetterat serviceutbud för alla.

Engagemang: Vi arbetar engagerat för att skapa ett lokalsamhälle som får alla invånare att känna sig välkomna i kommunen.

- Östhammars kommun är en välkomnande kommun som i alla delar av verksamheten arbetar engagerat för ett mottagande och integrationsarbete som får alla invånare att känna sig sedda och välkomna i kommunen.
- Genom att engagera berörda målgrupper i planering och genomförande av aktiviteter skapar vi ett behovsstyrt och kvalitativt integrationsarbete.

Ansvar: Vi tar alla ansvar för integrationen i Östhammars kommun och våra verksamheter berikas med nya kompetenser.

- Östhammars kommun har ett ansvar för inkludering av alla kommuninvånare, oavsett etnisk och kulturell bakgrund. Som kommunens största arbetsgivare lokalt tar vi ansvar för inkludering av nyanlända invånare i våra verksamheter. Detta gynnar inte bara individen utan också kommunens kompetensförsörjning, utveckling och tillväxt.
- Alla kommunala verksamhetsområden ansvarar för att integrera integrationsperspektivet i den ordinarie verksamhetsplaneringen och -uppföljningen.

Tillsammans: I samverkan över förvaltnings-, myndighets- och sektorsgränserna verkar vi varje dag för en långsiktigt hållbar integration.

- Östhammars kommun är en sammanhållen kommun som ser vinsterna, för individen, verksamheten och lokalsamhället, med ett nära samarbete med alla berörda aktörer i planering och genomförande av verksamhet.
- I samverkan mellan förvaltningar och med myndigheter, näringsliv och civilsamhälle, bidrar vi tillsammans för att alla invånare snabbare ska inkluderas i Östhammars kommuns samhälls- och arbetsliv.

¹ Se bilaga 1. Antagna av Europarådet 2004, <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13973-2004-INIT/sv/pdf>

Strategi för integration

1. Inledning

Integration bygger på våra demokratiska värderingar, det vill säga alla individers rätt att delta i samhället på lika villkor när det gäller bland annat utbildning, arbete, kulturliv och fritid, oavsett etniskt ursprung och kulturell bakgrund.

I Östhammars kommun är utgångspunkten att alla människor är en tillgång. Det är bara tillsammans som vi kan skapa ett inkluderande lokalsamhälle. En mångfald av bakgrunder och erfarenheter skapar en möjlighet att bredda våra perspektiv och samlade kulturella och språkliga kompetenser.

Inom många kommunala verksamheter, vid berörda myndigheter och inom det civila samhället pågår idag en rad olika initiativ på integrationsområdet i Östhammars kommun. Engagemang, projekt och aktiviteter har ökat i omfattning de senaste åren i och med det ökade flyktingmottagande som följde av *Lag (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning*. Det är centralt att kommunens intensifierade samverkan med civilsamhället och den interna samverkan mellan kommunens verksamheter fortgår och betraktas som en naturlig del av ordinarie verksamhet.

En nära samverkan med Arbetsförmedlingen, som har det huvudsakliga statliga ansvaret för individens etablering de första två åren, är en förutsättning för flera kommunala verksamheter. Därutöver förutsätts en god och nära samverkan med bland andra Migrationsverket, Region Uppsala, Länsstyrelsen Uppsala län, det lokala näringslivet och övriga kommuner i länet.

En god integration bidrar till individens, kommunens och regionens utveckling.

1.1 Integration

Med *integration* avses en dynamisk, kontinuerlig och dubbelriktad process med ömsesidigt utbyte. Integration bygger på ett samspel mellan nya och etablerade invånare och syftar till att möjliggöra ekonomiskt, socialt, kulturellt och politiskt deltagande för alla.

För att uppnå integration mellan personer födda i Sverige och andra länder krävs en ömsesidig förståelse och respekt för alla människors lika värde. I denna strategi används begreppet *inkludering* som nära relaterat till begreppet integration. Integration kan beskrivas som en aktiv process av inkludering från samhällets sida. Nära relaterat är begreppet *etablering* som ofta används för att beskriva när nyanlända inkluderas och blir en del av samhälls- och arbetslivet i Sverige.²

Östhammars kommuns integrationsstrategi utgår från de elva europeiska grundprinciperna för integration³ och det nationella målet för integrationspolitiken: *lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund*.⁴

² Definitionen av begreppet "nyanländ" skiljer sig åt mellan olika verksamheter. Inom Arbetsförmedlingen är en individ nyanländ i tre år: "personer födda utanför EU/EES vars vistelsetid i Sverige i normalfallet inte överstiger 36 månader efter erhållet uppehållstillstånd eller uppehållskort". En nyanländ elev enligt skollagens definition är nyanländ i fyra år efter att eleven har påbörjat skolgång i svensk skola. I detta dokument görs ingen avgränsning av målgruppen avseende antalet år av bosättning i Sverige. Fokus ligger istället på att alla kommuninvånare ges förutsättningar att snabbt inkluderas i det lokala samhälls- och arbetslivet.

³ Se bilaga 1. Antagna av Europarådet 2004, <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13973-2004-INIT/sv/pdf>

Det finns bristfällig forskning i Sverige avseende metoder som fungerar för en snabb och effektiv integration. I Tyskland finns mer forskning om lokala framgångsfaktorer och slutsatserna känns igen från våra erfarenheter i Sverige. Faktorer som underlättar integrationen är följande:

- Att tidigt undersöka vad de nyanlända själva kan göra för att nå egen försörjning.
- Att fördjupa samarbetet mellan alla som möter de nyanlända.
- Att kartlägga det lokala näringslivets behov av arbetskraft.
- Att involvera det civila samhället i ett tidigt skede.

Forskningen visar även att lokala attityder till flyktinginvandringen är avgörande; integrationen fungerar bättre om invånarna upplever att invandringen kan medföra något positivt.⁵

1.2 Syfte

Integrationsstrategin med tillhörande policy är kommunens övergripande styrdokument på integrationsområdet och anger den strategiska viljeriktningen för Östhammars kommun. Behovet om att enas kring en övergripande integrationsstrategi för kommunen fastställdes av Kommunstyrelsen i beslut KS-2016-229.

Strategin är ett underlag för planering och långsiktighet och syftar till att stödja och vägleda utformningen av integrationsarbetet i kommunala verksamheter. Detta sker genom varje nämnds/förvaltnings införlivande av strategin i respektive verksamhetsplanering och uppföljning.

Integration ska inte vara ett separat perspektiv som genomförs och rapporteras utanför ordinarie verksamhet. Att integrera integrationsperspektiv och -åtgärder i ordinarie verksamheter är centralt.

Statistik avseende bland annat sysselsättningsnivå, arbetslöshet och skolresultat skiljer sig kraftigt åt mellan personer födda i respektive utanför Sverige.⁶ En genomgång av det senaste decenniets flyktingmottagande i Östhammars kommun visar vidare att omkring en femtedel av de kommunmottagna lämnar kommunen för annan kommun i landet.⁷ Med en gemensam strategi för integration och verksamheternas egna behovsanalyser, målsättningar och uppföljningar ökar möjligheterna att skapa ett öppet, inkluderande och långsiktigt hållbart Östhammars kommun för alla.

1.3 Målgrupper

Integrationsstrategin berör alla oss som lever, bor och verkar i Östhammars kommun: kommunens förvaltningar, nämnder och styrelser, det lokala näringslivet, civilsamhällets organisationer och övriga aktörer som verkar i kommunen. Målgruppen för förverkligande och uppföljning av strategin är kommunens nämnder och förvaltningar.

Strategin ger vägledning för aktörers insatser på integrationsområdet för nyanlända, asylsökande, ensamkommande och utrikes födda som ännu inte har etablerats i lokalsamhället.⁸ Genom gemensamma, kvalitativa och effektiva integrationsinsatser ges alla individer förbättrade förutsättningar

⁴ <http://www.regeringen.se/regeringens-politik/nyanlandas-etablering/mal-for-nyanlandas-etablering/>

⁵ Dagens Samhälle, 6 april 2017.

⁶ Bilaga 2, presenteras fristående.

⁷ Bilaga 3, presenteras fristående.

⁸ Även om dessa är de huvudsakliga målgrupperna i denna strategi utesluter det inte att även andra målgrupper med särskilda behov och/eller som står längre från arbetsmarknaden kan komma att dra nytta av genomförandet av strategin. Arbetet med inkludering och mångfald skapar ett öppet klimat för fler.

för inkludering. Varje individ ska av alla verksamheter bemötas utifrån sina behov och möjligheter. Hänsyn ska alltid tas till ett jämlikhetsperspektiv avseende bland annat kön, ålder, funktionsvariationer och individuella förutsättningar.

1.4 Planering och uppföljning

Nämnder och förvaltningar ska med utgångspunkt i policy och strategi för integration utarbeta, tillämpa och följa upp sina egna ambitioner, mål och aktiviteter på integrationsområdet.

Strategin ligger i linje med kommunfullmäktiges strategiska områden *En attraktiv och växande kommun, En hållbar kommun, En lärande kommun och En öppen kommun.*

Planering görs årligen av respektive nämnd/förvaltning i ordinarie verksamhetsplan i Stratsys.

Rapportering görs årligen av respektive nämnd/förvaltning i ordinarie verksamhetsuppföljning och hållbarhetsbokslut i Stratsys.

Rapporteringen ska innehålla följande:

- Vilka mål som har satts upp på integrationsområdet.
- Hur man har arbetat mot målen/vilka aktiviteter som har genomförts.
- Resultat.
- Vilka aktiviteter som planeras för kommande år.

Kommunstyrelsen svarar för den övergripande uppföljningen i hållbarhetsbokslutet.

2. Vision

Östhammars kommuns strategi för integration tar sin utgångspunkt i policy för integration och i visionen för Östhammars kommun 2020 - världens bästa lokalsamhälle. Visionen beskriver bland annat följande: *"I Östhammars kommun är mångfald i samhället en förutsättning för all utveckling", "vi känner ett ansvar för våra medmänniskor" och "vi arbetar tillsammans för att hitta goda lösningar."*⁹

I linje med Östhammars kommuns vision verkar vi genom denna strategi för ett öppet och tolerant lokalsamhälle som präglas av mångfald med lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter för alla. Alla invånare i Östhammars kommun ges goda förutsättningar att delta på lika villkor i det lokala samhälls- och arbetslivet, inom skola och utbildning och det lokala kultur- och fritidslivet.

⁹ Del av Vision för Östhammars kommun – världens bästa lokalsamhälle 2020. KF §33/2011, 2011-02-07.

3. Strategiska områden

I arbetet med framtagandet av integrationsstrategin har åtta centrala utvecklingsområden identifierats:

- 1) Mottagande och boende
- 2) Arbete
- 3) Utbildning och språk
- 4) Fritid och delaktighet
- 5) Hälsa
- 6) Information
- 7) Attityder
- 8) Samverkan

Varje strategisk område innehåller en kort beskrivning nedan som anger övergripande viljeriktning och fungerar som utgångspunkt för verksamheternas vidare planering och uppföljning. Nämnders och förvaltningars verksamhetsområden berörs troligtvis av flera av nedanstående strategiska områden.

Områdena är valda utifrån identifierade lokala behov, nationellt övergripande integrationsmål och de elva europeiska grundprinciperna för integration. Samtliga områden är beroende av varandra och utgör lika viktiga delar för en hållbar integration.

3.1 Mottagande och boende

Det första mottagandet är centralt för individens vilja och möjlighet att stanna i kommunen. Vidare är tillgången till en egen bostad viktig för möjligheten att kunna etablera sig i samhället. En utvecklad samverkan med civilsamhälle, näringsliv, myndigheter och andra aktörer är gynnsamt för ett gott mottagande och snabb etablering.

Blandade bostadsformer och bostadsområden som främjar kontakten mellan nya och etablerade svenskar underlättar integrationsprocessen och motverkar segregation.

3.2 Arbete

Ett arbete med egen försörjning är centralt för individens känsla av självständighet, trygghet och delaktighet. Kommunen ska vara en attraktiv och välkomnande arbetsgivare och de kommunala arbetsplatserna öppna för individer med olika ursprung, bakgrunder och erfarenheter. Alla kommuninvånare behövs för att säkra kommunens tillväxt och kompetensförsörjning idag och i framtiden.

En nära samverkan med Arbetsförmedlingen och det lokala näringslivet fyller en viktig funktion liksom arbetet för att stimulera nyanländas företagande i kommunen.

3.3 Utbildning och språk

Utbildning på alla nivåer, från förskola, grundskola och gymnasium till vuxenutbildning, språkutbildning och samhällsinformation är centrala delar som lägger grunden för en långsiktigt hållbar integration. Alla elever oavsett bakgrund ska ges förutsättningar att avsluta utbildningen med goda resultat och meritvärden.

Utbildningen är central för att förbereda individen för ett kommande arbetsliv. Svenska för invandrare (SFI) ska ge språkliga redskap för kommunikation och ett aktivt deltagande i vardags-, samhälls- och arbetsliv. Samverkan med näringsliv och arbetsgivare ska eftersträvas för både individens och kommunens utveckling. Planering och insatser ska utgå från den lokala och regionala arbetsmarknadens behov.

Skolan ska lägga grunden för barns och ungas respekt för allas lika värde med syftet att förbereda den unge för en mångkulturell värld. Skolan är en viktig arena för att skapa kulturmöten och förståelse mellan nya och etablerade svenskar vilket aktivt ska eftersträvas i alla delar av verksamheten.

3.4 Fritid och delaktighet

Civilsamhällets organisationer (föreningar, kyrkor och samfund, studieförbund med flera) fyller en viktig funktion för att ge individen en meningsfull fritid, betydelsefulla nätverk och en upplevelse av tillhörighet och delaktighet i lokalsamhället. Kommunen ska arbeta aktivt för att kontinuerligt stärka samverkan med civilsamhällets organisationer och underlätta tillskapandet av mötesplatser för att främja kulturutbyten och möten mellan människor.

Östhammars integrationsnätverk är en central plattform för den långsiktiga samverkan mellan kommun och ideell sektor. Kommunens integrationsmedel till civilsamhället är ett betydelsefullt verktyg för att uppmuntra och sätta nya initiativ på integrationsområdet. Språkväns- och fadderverksamhet är ett fruktbart stöd för inkludering och ömsesidig förståelse och biblioteken är betydelsefulla mötesplatser.

Kunskaper om berörda målgruppers önskemål och behov ska alltid, då det är möjligt, inhämtas direkt från målgrupperna i inkluderande processer.

3.5 Hälsa

Alla områden i denna strategi kan antas bidra till god hälsa på lika villkor. God samverkan med hälso- och sjukvården, elevhälsan, vård och omsorg, Råd och stöd, Cosmos asyl- och integrationshälsa och andra aktörer på området är särskilt centralt för att skapa förutsättningar för god hälsa för alla. Hälsan påverkas bland annat av tidigare erfarenheter från hemlandet, av migrationen i sig och av hur väl integrationen i det nya samhället fungerar.

Att skapa tillit till och förtroende för samhällets institutioner bidrar till att den enskilde vid behov kan söka stöd.

3.6 Information

Kommunens verksamheter ska eftersträva att ta fram och nå ut med lättillgänglig information i de kanaler och på de språk som krävs för att berörda målgrupper ska nås och ha möjlighet att ta del av aktuell information.

3.7 Attityder

Kommunen har ett ansvar för att aktivt och proaktivt verka för positiva attityder (inställning/förhållningssätt) till integration och mångfald. Genom information, utbildningsinsatser, dis-

kussioner, temadagar, föreläsningar och kulturmöten lägger verksamheten/personalgruppen/ elevgruppen grunden för en inkluderande, kunskapsbaserad och tolerant miljö.

Tendenser till och uttryck för främlingsfientlighet och rasism ska uppmärksammas och hanteras med aktiva insatser inom alla verksamheter.

3.8 Samverkan

Genom bred intern och extern samverkan skapar vi i våra verksamheter en gemensam syn på vad som behöver göras och arbetar tillsammans för att underlätta för den enskilde. För att lyckas krävs arenor för samverkan och samarbete. Genom förvaltnings- och verksamhetsöverskridande styr- och arbetsgrupper skapar vi dessa arenor inom kommunen och tillsammans med myndigheter, civilsamhälle, näringsliv och andra aktörer.

4. Resurser, tidplan och förankring

Policy och strategi för integration antas av kommunfullmäktige och gäller tills vidare. Revidering sker vid behov, i enlighet med beslut.

Policy och strategi för integration ska finnas med inom ramen för varje nämnds ordinarie verksamhetsplanering. Varje nämnds/förvaltnings egna mål och resultat ska årligen redovisas inom ramen för ordinarie uppföljning och i hållbarhetsboksutlåt, i enlighet med del 1.4.

Nämnder och förvaltningsledningar ansvarar för att policy och strategi sprids och förankras internt inom alla berörda verksamheter.

Arbetet sker inom ramen för ordinarie verksamhet och befintlig budget.

5. Framtagandet av strategin

Under arbetet med framtagandet av strategin har underlag och synpunkter inhämtats från berörda aktörer inom flera av kommunens verksamheter och goda exempel har hämtats från andra kommuner i landet. Kommunens förvaltningsövergripande Referensgrupp integration med representanter från Barn- och utbildningsförvaltningen, Socialförvaltningen, Kultur- och fritidsförvaltningen, Enheten för arbete och sysselsättning, Tillväxtkontoret och Kommunledningsförvaltningen har bidragit i processen. Samtliga nämnder och Centrala samverkansgruppen (arbetstagarorganisationerna) har inkluderats i en bred remissrunda. Alla inkomna synpunkter har omhändertagits.

Deltagare i Östhammars integrationsnätverk med representanter från det lokala civilsamhället har varit referensgrupp i framtagandet. Policy och strategi för integration har även gått på remiss till berörda myndigheter och aktörer som Arbetsförmedlingen, Länsstyrelsen Uppsala län, Region Uppsala, Folkuniversitetet och Företag i samverkan.

Synpunkter och identifierade lokala behov på integrationsområdet har inhämtats vid breda dialogmöten, integrationsforum, konferenser och nätverksmöten med representanter från civilsamhälle, kommunens verksamheter, myndigheter och näringsliv under åren 2016-2018.

6. Relationen till andra styrdokument och samarbeten

Policy och strategi för integration ska av varje nämnd sättas i relation till de övriga mål som beslutas av kommunfullmäktige och andra rådande styrdokument.

Integrationsstrategin ligger i linje med nationella mål för integrationspolitiken, EU:s grundprinciper för integration och SKL:s agenda för integration. Strategin utgår vidare från den breda arbetsmarknadspolitiska överenskommelse som tecknades mellan Arbetsförmedlingen och Östhammars kommun i februari 2017.¹⁰

Östhammars kommuns verksamheter tar även hänsyn till övriga lokala och regionala överenskommelser och strategier på integrationsområdet, exempelvis Lokal överenskommelse om etableringsuppdraget för nyanlända i Östhammars kommun (LÖK)¹¹, Regional överenskommelse om integration och etablering i Uppsala län 2019-2021 (RÖK)¹² och den regionala utvecklingsstrategin för Uppsala län (RUS).¹³ En pågående process med framtagande av en överenskommelse om samverkan mellan det lokala civilsamhället och Östhammars kommun är ett annat nära relaterat arbete.

7. Avgränsning

Mot bakgrund av ovanstående pågående processer och dokument har vissa avgränsningar gjorts i framtagandet av strategin. Strategin fokuserar inte på lokala aktörers/förvaltningars roller och uppdrag på integrationsområdet då detta framgår av bland annat Lokal överenskommelse om etableringsuppdraget för nyanlända i Östhammars kommun (LÖK). I strategin utelämnas även redogörelse för regionala och nationella aktörers uppdrag och ansvar för samverkan på området då detta ligger inom ramen för den Regionala överenskommelsen om integration och etablering i Uppsala län 2019-2021 (RÖK).

Verksamhetsspecifika mål, styrdokument och arbetssätt svarar respektive nämnd/förvaltning för att sätta och följa och kompletterar denna strategi. Av utrymmesskäl utgör den statistik som presenteras i bilaga 2 och 3 endast ett begränsat urval av tillgänglig data på området. Varje verksamhet kompletterar sin behovsbild med data som bedöms vara aktuell för den egna verksamheten.

Senast reviderad: 2018-08-03

Delges: Kommunstyrelsen och Kommunfullmäktige Östhammars kommun, samtliga nämnder, Styrgrupp arbetsmarknad, Referensgrupp integration, Centrala samverkansgruppen (arbetstagarorganisationerna), Östhammars integrationsnätverk, Företag i samverkan, Arbetsförmedlingen Gimo/Norra Uppland, Region Uppsala, Länsstyrelsen Uppsala län samt Folkuniversitetet.

¹⁰ https://www.osthammar.se/globalassets/dokument/styrdokument/overenskommelse-arbetsmarknad_af-och-osthammarskommun_slutversion-broschyr-2017.pdf

¹¹ Östhammars kommun tecknade i juni 2018 en lokal överenskommelse (LÖK) om etablering i samverkan med Arbetsförmedlingen. Arbetet har ägt rum inom ramen för det treåriga regionala ESF-projektet IGMA/KISA. KISA arbetar med modeller för samordning av olika myndigheters insatser för snabbare inträde på arbetsmarknaden för nyanlända i Uppsala län: <http://kisaprojektet.se/>.

¹² Östhammars kommun är vid tidpunkten för färdigställandet av integrationsstrategin delaktiga i Länsstyrelsens framtagande av en regional överenskommelse om integration och etablering i Uppsala län (RÖK).

¹³ Regional utvecklingsstrategi för Uppsala län: <http://www.lul.se/sv/Regional-utveckling/>

Bilaga 1. EU:s elva grundprinciper för integration

1. Integration är en dynamisk dubbelriktad process med ömsesidigt tillmötesgående mellan alla invandrare¹⁴ och invånare i medlemsstaterna.
2. Integration innebär respekt för Europeiska unionens grundläggande värderingar.
3. Sysselsättningen är en väsentlig del av integrationsprocessen och är avgörande för invandrarnas delaktighet, för invandrarnas bidrag till värdsamhället och för att synliggöra dessa bidrag.
4. Grundläggande kunskap om värdsamhällets språk, historia och institutioner är absolut nödvändig för integrationen. Att ge invandrarna möjlighet att förvärva denna grundläggande kunskap är viktigt för en framgångsrik integration.
5. Utbildningsinsatser har avgörande betydelse för att göra invandrarna, och i synnerhet deras efterkommande, beredda att bli mer framgångsrika och aktiva deltagare i samhällslivet.
6. Invandrares tillträde till institutionerna samt till offentliga och privata varor och tjänster på samma grund som inhemska medborgare och utan diskriminering har grundläggande betydelse för en bättre integration.
7. Ofta förekommande samspel mellan invandrare och medlemsstaternas medborgare är en grundläggande mekanism för integration. Gemensamma forum, en interkulturell dialog, utbildning om invandrare och invandrarkulturer och stimulerande levnadsförhållanden i stadsmiljön ökar samspelet mellan invandrare och medlemsstaternas medborgare.
8. Utövandet av olika kulturer och religioner garanteras i stadgan om de grundläggande rättigheterna och måste tryggas, om utövandet inte strider mot andra okränkbara europeiska rättigheter eller den nationella lagstiftningen.
9. Invandrarnas medverkan i den demokratiska processen och i utformningen av integrationspolitik och integrationsåtgärder, särskilt på lokal nivå, som stöder deras integration.
10. Att integrera integrationspolitiken och integrationsåtgärderna i alla relevanta politikområden och myndighetsnivåer och offentliga tjänster är en viktig faktor vid utformningen och genomförandet av den allmänna politiken.
11. Att utarbeta tydliga mål, indikatorer och utvärderingsmekanismer är nödvändigt för att anpassa politiken, utvärdera framstegen när det gäller integrationen och göra informationsutbytet effektivare.¹⁵

¹⁴ Begreppet ”invandrare” används i EU:s dokument och är inte Östhammars kommuns val av begrepp. I Policy och strategi för integration i Östhammars kommun använder vi istället begreppen nyanlända/nya kommuninvånare.

¹⁵ Antagna av Europarådet 2004, <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13973-2004-INIT/sv/pdf>

Policy för likabehandling och mångfald på jobbet

Antagen i kommunfullmäktige 2018-11-27, § 126

Policy för likabehandling och mångfald på jobbet

Östhammars kommun är öppen för och välkomnar olikheter som en styrka och tillgång. Vi lär av våra misstag och utmanar på ett engagerat sätt invanda mönster för att utvecklas. Vi tar fasta på att vi är varandras arbetsmiljö och ansvarar var och en för våra handlingar. Tillsammans utgör vi en mångfald som berikar och lyfter vår verksamhet.

Östhammars kommun accepterar inte diskriminering eller trakasserier som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna och inte heller sexuella trakasserier. Det gäller mellan medarbetare, mellan chef/arbetsgivarrepresentant och medarbetare samt gentemot arbetssökande, praktikanter eller någon som på annat sätt hyrs eller lånas in för att arbeta. Alla former av kränkande särbehandling eller mobbning är oacceptabla. Om någon ändå drabbas ska vi erbjuda stöd och agera skyndsamt. Den som anmäler eller deltar i en utredning ska kunna göra det utan att behöva oroas för negativa konsekvenser (repressalier).

Vi ska främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Vi vill uppfattas som transparenta och våra villkor, rättigheter och utvecklingsmöjligheter ska tåla granskning.

Östhammars kommuns övergripande målsättning är att motverka diskriminering och främja lika rättigheter som en naturlig och integrerad del i all vår verksamhet, liksom arbetet för att motverka kränkande särbehandling. I kommunens *Riktlinje för likabehandling och mångfald på jobbet* beskrivs hur detta arbete går till.

Alla arbetsplatser och ledningsgrupper på alla nivåer ska arbeta aktivt för att nå en jämnare könsfördelning. Vi eftersträvar blandade arbetsplatser.

För att lyckas med vårt uppdrag måste Östhammars kommun uppfattas som en hållbar arbetsgivare där alla medarbetare har och ska tillförsäkras lika värde. Det ska återspeglas i vår vardag så att alla medarbetare känner sig trygga och delaktiga. Arbetsplatser som präglas av likabehandling och mångfald är attraktiva att söka sig till och utvecklas tillsammans med.

Policyen bygger på diskrimineringslagen samt Arbetsmiljöverkets föreskrifter om organisatorisk och social arbetsmiljö. Den har sin förankring i Östhammars kommuns gemensamma värdegrund; öppenhet, engagemang, ansvar och tillsammans.

Sektor Samhälle
Sanna Hansson

Rapport avseende riktlinje ”Östhammars kommuns arbete och beslut som påverkar barn” under 2022

2 (18)

Innehållsförteckning

Information om barnkonventionen	3-4
1. Hur har innehållet i policyn och riktlinjerna tillgängliggjorts för nyanställda under 2022?	5-7
2. Hur har utbildningsstödet på Ines tillgängliggjorts för nyanställda under 2022?	7-9
3. Vilket behov har sektorn av ytterligare stöd i förankring av- och utbildning kring barnkonventionen, kommunens policy och riktlinjer	9-10
4. Hur har sektorn arbetat i linje med policyn och riktlinjerna	10-13
Information om prövning av barnets bästa	13-14
5. Hur många prövningar har gjorts i verksamheten under 2022?	14-16
Information om barnkonsekvensanalys	16
6. Hur många barnkonsekvensanalyser har gjorts i verksamheten under 2022?	16-17
7. Övrig input, frågor eller synpunkter	18

3 (18)

Kort om barnkonventionen

Den 1 januari 2020 blev barnkonventionen lag i Sverige. Lagen innebär att konventionens artiklar får högre status som svensk lag. Det åläggs ett större ansvar på till exempel lokala myndigheter, kommuner och beslutsfattare att tillämpa barnkonventionen så att den får ett större genomslag vid bedömningar och ärenden som berör barn. Barnkonventionen består av 54 artiklar som ska läsas som en helhet. Rättigheterna i barnkonventionen gäller alla barn och ungdomar upp till 18 års ålder. Förenta Nationernas kommitté för barnets rättigheter har sammanfattat barnkonventionen i fyra grundprinciper, artikel 2, artikel 3, artikel 6 samt artikel 12. Dessa grundprinciper är en del av kommunens policy.

Policy

I Östhammars kommun ska hela barnkonventionen och särskilt de fyra grundprinciperna genomsyra alla anställdas och förtroendevaldas utövande. De fyra grundprinciperna är:

- Artikel 2: Alla barn är lika mycket värda och har samma rättigheter. Ingen får diskrimineras
- Artikel 3: Vid alla beslut som rör barn ska i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa
- Artikel 6: Barn har rätt till liv, överlevnad och utveckling
- Artikel 12: Barn har rätt att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör barnet. Hänsyn ska tas till barnets åsikter, utifrån barnets ålder och mognad.

Detta innebär att: All kommunal verksamhet i Östhammars kommun ska alltid analysera barnets bästa i förhållande till ett beslut som direkt eller indirekt påverkar barn före beslutet fattas. Analysen ska alltid utföras i skenet av barnkonventionens fyra grundprinciper.

Riktlinjer för utveckling av arbetet med policy

Riktlinjerna är framtagna för att underlätta samtliga verksamheters arbete med efterlevnad av policyn. Riktlinjerna är ett led i att uppfylla barnkonventionens krav. Den förväntade effekten av att tillämpa policyn och riktlinjerna i det dagliga arbetet är att barnrättsperspektivet synliggörs och respekteras i såväl styrning, planering, beslutsfattande samt uppföljning. Östhammars kommun ska leva upp till barns

4 (18)

rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention. Barns rättigheter och inflytande i Östhammars kommun är inte enbart viktiga inom områden där barn tydligt är i fokus, som till exempel förskola, skola och socialtjänst. Rättigheterna ska genomsyra all kommunal verksamhet som direkt eller indirekt påverkar barn. Exempel på det kan vara när nya bostadsområden planeras och när nya gång- och cykelvägar ska byggas. För att Östhammars kommuns verksamheter ska genomsyras av en gemensam syn på barnets rätt till delaktighet i beslut ska dessa riktlinjer tillämpas tillsammans med kommunens policy. För att arbetet med barnkonventionen ska falla väl ut i samtliga verksamheter krävs ett kontinuerligt arbete, åtagande och vilja att arbeta utifrån barnets bästa.

Omfattning och ansvar

Dessa riktlinjer berör kommunal verksamhet. Med kommunal verksamhet åsyftas här allt arbete som utförs av anställda, förtroendevalda, bolag och stiftelser.

Varje verksamhet har ett ansvar för att tillämpa riktlinjen inom sitt område samt att regelbundet utvärdera sitt arbete. Frågor kring delaktighet, processer med utgångspunkt från styrdokument, rutiner samt kompetens är exempel på ansvarets omfattning.

Utbildning till personal och förtroendevalda

För att påverka attityder, arbetssätt och förhållningssätt i kommunens verksamheter krävs att kunskapen om barnkonventionen sprids och synliggörs i hela organisationen. Varje chef ansvarar för att höja samtliga medarbetares kunskapsnivå, kartlägga nuvarande arbetssätt, ta fram processer som införlivar barnkonventionens artiklar, policyn och dessa riktlinjer i det dagliga arbetet samt att regelbundet följa upp och rapportera hur arbetet fortskrider. Till stöd (valbart) för detta arbete har ett särskilt utbildningsmaterial samt mall för prövning av barns bästa och barnkonsekvensanalys tagits fram.

En förutsättning för att detta arbete ska bli framgångsrikt är att återkommande informations och utbildningsinsatser genomförs och arbetet utvecklas genom att resultatet av utvärderingar införlivas i det dagliga arbetet. Detta arbete ansvarar respektive chef för att utforma och bekosta.

Regelbunden utvärdering av arbetet

All kommunal verksamhets arbete med tillämpningen av barnkonventionen ska utvärderas. Detta sker genom att verksamheterna gör en årlig analys och rapporterar via kommunens ledningssystem. Sammanställning och analys av inrapporterat underlag redovisas i denna rapport.

5 (18)

1 Hur har innehållet i policyn och riktlinjerna tillgängliggjorts för nyanställda under 2022?

1.1 Sektor Bildning

1.1.1 Sektor Bildning sammanställning

Sektorn har informerat nyanställda vid introduktion om vilka lagar som gäller i verksamheterna, skollagen, barnkonventionen och att läroplanen och värdegrundsarbetet bygger på de lagarna. Sektorn informerar också om huvudartiklarna 2, 3, 6 och 12.

Åtgärder som sektor Bildning planerar att genomföra

Lägga in information om policyn och riktlinjer som en punkt i checklistan för nyanställda samt att lägga in det i aktivitetskalendern för året, vilket några enheter redan gjort.

Använda det utbildningsmaterial som finns att tillgå på APT eller vid andra tillfällen.

1.1.2 Sektor Bildning analys

Sektor Bildning har tillgängliggjort innehållet med policy och riktlinjer för nyanställda inom verksamheten. Sektorn har också en plan för det fortsatta arbetet.

1.2 Sektor Omsorg

1.2.1 Sektor Omsorg sammanställning

Sektorns arbete utifrån barnkonventionen skiljer sig åt beroende av verksamhetsgren. För ökad tydlighet särskiljs därför de redovisande enheterna, i delar av den sektorövergripande rapporten.

Verksamhet Myndighet rapporterar att alla har fått utbildningsmaterialet och att APT har använts för diskussioner kring detta.

Verksamhet Äldreomsorg har inte haft någon aktiv insats under året.

Åtgärder som sektor Omsorg planerar att genomföra

Uppdelning av verksamhetsområde Produktion till verksamhetsområdena Äldreomsorg respektive HSL/LSS, med varsin chef för respektive område, kommer göra arbetet i barnkonventionens riktning tydligare och mer ändamålsenligt. Planen är att ta efter

6 (18)

verksamhet Myndighets rutin och lägga in återkommande information och samtal om barnkonventionen som en del i samtliga verksamheters årshjul.

1.2.2 Sektor Omsorg analys

Sektor Omsorg har tillgängliggjort innehållet med policy och riktlinjer för del av verksamheten. Ytterligare åtgärder krävs av sektorn för att upprätthålla det beslutade dokumentet. Bra att sektorn har en plan för att få in information om barnkonventionen i verksamheternas årshjul.

1.3 Sektor Samhälle

1.3.1 Sektor Samhälle sammanställning

På planenheten har inte policy och riktlinjer tillgängliggjorts aktivt för nyanställda men det har kommit upp i diskussioner kring arbetet. Det finns inga direkta planer på hur detta arbete ska förbättras. I sitt arbete kommer både planarkitekter och översiktsplanerare i kontakt med policydokument och riktlinjer.

Åtgärder som sektor Samhälle planerar att genomföra

För cheferna - göra en fördjupning kring barnkonventionen

Informera om barnkonventionen på enskilda personalmöten (fritid, miljö mm)

Få exempel presenterade där prövningar och barnkonsekvensanalyser har gjorts

1.3.2 Sektor Samhälle analys

Sektor Samhälle har inte tillgängliggjort innehållet med policy och riktlinjer för alla nyanställda inom verksamheten. Ytterligare åtgärder krävs av sektorn för att upprätthålla det beslutade dokumentet. Sektorn har en plan för det fortsatta arbetet.

1.4 Sektor Verksamhetsstöd

1.4.1 Sektor Verksamhetsstöd sammanställning

För verksamhetsstöds områden har det varit få nyanställningar men vid de tillfällena har det på olika vis gjorts genomgångar av policyer och riktlinjer där även barnkonventionen ingår. Ibland har de tagit del av material på egenhand och vissa gånger tillsammans med en kollega.

7 (18)

1.4.2 Sektor Verksamhetsstöd analys

Sektor Verksamhetsstöd har tillgängliggjort innehållet med policy och riktlinjer för nyanställda inom verksamheten.

1.5 Analys för samtliga sektorer

Viktigt att all ny personal får en introduktion kring policy och riktlinjer av sin närmsta chef.

2 Hur har utbildningsstödet på Ines tillgängliggjorts för nyanställda under 2022?

2.1 Sektor Bildning

2.1.1 Sektor bildning sammanställning

Sektor Bildning har informerat om Ines och om det utvecklingsstöd som finns där via bland annat arbetsplatsträffar för nyanställda.

Åtgärder som sektor Bildning planerar att genomföra

Förtydliga för medarbetarna att Ines och den information som finns där är tillgängligt för alla.

2.1.2 Sektor bildning analys

Sektor bildning har delgett information för samtliga nyanställda.

2.2 Sektor Omsorg

2.2.1 Sektor Omsorg sammanställning

Alla rutiner, riktlinjer, sekretess samt barnkonventionen introduceras vid nyanställning inom verksamhet Myndighet. Alternativ till genomgång är att man tilldelas materialet.

Arbetet genomförs via respektive enhet.

Åtgärder som sektor Omsorg planerar att genomföra

Uppdelning av verksamhetsområde Produktion till verksamhetsområdena Äldreomsorg respektive HSL/LSS, med varsin chef för respektive område, kommer göra arbetet i

8 (18)

barnkonventionens riktning tydligare och mer ändamålsenligt. Planen är att ta efter verksamhet Myndighets rutin och lägga in återkommande information och samtal om Barnkonventionen som en del i samtliga verksamheters årshjul.

2.2.2 Sektor Omsorg analys

Inom sektorn varierar tillvägagångssätt och i vissa delar är det bristfälligt. Det är viktigt att samtliga delar av sektorn får ut informationen. Sektorn har en plan för det fortsatta arbetet.

2.3 Sektor Samhälle

2.3.1 Sektor Samhälle sammanställning

På planenheten har inte policy och riktlinjer tillgängliggjorts aktivt för nyanställda men det har kommit upp i diskussioner kring arbetet. Det finns inga direkta planer på hur detta arbete ska förbättras. I sitt arbete kommer både planarkitekter och översiktsplanerare i kontakt med policydokument och riktlinjer.

Åtgärder som sektor Samhälle planerar att genomföra

På Miljöenheten introduceras barnkonventionen i samband med nyanställning men enheten kan vara mer aktiv. Ett sätt är att informera på ett APT.

2.3.2 Sektor Samhälle analys

Planenheten har inte svarat på frågan. Inom sektor Samhälle varierar tillvägagångssätt och i vissa delar är det bristfälligt. Det är viktigt att samtliga delar av sektorn får ta del av informationen. En åtgärdsplan för detta bör upprättas.

2.4 Sektor Verksamhetsstöd

2.4.1 Sektor Verksamhetsstöd sammanställning

Vid introduktion har medarbetare antingen tagit del av utbildningsmaterialet på Ines.

2.4.2 Sektor Verksamhetsstöd analys

Nyanställda inom sektor Verksamhetsstöd har fått information.

9 (18)

2.5 Analys för samtliga sektorer

Information till medarbetarna inom kommunen har skett på ett varierat sätt vilket leder till att samtliga medarbetare inte har den information som behövs för att utföra sitt arbete på korrekt sätt. Detta bör åtgärdas inom de delar som brister.

3 Vilket behov har sektorn av ytterligare stöd i förankring av- och utbildning kring barnkonventionen, kommunens policy och riktlinjer?

3.1 Sektor Bildning

3.1.1 Sektor Bildning sammanställning

Barnkonventionen är sedan länge väl förankrad i förskolans och skolans arbete.

3.1.2 Sektor Bildning analys

Inget mer stöd behövs för närvarande.

3.2 Sektor Omsorg

3.2.1 Sektor Omsorg sammanställning

Informationen på Ines är tillräcklig. Förankring sker bland annat genom att barnkonventionen är en del i verksamhet Myndighets årshjul som en punkt att årligen uppmärksamma, informera och resonera kring.

3.2.2 Sektor Omsorg analys

Inget mer stöd behövs för närvarande.

3.3 Sektor Samhälle

3.3.1 Sektor Samhälle sammanställning

Planenheten kan behöva mer utbildning och information kring vad forskningen säger om barns bästa och hur detta kan tillämpas i arbetet samt få information om när det är relevant att göra en barnkonsekvensanalys.

10 (18)

3.3.2 *Sektor Samhälle analys*

Ungdomssamordnaren stämmer av med planverksamheten för ytterligare stöd.

3.4 Sektor Verksamhetsstöd

3.4.1 *Sektor Verksamhetsstöd sammanställning*

För Måltid- och Städ enheten finns behov av förenklad information och med fler översättningar då det är många anställda som inte har svenska som modersmål. I övrigt är materialet tillräckligt.

3.4.2 *Sektor Verksamhetsstöd analys*

Ungdomssamordnaren ser över det som inkommit från sektorn.

3.5 Analys för samtliga sektorer

De uttryckta behoven av ytterligare stöd hanteras av ungdomssamordnaren med det som specifikt har önskats.

4 Hur har sektorn arbetat i linje med policyn och riktlinjerna?

4.1 Sektor Bildning

4.1.1 *Sektor Bildning sammanställning*

Vid förändringar som rör barn/elever har sektorn med dem i besluten genom att intervjua dem, ta in vårdnadshavares synpunkter och hämta in vad pedagogerna och lärare har observerat.

Vid beslut där barn kan komma att beröras arbetar sektorn med checklistan utifrån barns bästa och barnkonsekvensanalys.

Värdegrundsarbete utifrån läroplanen med barnens bästa i fokus.

Sektorn arbetar med ett material från Rädda barnen <https://www.raddabarnen.se/rad-och-kunskap/skolmaterial/barnkonventionen/>

Checklistan utifrån barnens bästa har sektorn lagt in i KIA för att den ska vara tillgänglig och lätt att hitta och använda. Dokumentationen finns då kvar.

11 (18)

4.1.2 Sektor Bildning analys

Sektor Bildning har arbetat i linje med policyn och riktlinjerna på olika sätt. Väldigt bra att checklistan finns med i KIA.

4.2 Sektor Omsorg

4.2.1 Sektor Omsorg sammanställning

Verksamhet Myndighet följer riktlinjer, rutiner, lagrum och policydokument där barnkonventionen ingår. Barnkonventionen är en naturlig del i det dagliga arbetet.

I Verksamhet äldreomsorg upplevs relevansen mer otydlig men det som framkommit är att när sektorn belyser barnperspektivet i delar av verksamheten som har ett vuxenperspektiv framkommer det att många barn finns i bakgrunden och blir berörda.

Endast ett fåtal enheter inom Verksamhetsområde produktion arbetar med barn som primär vårdtagare dock finns ofta barn ur ett anhörigperspektiv så utbildningsmaterialet är viktigt för samtliga verksamheter.

Åtgärder som sektor Omsorg planerar att genomföra

Uppdelning av verksamhetsområde Produktion till verksamhetsområdena Äldreomsorg respektive HSL/LSS, med varsin chef för respektive område, kommer göra arbetet i barnkonventionens riktning tydligare och mer ändamålsenligt. Planen är att ta efter verksamhet Myndighets rutin och lägga in återkommande information och samtal om barnkonventionen som en del i samtliga verksamheters årshjul.

4.2.2 Sektor Omsorg analys

Sektor Omsorg har påbörjat arbetet men tydliga arbetsmetoder saknas i vissa verksamheter. Bra att det finns en plan för det fortsatta arbetet.

4.3 Sektor Samhälle

4.3.1 Sektor Samhälle sammanställning

Sektorn har genomfört ett arbete med skol- och förskolegårdar för att skapa ett basutbud gällande lekbarhet, säkerhet och trygghet m.m. Detta grundförslag har även engagerat ungdomar via sektor bildning.

Enheten Ungfritid är ute bland ungdomar, gör skolbesök, träffar ungdomar på ungdomsgårdar och arbetar för att öka delaktigheten bland unga och visa hur de kan påverka. Appen, ”Ung i Östhammars kommun” är även en del i det arbetet.

Enheten Ungfritid genomför en HBTQI utbildning via RFSL som ökar kunskapen om

12 (18)

hbtqi, normer samt konsekvenser av normer för hälsa och livsvillkor för hbtqi-personer hos de anställda i verksamheten.

Pågående ungdomsprojekt med ungdomar på ungdomsgårdarna, där ungdomarna får driva projekt själva med stöd av personal.

Lovaktiviteter – kostnadsfria aktiviteter för alla barn och unga, där de har möjlighet att påverka innehåll och tider.

Enheten Kultur och bibliotek erbjuder ett brett urval av litteratur, tidskrifter, databaser, programaktiviteter.

Biblioteken möter barn och ungdomar tillexempel när förskolor och skolor bjuds in, samhällsveckan och när de besöker biblioteken på sin fritid. Vid dessa tillfällen finns det utrymme att påverka inköp, bokutlån och programutbud.

Under samhällsveckan fick enheten ett tillfälle att fånga upp elevernas tankar om hur enheten kan utveckla biblioteken samt vilka böcker, tidskrifter, databaser och aktiviteter ungdomarna önskar skall finnas hos oss.

Under loven erbjuds lovaktiviteter och enheten lyssnar in önskemål från målgruppen.

Uppsökande verksamhet har skett genom bokstartsprojektet under året som enheten erhållit statligt medel från kulturrådet för att kunna genomföra. Bokstart vänder sig till barn 0-3 år och dess vårdnadshavare och bygger på vikten av läsning vid tidig ålder. I Östhammars kommun så har bokstart bestått av ett samarbete i två delar; dels mellan BVC och biblioteken dels mellan förskolorna och biblioteken.

Biblioteken jobbar för att samarbeta med andra aktörer för att bättre nå ut till barn och ungdomar. Det rör sig om öppna förskolan, kyrkans barnverksamhet, BVC, logopedi, förskolor, skolor, särskolan, fritidsgårdar och ungdomsgårdar.

Via Region Uppsala erbjuds utbildningstillfällen samt barn och unga grupp för att diskutera och bolla tankar och idéer.

På planenheten finns det ett avsnitt som behandlar barnfrågor i kommunens planbeskrivningar för att säkerställa att frågan berörs. I översiktsplanen finns det hänvisningar till kommunens policydokument och riktlinjer samt en kort sammanfattning av hur kommunen ska arbeta med barnkonventionen.

Byggenheten har fått in en mening i all grannhöran:

”Finns barn eller ungdomar i hushållet har även de möjlighet att skicka in sitt yttrande i ärendet.”

I alla bygglovsbeslut har enheten fått in en rubrik om barnets bästa och vägt in om en barnkonsekvensanalys är relevant eller inte. Enheten har tagit fram en checklista när det är relevant.

4.3.2 Sektor Samhälle analys

Sektor Samhälle har arbetat i linje med policyn och riktlinjerna på olika sätt.

13 (18)

4.4 Sektor Verksamhetsstöd

4.4.1 Sektor Verksamhetsstöd sammanställning

Övervägande del av Verksamhetsstöd har inte haft händelser eller fattat beslut där barnkonventionen har behövt beaktas. Måltid och städ enheten har varit involverade i beslut men enheten har inte själva drivit frågan, t.ex. vid förändringar i lokaler.

4.4.2 Sektor Verksamhetsstöd analys

Beskrivningen av hur policyn har använts framgår inte för alla verksamhetsdelar.

4.5 Analys för samtliga sektorer

Både det som rapporterats och det beskrivna tillvägagångssättet indikerar att verksamhetsdelar behöver arbeta mer med denna fråga.

Information om prövning av barnets bästa

Barnets bästa som tillvägagångssätt innebär att de beslut som påverkar barn ska föregås av en bedömning av vilka konsekvenser beslutet kan få för det enskilda barnet eller för barn i grupp.

Den som fattar beslut ska

- motivera vad barnets bästa bedöms vara,
- beskriva hur prövningen har genomförts,
- beskriva hur barnets bästa har bedömts gentemot andra intressen,
- Om ett beslut tas som inte är i linje med barnets bästa, ska även eventuella kompensatoriska åtgärder redovisas.

All kommunal verksamhet i Östhammars kommun ska alltid analysera barnets bästa i förhållande till ett beslut som direkt eller indirekt påverkar barn före beslutet fattas. När det i prövningen av barnets bästa framkommer att barn påverkas i hög grad ska även en konsekvensanalys göras. Det innebär att en prövning av barnets bästa ska vara en integrerad del av verksamhetens ärende- och beslutsprocesser. Varje verksamhet ansvarar för att det finns tydliga beskrivningar för hur prövningar av barnets bästa genomförs.

14 (18)

En prövning av barns bästa ska utgå från ett barnrättsperspektiv och fungerar som en undersökning där man tar hänsyn till rådande lagstiftning, forskning, synpunkter från beprövad erfarenhet, barns sociala nätverk och barnets/barns åsikter.

Barnperspektiv:

- Vad säger forskning
- Vad säger erfarenhet och praxis
- Vad säger vuxna runt barnet

Barnets perspektiv:

- Vilka barn berörs och ska tillfrågas?
- Vad säger barnet själv?
- Har barnet tillfrågats på ett sätt som passar barnet?

Barnperspektiv + barnets perspektiv = barnrättsperspektiv

Begreppet barns bästa är flexibelt och anpassningsbart. Den som fattar beslut ska ta hänsyn till barns personliga förutsättningar och behov. I beslut som rör barn som kollektiv måste barns bästa bedömas och fastställas med utgångspunkt i de omständigheter som råder för den grupp av barn det gäller och för barn i allmänhet. I båda fallen bör bedömningen och fastställandet göras med full respekt för rättigheterna i barnkonventionen.

5 Hur många prövningar har gjorts i verksamheten under 2022?

5.1 Sektor Bildning

5.1.1 Sektor Bildning sammanställning

Prövning av barns bästa inför att det öppnades en förskoleavdelning i Kristinelundsskolan, dit femåringar flyttades.

Prövning av barns bästa inför sommaren, då förskolor på orten kan slås ihop och barnen får därmed byta förskola under en period.

Prövning av barns bästa inför öppnandet av en lekhallsavdelning på grund av brist på barnomsorgsplatser.

Prövning av barns bästa på förskolan Diamanten inför en förändring där barnen blev berörda av beslutet.

15 (18)

Prövning av barns bästa inför att äta i matsal i nya förskolan, Mineralen.

Prövning av barns bästa inför renovering av Ekeby förskola.

Prövning av elever möjlighet att gå kvar på Ekeby fritidshem i åk 4-6 i stället för att gå på Olandsskolans fritidshem.

I gymnasieskolan har inga skriftliga prövningar genomförts under 2022 i verksamheten.

Inom alla skolformer görs det ofta muntliga prövningar i det dagliga arbetet, då verksamheten alltid har fokus på barnens bästa.

5.1.2 Sektor Bildning analys

Sektor Bildning har genomfört sju prövningar på grundskolan, ingen på gymnasiet. Muntliga prövningar är vanligt i det dagliga arbetet.

5.2 Sektor Omsorg

5.2.1 Sektor Omsorg sammanställning

Alla beslut, där barn omfattas, prövas utifrån barns rätt. I utredningsmetodikerna BBIC är barnkonsekvensanalyser centrala delar.

5.2.2 Sektor Omsorg analys

Inget svar från Sektor Omsorg om hur många prövningar som genomförts men bra att alla beslut där barn omfattas prövas utifrån barns rätt. Bra om sektorn upprättar en plan för dokumentation av prövningar framöver.

5.3 Sektor Samhälle

5.3.1 Sektor Samhälle sammanställning

Inga prövningar har genomförts.

5.3.2 Sektor Samhälle analys

Viktigt att sektor samhälle ser över om prövningar behöver göras inom olika områden under 2023.

16 (18)

5.4 Sektor Verksamhetsstöd

5.4.1 Sektor Verksamhetsstöd sammanställning

Inga prövningar har genomförts.

5.4.2 Sektor Verksamhetsstöd analys

Viktigt att sektor Verksamhetsstöd ser över om prövningar behöver göras inom olika områden under 2023.

5.5 Analys för samtliga sektorer

För de sektorer som under 2022 inte gjort någon prövning av barns bästa är det viktigt att se över sina olika områden om det finns frågor som behöver prövas under 2023. att Alla sektorer behöver dokumentera sina prövningar av barns bästa.

Information om barnkonsekvensanalys

Barnkonsekvensanalys ska användas vid större förändringar som rör barn, vilken kompletterar en prövning av barnets bästa. Det kan till exempel gälla framtagande av policydokument och budget, nedläggningar av skolor, byggande av bostadsområden och förändringar i verksamheter. I en barnkonsekvensanalys, som är en mer omfattande prövning av barns bästa, tas även hänsyn till andra faktorer som bär vikt i frågan, så som långsiktighet, intressekonflikter och ekonomi.

6 Hur många barnkonsekvensanalyser har gjorts i verksamheten under 2022?

6.1 Sektor Bildning

6.1.1 Sektor Bildning sammanställning

Barnkonsekvensanalys har gjorts i och med att förskoleverksamheten stängdes ner på Gräsö och barnen och personalen flyttades till Skutans förskola i Öregrund.

Barnkonsekvensanalys har gjorts inför att paviljongerna i Österbybruk lades ner. Barnen och personalen flyttade till den nybyggda förskolan Mineralen i Österbybruk.

17 (18)

6.1.2 Sektor Bildning analys

Sektor bildning har genomfört två barnkonsekvensanalyser.

6.2 Sektor Omsorg

6.2.1 Sektor Omsorg sammanställning

Alla beslut, där barn omfattas, prövas utifrån barns rätt. I utredningsmetodiken BBIC är barnkonsekvensanalyser centrala delar.

6.2.2 Sektor Omsorg analys

Framgår inte hur många barnkonsekvensanalyser sektor Omsorg har genomfört.

6.3 Sektor Samhälle

6.3.1 Sektor Samhälle sammanställning

Inga barnkonsekvensanalyser har genomförts.

6.3.2 Sektor Samhälle analys

Viktigt att sektor Samhälle ser över om barnkonsekvensanalyser behöver göras inom olika områden under 2023.

6.4 Sektor Verksamhetsstöd

6.4.1 Sektor Verksamhetsstöd sammanställning

Inga barnkonsekvensanalyser har genomförts.

6.4.2 Sektor Verksamhetsstöd analys

Viktigt att sektor Verksamhetsstöd ser över om barnkonsekvensanalyser behöver göras inom olika områden under 2023.

6.5 Analys för samtliga sektorer

För de sektorer som under 2022 inte gjort någon barnkonsekvensanalys är det viktigt att se över sina olika områden om det finns frågor som behöver prövas under 2023. Alla sektorer behöver dokumentera sina barnkonsekvensanalyser.

18 (18)

7 Övrig input, frågor eller synpunkter

7.1 Sektor Bildning

7.1.1 Sektor Bildning sammanställning

I det dagliga arbetet görs det ofta muntliga prövningar som inte är av den digniteten att det dokumenteras, utan det handlar om en medvetenhet att man alltid har fokus på barnens bästa.

7.2 Sektor Omsorg

7.2.1 Sektor Omsorg sammanställning

Under året har sektorn genomfört en organisationsförändring. Rapporteringen från verksamhetsområde Produktion omfattar bara uppföljning från enheten äldreomsorg. Det saknas därför redovisning från vissa verksamheter.

7.3 Sektor Samhälle

7.3.1 Sektor Samhälle sammanställning

Inga synpunkter har rapporterats.

7.4 Sektor Verksamhetsstöd

7.4.1 Sektor Verksamhetsstöd sammanställning

Inga synpunkter har rapporterats.

Statistikrapport av ej verkställda beslut

Sektor Omsorg, Kvartal 1 2023

Innehållsförteckning

1	Statistikrapport av ej verkställda beslut	3
---	---	---

1 Statistikrapport av ej verkställda beslut

Bakgrund

Enligt 16 kap § 6 h Socialtjänstlagen (SoL) skall socialnämnden kvartalsvis lämna en statistikrapport till fullmäktige över hur många av nämndens gynnande beslut enligt 4 kap 1 § SoL som inte har verkställts inom tre månader från dagen för respektive beslut. Nämnden skall vidare ange vilka typer av bistånd dessa beslut gäller samt hur lång tid som har förflutit från dagen för respektive beslut. Samma rapporteringskyldighet gäller för beslut som inte verkställs på nytt efter avbrott i verkställigheten. Det skall också framgå hur stor del av de ej verkställda besluten som gäller bistånd till kvinnor respektive män.

Enligt Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) § 28h gäller en motsvarande rapporteringskyldighet för beslut om insatser enligt 9 § LSS.

LSS Beslut

Beslutsdatum/Av brott	Beslut	Orsak till att beslutet inte verkställts	Vidtagna åtgärder	Kön	Dagar räknat från beslutsdatum
2022-02-15	Kontaktperson enl 7 o 9 § 4 p LSS	Att den enskilde och/eller företrädare/anhörig är tveksam till beviljat bistånd/insats	<p>KP tillfrågad 22/4-22, 2/6-22 båda har tackat nej. Erbjudande om KP 10/6-22 Matchningsmöte med tilltänkta kontaktpersonen avbokas på begäran av anhörig till brukaren.</p> <p>Kontakt tas med anhörig 26/8-22 som då meddelar att de vill avvakta med att boka in nytt möte av personliga skäl. Kontaktsekreterare har därefter försökt nå anhörig vid tre tillfällen men inte fått kontakt.</p> <p>4/1-23 försök till ny kontaktat med anhörig men svar uteblir.</p>	Man	409
2022-02-15	Bostad vuxna enl 7 o 9 § 9p LSS	Resursbrist, saknar ledig bostad	<p>Påbörjade planering för flytt till externt boende under permitteringstid från Säter. Planeringen avbröts då Rättspsykiatri i Region Uppsala inte betalar för merkostnaden kopplat till villkoren. Står nu i kö till lämpligt boende i</p>	Man	409

			<p>kommunens egen regi. 14/9-22 Vårdplanering med Sätters sjukhus region Dalarna. 8/11-22 Möte med enhetschef på boende i kommunens regi för att avidentifierat lämna information. 24/4-22 flyttar brukaren in på boende enligt SoL 4:1</p>		
2022-02-24	Biträde av kontaktperson 9§4 LSS	Resursbrist, saknar lämplig personal/uppdragst agare		Man	400
2022-04-20	Kontaktperson enl 7 o 9 § 4 p LSS	Resursbrist, saknar lämplig personal/uppdragst agare	<p>Två kontaktpersoner är tillfrågade 10/8-22 samt 15/9-22, båda tackar nej till uppdraget. Kontaktperson tillfrågad 28/2-23 och tackar nej till uppdrag.</p>	Man	345
2022-05-24	Kontaktperson enl 7 o 9 § 4 p LSS	Resursbrist, saknar lämplig personal/uppdragst agare	verkställd 23/.	Man	311
2022-06-16	Kontaktperson enl 7 o 9 § 4 p LSS	Resursbrist, saknar lämplig personal/uppdragst agare	<p>Flyttade till kommunen 15/11-22. Kontaktperson tillfrågad 27/2-23 men tackat nej.</p>	Man	288

2022-06-21	Bostad vuxna enl 7 o 9 § 9p LSS	Resursbrist, saknar ledig bostad	Erbjuden bostad 21/12-22. Avslutas utan att verkställas 30/1-23 på brukarens begäran.	Man	283
2022-09-28	Kontaktperson enl 7 o 9 § 4 p LSS	Resursbrist, saknar lämplig personal/uppdragst agare	Verkställt 13/1.	Kvinna	184
2022-09-28	Bostad vuxna enl 7 o 9 § 9p LSS	Resursbrist, saknar ledig bostad	Verkställd 16/1.	Man	184
2022-09-29	Kontaktperson enl 7 o 9 § 4 p LSS	Resursbrist, saknar lämplig personal/uppdragst agare	verkställd 16/2.	Man	183
2022-09-30	Kontaktperson enl 7 o 9 § 4 p LSS	Resursbrist, saknar lämplig personal/uppdragst agare	Kontaktperson tillfrågad 22/3-23, tackar ja till uppdrag. Lämnar erbjudande till brukare 24/3-23 som tackar ja till matchning.	Man	182
2022-10-05	Daglig verksamhet 7 o 9 § 10p LSS	Att den enskilde och/eller företrädare/anhörig är tveksam till beviljat bistånd/insats	10/11-22 brukaren meddelar att han inte känner sig redo att börja på DV. 20/4-22 handläggare kontaktar brukaren som väljer att avsluta sitt beslut i väntan på att han känner sig redo och har de ekonomiska	Man	177

			förutsättningar na för att börja på DV.		
2022-11-16	Kontaktperson enl 7 o 9 § 4 p LSS	Resursbrist, saknar lämplig personal/uppdragst agare	Två kontaktpersoner är tillfrågade och båda tackar nej till uppdraget.	Man	135
2022-11-23	Kontaktperson enl 7 o 9 § 4 p LSS	Resursbrist, saknar lämplig personal/uppdragst agare		Man	128
2022-12-08	Korttidsvistelse enl 7 o 9 § 6 p LSS	Resursbrist, saknar lämplig personal/uppdragst agare	Stödfamilj tillfrågad om uppdraget 31/3-23 men inte fått svar.	Kvinna	113
2022-12-19	Bostad vuxna enl 7 o 9 § 9p LSS	Brukaren har inte kunnat flytta än pga. personliga skäl	Erbjudande om plats 27/2.	Man	103

SoL Beslut

Beslutsdatum/ Avbrott	Beslut	Orsak till att beslutet inte verkställts	Vidtagna åtgärder	Kön	Dagar räknat från beslutsd atum
2021-12-02	Korttids- boende alt. Växelvård	Hälsotillståndet är/har varit ett hinder merparten av väntetiden.	Verkställd 8/2	Man	484
2022-06-23	Särskilt boende för äldre (5 kap. 5 eller 7§§. SoL)	Den enskilde har tackat nej till erbjudet boende vid två tillfällen.	verkställd 3/2	Kvinna	281
2022-10-06	Kontakt- person	Resursbrist, saknar lämplig personal/uppdragstagare	Kontakt- person tillfrågad 25/1 samt 25/2-23, båda tackar nej till uppdraget.	Man	176
2022-10-07	Kontakt- person	Specifika önskemål om boende/områden/personal/utf örare/verksamhet/uppstart är i behov av lång introduktion/uppstart	Erbjudande om kontakt- person 14/10-22, klient tackar nej pga. önskar yngre manlig kontakt- person. Ny kontakt- person tillfrågad 2/1-23, tackar nej till uppdraget. Beslutet avslutas utan att verkställas 6/3-23 på brukarens begäran.	man	175

Individ- och familjenämnden

Dnr IFN-2023-49

§ 79. Redovisning av ej verkställda gynnande beslut första kvartalet 2023

Beslut

Individ- och familjenämnden tar del av redovisningen och överlämnar statistikrapporten till kommunfullmäktige (bilaga 4).

Ärendebeskrivning

Enligt 16 kap § 6 h Socialtjänstlagen (SoL) ska individ- och familjenämnden kvartalsvis lämna en statistikrapport till fullmäktige över hur många av nämndens gynnande beslut enligt 4 kap 1 § SoL som inte har verkställts inom tre månader från dagen för respektive beslut. Nämnden ska vidare ange vilka typer av bistånd dessa beslut gäller och hur lång tid som har förflutit från dagen för respektive beslut. Samma rapporteringsskyldighet gäller för beslut som inte verkställs på nytt efter avbrott i verkställigheten. Det ska också framgå hur stor del av de ej verkställda besluten som gäller bistånd till kvinnor respektive män. Enligt Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) § 28h gäller en motsvarande rapporteringsskyldighet för beslut om insatser enligt 9 § LSS.

Beslutsunderlag

Statistikrapport av ej verkställda gynnande beslut första kvartalet 2023

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning

Verksamhetschef Yvonne Wahlbeck och enhetschef Lina Häggström föredrar ärendet.

Beslut skickas till

Kommunfullmäktige

Kommunens revisorer